

T.C.
A D A L E T B A K A N L I Ğ I
E Ğ İ T İ M D A İ R E S İ B A Ş K A N L I Ğ I

Y A R G I M E V Z U A T I B Ü L T E N İ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 04 – 13 Mayıs 2010	Yayımlandığı Tarih 14 Mayıs 2010	Sayı 447
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [7/5/2010 Tarih ve 5982 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun](#)
(R.G. 13 Mayıs 2010 – 27580)
- [“Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Bulgaristan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokol”ün Onaylanmasına Dair 2010/387 Sayılı Milletlerarası Andlaşma](#)
(R.G. 6 Mayıs 2010 – 27573)
- [Adalet Bakanlığından 2 Adet Atama Kararı](#)
(R.G. 13 Mayıs 2010 – 27580)
- [Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 05 Mayıs 2010 – 27572)
- [Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 07 Mayıs 2010 – 27574)
- [İskan Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 08 Mayıs 2010 – 27575)
- [Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği](#)
(R.G. 12 Mayıs 2010 – 27579)
- [Kültür ve Turizm Bakanlığından Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun Barajlarından Etkilenen Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması ile İlgili İlke Kararı](#)
(R.G. 08 Mayıs 2010 – 27575)
- [Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden 2 Adet Karar](#)
(R.G. 06 Mayıs 2010 – 27573)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 06 Mayıs 2010 – 27573)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 317 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 13 Mayıs 2010 – 27580 Mükerrer)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ercüment Yıldız/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erseven ve Diğerleri/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kahraman Yılmaz ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kemal Güngü\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kızıl Yaprak \(No: 2\)/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kuş/Türkiye Davası\)](#)

- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Beşir Gözen\)](#)
- [Başbakanlıktan 2010/13 Sayılı Genelge](#)
(R.G. 13 Mayıs 2010 – 27580)
- [Tarım ve Köyışleri Bakanlığından Türk Gıda Kodeksi Mikrobiyolojik Kriterler Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ \(Tebliğ No: 2010/16\)](#)
(R.G. 07 Mayıs 2010 – 27574)
- [Sermaye Piyasası Kurulundan Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(Seri: I, No:41\)](#)
(R.G. 08 Mayıs 2010 – 27575)
- [Devlet Bakanlığından Tehlikeli Maddeler İçin Yapıtırılacak Zorunlu Sorumluluk Sigortalarına İlişkin Tarife ve Talimat](#)
(R.G. 09 Mayıs 2010 – 27576)
- [Tarım ve Köyışleri Bakanlığından Türk Gıda Kodeksi Belirli Gıda Maddelerinde Dioksinlerin ve Dioksin Benzeri Poliklorlu Bifenillerin Seviyesinin Resmi Kontrolü İçin Numune Alma, Numune Hazırlama ve Analiz Metodu Kriterleri Tebliği \(Tebliğ No: 2010/18 \)](#)
(R.G. 09 Mayıs 2010 – 27576)
- [Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından İstirahatli Olan Sigortalıların İşyerinde Çalışmadıklarına Dair Bildirimin İşverenlerce Sosyal Güvenlik Kurumuna Gönderilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ](#)
(R.G. 12 Mayıs 2010 – 27579)
- [Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından Sosyal Güvenlik Kurumu Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca Belirlenen Çeşitli İşkollarına Ait Asgari İşçilik Oranlarını Gösterir Tebliğ](#)
(R.G. 12 Mayıs 2010 – 27579)
- [Adalet Bakanlığından Münhal Noterlikler İlânı](#)
(R.G. 04 Mayıs 2010 – 27571)
- [Adalet Bakanlığından 1 Adet İlân](#)
(R.G. 05 Mayıs 2010 – 27572)
- [Adalet Bakanlığından 2 Adet İlân](#)
(R.G. 08 Mayıs 2010 – 27575)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5982

Kabul Tarihi: 7/5/2010

MADDE 1 – 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına “Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.” cümlesi ve maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.”

MADDE 2 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 20 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.”

MADDE 3 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 23 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hâkim kararına bağlı olarak sınırlanabilir.”

MADDE 4 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 41 inci maddesinin kenar başlığı “I. Ailenin korunması ve çocuk hakları” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.

Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.”

MADDE 5 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 51 inci maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 53 üncü maddesinin kenar başlığı “A. Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı” olarak değiştirilmiş, üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Memurlar ve diğer kamu görevlileri, toplu sözleşme yapma hakkına sahiptirler.

Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurabilir. Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları kesindir ve toplu sözleşme hükmündedir.

Toplu sözleşme hakkının kapsamı, istisnaları, toplu sözleşmeden yararlanacaklar, toplu sözleşmenin yapıma şekli, usulü ve yürürlüğü, toplu sözleşme hükümlerinin emeklilere yansıtılması, Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun teşkili, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar kanunla düzenlenir.”

MADDE 7 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 54 üncü maddesinin üçüncü ve yedinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 74 üncü maddesinin kenar başlığı “VII. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” şeklinde değiştirilmiş, maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.

Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla dört yıl için seçilir. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada en fazla oy alan aday seçilmiş olur.

Bu maddede sayılan hakların kullanılma biçimi, Kamu Denetçiliği Kurumunun kuruluşu, görevi, çalışması, inceleme sonucunda yapacağı işlemler ile Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerinin nitelikleri, seçimi ve özlük haklarına ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.”

MADDE 9 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 84 üncü maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 94 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlk seçilenlerin görev süresi iki yıldır, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi ise o yasama döneminin sonuna kadar devam eder.”

MADDE 11 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 125 inci maddesinin ikinci fıkrasına “Ancak, Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.” şeklindeki cümle eklenmiş ve dördüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz.”

MADDE 12 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 128 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.”

MADDE 13 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 129 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz.”

MADDE 14 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 144 üncü maddesi kenar başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“G. Adalet hizmetlerinin denetimi

MADDE 144 – Adalet hizmetleri ile savcıların idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığınca denetimi, adalet müfettişleri ile hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçiler; araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri ise adalet müfettişleri eliyle yapılır. Buna ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.”

MADDE 15 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 145 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 145 – Askerî yargı, askerî mahkemeler ve disiplin mahkemeleri tarafından yürütülür. Bu mahkemeler; asker kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidir. Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar her halde adliye mahkemelerinde görülür.

Savaş hali haricinde, asker olmayan kişiler askerî mahkemelerde yargılanamaz.

Askerî mahkemelerin savaş halinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili oldukları; kuruluşları ve gerektiğinde bu mahkemelerde adlî yargı hâkim ve savcılarının görevlendirilmeleri kanunla düzenlenir.

Askerî yargı organlarının kuruluşu, işleyişi, askerî hâkimlerin özlük işleri, askerî savcılık görevlerini yapan askerî hâkimlerin görevli buldukları komutanlıkla ilişkileri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.”

MADDE 16 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 146 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 146 – Anayasa Mahkemesi onyediy üyeden kurulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay, bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.

Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulundan Anayasa Mahkemesi üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerde, her boş üyelik için, bir üye ancak bir aday için oy kullanabilir; en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır. Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday için yapılacak seçimde de her bir baro başkanı ancak bir aday için oy kullanabilir ve en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır.

Anayasa Mahkemesine üye seçilebilmek için, kırkbeş yaşın doldurulmuş olması kaydıyla; yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent unvanını kazanmış, avukatların en az yirmi yıl fiilen avukatlık yapmış, üst kademe yöneticilerinin yükseköğrenim görmüş ve en az yirmi yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış, birinci sınıf hâkim ve savcılarının adaylık dahil en az yirmi yıl çalışmış olması şarttır.

Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için bir Başkan ve iki başkanvekili seçilir. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Anayasa Mahkemesi üyeleri aslî görevleri dışında resmi veya özel hiçbir görev alamazlar.”

MADDE 17 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 147 nci maddesinin kenar başlığı “2. Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi” şeklinde, birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Anayasa Mahkemesi üyeleri oniki yıl için seçilirler. Bir kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi seçilemez. Anayasa Mahkemesi üyeleri altmışbeş yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar. Zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolan üyelerin başka bir görevde çalışmalarını ve özlük işleri kanunla düzenlenir.”

MADDE 18 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 148 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinin sonuna “ve bireysel başvuruları karara bağlar” ibaresi, üçüncü fıkrasındaki “Cumhurbaşkanını,” sözcüğünden sonra gelmek üzere “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını,” ibaresi eklenmiş, beşinci fıkrası “Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir. Genel Kurulun yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesindir.” şeklinde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar ve üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere “Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanı da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.” şeklinde yeni bir fıkra eklenmiştir.

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.”

MADDE 19 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 149 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 149 – Anayasa Mahkemesi, iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır. Bölümler, başkanvekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanır. Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az oniki

üye ile toplanır. Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir.

Siyasî partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılır, bireysel başvurular ise bölümlerce karara bağlanır.

Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır.

Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, Genel Kurul ve bölümlerin yargılama usulleri, Başkan, başkanvekilleri ve üyelerin disiplin işleri kanunla; Mahkemenin çalışma esasları, bölüm ve komisyonların oluşumu ve işbölümü kendi yapacağı İktüzükle düzenlenir.

Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler. Ancak, bireysel başvurularda duruşma yapılmasına karar verilebilir. Mahkeme ayrıca, gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir ve siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasını dinler.”

MADDE 20 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 156 ncı maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askerî Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, mensuplarının disiplin ve özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.”

MADDE 21 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 157 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin kuruluşu, işleyişi, yargılama usulleri, mensuplarının disiplin ve özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.”

MADDE 22 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 159 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 159 – Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yirmiiki asıl ve oniki yedek üyeden oluşur; üç daire halinde çalışır.

Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabîi üyesidir. Kurulun, dört asıl üyesi, nitelikleri kanunda belirtilen; yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri, üst kademe yöneticileri ile avukatlar arasından Cumhurbaşkanıca, üç asıl ve üç yedek üyesi Yargıtay üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca, iki asıl ve iki yedek üyesi Danıştay üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca, bir asıl ve bir yedek üyesi Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulunca kendi üyeleri arasından, yedi asıl ve dört yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcılar arasından adlî yargı hâkim ve savcılarınca, üç asıl ve iki yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasından idarî yargı hâkim ve savcılarınca, dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir.

Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde yapılır. Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden altmış gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır. Diğer üyeliklerin boşalması halinde, asıl üyenin yedeği tarafından kalan süre tamamlanır.

Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üyenin, birinci sınıf adlî ve idarî yargı hâkim ve savcıları arasından seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcının; ancak bir aday için oy kullanacağı seçimlerde, en fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilir. Bu seçimler her dönem için bir defada ve gizli oyla yapılır.

Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.

Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekiline devredebilir.

Kurul, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.

Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.

Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcıları, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.

Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.

Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.”

MADDE 23 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 166 ncı maddesinin kenar başlığı “I. Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında hükümete istişarî nitelikte görüş bildirmek amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulur. Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluş ve işleyişi kanunla düzenlenir.”

MADDE 24 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının geçici 15 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 25 – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 18 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Anayasa Mahkemesinin mevcut yedek üyeleri asıl üye sıfatını kazanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi bir üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun ve bir üyeyi de baro başkanlarının gösterecekleri üçer aday içinden seçer.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin yapacağı üye seçimi için aday göstermek amacıyla;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, Sayıştay Başkanı adaylık başvurusunu ilan eder. İlan tarihinden itibaren beş gün içinde adaylar Başkanlığa başvurur. Başvuru tarihinin sona erdiği günden itibaren beş gün içinde Sayıştay Genel Kurulunca seçim yapılır. Her Sayıştay üyesinin ancak bir aday için oy kullanabileceği bu seçimde en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı adaylık başvurusunu ilan eder. İlan tarihinden itibaren beş gün içinde adaylar Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına başvurur. Başvuru tarihinin sona erdiği günden itibaren beş gün içinde Türkiye Barolar Birliği Başkanlığının ilanında gösterilen yer ve zamanda baro başkanları tarafından seçim yapılır. Her bir baro başkanının ancak bir aday için oy kullanabileceği bu seçimde, en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır.

c) (a) ve (b) bentleri uyarınca yapılan seçimlerin sonucunda aday gösterilmiş sayılanların isimleri seçimin yapıldığı günü takip eden gün Sayıştay ve Türkiye Barolar Birliği başkanlıklarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirilir.

ç) (c) bendi uyarınca yapılan bildirimden itibaren on gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde seçim yapılır. Her boş üyelik için yapılacak seçimde, ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır; ikinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı, birer üyeyi Yargıtay ve Danıştay kontenjanlarından olan ilk üyeliklerin boşalmasından sonra Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden seçer.

Anayasa Mahkemesi üyeliğine aday gösteren kurumların halen mevcut üyeleri ile kendi kontenjanlarından seçilmiş yedek üyeler, tamamlama seçiminde göz önünde bulundurulur.

Anayasa Mahkemesinde halen belli görevlere seçilmiş olanların bu sıfatları seçilmiş oldukları sürenin sonuna kadar devam eder. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üye olanlar yaş haddine kadar görevlerine devam ederler.

Bireysel başvuruya ilişkin gerekli düzenlemeler iki yıl içinde tamamlanır. Uygulama kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bireysel başvurular kabul edilir.

GEÇİCİ MADDE 19 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde aşağıda belirtilen esas ve usuller dahilinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri seçilir:

a) Cumhurbaşkanı, hâkimlik mesleğine alınmasına engel bir hali olmayan; yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında en az onbeş yıldan beri görev yapan öğretim üyeleri, üst kademe yöneticileri ile meslekte fiilen onbeş yılını doldurmuş avukatlar arasından dört üye seçer. Cumhurbaşkanı, üst kademe yöneticileri arasından seçeceği Kurul üyesini, bakanlık, müsteşarlık, müsteşar yardımcılığı, valilik, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, kamu kurum ve kuruluşlarında genel müdürlük veya teftiş kurulu başkanlığı görevlerini yapanlar arasından seçer.

b) Yargıtay Genel Kurulu, Yargıtay üyeleri arasından üç asıl ve üç yedek üye seçer. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi gün içinde Yargıtay Birinci Başkanı adaylık başvurusunu ilan eder. İlan tarihinden itibaren yedi gün içinde adaylar Birinci

Başkanlığa başvurur. Başvuru tarihinin sona erdiği günden itibaren onbeş gün içinde Yargıtay Genel Kurulu seçim yapar. Her Yargıtay üyesinin sadece bir aday için oy kullanabileceği seçimde, en fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur.

c) Danıştay Genel Kurulu, Danıştay üyeleri arasından iki asıl ve iki yedek üye seçer. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi gün içinde Danıştay Başkanı adaylık başvurusunu ilan eder. İlan tarihinden itibaren yedi gün içinde adaylar Başkanlığa başvurur. Başvuru tarihinin sona erdiği günden itibaren onbeş gün içinde Danıştay Genel Kurulu seçim yapar. Her Danıştay üyesinin sadece bir aday için oy kullanabileceği seçimde, en fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur.

ç) Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu, kendi üyeleri arasından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna bir asıl ve bir yedek üye seçer. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi gün içinde Türkiye Adalet Akademisi Başkanı adaylık başvurusunu ilan eder. İlan tarihinden itibaren yedi gün içinde adaylar Başkanlığa başvurur. Başvuru tarihinin sona erdiği günden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu seçim yapar. Her üyenin sadece bir aday için oy kullanabileceği seçimde, en fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur.

d) Yedi asıl ve dört yedek üye birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş olan adli yargı hâkim ve savcılar arasından, adli yargı hâkim ve savcılar tarafından Yüksek Seçim Kurulunun yönetim ve denetiminde seçilir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde Yüksek Seçim Kurulu adaylık başvurularını ilân eder. İlan tarihinden itibaren üç gün içinde adaylar Yüksek Seçim Kuruluna başvurur. Başvuru tarihinin sona erdiği günden itibaren iki gün içinde Yüksek Seçim Kurulu adayların başvurularını inceler ve aday listesini belirleyerek ilân eder. Takip eden iki gün içinde bu listeye karşı itiraz edilebilir. İtiraz süresinin sona erdiği günden itibaren iki gün içinde itirazlar incelenir, sonuçlandırılır ve kesin aday listesi ilân edilir. Yüksek Seçim Kurulunun kesin aday listesini ilân ettiği tarihten sonraki ikinci Pazar günü her ilde, il seçim kurulunun yönetim ve denetimi altında yapılacak seçimlerde, o ilde ve ilçelerinde görev yapan hâkim ve savcılar oy kullanır. İl seçim kurulları o ilde oy kullanacak hâkim ve savcılarının sayısına göre sandık kurulları oluşturur. Sandık kurullarının işlem, tedbir ve kararlarına karşı yapılan şikâyet ve itirazlar il seçim kurulunca karara bağlanır. Adaylar propaganda yapamazlar; sadece, Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde özgeçmişlerini bu iş için tahsis edilmiş bir internet sitesinde yayımlayabilirler. Bu seçimlerde her seçmen sadece bir aday için oy kullanabilir. Seçimlerde en çok oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur. Kullanılacak oy pusulalarıyla ilgili diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenir. Yüksek Seçim Kurulu, oy pusulalarını kendisi bastırabileceği gibi gerektiğinde uygun göreceği il seçim kurulları vasıtasıyla bastırmaya da yetkilidir. Yapılacak seçimlerde, 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun bu bende aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

e) Üç asıl ve iki yedek üye birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasından, idarî yargı hâkim ve savcılar tarafından Yüksek Seçim Kurulunun yönetim ve denetiminde seçilir. Bölge idare mahkemelerinin bulunduğu illerde, il seçim kurulunun yönetim ve denetimi altında yapılacak bu seçimlerde, o bölge idare mahkemesinde ve yargı çevresi içerisinde kalan yerlerde görev yapan idarî yargı hâkim ve savcılar oy kullanır. Bu seçimler hakkında da (d) bendi hükümleri uygulanır.

Birinci fıkranın (a), (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca seçilen Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun asıl üyeleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki otuzuncu günü takip eden iş günü görevlerine başlarlar.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Yargıtay ve Danıştaydan gelen asıl ve yedek üyelerinin görevleri, seçilmiş oldukları sürenin

sonuna kadar devam eder. Bunlardan, Yargıtaydan gelen üyelerden görev süresini tamamlayanların yerine birinci fıkranın (b) bendi uyarınca seçilenler; Danıştaydan gelen üyelerden görev süresini tamamlayanların yerine birinci fıkranın (c) bendi uyarınca seçilenler, sırayla göreve başlarlar.

Birinci fıkranın (b) ve (c) bentleri uyarınca seçilen üyelerden, üçüncü fıkra uyarınca göreve başlayanların görev süresi, birinci fıkranın (a), (ç), (d) ve (e) bentleri uyarınca seçilen diğer Kurul üyelerinin görev süresinin bittiği tarihte sona erer.

İlgili kanunlarda gerekli düzenlemeler yapıncaya kadar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna seçilen asıl üyeler, Yargıtay daire başkanı için ilgili mevzuatında öngörülen tüm malî ve sosyal haklar ile emeklilik hakkından aynen yararlanırlar. Ayrıca, Kurulun Başkanı dışındaki asıl üyelerine, (30000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir.

İlgili kanunlarda düzenleme yapıncaya kadar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu;

a) Anayasa hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, yürürlükteki kanun hükümlerine göre Kurul şeklinde çalışır.

b) İkinci fıkra uyarınca asıl üyelerinin göreve başladığı tarihten itibaren bir hafta içinde Adalet Bakanının başkanlığında toplanır ve bir geçici Başkanvekili seçer.

c) En az onbeş üye ile toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir.

ç) Sekreteryâ hizmetleri Adalet Bakanlığı tarafından yürütülür.

Kurul müfettişleri ile adalet müfettişleri atanıncaya kadar, mevcut adalet müfettişleri, Kurul müfettişi ve adalet müfettişi sıfatıyla görev yaparlar.

Bu madde hükümleri, ilgili kanunlarda gerekli düzenlemeler yapıncaya kadar uygulanır.”

MADDE 26 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde tümüyle oylanır.

[R.G. 13 Mayıs 2010 – 27580]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 2010/387

24 Mayıs 2006 tarihinde Ankara'da imzalanan ve 16/3/2010 tarihli ve 5963 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Bulgaristan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokol"ün onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 14/4/2010 tarihli ve HUMŞ/299874 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 26/4/2010 tarihinde kararlaştırılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADALET BAKANLIĞI İLE BULGARİSTAN CUMHURİYETİ ADALET BAKANLIĞI ARASINDA İŞBİRLİĞİ KONUSUNDA PROTOKOL

Bundan sonra “Taraflar” olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Bulgaristan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı;

İki Taraf arasındaki dostça ilişkileri pekiştirmek arzusu ile,

Adli makamların toplum hayatındaki rolünün önemine inanmış olarak,

Hukuki alandaki bilgi ve deneyim değişiminin her iki Tarafın çıkarlarına hizmet edeceğini belirterek,

Her iki Tarafın uluslararası yükümlülüklerini, ulusal mevzuatlarını ve yetkilerini dikkate alarak,

Aşağıdaki gibi ANLAŐMIŐLARDIR;

MADDE 1

Taraflar aşağıdaki konularda iŐbirlięini geliŐtireceklerdir:

1. Hukuki konularda bilgi değişimi;
2. Her iki tarafın ve Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti adlı makamlarının örgütlenme ve çalıŐmalarıyla ilgili bilgi değişimi;
3. Adalet Bakanlıkları arasında her iki tarafın yetki alanları ile ilgili olarak faaliyetlerin organize edilmesi;
4. Hakimlerin, savcılarının ve her iki tarafın diğer personelinin eğitiminin karşılıklı olarak desteklenmesi;
5. Kanun taslaklarının hazırlanması ve kanun hükümlerinin uygulanmasında Türkiye Cumhuriyeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleŐmelerle belirlenen standartlara uygun olarak bilgi değişimi;
6. Her iki tarafa yararlı diğer hukuki ve adli konularda işbirliği.

MADDE 2

Bu Protokolün hükümlerinin uygulanması amacıyla, Taraflar somut işbirliği programlarını yıllık olarak hazırlayacaklardır.

MADDE 3

İŞbirliği sorunlarının zm, işbirliği programlarının geliştirilmesi ve uygulanan programlarının özetlenmesi amacıyla Taraflar gerektiğinde uzman ve çalışma grupları kuracaklardır.

MADDE 4

Taraflar, her iki Devletin adli makamlarının arasında doğrudan temas ve deneyim değişimi koşullarını oluŐturacaklardır.

MADDE 5

Taraflar, karşılıklı yararları bulunan konularda, bilimsel konferanslar ve seminerler organize edeceklerdir.

MADDE 6

Taraflar, karşılıklı yararları bulunan konularda araştırma yapmak amacıyla uzman deęiŐimini teşvik edeceklerdir.

MADDE 7

Bu Protokoldeki konularla ilgili yazıŐmalarda, Taraflar kendi ana dillerine ilaveten İngilizce veya Fransızca evirileri kullanacaktır.

MADDE 8

Aksi düzenlenmedikçe, ziyaret masrafları aşağıdaki gibi karŐılanacaktır:
Davet eden taraf iaŐe ve ibate giderlerini karŐılayacaktır. Taraflar seyahat masraflarını kendileri karŐılayacaktır.

MADDE 9

Bu Protokolü Taraflar, karşılıklı yazılı mutabakat ile değiştirebilirler.

MADDE 10

Bu Protokol, her bir Tarafın Protokolü geçerli kılacak kanuni usulleri tamamladığını diplomatik kanaldan diğerine bildirdiği tarihten 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

Bu Protokol süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

Bu Protokol, Taraflardan her birinin diğer Tarafa yazılı bildirimde bulunması suretiyle feshedebilir.

Fesih, diğ er Tarafın bu konudaki bildirimini aldığı tarihten üç ay sonra geçerlik kazanacaktır.

Ankara'da 24 Mayıs 2006 tarihinde 3 orijinal dilde Türkçe, Bulgarca ve İngilizce ikiş er özgün nüsha olarak ve tüm metinler aynı şekilde geçerli olmak üzere yapıldı. Tercümede farklılık olması durumunda İngilizce versiyonu geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Adalet Bakanlığı
Adına

Cemil ÇİÇEK

Bulgaristan Cumhuriyeti
Adalet Bakanlığı
Adına

Prof. Georgi PETKANOV

[R.G. 06 Mayıs 2010 – 27573]

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararları

Adalet Bakanlığında:

Karar Sayısı : 2010/287

1 – Adli Tıp Kurumu Üçüncü Adli Tıp İhtisas Kurulu Adli Tıp Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. İmdat ELMAS'ın görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

12/5/2010

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Sadullah ERGİN
Adalet Bakanı

Adalet Bakanlığında:

Karar Sayısı : 2010/288

1 – Adli Tıp Kurumu Dördüncü Adli Tıp İhtisas Kurulu Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı uzman kadrosunda görev yapan Doç. Dr. Hacı Murat EMÜL'ün görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

12/5/2010

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Sadullah ERGİN
Adalet Bakanı

[R.G. 13 Mayıs 2010 – 27580]

Yönetmelikler

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

TÜRK GIDA KODEKSİ YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 16/11/1997 tarihli ve 23172 Mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkranın sonuna aşağıdaki bent eklenmiştir.

“b) Aroma maddelerinin üretimi, depolanması ve kullanımı için gerekli katkı maddeleri ile taşıyıcı ve çözücüler, Türk gıda kodeksi renklendiriciler ve tatlandırıcılar dışındaki gıda katkı maddeleri mevzuatına uygun olmak zorundadır.”

“j) Doğal aroma vericiler hariç olmak üzere gıda maddelerinde kullanılmasına izin verilen aroma maddeleri listesi Ek-39’da yer almaktadır. Doğal aroma vericiler hariç olmak üzere Ek-39’da yer almayan aroma maddelerine ilişkin usul ve esaslar bu Yönetmelik kapsamında Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 8** – Aroma verici maddelerin etiketlenmesi ile ilgili kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Doğrudan tüketiciye satış amacı olmayan aroma maddelerinin ambalajları ve/veya etiketleri aşağıdaki bilgileri açık ve silinemez bir biçimde bulundurmaları zorundadır.

- 1) Üreticinin, ithalatçının, ambalajlayıcının veya satıcının adı, ticari adı ve işyeri adresi.
- 2) “Aroma Maddesi” veya aromayı tarif edecek spesifik bir ifade.
- 3) Gıdalarda kullanıma uygun olduğunu belirtir ifade.
- 4) Aroma verici maddelerin kategorileri açısından ağırlık sırasına göre listesi.
- 5) Ağırlıkça azalan orana göre aroma verici maddelerin bileşiminde bulunan diğer madde ve materyallerin her birinin isimleri ve varsa EC kodu.
- 6) EK-12’de verilen bileşenlerin ve 3,4 benzopirenin maksimum miktarları.
- 7) “Gıda Üretimi İçindir.” ifadesi.
- 8) Ağırlık veya hacim olarak miktarı.
- 9) Parti numarası.
- 10) Üretim tarihi ve raf ömrü.
- 11) Gerektiğinde özel depolama ve kullanım şartları.
- 12) Etiket üzerinde “Gıda Üretimi İçindir, Perakende Satış İçin Değildir” ifadesinin bulunması durumunda; üreticinin adı, satış tanımı, gıdalarda kullanıma uygun olduğunu belirtir ifade, malın ağırlık veya hacim olarak miktarı, parti numarası ve üretim tarihi ve raf ömrüne ait bilgilerin etiket üzerinde yer alması yeterlidir. Diğer bilgiler müşteriye bir belge ile sunulabilir.

b) Direkt olarak tüketiciye satılacak aroma maddelerinin etiketleri ve/veya ambalajları aşağıdaki bilgileri açık ve silinemez bir biçimde bulundurmaları zorundadır.

- 1) “Aroma Maddesi” veya aromayı tarif edecek spesifik bir ifade.
- 2) Gıdalarla kullanıma uygun olduğunu belirtir ifade.
- 3) Üretim tarihi ve raf ömrü.
- 4) Gerektiğinde özel depolama ve kullanım şartları.
- 5) Kullanım talimatı.
- 6) Ağırlık veya hacim olarak net miktarı.
- 7) Üreticinin, ithalatçının, ambalajlayıcının veya satıcının adı, ticari adı ve işyeri adresi.
- 8) Parti numarası.

9) Ağırlıkça azalan orana göre aroma verici maddelerin bileşiminde bulunan diğer madde ve materyallerin her birinin isimleri ve varsa EC kodu.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 13, 13A, 13B ve 13C numaralı ekleri yürürlükten kaldırılmış ve aynı Yönetmeliğe bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-39 eklenmiştir.

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1 – Halen faaliyet gösteren ve bu Yönetmelik kapsamında yer alan ürünleri üreten ve satan işyerleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde bu Yönetmelik hükümlerine uymak zorundadır.”

MADDE 5 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

[R.G. 05 Mayıs 2010 – 27572]

 [İçindekilere dön](#)

İçişleri Bakanlığında:

KARAYOLLARI TRAFİK YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 18/7/1997 tarihli ve 23053 sayılı Mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) İlk defa tescili yapılan her araca bir tescil plaka numarası tahsis edilir. Satış veya devir işlemlerinde daha önce düzenlenerek bir önceki araç sahibine verilmiş olan motorlu araç trafik belgesi ile tescil plakaları yeni sahibine devredilir. Yerleşim yeri adresi dışındaki başka bir trafik tescil kuruluşunda kayıtlı araçları satın veya devir alanlar ile yerleşim yeri adresi değişenlerin araçlarına yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunun plakasını alabilmeleri isteklerine bağlıdır. İsteğe bağlı olarak tescil plaka numarasının değiştirilecek olması halinde bu değişiklik; araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin ibrazı zorunlu belgelerle birlikte yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşuna bir ay içerisinde müracaat etmeleri suretiyle yapılır. Aracın tescil plaka numarası, can ve mal güvenliğinin gerekli kıldığı hallerde mülki amirin talebi ve İçişleri Bakanlığının onayı ile aracın kayıtlı olduğu yer trafik tescil kuruluşunda başka bir tescil plaka numarası ile değiştirilebilir.

Diplomatik ve konsüler muafiyeti bulunan kişilere ait araçlar ile çeşitli nedenlerle ülkemizde bulunan yabancı kişilere ait araçların vatandaşlarımıza satış veya devir yapılması, ayrıca Ulaşım Koordinasyon Merkezleri, İl veya İlçe Trafik Komisyonlarınca karar alınmak suretiyle belirlenen harf gruplarının tahsis edildiği tescil plakası ile ticari amaçla çalışan araçların kullanım amacının değişmesi halinde, bu araçlara varsa eski tescil plaka numarası yoksa bu Yönetmeliğin 56/b ve 57/a maddeleri hükümleri doğrultusunda tescil plaka numarası tahsis edilir. Buna dair usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik hükümleri 1/5/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri, Bayındırlık ve İskân ve Ulaştırma Bakanları yürütür.

[R.G. 07 Mayıs 2010 – 27574]

Bayındırlık ve İskân Bakanlığından:

**İSKÂN KANUNU UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 2/12/2007 tarihli ve 26718 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İskân Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının () bendinin ikinci cümlesi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkranın (d) bendine birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Barındırma ihtiyacının böylece karŐılanamaması hâlinde;hak sahibi aile fertlerinden biri adına kayıtlı konutu bulunan aileler hariç olmak üzere, ailelerin kesin iskânları sağlanıncaya kadar kira giderlerine katkı sağlamak maksadıyla, on altı yaşından büyük iŐçiler için yürürlükteki asgari ücretin otuz günlük brüt tutarının yüzde ellisine kadar Bakan onayı ile aile başına belirlenecek miktar üzerinden geçici iskân için karşılıksız kira yardımı yapılabilir.”

“Serbest göçmenlerden, Kanuna göre Dışişleri ve İçişleri Bakanlıklarınca yapılacak incelemelerden sonra uygun görölerek, Türk Konsolosluklarınca serbest göçmen vizesi verilmeksizin ve kendilerine eŐya listesi düzenlenmeksizin yurda gelenlere muhacir belgesi ve gümrük muafiyet belgesi düzenlenmez. Türk Konsolosluklarınca verilen serbest göçmen vizesi ile yurda gelen kişilerden, müracaatları sırasında ibraz edilen pasaportlarının asıllarının idarece aslına uygunluğu tasdik edilmiş sureti alınır.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “iskân duyurusunun” ibaresi “borlandırmanın” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının () bendi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

“) Devlet memurları, sözleşmeli olarak çalışanlar, kadrolu ve kadrosuz iŐçiler, kısa süreli de olsa mevsimlik ücret karşılığında çalışanlar, göçer hayvancılık ve yerleşik olmayan tarımsal faaliyetler hariç olmak üzere gelir getirici işler sebebiyle Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlı olanlar veya esnaf, zanaatkâr, tüccar gibi ticaret ve gelir getirici işler ile uğraŐanlar veya hayvancılık dışında herhangi bir iş ile uğraŐanlar hak sahibi olamazlar.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş; aynı maddenin altıncı fıkrası ve dokuzuncu fıkrasının (d) bendi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

“Parsel büyüklüğu; tarım ile uğraşan ailenin konut, ahır, tarımsal makine parkı yeri gibi ihtiyaçlarını karŐılayacak büyüklükte planlanır ve 2.000 metrekareyi geçemez.”

“(6) Merkezî yerleŐimi geliŐtirmek amacıyla nakil, toplulaştırma veya Kanun kapsamında yapılacak köy geliŐme alanı uygulamalarında; aileler, otuz ve daha fazla sayıda ailenin kabul ve taahhüt etmeleri ve yapılacak konut, tarım işletmesi binası, diğer bina ve tesislerin yaklaşık maliyet bedeli ile uygulama yılı kredi miktarı arasındaki farkı Bakanlık Merkez Muhasebe Birimi Hesabına def’aten yatırmaları Şartları ile, konut, tarım işletmesi binası, diğer bina ve tesisler Devlet eliyle birlikte yaptırılarak borlandırılabilirler. İnşaatların bitiminden sonra hesaplaŐmaya gidilir. Bu hesaplaŐmaya göre hak sahibi alacaklı ise, alacak borcundan düşölür; borçlu ise, borcun uygulama yılı kredi miktarı dışında kalan kısmı def’aten tahsil edilir.”

“d) Kredi sahipleri, tahsis edilen ödeneği zorlayıcı sebepler olmaksızın üst üste iki yıl kullanmadıkları takdirde, kredileri iptal edilir; var ise, önceden kullandıkları kredi dilimi kanuni faizi ile birlikte geri alınır.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesi ile 12 nci maddesinin dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6 – Bu Yönetmelik 2/12/2007 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7 – Bu Yönetmelik hükümlerini Bayındırlık ve İskân Bakanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
2/12/2007	26718
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
31/7/2009	27305

[R.G. 08 Mayıs 2010 – 27575]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından:

SOSYAL SİGORTA İŞLEMLERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun sosyal sigorta hükümleri ile getirilen hak ve yükümlülükleri ve sosyal sigorta işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa tabi işyeri, işverenler, sigortalı, hak sahipleri ile diğer ilgili kişi ve kuruluşlar açısından, sosyal sigorta işlemlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 107 nci maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Alt işveren: Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiyi,

b) Araştırma: Kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar tarafından ihale mevzuatına göre yaptırılan işlerden ve özel nitelikteki inşaat işlerinden dolayı bu işleri yapan işveren tarafından yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığı hususunda Kurumca yapılan değerlendirmeyi,

c) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,

ç) Durum tespiti: Sigortalılık niteliğini, tescil işlemlerini, sigorta olaylarını, asgari işçiliğin tespiti amacıyla yapılan denetim ve kontrolleri,

d) e-sigorta: İşveren, alt işveren, sigortalı, genel sağlık sigortalısı, hak sahibi ve diğer ilgili kişi ve kuruluşlarca bu Yönetmelikte belirtilen belgelerde yer alan bilgileri internet, elektronik ve benzeri ortamda Kurumun veri tabanına aktarılmasını ve bu şekilde aktarılan bilgiler ve talepler ile Kurumca yürütülen sosyal sigorta işlemleri sonuçlarından uygun görülenlerin işveren, sigortalı, hak sahibi ve diğer ilgili kişi ve kuruluşlara verilmesini sağlayan elektronik portalı,

e) Geçici iş ilişkisi kurulan işveren: 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 7 nci maddesinde yer alan sigortalıyı devralan işverenleri,

f) Genel Müdürlük: Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğünü,

g) Genel sağlık sigortası primi: Kanunda genel sağlık sigortalısı için alınması öngörülen prim tutarını,

ğ) İşyeri sahibi: Kanuna göre sigortalı olanların işlerini yaptıkları işyerlerinin sahibi veya kullanıcısı olan gerçek ya da tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

h) İşyeri sicil numarası: İşyerinin Kanun kapsamına alınması üzerine Kurumca verilen numarayı,

ı) Kanun: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,

i) Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığını,

j) Muafiyet;

1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendine tabi olanların aylık faaliyet gelirinden bu faaliyetine ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olma halini,

2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine tabi olanların yıllık tarımsal faaliyet gelirlerinden bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olma halini,

k) Prime esas kazanç: Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenecek tutarı,

l) Sigorta primi: Sigortalılar için 5510, 5434 ve 2925 sayılı Kanunlarda belirtilen prime esas kazançlar ve oranlar üzerinden alınacak tutarı,

m) Ünite: Merkezde daire başkanlığını, taşrada sosyal güvenlik il müdürlükleri ile sosyal güvenlik merkezlerini, ifade eder.

(2) Birinci fıkrada yer almayan ancak Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan diğer tanımlar bu Yönetmelik için de yapılmış sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sosyal Sigorta Kayıt ve İşlemlerinin Genel Esasları

Bilgi ve belgelerin Kuruma verilme usulü ile zorunluluk hali

MADDE 5 – (1) Kurum, Kanun veya bu Yönetmelik gereği verilecek her türlü belge veya bilginin e-sigorta ortamında gönderilmesi hususunda gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları zorunlu tutmaya veya zorunluluk esasını kaldırmaya yetkilidir. Kanun veya bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgelerin e-sigorta ile gönderilme zorunluluğu getirilmesine rağmen, bu bilgi ve belgelerin yasal süresi içinde veya yasal süresi dışında kâğıt ortamında Kuruma verilmesi, bu belgelerin işleme konulmasına engel teşkil etmez.

(2) Belge veya bilgileri e-sigorta ortamında göndermekle zorunlu tutulan kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler, Kurumun bilgi işlem sistemlerinin aşağıdaki fıkrada belirtilen nedenlerle hizmet dışı kalması sonucu belge ve bilgiyi, öngörülen sürenin son gününde Kuruma göndermemesi ve muhteviyatı primleri de yasal süresi içinde ödeyememesi hâlinde, sorunların ortadan kalktığı tarihi takip eden beşinci işgününün sonuna kadar belge

veya bilgiyi gönderir ve muhteviyatı primleri de aynı sürede Kuruma öder ise bu yükümlülükleri Kanunda öngörülen sürede yerine getirmiş kabul edilir.

(3) Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü yetkililerince imzalanacak bir tutanak ile tevsik edilmesi kaydıyla;

a) Kurum bilgisayar sisteminde, e-sigorta uygulamasının çalışmasını engelleyecek şekilde;

1) Donanım ve yazılımdan kaynaklanan arızalar,

2) Elektrik ve iletişim alt yapısında meydana gelen arızalar,

3) Yangın, yıldırım, infilak ve benzeri olaylar sonucu meydana gelen ve işlem yapmayı engelleyici durumlar,

4) Sel veya su baskını, fırtına, yer kayması, deprem gibi tabii afetler ile grev, lokavt, sabotaj, terör saldırıları,

b) Kurumun hizmet satın aldığı internet servis sağlayıcılarında meydana gelen arızalar,

c) (a) ve (b) bentleri dışında Kurumca belirlenecek benzeri durumlar,

bu Yönetmelikte belirtilen belgelerin Kanunda öngörülen sürenin son gününde Kurumca alınmasını engelleyici sebep olarak kabul edilir.

Merkezi veri tabanının oluşturulması

MADDE 6 – (1) Sosyal sigorta işlemlerine ilişkin kayıtların elektronik ortamda tutulması esastır. Bu amaçla, Kurumca;

a) Sigortalı tescil,

b) Sigortalı hizmet,

c) Gelir veya aylık ödeme,

ç) İşyeri tescil,

d) Prim tahakkuk ve tahsilat,

e) Geçici iş göremezlik ödenekleri,

f) Genel sağlık sigortası tescil,

kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu merkezi bir veri tabanı oluşturulur.

(2) Sosyal sigorta kayıtlarının tutulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, birinci fıkrada belirtilen ana kayıtların alt veya yedek kayıtlarını oluşturmaya, mevzuat ve iletişim teknolojisindeki gelişmelere bağlı olarak değiştirmeye ve kâğıt ortamında tutulan kayıtların elektronik ortamda veya elektronik ortamda tutulan kayıtların kâğıt ortamında tutulmasına karar vermeye Kurum yetkilidir.

Sosyal sigorta kayıtlarının tutulması ve düzeltilmesine ilişkin esaslar

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen sosyal sigorta kayıtlarının, bu Yönetmelikte belirtilen ve usulüne göre düzenlenmiş belgelere dayandırılması zorunludur.

(2) Usulüne göre düzenlenmiş belgeye dayandırılarak oluşturulan sosyal sigorta kayıtları;

a) Dayanak belgesinde bulunduğu hâlde kayıtlara hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgilerin veya mükerrer kayıtların bulunduğu Kurumca tespitine,

b) Kamu idareleri denetim elemanları ile Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından yapılan inceleme ve soruşturma raporlarına,

c) Mahkeme kararlarına,

ç) Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan temin edilen bilgi ve belgelere istinaden Kurumca yapılacak incelemeye,

göre düzeltilir, silinir veya yeni kayıt eklenir.

Kayıtların paylaşımı

MADDE 8 – (1) Kurum, sosyal sigorta kayıtlarında tutulan bilgileri işveren, sigortalı, hak sahibi ve diğer ilgili kişi ve kuruluşların kullanımına açabilir.

(2) Kurum, internet ve her türlü elektronik ortam ile benzeri elektronik iletişim araçları üzerinden bilgi alışverişinin yapılmasına ilişkin koşulları belirlemek, Kurum ve işveren ile diğer ilgili kişi ve kuruluşlar arasındaki ilişkiler ile tarafların birbirlerine karşı olan hak ve yükümlülüklerini düzenlemek için protokol veya sözleşmeler yapılabilir.

(3) Sosyal sigorta kayıtlarından alınan bilgilerin iş ve işlemlerde kullanılmasının hukuki sonuçları, bilgiyi alan işveren ve diğer ilgili kişi ve kuruluşların sorumluluğundadır.

İKİNCİ KISIM

Sigortalıların Tescili ve Hizmet Kayıtları

BİRİNCİ BÖLÜM

Sigortalılara İlişkin Hükümler

Sigortalı sayılanlar

MADDE 9 – (1) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalı sayılırlar.

(2) Aşağıda belirtilenler de Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.

a) İşçi sendikaları ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıklarına ve yönetim kurullarına seçilenler.

b) Bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenen Ek-1’de yer alan tabloda sayılan; film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürler ve yazarlar.

c) Mütakabiliyet esasına dayalı olarak sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülkelerin uyruğunda olanlar hariç, yabancı uyruklu, uyruksuz, göçmenler ve sığınmacı kişiler ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış ülke sigortalılarından, sözleşmede belirlenen istisna hâlleri dışında çalışmalarını hizmet akdine tabi sürdürenler.

ç) Büyükelçilik, konsolosluk mensuplarının özel hizmetlerinde çalıştırılanlardan gönderen devlette veya üçüncü bir devlette sigortalılıklarını belgeleyemeyenler ile Türkiye’de ikamet etmekte iken buralarda çalıştırılan Türk vatandaşları.

d) 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanuna göre, çiftçi malları koruma başkanlıkları veya meclisleri tarafından çalıştırılan koruma bekçileri.

e) 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda belirtilen umumi kadınlar.

f) Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar, kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler ile 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (C) bendi kapsamında çalıştırılanlar.

(3) Haklarında bazı sigorta kolları uygulanacak sigortalılar ve sigorta kolları;

a) Hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, Kanunun iş kazası ve meslek hastalığı ile analık hükümleri,

b) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası, meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen günlük prime esas kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri,

c) Vazife malûllerinden;

1) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre

vazife malûllüğü aylığı bağlanmış malûllerden, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanlar hakkında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanır, ancak uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmayı istemeleri hâlinde bu isteklerini Kuruma bildirdikleri tarihi takip eden ay başından itibaren, haklarında uzun vadeli sigorta kolları uygulanır.

2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında bir göreve başlayan tüm vazife malûlleri hakkında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanır.

3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başladıkları hâlde, aylıkları kesilmeyen harp ve vazife malûllerinden genel sağlık sigortası primi alınmaz.

ç) Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler hakkında Kanunun iş kazası ve meslek hastalığı hükümleri,

d) Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri, bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri hâlinde ise Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrasının Türkiye’de yasal olarak ikamet etme şartı ile aynı fıkranın (a) bendinde belirtilen şartlar aranmaksızın haklarında genel sağlık sigortası primi hariç isteğe bağlı sigorta hükümleri,

uygulanır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendine göre, köy veya mahalle muhtarı seçilenler ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan;

a) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar,

b) Gelir vergisinden muaf olup esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

c) Kollektif şirketlerin ortakları,

ç) Limited şirketlerin ortakları,

d) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları,

e) Adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları,

f) Donatma iştirakleri ortakları,

g) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları,

ğ) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

sigortalı sayılırlar.

(5) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendi hükümleri 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler hakkında da uygulanır.

(6) Kamu idarelerinde;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp, ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atanalar,

Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.

(7) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendi hükümleri;

a) Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında Devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar,

b) Başbakan, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, belediye başkanları, il encümeninin seçimle gelen üyeleri,

c) Bu kapsamda sigortalı iken aynı kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonlar ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,

ç) Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Türk Silahlı Kuvvetleri hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tabi tutulan adaylar,

d) Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda, Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrenciler,

hakkında da uygulanır.

(8) Bu maddenin yedinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen okulları tamamlamadan ayrılanlar ile tamamlamalarına rağmen görevlerine başlamadan ayrılanların, bu okullarda geçen eğitim süreleri sigortalılıklarından sayılmaz.

(9) Kanunun kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin hükümleri, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlara uygulanmaz.

Sigortalı sayılmayanlar

MADDE 10 – (1) Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları hükümlerinin uygulanmasında;

a) İşverenin işyerinde ücretsiz çalışan eşi,

b) Aynı konutta birlikte yaşayan ve üçüncü derece dâhil bu dereceye kadar hısımlar arasında ve aralarına dışardan başka kimse katılmaksızın, yaşadıkları konut içinde yapılan işlerde çalışanlar,

c) Ücretle ve sürekli olarak çalışanlar hariç ev hizmetlerinde çalışanlar,

ç) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendinin (1) ve (3) numaralı alt bentleri kapsamında sigortalılıkları devam edenler hariç olmak üzere, muvazzaf askerlik hizmetlerini er ve erbaş olarak yapmakta olanlar ile yedek subay okulu öğrencileri,

d) Yabancı bir ülkede kurulu herhangi bir kuruluş tarafından ve o kuruluş adına ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı ülkede sosyal sigortaya tabi olduğunu belgeleyen kişiler ile Türkiye'de kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, yurt dışında ikamet eden ve o ülke sosyal güvenlik mevzuatına tabi olanlar,

e) Resmî meslek ve sanat okulları ile yetkili resmî makamların izniyle kurulan meslek veya sanat okullarında ve yüksek okullarda fiilen normal eğitim süreleri içinde yapılan, tatbiki mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

f) Sağlık hizmet sunucuları tarafından işe alıştırılmakta olan veya rehabilite edilen, hasta veya malûller,

g) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri gereği sigortalı sayılması gerekenlerden 18 yaşını doldurmamış olanlar,

ğ) Kamu idareleri hariç olmak üzere, tarım işlerinde veya orman işlerinde hizmet akdiyle süresiz işlerde çalışanlar,

h) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine tabi olanların ziraat odalarından, bunların bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerinden alacakları Ek-2 ve Ek-2/A'da ki muafiyet belgesi ile belgeleyenler,

ı) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendine tabi olanların Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'nden, bunların bulunmadığı yerlerde meslek odalarından alacakları Ek-2 ve Ek-2/A'da ki muafiyet belgesi ile belgeleyenler,

i) Kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen ve temsilciliğin bulunduğu ülkede sürekli ikamet izni veya bu devletin vatandaşlığını da haiz bulunan Türk uyruklu sözleşmeli personelden, bulunduğu ülkenin sosyal güvenlik kurumunda sigortalı olduğunu

belgeleyenler ile kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen sözleşmeli personelin uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri çerçevesinde ve temsilciliğin bulunduğu ülkenin ilgili mevzuatının zorunlu kıldığı hâllerde, işverenleri tarafından bulunulan ülkede sosyal sigorta kapsamında sigortalı yapılanlar,

sigortalı sayılmazlar.

(2) Birinci fıkranın (g) bendinin uygulanmasıyla ilgili olarak, bir meslek veya sanat okulunu bitirenlerden, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre mahkemece ergin kılınmak suretiyle, öğrenimleriyle ilgili görevlerde çalışanlar hakkında 18 yaşın bitirilmiş olması şartı aranmaz.

Sigortalılığın başlangıcı ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 11 – (1) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için çalışmaya, mesleki eğitime veya zorunlu staja başladıkları tarihten itibaren sigortalı hak ve yükümlülükleri başlar.

(2) İşverenler, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanları, çalışmaya başladıkları tarihten önce,

b) (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar, göreve başladıkları veya okullarında öğretime başladıkları tarihten, kendi hesabına okumakta iken Türk Silahlı Kuvvetleri veya Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya başlayanlar ise bu tarihten itibaren sigortalı sayılırlar ve bu tarihten itibaren on beş gün içinde,

Kuruma e-sigorta yoluyla bildirmekle yükümlüdür.

(3) İşverenlerce Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan;

a) İnşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde hizmet akdiyle işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün,

b) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçlarına sefer esnasında işe alınan sigortalıların çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir aylık süre içerisinde, Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi veren işyerlerinde, sigortalı çalıştırılmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde işe alınacakların sigortalı işe giriş bildirgesinin en geç işyerinin tescil tarihinden itibaren bir ay içinde verilmesi halinde,

c) Kamu idarelerince istihdam edilen 8/9/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurt dışı görevde çalışmak üzere işe alınanların, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde,

ç) İlk işyerindeki çalışmasına ait sigortalı işe giriş bildirgesi Kuruma verilerek, tescil işlemi yapılmış olan sigortalının, naklen ve hizmet akdi sona ermeden aynı işverenin aynı ya da başka üniteye tescil edilmiş diğer işyerinde çalışmaya başlaması veya işyerinin aynı il içinde başka bir ünitenin görev bölgesine nakledilmesi hâlinde yeni işyeri numarası üzerinden yapılan sigortalı işe giriş bildirgesinin yasal süresi dışında,

d) Kanunda belirtilen sürede Kuruma bildirilme imkânı olmamakla birlikte;

1) Maliye Bakanlığı vizesine bağlı olarak kamu idarelerinde çalışacak sigortalılar için vize işleminin gerçekleştirildiğine ilişkin yazının, ilgili kamu idaresine intikal ettiği günü izleyen ikinci iş günü sonuna kadar,

2) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu uyarınca özelleştirilen işyerlerinden diğer kamu kurum ve kuruluşlarına naklen atanan sözleşmeli veya kapsam dışı personelin nakledildikleri kamu idarelerinde işe başladıkları tarihi takip eden ikinci iş günü sonuna kadar,

Kuruma yapılan bildirimler de süresinde yapılmış sayılır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan;

a) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları, bu mükellefiyetlerinin başlangıç tarihi itibarıyla başlar ve bu tarih vergi dairelerince,

b) Gelir vergisinden muaf olanların sigortalılıkları, esnaf ve sanatkâr sicil müdürlüklerine tescil tarihi itibarıyla başlar ve bu tarih esnaf ve sanatkâr sicil müdürlüklerince,

c) Şirket ortaklarından;

1) Kollektif şirket, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ile donatma iştiraki ortaklarının sigortalılıkları, vergi mükellefiyetlerinin başladığı tarihte başlar ve bu tarih vergi dairelerince,

2) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının sigortalılıkları, yönetim kurulu üyeliğine seçildikleri tarihte başlar ve bu tarih şirket yetkililerince,

3) Limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının sigortalılıkları, şirketin ticaret siciline tescil edildiği tarihte başlar ve bu tarih ticaret sicil memurluklarınca,

4) Limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarından hisse devri alan yeni ortaklarının sigortalılıkları, ortaklar kurulunca devrin yapılmasına karar verildiği tarihte başlar ve bu tarih ortaklar kurulu kararının, hisse devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesinin, devrin yapıldığının işlendiği pay defterinin birer sureti veya devir ticaret sicil memurluğunca tescil edilmiş ise ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshasının ibraz edilmesi kaydıyla şirket yetkililerince,

ç) Köy ve mahalle muhtarlarının sigortalılıkları, muhtar seçildikleri tarih itibarıyla başlar ve bu tarih il veya ilçe mülki amirliklerince,

onbeş gün içinde,

d) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların sigortalılıkları, bağlı oldukları ziraat odalarınca veya kendilerince bir yıl içinde bildirilmesi hâlinde odaya kaydedildikleri tarihten, bu süre içinde bildirilmemesi hâlinde ise bildirim Kuruma yapıldığı tarihten başlar ve bu tarih meslek kuruluşuna kayıtlarının yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde ziraat odalarınca veya ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerince,

e) 6132 sayılı Kanuna tabi jokey ve antrenörlerin sigortalılıkları lisans belgesine istinaden fiilen çalışmaya başladıkları tarihte başlar ve bu tarih, kaydın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye Jokey Kulübüncü,

Kuruma e-sigorta yoluyla bildirilmek zorundadır.

f) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin dört numaralı alt bendi kapsamındaki sigortalılardan Kanunun 6 ncı maddesinin (ı) bendi kapsamına girmeleri nedeniyle sigortalılıkları sona erenlerden muafiyet şartlarının ortadan kalktığını, ziraat odalarından, ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerinden alacakları belge ile birlikte bir yıl içinde Kuruma bildirenlerin sigortalılıkları belgenin düzenlendiği tarihten bu süreyi geçirenlerin sigortalılıkları ise bildirim Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihten başlar. Bu tarih sigortalılarca ve ilgili kuruluşlarca Kuruma bildirilir.

g) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılardan gelir vergisinden muaf olup, Kanunun 6 ncı maddesinin (k) bendi kapsamına girmeleri nedeniyle sigortalılıkları sona erenlerden muafiyet şartlarının ortadan kalktığını esnaf ve sanatkârlar odaları birliğinden alacakları belge ile birlikte 15 gün içinde Kuruma bildirenlerin sigortalılıkları, belgenin düzenlendiği tarihten, 15 günlük süreyi geçirenlerin ise, bildirim Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihten itibaren başlar. Bu tarih sigortalılarca ve ilgili kuruluşlarca Kuruma bildirilir.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılarla ilgili bildirim yükümlülüğü bulunan kurum ve kuruluşlar, bildirimlerini merkez birimlerince

yapmaları durumunda, bildirim zorunluluğu yerine getirilmiş sayılır. Kurum bildirimden itibaren bir ay içinde tescili yapılan kişilere, sigortalılık hak ve yükümlülüklerinin başladığını ve yaptığı işin iş kolu kodunu bildirir.

(6) Hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler ile meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrencilerin bildirimleri, Millî Eğitim Bakanlığı veya bu öğrencilerin eğitim gördükleri okullar, yüksek öğrenim sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler için ise öğrenim gördükleri yüksek öğretim kurumlarınca yapılır.

Sigortalıların kendilerini bildirmesi

MADDE 12 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılar, çalışmaya başladıklarını, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, örneği Ek-3'te bulunan sigortalı bildirim belgesi ile doğrudan veya internet ya da benzeri ortamda Kuruma bildirirler. Kurumca, sigortalının ilgili işveren tarafından bildirilmediğinin ya da bildirildiği hâlde sigortalı bildirim arasında farklılık bulunduğu tespit hâlinde, durum, taahhütlü bir yazıyla sigortalıya, gerekirse işverene bildirilir. Yapılan bildirimlerin sonucunda farklılık giderilemezse, kontrol ve denetim sonucuna göre işlem yapılır. Sigortalının kendini bildirmemesi, sigortalı aleyhine delil teşkil etmez.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtilen tarımsal faaliyette bulunanlar faaliyetlerine başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde sigortalılıklarını sigortalı bildirim belgesi ile doğrudan veya internet ya da benzeri ortamda Kuruma bildirirler. Bu kapsamdaki kişilere ilişkin yapılan bildirimlerde farklılık olması hâlinde yapılacak yazışmalar sonucunda farklılık giderilemezse, kontrol ve denetim sonucuna göre işlem yapılır.

Sigortalıların kamu idareleri ile bankalarca bildirilmesi

MADDE 13 – (1) Kamu idareleri ile 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar, Kurumca sağlanacak elektronik altyapıdan yararlanmak suretiyle, Kurumca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etmek ve sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri, Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

(2) Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar tebliğ ile düzenlenir.

Sigortalılığın sona ermesi ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 14 – (1) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olanların sigortalılıkları hizmet akdinin sona erdiği tarihte sona erer ve bu tarih işverenleri tarafından,

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan,

a) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları mükellefiyetlerini gerektiren faaliyetlerine son verdikleri tarihte sona erer ve bu tarih ilgili vergi dairelerince ve sigortalılarca,

b) Gelir vergisinden muaf olanların sigortalılıkları esnaf ve sanatkâr sicil müdürlüklerindeki kayıtlarının silindiği tarihte sona erer ve bu tarih esnaf ve sanatkâr sicil müdürlüklerince ve sigortalılarca,

c) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendine tabi olanlardan esnaf ve sanatkârlar odaları birliklerinden alacakları (Ek-2) muafiyet belgesi ile belgeleyerek on gün içinde Kuruma intikal ettirenlerin sigortalılıkları belgenin düzenlendiği tarihten, bu süreyi geçirenlerin sigortalılıkları ise belgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihten itibaren, Kurumca ticaret sicil müdürlüklerinden alınan kayıtlardan resen tescili yapılanların Kurumca sigortalılık tescillerinin tebliğ edildiği tarihten itibaren 10 gün içerisinde esnaf ve sanatkârlar odaları birliklerinden alacakları ve resen tescil tarihinden geriye doğru en fazla 1 yıla ilişkin olmak üzere (Ek-2/A) muafiyet belgesi ile belgelemeleri ve

belgenin düzenlenme tarihinden itibaren 1 ay içerisinde Kuruma ibraz etmeleri halinde muafiyetin başlangıç tarihi itibarıyla sona erer, bu tarih sigortalılarca,

ç) Şirket ortaklarından;

1) Kollektif şirket, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ile donatma iştiraki ortaklarının sigortalılıkları vergi mükellefiyetlerinin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih vergi dairelerince ve sigortalılarca,

2) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının sigortalılıkları bu görevlerinin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih şirket yetkililerince ve sigortalılarca,

3) Limited şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının sigortalılıkları hisse devrine ilişkin alınan ortaklar kurulu kararı ile hissenin devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesinin ve devrin pay defterine işlendiği sayfanın birer suretlerinin birlikte ibraz edilmesi veya hisse devri ticaret sicil memurluğuna tescil edilmiş ise ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshasının ibraz edilmesi kaydıyla ortaklar kurulu karar tarihi itibarıyla sona erer ve bu tarih, sigortalılar ve şirket yetkililerince,

d) İflasın açılmasına mahkemece karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi hâlinde mahkemenin karar tarihinde, sigortalının talebinin olmaması hâlinde ise mahkemece iflasın kapatılmasına karar verildiği tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılar ve şirket yetkililerince,

e) Tasfiyenin açılmasına mahkemece karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi hâlinde mahkemenin karar tarihinde sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması hâlinde tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer ve bu tarih ticaret sicil memurluğunca ve sigortalılarca,

f) Tasfiyesine şirketin ortaklar kurulu tarafından karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi hâlinde tasfiyenin başlanmasına karar verildiği tarihte sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması hâlinde ise tasfiyenin sonuçlandığına ilişkin tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer ve bu tarihler sigortalılarca ve ticaret sicil memurluklarınca,

g) Münfesih duruma düşen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi hâlinde şirketin münfesih duruma düştüğü tarih itibarıyla sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması hâlinde münfesih duruma düşen şirketin tasfiyesinin sonuçlandığına dair tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer ve bu tarihler sigortalılarca ve ticaret sicil memurluklarınca,

ğ) Mahkeme kararı ile iflasın, tasfiyenin açılmasına, ortaklar kurulu kararı ile tasfiyenin başlamasına veya münfesih duruma düşmesine karar verilen şirketlerin ortaklarından hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları, çalışmaya başladıkları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca,

h) Gelir vergisinden muaf olarak sigortalılıkları devam ederken hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları, çalışmaya başladıkları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca,

ı) Köy ve mahalle muhtarlarının sigortalılıkları muhtarlık görevinin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih il ve ilçe mülki amirliklerince ve sigortalılarca,

i) Köy ve mahalle muhtarlarından Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (b) bendi kapsamında gelir vergisi mükellefi olanlar hariç, aynı zamanda hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları, çalışmaya başladıkları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca,

j) Tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların sigortalılıkları tarımsal faaliyetin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih ziraat odalarınca, ziraat odası bulunmayan yerlerde ise tarım il/ilçe müdürlüklerince ve sigortalılarca,

k) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine tabi olanlardan ziraat odalarından, ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde ise tarım il/ilçe müdürlüklerinden alacakları (Ek-2) muafiyet belgesi ile belgeleyerek on gün içinde Kuruma

intikal ettirilenlerin sigortalılıkları belgenin düzenlendiği tarihten, bu süreyi geçirenlerin sigortalılıkları ise belgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihten itibaren, Kurumca ziraat odalarından veya ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerinden alınan kayıtlardan resen tescili yapılanların Kurumca sigortalılık tescillerinin tebliğ edildiği tarihten itibaren 10 gün içerisinde ziraat odalarından veya ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerinden alacakları ve resen tescil tarihinden geriye doğru en fazla 1 yıla ilişkin olmak üzere (Ek-2/A) muafiyet belgesi ile belgelemeleri ve belgenin düzenlenme tarihinden itibaren 1 ay içerisinde Kuruma ibraz etmeleri halinde muafiyetin başlangıç tarihi itibarıyla sona erer, bu tarih sigortalılarca,

l) Herhangi bir yabancı ülkede ikamet eden ve o ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayan veya ikamet esasına bağlı olarak o ülke sosyal güvenlik sistemine dâhil olanların sigortalılıkları, çalışmaya veya ilgili ülke sosyal güvenlik sistemine dâhil oldukları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca,

m) 6132 sayılı Kanuna tabi jokey ve antrenörlerin sigortalılıkları, fiilî çalışmalarının bittiği tarihte sona erer ve bu tarih Türkiye Jokey Kulübü ve sigortalılarca,

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanların sigortalılıkları; ölüm hâlinde veya aylık bağlanmasını gerektiren hâllerde, görev aylıklarının kesildiği tarihi, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde belirtilen yaş hadleri ile sıhhi izin sürelerinin doldurulması hâlinde ise bu süre ve hadlerin doldurulduğu tarihleri takip eden aybaşından, diğer hâllerde ise görevden ayrıldıkları tarihten itibaren sona erer ve bu tarih, sigortalı işe giriş bildirgesini düzenlemekle yükümlü olan idare tarafından,

(4) Kanunun 5 inci maddesi gereği bazı sigorta kollarına tabi tutululardan:

a) Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutukluların sigortalılığı çalışmalarının sona erdiği veya işlerine son verdikleri tarihten itibaren sona erer ve bu tarih, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumunca,

b) 3308 sayılı Kanunda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler, meslek liselerinde okuyanlar, yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrencilerin sigortalılığı eğitim veya öğretimlerinin/staj sürelerinin bittiği tarihten itibaren sona erer ve bu tarih, eğitim ve öğretim gördükleri kurumlarca,

c) Harp malûlleri ile 3713 veya 2330 sayılı kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlardan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında sigortalı olanların sigortalılıkları, sigortalı çalışmalarının sona erdiği tarihten itibaren sona erer ve bu tarih, işverenlerince,

ç) Harp malûlleri ile 3713 veya 2330 sayılı kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlardan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında çalışanlardan uzun vadeli sigorta kollarına tabi olup bu sigorta kollarından çıkmak isteyenler hakkında isteklerine dair yazılı taleplerini takip eden ayın başından itibaren sadece iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanmaya devam edilir ve bu tarih, işverenlerince,

on gün içinde Kuruma bildirilir.

(5) 4447 sayılı Kanun gereğince işsizlik ödeneği ve ilgili kanunları gereğince kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılan kişiler için genel sağlık sigortası prim bilgileri, ödenek başlama ve bitiş tarihleri Türkiye İş Kurumu ile Kurum arasında oluşturulacak veri transferi yoluyla gerçekleştirilir.

(6) Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (I) bendi kapsamında olanlardan, çalışmakta iken bulunduğu ülkenin sosyal güvenlik kurumu ile irtibatlandırılanların, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri çerçevesinde, seçimini bu yönde kullananlar için sigortalandıkları tarihten itibaren; Kanunun 8 inci maddesi birinci fıkrasının (c) bendine göre

kamu idarelerinin yurtdışı görevinde çalışanlar, görevlerinden ayrıldıkları tarihten itibaren, işverenlerince üç ay içinde Kuruma bildirilir.

(7) Hastalık ve analık hükümlerinin uygulanmasında sigortalılık niteliği;

a) İlgili kanunlar gereği sigortalının ücretsiz izinli olması, greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt ilan etmesi hâlinde, bu hâllerin sona ermesini,

b) Diğer hâllerde ise birinci fıkrada belirtilen tarihleri,

takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır. Sigortalılığın sona ermesine ilişkin bildirimlerde bu husus göz önünde bulundurulur.

(8) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olanların, meslek kuruluşlarına ya da vergi dairelerine olan yükümlülüklerini yerine getirmemiş olmaları, sigortalılığın sona ermesine ilişkin belge ya da bilginin verilmesine engel teşkil etmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Sigortalıların Tescili

Sigortalı işe giriş bildirgesi

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinde belirtilen sigortalılık başlangıcı ile ilgili bildirim yükümlülüğü, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentlerine tabi olanlar için Ek-4, (c) bendine tabi olanlar için ise Ek-4/A'da bulunan sigortalı işe giriş bildirelerinin, Kuruma e-sigorta ile verilmesiyle yerine getirilir. Sigortalı işe giriş bildirgesi dışında, başka biçimlerde yapılan bildirimler geçerli sayılmaz.

(2) Süresi içinde veya sonradan elden veya posta yoluyla gönderilen sigortalı işe giriş bildireleri Kurum gelen evrak kaydına alındıktan sonra sigortalıların tescil işlemleri sonuçlandırılır.

Sigortalı tescili ve sosyal güvenlik sicil numarası

MADDE 16 – (1) Sigortalılar, Kuruma verilen ilk veya tekrar sigortalı işe giriş bildirelerine göre Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları ile bilgisayar ortamında tutulan tescil kütüğüne kayıt edilir. Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, aynı zamanda sigortalıların sosyal güvenlik sicil numarasını oluşturur. Sigortalıların tescil, hizmet ve her türlü bilgisayar kayıtları ile diğer sosyal sigorta işlemleri, sosyal güvenlik sicil numarası altında tutulur.

(2) Yabancı uyruklulara Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce verilecek kimlik numaraları aynı zamanda bunlar için sosyal güvenlik sicil numarası olarak kullanılır.

Sigorta sicil dosyaları elektronik arşivi

MADDE 17 – (1) Sigortalılarla ilgili Kurum dışından alınan veya Kurumca düzenlenen kâğıt ortamındaki belgelerden gerekli görülenlerin muhafazası ve bu belgelere erişimi sağlamak üzere elektronik arşiv oluşturulur. Bunlara Kurumca belirlenen usullerle birer numara verilir.

Sigortalıların re'sen tescili

MADDE 18 – (1) Kanun kapsamında sigortalı olması gerektiği halde;

a) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca fiilen yapılan denetimler veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitler ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler veya kamu kurum ve kuruluşları ile 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgiler sonucu,

b) Kanunun 8 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre kamu idareleri ile Kanunun 100 üncü maddesine göre 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar, diğer gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlarla yapılan protokoller çerçevesinde alınan bilgiler sonucu,

c) Hizmet tespitine ilişkin kesinleşen yargı kararlarına göre,

Kuruma bildirilmediği tespit edilenlerin,

(2) 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun uyarınca yapılan hizmet borçlanması talebinde bulunanlardan, Türkiye’de Kanuna veya Kanunla yürürlükten kaldırılan sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetleri bulunmayanların,

tescil işlemleri Kurumca re’sen yapılır.

Sigortalıların yersiz tescili

MADDE 19 – (1) Kanuna göre sigortalılık niteliği taşımadığı hâlde, gerçeğe aykırı olarak bildirim yapıldığı tespit edilen tescil kayıtları iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sigortalı Hizmet Kayıtları

Sigortalı hizmet kayıtlarının oluşturulması

MADDE 20 – (1) Kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası kapsamında bulunan sigortalı veya hak sahiplerine yapılacak ödemeler ile bağlanacak gelir ve aylıklardan, genel sağlık sigortası yardımlarından yararlanma şartlarının oluşup oluşmadığı, bu ödemeler ile gelir ve aylık miktarları, bilgisayar ortamında her bir sigortalı için oluşturulan hizmet kütüğündeki kayıtlar kullanılarak belirlenir. Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğüne yapılacak işlemler için de bu kayıtlar kullanılabilir.

(2) Hizmet kayıtları, sigortalıların zorunlu sigorta kapsamındaki çalışmalarına, yurt içi ve yurt dışı hizmet borçlanmalarına, isteğe bağlı sigorta kapsamındaki sürelerle ait giriş ve çıkış tarihlerini, prim ödeme gün sayılarını ve prime esas kazançları ile diğer bilgileri kapsar.

(3) Sigortalı hizmet kayıtları, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için aylık prim ve hizmet belgesinde yer alan bilgilerin, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların sigortalılığa esas kayıtlarının, hizmet borçlanması yapan veya isteğe bağlı sigortaya devam eden sigortalılar için ise prim tahsilat bilgilerinin, bilgi işlem ortamına aktarılması suretiyle oluşturulur.

Sigortalı tescil ve hizmet kayıtları arasında mutabakat sağlanması

MADDE 21 – (1) Tescil kaydı bulunmayan bir kimse adına hizmet kaydı oluşturulmaz. Tescil ve hizmet kayıtlarındaki sigortalının adı, soyadı, sosyal güvenlik sicil numarası gibi ortak bilgilerde mutabakat sağlanmadan hizmet kayıtlarına bilgi girişi yapılmaz veya bilgi aktarılmaz.

Kayıtların güncel ve doğru tutulması

MADDE 22 – (1) Sigortalı hizmet kayıtlarının doğru, güncel ve eksiksiz oluşturulması esastır. Bu amaçla;

a) Sigortalının adı, soyadı ve sosyal güvenlik sicil numarası bulunmayan veya bulunduğu hâlde önceki hizmet kayıtları ile mutabakatı sağlanamayan bilgiler, prime esas kazancın alt ve üst sınırları dışında kalan miktarlar, işe giriş ve çıkış tarihleri ile tutarlı olmayan prim ödeme gün sayıları, doğrusu tespit edilmeden veya eksikliği tamamlanmadan hizmet kayıtlarına aktarılmaz.

b) Bir sigortalı adına ayda 30’u, yılda 360’ı aşan prim ödeme gün sayısı bulunan veya başka bir sigortalının hizmetini gösteren hizmet kaydı oluşturulmaz.

Hizmet kayıtlarının paylaşımı

MADDE 23 – (1) Kurumla bir yazışma yapılmadan üretilecek barkodlu çıktı alınarak resmî belge olarak kullanılmak üzere, sigortalı hizmet kayıtları, Kurumun internet sayfası üzerinden sigortalı, işveren, kamu idaresi, meslek kuruluşları ile diğer kişi ve kuruluşların paylaşımına açılabilir.

(2) Hizmet kaydı paylaşımında yer alacak bilgilerin kapsamını belirlemeye Kurum yetkilidir.

(3) Sigortalı dışında, birinci fıkrada belirtilen kişi, kurum ve kuruluşların hizmet kayıtlarının resmî bir belge ile bildirilmesine ilişkin yazılı başvurular, ayrıca Kurumca

cevaplandırılmaz. Ancak, hizmet kayıtları ile ilgili tereddütlü konular hakkında, yazılı talepte bulunulması hâlinde, yazışma yoluyla gerekli bilgi verilir.

Hizmet kayıtlarının düzeltilmesi

MADDE 24 – (1) Kurumca hizmet kayıtları;

a) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca veya kamu idarelerinin denetim elemanlarınca düzenlenen raporlarda gerçeğe aykırı hizmet kazandırıldığı veya hatalı ve eksik kayıt bulunduğu tespit edilmesi,

b) Sigortalının prime esas kazançları, gün sayıları ve prim tahsilatına ilişkin bilgilerin hatalı veya eksik aktarıldığının tespit edilmesi,

c) Kesinleşen yargı kararları ile sigortalıya hizmet kazandırılması veya Kurum kayıtlarında var olan hizmet veya prime esas kazançların yeniden belirlenmesi, hallerinde düzeltilir, iptal edilir veya yeni kayıt oluşturulur.

(2) Birinci fıkra gereğince, hizmet kayıtlarında yapılacak güncelleme, iptal ve yeni kayıt oluşturma işlemleri, ünite amirinden alınacak olur üzerine, konu ile ilgili bilgisayara giriş yetkisi verilen ünite personeline yerine getirilir. Bu şekilde güncellenen bilgisayar kayıtları, her gün alınacak çalışma listeleri ile karşılaştırılarak mutabakatı sağlandıktan sonra, eski ve yeni kayıtlara ait hizmet dökümlerinin onaylı birer örneği sigortalıların dosyalarında muhafaza edilir. Ancak birinci fıkra (b) bendi gereğince hizmet kayıtlarında yapılacak iptal ve yeni kayıt oluşturma işlemleri, üyeleri Kurumca belirlenecek komisyon kararına göre yapılır.

Sigortalı işten ayrılış bildirgesi

MADDE 25 – (1) Sigortalılığın sona ermesine ilişkin bildirimler, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olanlar için Ek-5, (c) bendine tabi olanlar için ise Ek-5/A'da bulunan sigortalı işten ayrılış bildirgesiyle sigortalılığın sona ermesini takip eden on gün içinde e-sigorta ile yapılır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalılardan naklen ve hizmet akdi sona ermeden aynı işverenin aynı ya da başka üniteye tescil edilmiş diğer bir işyerinde çalışmak üzere işten ayrılanlar için veya işyerinin aynı il içinde başka bir ünitenin görev bölgesine nakledilmesi halinde eski işyeri numarası üzerinden yasal süresi dışında verilen sigortalı işten ayrılış bildirgesi de süresinde verilmiş sayılır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (b) bendi kapsamındaki sigortalılardan sigortalı işten ayrılış bildirgesini kâğıt ortamında verenler için, sigortalılığın sona ermesini takip eden on gün içinde sigortalı işten ayrılış bildirgesi iki nüsha düzenlenir. Biri düzenleyen kuruluşa kalır, diğeri ilgili üniteye gönderilir.

(4) Yasal süresi dolmadığı için henüz Kuruma verilmeyen aylık prim ve hizmet belgesinde yer alacak sigortalı çalışmalarının Kurumca bilinmesini gerektiren diğer hâllerde de bu madde gereğince işlem yapılır.

(5) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (c) bendine göre sigortalı sayılanlardan, yer değiştirme suretiyle bir kurumdan diğer bir kuruma nakledilenler hakkında sigortalı işe giriş bildirgesi ve sigortalı işten ayrılış bildirgesi ile gerekli bildirimler yapılır.

(6) Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilenlerin sigortalılığının sona ermesine ilişkin bildirimler üç aylık süre içinde yapılır.

Hizmetlerin tespiti

MADDE 26 – (1) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca, işyeri kayıtlarının incelenmesi sonucunda yapılan tespitlerden çalıştığı belirlendiği hâlde, hizmetleri Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği saptanan sigortalıların geriye yönelik hizmetleri dikkate alınır.

(2) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarının işyerinde yaptıkları durum tespiti sırasında, sigortalı, işyerinde çalışan diğer sigortalılar, işyeri mahallinde bulunanlar

veya işveren beyanına dayanılarak yaptıkları ve tespit tarihinden önceki bir yıllık süreye ilişkin hizmetler de sigortalılıkta dikkate alınır.

(3) Kamu idarelerinin denetim elemanlarınca yapılan denetimler sonucu belirlenen ve Kuruma bildirilen sigortalı çalışmalar üzerine, ilgili mevzuat uyarınca gerekli işlemler yapılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
İşyerlerinin Tescili
BİRİNCİ BÖLÜM
İşyerinin Bildirilmesi

İşyeri bildirgesi

MADDE 27 – (1) İşyerinde, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi veya (c) bendi kapsamında sigortalı çalıştıran, sigortalı çalıştırılan bir işyerini devir alan ya da bu nitelikte işyeri kendisine intikal eden işveren, Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen sürelerde vermekle yükümlü olduğu örneği Ek-6 ve Ek-6/A'da bulunan işyeri bildirgesini Kuruma e-sigorta ile göndermek zorundadır. Şu kadar ki, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı çalıştıran işverenlerce düzenlenecek işyeri bildirelerinin e-sigorta ile alınması sağlanıncaya kadar, Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen sürelerde Kuruma elden verilir veya posta yoluyla gönderilir.

(2) Aynı işverenin, birden fazla işyeri kurması veya devir alması yahut kendisine intikal etmesi hâlinde her işyeri için ayrı işyeri bildirgesi düzenlenir.

(3) Aynı işverenlere ait olup, aynı işkolunda bulunan birden fazla kara veya deniz yahut hava ulaştırma araçlarına tek sicil numarası verilir.

(4) Kanunun 90 ıncı maddesine göre ihale yoluyla yapılan işlerin konsorsiyum şeklinde üstlenilmesi hâlinde, konsorsiyumu oluşturan üstlenicilerin her birine müstakilen istihkak ödenmesi ve bu üstleniciler tarafından idareye ayrı ayrı teminat verilmiş olması kaydıyla üstlenicilerin her birine, verecekleri işyeri bildirelerine istinaden Kurumca ayrı ayrı sicil numarası verilebilir. İhale konusu işin iş ortaklığı şeklinde üstlenilmesi durumunda ise, işyeri, iş ortaklığı adına ve tek işyeri sicil numarası verilerek tescil edilir.

(5) Şirketlerin kuruluş aşamasında sigortalı çalıştırmaya başlayacağı tarihi ve çalıştırılacak sigortalı sayısını ticaret sicil memurluklarına bildirmesi üzerine, ticaret sicil memurluklarınınca ilgili üniteye gönderilecek bu bildirim istinaden, işyeri ünitece tescil edilir. Bu durumda şirketlerce ayrıca işyeri bildirgesi düzenlenmez.

(6) Esas işin ayrıntısı veya tamamlayıcısı niteliğinde olan ve sigortalıları birbirine karışmayan işlerin ayrı ve bağımsız olarak yürütüldüğü yerler de bağımsız işyeri sayılır.

(7) Tek ihale ile birden fazla ünitenin görev alanına giren bir işin yapılması hâlinde, istihkaklarının bir ödenmesi ve teminatlarının tek olması şartıyla, işe ilk başlanılan yeri çevresine alan ünitece tek işyeri sicil numarası verilebilir. Aynı anda birden fazla ünitenin görev alanlarında işe başlanması halinde, hangi üniteden tek işyeri sicil numarası alınacağı işverenin talebine göre belirlenir. İşverence, ilgisi bulunan diğer ünitelere yazılı olarak bilgi verilir.

(8) Aynı işveren tarafından yaptırılan ve birden fazla yapı ruhsatı bulunan özel nitelikteki bina inşaatı işyerlerinde, parsellerinin bitişik ya da yakın olması ve sigortalıların birbirine karışması şartıyla inşaatların tek sicil numarasında yürütülmesine ünitece izin verilebilir.

(9) Süresi içinde verilmeyip sonradan verilecek işyeri bildirgesi, Kurumca aksi kararlaştırılmadığı sürece kağıt ortamında elden veya posta yoluyla Kuruma verilir.

İşyeri sicil numarası

MADDE 28 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince sigortalı çalıştırılan işyerine; Kurumca 'Mahiyet kodu', 'İşkolu kodu', 'Ünite kodu', 'Sıra numarası', 'İl kodu', 'İlçe kodu' ve 'Kontrol numarası'nı ihtiva eden bir işyeri sicil numarası verilir ve bu numara işverene tebliğ edilir.

a) Mahiyet kodu; yapılan işin özel veya kamu sektörüne ait daimi veya geçici olduğunu belirtmeye yönelik olup tek hane rakamdan ibarettir. '1' rakamı kamu sektörüne ait devamlı işyerlerini, '2' rakamı özel sektöre ait devamlı işyerlerini, '3' rakamı kamu sektörüne ait geçici işyerlerini, '4' rakamı özel sektöre ait geçici işyerlerini ifade eder.

b) İşkolu kodu; yapılan işin Kısa Vadeli Sigorta Kolları Prim Tarifesine göre hangi iş koluna girdiğini belirtmeye yönelik olup dört hane rakamdan ibarettir.

c) Ünite kodu; işyerinin işlem gördüğü üniteyi belirtmeye yönelik olup iki hane rakamdan ibarettir.

ç) Sıra numarası; her işyerine ilgili ünite tarafından iller itibarıyla ve sıra takip etmek suretiyle verilen bir numara olup yedi hane rakamdan ibarettir.

d) İl kodu; işyerinin hangi ilde olduğunu belirtmeye yönelik olup il trafik kod numarasından ibarettir.

e) İlçe kodu; işyerinin hangi ilçede olduğunu belirtmeye yönelik olup iki hane rakamdan ibarettir.

f) Kontrol numarası; işyeri sicil numarasının doğru kullanılmasını sağlamaya yönelik olup iki hane rakamdan ibarettir.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı çalıştırılan işyerlerine, Kurumca 'Ünite kodu', 'Saymanlık ve kurum numarası', 'İl kodu', 'İlçe kodu' ve 'Kontrol numarasını' ihtiva eden işyeri sicil numarası verilir ve bu numara işverene tebliğ edilir.

a) Saymanlık ve kurum numarası; oniki haneli olup altı hane saymanlık numarası ve altı hane kurum numarasından oluşur. Saymanlık numarasının ilk iki hanesi saymanlığı, takip eden iki hanesi sigortalının çalıştığı işyerinin bulunduğu ili, son iki hanesi ise ilçe kodunu ifade eder. Kurum numarası ise sigortalıyı çalıştırılan kamu kurumunu ifade etmek üzere Kurumca verilir.

b) İl kodu, ilçe kodu ve ünite kodu; bu maddenin birinci fıkrasında açıklanan esaslar çerçevesinde bu işyerleri için de verilir.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara, işyerleri için verilen işyeri sicil numarası yanında ayrıca işveren numarası da verilebilir. Bu numara, gerçek kişi işverenlerde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, yabancı uyruklu gerçek kişi işverenlerde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce verilecek numara, tüzel kişi işverenlerde ise vergi kimlik numarasıdır.

İşyeri bildirgesi ile birlikte verilecek diğer belgeler

MADDE 29 – (1) İşveren, işyeri bildirgesi ekinde Kuruma vermesi gereken;

a) Daimi mahiyetteki işyerlerinde, işyerinin adresini gösterir yerleşim belgesini,

b) Gerçek kişi işverenler yönünden kendilerinin, tüzel kişi işverenler yönünden ise tüzel kişiliği temsile yetkili kişilerin imza sirkülerini,

bir ay içinde Kuruma, elden vermekle veya posta yoluyla göndermekle yükümlüdür. İmza sirküleri Kuruma verilmesi gereken kişilerin, Üniteye bizzat müracaat ederek kimliklerinin tespitiyle birlikte imza beyanlarının alınmasını sağlamaları halinde, (b) bendinde istenilen imza sirküleri artık istenilmez.

(2) İşverenden iş alan alt işverenler, Kanundan doğan yükümlülükleri başlamadan önce, işyeri bildirgesi hariç, birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen belgeyi ve asıl işverenle yapmış olduğu sözleşmenin bir örneğini, Kuruma elden verir veya posta yoluyla gönderirler.

(3) Birinci fıkrada belirtilen belgelerin yanı sıra;

a) Tüzel kişiler; hükmi şahsiyetin tescil edildiği Ticaret Sicil Gazetesini,

b) Adi ortaklıklar; noter onaylı ortaklık sözleşmesini,

c) İhale konusu işlerde; işin sözleşmesi veya işin üstlenildiğini gösterir idarenin yazısı,

ç) İnşaat işyerlerinde; yapı ruhsatının fotokopisi, varsa arsa sahibi ile müteahhit arasındaki inşaat yapım sözleşmesi,

birinci fıkrada belirtilen sürede ve usulle verilir.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı çalıştırılan işyerlerinin tescilinde, işyeri bildirgesi yeterli olup eki belgeler ihtiyaç olması hâlinde ünitece istenir.

(5) Bu madde de verilmesi istenen belgelerden ilgili kurumlardan elektronik ortamda alınanlar Kurumca istenmez.

Belirli yerde yapılmayan ve belirli bir merkezden sevk ve idare edilen işlerin tescili

MADDE 30 – (1) İşyeri bildirgesi, sigortalı çalıştırılmaya başlanılan, devir alınan veya başka bir işverene intikal eden işin, belirli bir yerde yapılmaması hâlinde işverenin ikametgâhının bulunduğu; bir ‘il’den diğer bir ‘il’e geçmesi ve devam etmesi hâlinde ise işin başladığı yeri çevresine alan; üniteye verilir.

(2) Büro, yazıhane gibi belli bir merkezden sevk veya idare edilmeyen ve faaliyeti belirli bir yere bağlı olmayan işler, belirli yerde yapılmayan işler olarak kabul olunur.

(3) Belirli bir yerde yapılmayan işlerde işverenin ikametgâhı ile işin görüldüğü yerler Kuruma ait ayrı ünite bölgelerinde bulunuyorsa, sigorta işlemlerinin işverenin yazılı başvurması üzerine, işin yapıldığı yeri çevresine alan ünite veya ünitelerinden biri tarafından yürütülmesine, Kurumca izin verilebilir.

(4) Faaliyeti belirli bir yere bağlı olmamakla beraber, büro, yazıhane gibi belirli bir merkezden sevk ve idare edilen işler, belirli bir yerde yapılmış sayılır ve işyeri bildirgesi, işin sevk ve idare edildiği yeri çevresine alan üniteye verilir.

Alt işveren ve sigortalıyı geçici olarak devir alanın yükümlülüğü

MADDE 31 – (1) Alt işveren, mevzuattan doğan yükümlülüklerini asıl işverene ait işyeri sicil numarasına ilave olarak verilecek üç haneli alt işveren numarası ile asıl işverenin işyeri dosyası üzerinden yerine getirir. Alt işveren adına işyeri dosyası açılmaz.

(2) Sigortalıyı geçici iş ilişkisi çerçevesinde devralan işveren, müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu yükümlülüklerini sigortalıyı devir aldığı işverenle yapmış olduğu sözleşmeyi Kuruma ibraz etmesi kaydıyla kendisine verilecek üç haneli numara ile sigortalıyı devir aldığı işverene ait işyeri dosyası üzerinden yerine getirebilir. Sigortalıyı geçici iş ilişkisi çerçevesinde devralan işveren adına işyeri dosyası açılmaz.

Tespit veya resmî belgelere istinaden tescil

MADDE 32 – (1) İşveren tarafından işyeri bildirgesinin verilmemiş olması hâlinde, işyeri;

a) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlere,

b) Kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya Kanunun 8 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre kamu idareleri ile Kanunun 100 üncü maddesine göre 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar, diğer gerçek ve tüzel kişilerden, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan, Kanunun 90 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarına göre Kuruma yapılacak bildirimlerden veya ruhsat vermeye yetkili mercilerden alınan bilgilere,

c) Mahkeme kararlarına, istinaden re’sen tescil edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İşyeri Tescilinde Meydana Gelen Değişiklikler

İşyerinin nakli, devri, intikali

MADDE 33 – (1) Sigortalı çalıştırılan bir işyerinin;

a) Faaliyette bulunduğu adresten başka bir ildeki adrese nakledilmesi hâlinde nakleden işverence; başka bir işverene devredilmesi hâlinde ise devralan işverence; nakil veya devir tarihini takip eden on gün içinde,

b) İşverenin ölümü ile işyerinin mirasçılara intikali hâlinde ise mirasçılınca, ölüm tarihinden itibaren üç ay içinde, işyeri bildirgesi verilir.

(2) İşyerinin aynı il içinde başka bir ünitenin görev bölgesine nakledilmesi hâlinde işyeri bildirgesi verilmez. Ancak, nakil tarihini takip eden 10 gün içinde durum, işverence eski ve yeni üniteye bir yazı ile bildirilir. Yeni ünite, nakil bilgilerine dayanarak işverene işyeri sicil numarasını bildirir. Eski üniteye bulunan işyeri dosyasındaki tescile esas bilgi ve belgelerin birer örneği yeni üniteye dosyasına konulur.

(3) 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi şirketlerin nevelerinin değişmesi, birleşmesi, bölünmesi veya diğer bir şirkete katılması durumunda, bu hususların ticaret siciline tesciline ilişkin ilan tarihini; adi şirketlerde şirkete yeni ortak alınması halinde ise, en geç yeni ortağın alındığı tarihi; takip eden on gün içinde bu durumların işyeri bildirgesi ile Kuruma bildirilmesi zorunludur. İşyeri bildirgesi, e-sigorta kanalıyla alınması sağlanıncaya kadar, Kuruma elden verilir veya posta yoluyla gönderilir. İşyerlerinde işletme adı değişikliklerinde işyeri bildirgesi verilmez. Bu değişiklik bir yazı ile Kuruma bildirilir.

(4) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıların çalıştırıldığı işyerlerinin;

a) Bağlı buldukları saymanlığın değişmesi durumunda, işyerinin tesciline esas değişiklik bilgileri işverence, saymanlık değişiklik tarihini takip eden on gün içinde,

b) Başka bir kamu idaresine devri veya birleşmesi hâlinde, devir alan veya birleşen kamu idaresince, durumun dayanağı bilgi ve belgelerle birlikte, devir veya birleşme tarihini takip eden on gün içinde,

c) Yeni bir kamu idaresi adı altında birleşmesi durumunda, yeni kurulan kurumca, birleşme tarihini takip eden on gün içinde işyeri bildirgesi verilerek, ayrıca birleşmeye ilişkin bilgi ve belgeleriyle birlikte aynı süre içinde,

d) Aynı il içindeki adres veya isim değişiklikleri, dayanağı bilgi ve belgeleriyle birlikte değişiklik tarihini takip eden on gün içinde,

e) Özelleştirilmek suretiyle satışının yapılması hâlinde, satışı yapılan kurumca satış işleminin onaylandığı tarihi takip eden on gün içinde ilgili belgeleriyle birlikte, yazılı olarak Kuruma bildirilir.

İşyeri dosyalarının işlemden kaldırılması

MADDE 34 – (1) İşyerinin yanlış veya yersiz olarak tescil edildiğinin tespiti hâlinde, üniteye tescil işleminin iptali yapılır.

(2) Aynı iş veya işyerine birden fazla sicil numarası verilmiş olduğunun anlaşılması hâlinde, sonradan verilen numaralar üniteye re'sen iptal edilir. İptal edilen numaralar başka işyerine verilmez. Ancak işlemler sonradan verilen numaradan yürütülmüşse geriye dönük işlem yapmamak için diğer numaralar, işlem gören işyeri dosyasının numarasında birleştirilir.

(3) Özel nitelikteki inşaat işyerleri ile ihale konusu işyerleri hariç olmak üzere, kapanma, terk veya tasfiye olmadığı hâlinde, işyerinde en az iki yıl süre ile sigortalı çalıştırılmadığı, işverenler tarafından bildirilen veya Kurumca tespit edilen işyeri dosyaları, sigortalı çalıştırılmaya son verilen tarih itibarıyla üniteye Kanun kapsamından çıkarılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hizmet Akdi ile veya Kendi Adına ve Hesabına Bağımsız Çalışan Sigortalıların Tabi Olduğu Kısa Vadeli Sigorta Kollarına Ait İşlemler

BİRİNCİ BÖLÜM

İş Kazası ve Meslek Hastalığı, Tanımı, Kapsamı, Bildirilmesi ve Soruşturulması

İş kazasının bildirimi ve bildirim süresi

MADDE 35 – (1) İş kazası, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendinde sayılan sigortalılar ile Kanununun 5 inci maddesinin (a) ve (c) bendinde sayılan sigortalıların iş kazası geçirmeleri hâlinde işverenleri, Kanununun 5 inci maddesinin (b) ve (e) bentlerinde belirtilen sigortalıların iş kazası geçirmeleri hâlinde ise eğitim veya staj gördükleri işyeri işverenleri tarafından kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhâl, Kuruma en geç kazadan sonraki üç iş günü içinde, Kanununun 5 inci maddesinin (g) bendinde sayılan sigortalının iş kazası geçirmesi hâlinde, işvereni tarafından kazanın olduğu ve ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerdeki yerel kolluk kuvvetlerine derhâl, Kuruma ise en geç kazadan sonraki üç iş günü içinde,

b) (b) bendi kapsamında olan sigortalıların iş kazası geçirmeleri hâlinde, bir ayı geçmemek şartıyla kendisi tarafından geçirdiği iş kazasına ilişkin rahatsızlığının bildirimine engel olmadığı günden sonraki üç iş günü içinde,

Ek-7’de yer alan iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesini vermekle yükümlü olanlar tarafından e-sigorta ile Kuruma bildirilir veya doğrudan ya da posta yoluyla ilgili üniteye gönderilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların, işverenin kontrolü dışındaki yerlerde iş kazası geçirmeleri hâlinde, iş kazası ile ilgili bilgi alınmasına engel olacak durumlarda, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren bildirim süresi üç iş günüdür.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendindeki sigortalıların bildirim yapmalarına engel durumlarını hekim raporu ile veya mücbir sebep olayını belgelemeleri şarttır.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalıların iş kazası geçirmeleri hâlinde, belirtilen sürelerde işverence bildirim yapılmaması durumunda, bildirim Kuruma yapıldığı tarihe kadar sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği Kurumca işverenden tahsil edilir.

(5) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olanların iş kazası geçirmeleri ve bu maddenin birinci fıkrası (b) bendinde belirtilen sürede bildirilmemesi hâlinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için yapılacak geçici iş göremezlik ödeneği ödenmez. Bildirim tarihinden sonraki sürelerle ait geçici iş göremezlik ödeneği ödenir.

Meslek hastalığının tespiti, bildirimi ve bildirim süresi

MADDE 36 – (1) Sigortalının çalıştığı işten dolayı meslek hastalığına tutulduğunun;

a) Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgelerin,

b) Kurumca gerekli görüldüğü hâllerde, işyerindeki çalışma şartlarını ve buna bağlı tıbbî sonuçlarını ortaya koyan denetim raporları ve gerekli diğer belgelerin,

incelenmesi sonucu Kurum Sağlık Kurulu tarafından tespit edilmesi zorunludur.

(2) Sigortalının, çalıştığı işten ayrıldıktan sonra meslek hastalığı sebebiyle, Kanunda belirtilen yardımlardan yararlanabilmesi için eski işinden fiilen ayrılması ile hastalığın meydana çıkması arasında, Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde belirtilen süreden daha uzun bir sürenin geçmemiş olması şarttır.

(3) Kurumca çıkarılacak yönetmelikle belirlenmiş meslek hastalıkları listesindeki yükümlülük süresi aşılmış olduğu için talepleri kabul edilmeyen sigortalıların yazılı başvuruları üzerine söz konusu hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmayacağı hususuna, meslek hastalığının klinik ve laboratuvar bulguları ile belgelenmesi ve meslek hastalığına yol açan etkenin Kurum denetim ve kontrol ile görevli memurları veya Bakanlık iş müfettişlerince işyerinde yapılacak inceleme sonucunda hazırlanacak rapora istinaden Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karar verilir.

(4) Meslek hastalığının, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi ile 5 inci maddesi kapsamında bulunan sigortalılar bakımından, meslek hastalığına tutulduğunu öğrenen sigortalı veya bu durum kendisine bildirilen işveren tarafından,

b) (b) bendi kapsamındaki sigortalı bakımından ise kendisi tarafından,

bu durumun öğrenildiği günden başlayarak üç iş günü içinde, Ek-7’de yer alan iş kazası ve meslek hastalığı bildirdesini vermekle yükümlü olanlar e-sigorta ile Kuruma bildirilir veya doğrudan ya da posta yoluyla ilgili üniteye gönderilir. Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen veya yazılı olarak bildirilen hususları kasten eksik ya da yanlış bildiren işverenden veya Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıdan, Kurumca bu olayla ilgili yapılmış bulunan tedavi giderleri, yol gideri, gündelik, refakatçi giderleri ve diğer harcamalar ile ödenmişse geçici iş göremezlik ödeneği tahsil edilir.

(5) Kurumca çıkarılacak Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği ile hangi hâllerin meslek hastalığı sayılacağı belirlenir. Yönetmelikle belirlenmiş hastalıklar dışında herhangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması hususunda çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

İş kazası ve meslek hastalığının soruşturulması

MADDE 37 – (1) İşverence düzenlenen iş kazası ve meslek hastalığı bildirdesi ve eki belgelere göre, ünite, kamu idarelerinin görevleri gereği düzenlemiş olduğu belge ve tutanaklardan, sigorta olayı için gerekli bilginin temin edilmesi koşuluyla başka bir soruşturma ve denetime gidilmeden olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağına karar verebilir, meslek hastalığında ise ilgili sağlık birimine sevk eder.

(2) Ünitece karar verilemeyen, şüpheli görülen ve tereddüt edilen, uzun süreli tedavi gerektiren, malûliyet veya ölümle neticelenen, Kuruma büyük malî yük getiren iş kazaları Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca veya Bakanlık iş müfettişlerince soruşturulur.

(3) Bakanlık iş müfettişlerinin rapor ve tutanaklarında gerekli bilgilerin yer alması veya yargı kararının bulunması durumlarında, ünitelerce tekrar inceleme talep edilmez.

(4) İş kazası ve meslek hastalığı soruşturmaları, sigortalılık durumu, iş kazası ve meslek hastalığı bildirdesinde bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı, işyerinde sigortalının çalıştığı birimin meslek hastalığına sebep olup olmayacağı, işveren sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesinin uygulanıp uygulanmayacağı, olayın meydana gelmesinde sigortalının kastı, ağır kusuru, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi ile üçüncü şahısların kusurlu hâllerinin olup olmadığı hakkında karar verilebilmesi için yapılır.

(5) Kuruma bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın iş kazası olmadığını anlaşılması hâlinde, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış ödemeler, gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil olunur.

İKİNCİ BÖLÜM

Kısa Vadeli Sigorta Kollarından Sağlanan Yardımlara İlişkin İşlemler

Geçici iş göremezlik ve geçici iş göremezlik ödeneğinin tanımı

MADDE 38 – (1) Geçici iş göremezlik, sigortalının iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hâllerinde Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurulu raporlarında belirtilen istirahat süresince geçici olarak çalışmama hâlidir.

(2) Geçici iş göremezlik ödeneği, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hâllerinde Kanunda belirtilen geçici iş göremezlik sürelerinde verilen ödenektir.

Sigortalılara verilecek olan istirahatlar

MADDE 39 – (1) İstirahat raporlarının Kurumla sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları tarafından düzenlenmesi şarttır. Kurumla sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucuları tarafından verilen ve istirahat süresi 10 günü geçmeyen raporlar, Kurumla sözleşmeli resmî sağlık

hizmeti sunucusu hekimi tarafından, 10 günü aşan raporlar ise Kurumla sözleşmeli resmî sağlık hizmeti sunucusu sağlık kurulunca onandığı takdirde geçerli olur.

(2) Ayaktan tedavilerde sigortalıya tek hekim raporu ile bir defada en çok 10 gün istirahat verilebilir. İstirahat sonrasında kontrol muayenesi raporda belirtilmiş ise toplam süre yirmi günü geçmemek kaydı ile istirahat uzatılabilir. Yirmi günü aşan istirahat raporları sağlık kurulunca verilir. Sağlık kurulunun ilk vereceği istirahat süresi sigortalının tedavi altına alındığı tarihten başlamak üzere altı ayı geçemez. Tedaviye devam edilmesi hâlinde malûllük hâlinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği sağlık kurulu raporu ile tespit edilirse bu süre uzatılır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olup, işverenleri tarafından yurtdışında görevlendirilen sigortalılar ile Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bulunan ve yürütmekte oldukları iş veya çalışma konuları nedeniyle yurtdışında bulunan sigortalılara ve Kanunun 5 inci maddesi (g) bendi kapsamındaki sigortalılara ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerdeki tedavileri sonucu verilen istirahat raporlarının ilgili ülke mevzuatına uygun olduğunun ülkemiz dış temsilciliklerince onanması hâlinde, Kurumca yetkilendirilen hekim ve sağlık kurullarının ayrıca onayı aranmaz.

(4) Sigortalıların üçüncü fıkrada belirtilen hâller dışında yurtdışında buldukları sırada gördükleri tedavi sonucunda aldıkları raporlar için birinci fıkra hükümleri uygulanır.

(5) Kurumca yetki tanınan işyeri hekimi bir kerede en fazla 2 gün istirahat verebilir.

(6) İstirahat raporlarında sigortalının çalışıp çalışmayacağı veya kontrol muayenesinin yapılıp yapılmayacağı hususu belirtilir. İstirahat raporunun bir nüshası işyerlerine ibraz edilmesi için sigortalılara verilmek, bir nüshası Kuruma gönderilmek üzere en az iki nüsha olarak düzenlenir.

(7) Kurumca yetkilendirilen tek hekim veya sağlık kurulu tarafından verilecek istirahatlar, örneği Kurumca belirlenecek belgenin doldurulması veya elektronik ortamda düzenlenmesi suretiyle verilir.

(8) Kurumla sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularınca, geçici iş göremezlik belgeleri ile sağlık kurulu raporlarının birer nüshası düzenlendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde sigortalının iş yerinin kurulu bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüklerine/sosyal güvenlik merkezlerine, sözleşmeli ülke sigortalısının belgeleri ise sağlık yardımı belgesini düzenleyen sosyal güvenlik il müdürlüklerine/ sosyal güvenlik merkezlerine gönderilir.

(9) Ülkemizin taraf olduğu sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri çerçevesinde akit ülke sigorta kurumu mevzuatına göre düzenlenen ve sözleşmenin uygulanmasına ilişkin formüllerle Kuruma bildirilen istirahat raporları aynen kabul edilir.

(10) Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi bulunan ülke sosyal güvenlik kurumları sigortalılarının, muayene ve tedavileri sonucu düzenlenecek istirahat veya sağlık kurulu raporlarında bu Yönetmelikte belirlenmiş usul ve esaslar uygulanır. Bu raporların, akit ülke sosyal güvenlik kurumlarına intikal ettirilebilmesi için Kuruma verilmesi zorunludur.

(11) 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İş Hizmet Kanununa tabi personel için verilecek istirahat raporları usul ve esasları, Millî Savunma Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca belirlenir.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesi

MADDE 40 – (1) Geçici iş göremezlik ödeneği;

a) İş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için,

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5 inci maddesi kapsamındaki sigortalılardan hastalık sigortasına tabi olanların, hastalık sebebiyle iş göremezliğe uğramaları hâlinde, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az

doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak üzere her gün için,

c) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde belirtilen muhtarlar ve aynı bendin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamındaki sigortalı kadının analığı hâlinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik hâlinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilave edilerek çalışmadığı her gün, sigortalı kadının isteği ve hekimin onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması hâlinde, sigortalının bu sürede çalışmamış olması şartı ile sigortalının isteği ve hekim raporu ile doğum öncesinde kullanılmayan sürenin beş haftaya, çoğul gebelik hâlinde yedi haftaya kadar olan kısmından doğum sonrasına ilave edilen her gün için, verilir.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlara, iş kazası veya meslek hastalığı ya da analık hâllerinde genel sağlık sigortası dâhil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartıyla yatarak tedavi süresince veya yatarak tedavi sonrası bu tedavinin gereği olarak istirahat raporu aldıkları sürede her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir. Ancak bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre doğum öncesi ve sonrası geçici iş göremezlik ödeneği ödenebilmesi için yatarak tedavi şartı aranmaz.

(3) İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde, verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavilerde Kanunun 17 nci maddesine göre hesaplanacak günlük kazancının yarısı, ayaktan tedavilerde üçte ikisidir.

(4) İş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarında, yeniden tespit edilen alt sınırların altında günlük kazanç üzerinden ödenek alanların veya almaya hak kazanmış yahut kazanacak olanların bu ödenekleri, günlük kazancın alt sınırındaki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, yükseltilmiş günlük kazançların alt sınırına göre artırılacağından alt sınırın arttığı tarihten evvel geçici iş göremezliğe uğrayan ve geçici iş göremezlik durumları bu tarihten sonra da devam edenlerin, geçici iş göremezlik ödeneği hesabına esas alınan günlük kazançları yeniden tespit edilen alt sınır üzerinden hesaplanarak ödenir.

(5) Bir sigortalının, aynı zaman içinde ve aynı sigortalılık hâline tabi olacak şekilde birden fazla işyerinde çalışması hâlinde, ödeneklere esas tutulacak günlük kazancının tespitinde, üst sınır dikkate alınarak her bir işyeri için ayrı ayrı bulunacak günlük kazançların toplamı ödeneğe esas günlük kazancını oluşturur. Ayrıca, bir sigortalıda iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hâllerinden birkaçı birleşirse geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

(6) Sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış sigortalılardan, aynı özürlülük veya meslek hastalığı nedeniyle istirahat raporu alanlara, yazılı istek tarihinden itibaren Kanunun 18 inci maddesine göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile aylık sürekli iş göremezlik gelirinin otuzda biri arasındaki fark, her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

(7) Kamu idarelerinde Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar ile toplu iş sözleşmesi yapılan iş yerlerinde çalışan sigortalılara ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, yapılacak protokol ile sigortalılar için Kuruma ödenecek sigorta primine mahsup edilmek üzere, işverenleri tarafından Kurum adına sigortalılara ödenebilir. İşveren tarafından sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesi hâlinde, işverenin; geçici iş göremezlik ödeneğinin sigortalıya ödendiğini gösterir ödeme belgesini Kuruma ibrazından sonra, Kurum tarafından hesaplanarak bulunacak geçici iş göremezlik ödeneği toplamı, işverenin Kuruma olan borcuna, borcun olmaması hâlinde ise ilk prim borcuna mahsup edilir. İşyerinin kapanmış olması hâlinde ise iade edilir.

(8) Geçici iş göremezlik ödeneği, buna ilişkin belge veya bilgilerin Kuruma intikalini takip eden yedi iş günü içinde geçmiş süreler için sigortalıların kendilerine, kanunî temsilcilerine, vekillerine veya sigortalının banka hesap numarasına ya da PTT Bank Şubelerine ödenmesi hususunda Kurum yetkilidir. Ancak, on günü aşan istirahat sürelerinde ödemeler, asgari on günlük tutar kadar yapılır.

(9) Geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesi esnasında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (a) bendi kapsamındaki sigortalının;

a) İstirahatlı olduğu dönemde işyerinde çalışıp çalışmadığı,

b) Kazanç hesabına giren döneme ilişkin aylarda, prim, ikramiye ve bu nitelikteki arızı ödemeler,

c) Viziteye çıktığı/istirahatın başladığı tarih itibarıyla prim ödeme hâlinin devam edip etmediği,

işveren tarafından Kuruma elektronik ortamda bildirilir.

(10) Sigortalının, geçici iş göremezlik ödeneği almasına esas istirahat raporu süresi içinde, sigortalılık hâlinin herhangi bir nedenle sona ermesi hâlinde istirahat süresince geçici iş göremezlik ödeneği ödenmeye devam edilir.

(11) Yukarıdaki sürelerin hesabında Kanunun 24 üncü maddesinde düzenlenen kısa vadeli sigorta kollarında dikkate alınmayan sürelerle ilişkin Kurumda mevcut bilgiler ile sigortalılar tarafından ibraz edilen belgelere göre tespit edilecek süreler bilgi işlem ortamında kaydedilir.

(12) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (b) bendi kapsamındaki sigortalılar sadece, istirahat raporlarıyla birlikte PTT bank veya banka hesap numaralarını Kuruma bildirirler, bunlardan Kurumca çalışmadığına dair beyan dışında bilgiler istenmez.

Sürekli iş göremezlik geliri

MADDE 41 – (1) Sürekli iş göremezlik geliri Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen sigortalılara bağlanır.

(2) Sürekli iş göremezlik durumunun tespiti için Kurum Sağlık Kuruluna gönderilecek belgeler arasında, varsa ilk işe giriş sağlık raporu, iş kazası ve meslek hastalığı bildirim belgesi, olayın Kanuna göre iş kazası olup olmadığı veya sigortalının meslek hastalığına yakalandığı işyerine ait çalışma şartlarını net olarak belirtir soruşturma raporu ve tutanaklar ile mahkemelerce iş kazası veya meslek hastalığı olduğunun kabul edildiğine dair belgeler, çalışır veya çalışamaz raporu, geçici iş göremezlik ödeneği belgesi, iş kazasından sonra veya meslek hastalığının tedavisi için başvurduğu hastanelerden alınan epikrizler ile tedavisi tamamlanıp bulguları sekel hâlini aldıktan sonra, son durumunu gösterir sağlık kurulu raporu ve dayanağı tüm belgeler bulunur.

(3) Sürekli iş göremezlik geliri bağlanabilmesi için, sigortalının çalıştığı işten ayrılması, iş yerini kapatması veya devretmesi şartı aranmaz. Örneği Kurumca hazırlanan tahsis talep dilekçesi ile ilgili üniteye başvurması yeterlidir. Tahsis talep dilekçesine bir adet belgelik fotoğraf eklenir.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı olup, sürekli iş göremezliği tespit edilenlerin kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur. Ancak, gelir başlangıç tarihinde Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen, muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutarlar ve tahsil edilmeyecek alacaklara ilişkin miktar ve bu miktarın altında borcu olanların gelirleri gelir başlangıç tarihi itibarıyla bağlanarak borçları ilk gelirlerinden kesilerek tahsil edilir.

(5) Sigortalının sürekli iş göremezlik geliri;

Kanunun 94 üncü maddesine göre yapılan kontrol muayenesi sonucu sürekli iş göremezlik durumunun kalktığına anlaşılması hâlinde, yeni durumuna esas tutulan raporun tarihini takip eden ödeme dönemi başından kesilir.

(6) Bu Yönetmeliğin 50 nci maddesinin birinci fıkrası ve 52 nci madde hükümleri, sürekli iş göremezlik geliri bağlanacak sigortalılar hakkında da uygulanır.

(7) Bu Yönetmeliğin uygulamasında, sürekli tam iş göremezlik hâli, sigortalının meslekte kazanma gücünün %100'ünün; sürekli kısmi iş göremezlik hâli ise %10 ilâ %99,99'unun kaybedilmesi durumunu ifade eder.

Ölüm geliri

MADDE 42 – (1) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen sigortalının hak sahiplerine, ölüm geliri bağlanır.

(2) Hak sahibi olma şartlarının belirlenmesi, ölüm geliri bağlanması için istenecek belgeler, ölüm gelirinin başlangıcı ve kesilmesi yönünden, bu Yönetmeliğin ölüm aylığına ilişkin 60, 61 ve 62 nci madde hükümleri uygulanır.

(3) Sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen sigortalıların ölüm sebebini bildiren ve ilgili makamlarca düzenlenen onaylı ölüm tutanağı, ölü muayene zabıt varakası, otopsi raporu veya doktor raporu gibi belgelerin temininin imkânsız olduğu hâllerde, sigortalının ölümünden önce sürekli iş göremezliğine esas iş kazası veya meslek hastalığı dışında başka bir kaza geçirip geçirmediği ya da başka bir hastalığa yakalanıp yakalanmadığının mahallinde tahkiki sosyal güvenlik kontrol memurları aracılığıyla yaptırılır. Ancak sigortalının kesin ölüm sebebine ilişkin karar, bu belgeler ile sigortalının dosyasının tetkiki sonucunda Kurum Sağlık Kurulunca verilir.

(4) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu, meslekte kazanma gücünü;

a) Yüzde 50 oranının altında kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölen ve ölümü iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olmayan sigortalının almakta olduğu sürekli iş göremezlik geliri,

b) Yüzde 50 oranının altında kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölen ve ölümü iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olan sigortalı için, Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına göre yeniden hesaplanan geliri,

c) Yüzde 50 veya daha fazla oranda kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölenlerin, ölümün iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmadığına bakılmaksızın Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına göre yeniden hesaplanan geliri,

Kanunun 34 üncü madde hükümlerine göre hak sahiplerine bağlanır.

(5) Bu maddenin 4 üncü fıkrasının (a) bendine göre hak sahiplerine bağlanacak gelirler, sigortalının sürekli iş göremezlik derecesi esas alınarak hesaplanır. Sigortalının gelirlerinde yapılan artırım ve indirimler dikkate alınır.

Evlenme ve cenaze ödeneği

MADDE 43 – (1) Bu Yönetmeliğin 64 ve 65 inci maddeleri;

a) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölüm geliri almakta iken evlenen kız çocuklarına ödenecek olan evlenme ödeneği,

b) Ölen sigortalıdan dolayı ilgililere yapılacak olan cenaze ödeneği, hakkında da uygulanır.

Sigortalıdan kaynaklanan sebeplerle tedavi süresinin uzaması, iş göremezliğinin artması

MADDE 44 – (1) Sigortalının iş kazasına veya meslek hastalığına uğraması, hastalanması, tedavi süresinin uzaması veya iş göremezliğinin artması hâllerinde geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri;

a) Ceza sorumluluğu olmayanlar ile kabul edilebilir mazereti olanlar hariç olmak üzere, sigortalının iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık nedeniyle tedavisini yapan hekim tarafından bildirilen tedbirlere ve yapılan tavsiyelere uymaması nedeniyle, normal tedavi süresi uzamış, sürekli iş göremezlik derecesi artmış veya malûl kalmış ise, bu hususlar hekim raporu ile tespit ve belgelendirilmesi hâlinde sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik

ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri, uzayan tedavi süresi veya artan iş göremezlik oranı esas alınarak dörtte birine kadar Kurumca eksiltilerek ödenir.

b) Ceza sorumluluğu olmayanlar hariç, ağır kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalının, mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgelerde belirlenen kusur derecesinin üçte biri oranında Kurumca eksiltilerek ödenir. Ancak kusur derecesinin bilgi ve belgelerde yer almaması hâlinde yüzde beş oranında Kurumca eksiltilir.

c) Mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgelerde kasti bir hareketi yüzünden iş kazasına uğradığı saptanan meslek hastalığına tutulan, hastalanan veya Kurumun yazılı bildirimine rağmen teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalıya, yarısı tutarında ödenir.

ç) Tedavi gördüğü hekimden, tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir olduğuna dair belge almaksızın çalıştığı; mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgelerle belirlenen sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ödenmez, ödenmiş olanlar da yersiz yapılan ödeme tarihinden itibaren ilgili mevzuat hükümlerine göre geri alınır.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin uygulanmasında; sigortalının, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurallara uymaması, tehlikeli olduğu veya hastalığa sebep olacağı bilinen bir hareketi yapması, yetkili kimseler tarafından verilen emirlere aykırı hareket etmesi, açıkça izne dayanmadığı gibi, hiçbir gereği veya yararı bulunmayan bir işi bilerek yapması ve yapılması gerekli bir hareketi savsaması, ağır kusuruna esas tutulur.

(3) Birinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen sigortalılara ait raporda, istirahat süresi sonunda çalışır kararı varsa ayrıca çalışabilir belgesi aranmaz. Geçici iş göremezlik ödeneği ödenirken sigortalının istirahatlı olduğu devrede çalışmadığının işveren veya Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olanlar tarafından beyan ve belgelenmesi gerekir.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalılara, iş kazası sigorta kolundan geçici iş göremezlik ödeneği ödenirken, iş kazasının bu Yönetmeliğin 35 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen Kuruma bildirim tarihinin aşılması hâlinde bildirim tarihi esas alınarak ödeme yapılır.

(5) Sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneğinden veya sürekli iş göremezlik gelirinden yapılacak indirim oranı, Kurumca belirlenecek usul ve esaslara göre tespit edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşveren ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu ile Peşin Sermaye Değerleri

İşverenin ve üçüncü kişilerin sorumluluğu

MADDE 45 – (1) İş kazası veya meslek hastalığı, işverenin kastı sonucunda meydana gelmişse işveren Kuruma karşı sorumlu hâle gelir. Kasıt; iş kazası veya meslek hastalığına, işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması hâlidir. İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, ihmali veya ağır ihmali sorumluluğunu kaldırmaz.

(2) İş kazası veya meslek hastalığı işverenin, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucunda oluşmuşsa işvereni Kuruma karşı sorumlu hâle getirir. Mevzuat; yasal olarak yürürlüğe konulmuş ve yürürlüğünü muhafaza eden, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği alanında, yasa koyucu ile yasa koyucunun yürütme veya idareye verdiği yetki sonucu, bu organlarca kabul edilen genel, objektif kural veya hükümlerin tümüdür.

(3) İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. Kaçınılmazlık, olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince

alınacak tüm önlemlere rağmen, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi durumudur. İşveren alınması gerekli herhangi bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemez.

(4) İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücu edilir.

(5) Üçüncü bir kişinin kastı nedeniyle malûl veya vazife malûlü olan sigortalıya veya ölümü hâlinde hak sahiplerine, Kanun uyarınca bağlanacak aylığın başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, Kurumca zarara sebep olan üçüncü kişilere rücu edilir.

Peşin sermaye değeri tabloları

MADDE 46 – (1) Kurumca, Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen giderlerin, yaş, kesilme veya yeniden bağlanma ya da hak sahipliği nedeniyle sonradan gelir veya aylık bağlanma ihtimalleri ve yüzde beş iskonto oranı dikkate alınarak hesaplanacak tutarı tespit etmek amacıyla peşin sermaye değeri tabloları hazırlanır. Hazırlanan tablolar demografik ve ekonomik değişiklikler nedeniyle Kurumca gerekli görülen hâllerde güncellenir. İlk peşin sermaye değeri, gelir veya aylığın başlangıç tarihinde yürürlükte olan peşin sermaye değeri tablolarına göre belirlenir. Peşin sermaye değeri hesaplamalarıyla ilgili usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak tebliğ ile duyurulur.

Peşin sermaye değerinde yaş hesabı

MADDE 47 – (1) Peşin sermaye değerlerinin hesabında, sigortalıların veya hak sahiplerinin gelire girme veya aylık başlangıç tarihindeki yaşları esas alınır. Yaş hesabında altı aydan küçük yıl kesirleri dikkate alınmaz. Altı ay ve daha fazla yıl kesirleri tam yıl sayılır.

Rücu davalarına esas tutarın hesabı

MADDE 48 – (1) İşveren veya üçüncü şahıslar aleyhine açılacak rücu tazminat davalarına konu olabilecek tutar, sigortalı ve hak sahiplerine bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerine, Kurum tarafından Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken diğer ödemeler eklenerek hesaplanır.

(2) İşveren, birinci fıkrada belirlenen rücu tazminat davalarına konu olan, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin tamamından kusur oranı kadar sorumludur.

(3) Ancak, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı olaylarında zarara sebep olan üçüncü kişiler ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlar, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamının yarısından kusur oranları kadar sorumludur.

(4) Üçüncü bir kişinin kastı nedeniyle malûl veya vazife malûlü olan sigortalıya veya ölümü hâlinde hak sahiplerine, bağlanacak aylığın başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısından üçüncü kişiler kusurları oranında sorumludurlar.

BEŞİNCİ KISIM

Uzun Vadeli Sigorta Kollarına İlişkin İşlemler

BİRİNCİ BÖLÜM

Malûllük Sigortası

Malûl sayılma, malûllük aylığından yararlanma, harp ve vazife malûllüğü

MADDE 49 – (1) Sigortalılara aşağıdaki usul ve esaslar dikkate alınmak suretiyle Kanunda belirtilen şartlarla malûllük, vazife ve harp malûllüğü aylıkları bağlanır.

(2) Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen sigortalılar malûl sayılır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılardan;

a) Görevlerine devam etmekte olanların, çalışma gücünün en az %60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği,

b) Görevlerinden ayrıldıktan sonra herhangi bir sigortalılık hâline tabi olmayanların, çalışma gücünün en az %60'ını kaybettiği,

c) Personel kanunlarına tabi olanların hastalıklarının kanunlarında tayin edilen sürelerden fazla devam ettiği, olmayanların ise hastalık sebebiyle malûl sayılmalarına esas alınacak hastalık süreleri hakkında kendi özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun hastalık iznine ilişkin hükümleri uygulanmak suretiyle bu süreleri doldurdıkları,

Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı malûl sayılır.

(4) Hastalık izin süreleri hesap edilirken; hastalıkları kanunlarında yazılı sürelerden önce iyileşenlerin bu hastalıklarının en çok bir yıl içinde nüksetmesi hâlinde, eski ve yeni hastalık süreleri birleştirilmek suretiyle işlem yapılır.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış veya prim ödemiş olan sigortalıların malûllük aylığı bağlanmasına ilişkin talepleri, son sigortalılık hâline göre sonuçlandırılır.

(6) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların malûllüklerinin, Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrasında sayılan hallerden doğmuş olması hâlinde, haklarında vazife malûllüğü hükümleri uygulanır. Malûllüğün oluşumunda bu hallerin bulunup bulunmadığı Kurumca oluşturulan Kurul tarafından tespit edilir.

(7) Malûllükleri Kanunun 47 nci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan hallerden dolayı meydana gelmesi hâlinde, bu durumdaki sigortalılar hakkında vazife malûllüğü hükümleri uygulanmaz ve yalnızca malûllük hükümlerine göre işlem yapılır.

(8) Kamu idareleri, vazife malûllüğüne sebep olan olayı;

a) O yer yetkili kolluk kuvvetlerine veya kendi mevzuatlarına göre yetkili mercilere derhâl,

b) En geç on beş iş günü içinde de Kuruma,

bildirmekle yükümlüdür. Kuruma bildirim, aynı süre içinde sigortalılar veya hak sahiplerince de yapılabilir. Vazife malûllüğüne sebep olan olaydan kamu idarelerinin yetkili mercilerinin haberdar edilmemiş olması hâli dışında ilgililerin bildirim, kamu idarelerinin bildirim sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Kuruma bildirim süresi; vazife malûllüğüne sebep olan olayın meydana geldiği tarihten, hastalıklarının sebep ve mahiyetleri dolayısıyla haklarında vazife malûllüğü hükümleri uygulanacaklar için, hastalıklarının tedavisinin imkânsız olduğuna dair düzenlenen kati raporun onay tarihinden, esirlik ve gaiplik hâllerinde ise, bu hâllerin sona erdiği tarihten başlar.

(9) Süresi içinde bildirimde bulunulan vazife malûllüğü aylıkları, sigortalının ölüm ya da malûliyeti sebebiyle göreviyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren bağlanır. Vazife malûllüğü süresi içinde bildirilmeyen sigortalılara; kamu idareleri ya da sigortalılar veya hak sahiplerince sonradan yapılacak bildirim üzerine, vazife malûllüklerinin belgelenmesi ve müstahak olmaları şartıyla, Kanunun zamanaşımı hükümleri dikkate alınmak suretiyle vazife malûllüğü aylığı bağlanır veya bağlanmış olan aylıklar düzeltilir. Bu durumda, sigortalı veya hak sahiplerine bağlanacak aylık ya da aylık farklarının, vazife malûllüğünün bildirildiği tarihe kadar olan toplam tutarı Kurumca ilgili kamu idaresine ödettilir. Kuruma bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın vazife malûllüğü kapsamında olmadığı anlaşılması hâlinde, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan, ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilir.

(10) Vazife malûllüğüne sebep olan olayla ilgili bilgi ve belgeler işveren tarafından doğrudan ya da posta yoluyla ilgili üniteye gönderilir.

(11) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılara bağlanacak vazife malûllüğü aylığı, malûllük dereceleri dikkate alınarak Kanunun 47 nci maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen esaslara göre hesaplanır.

(12) Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen hallerden dolayı malûllükleri meydana gelenler harp malûlü sayılarak, bu madde ile belirlenmiş esaslara göre hesaplanan vazife malûllüğü aylığı ve harp malûllüğü zammı ödenir, harp malûllüğü zammı vazife malûllüğü derecelerine göre ayrıca hesaplanır.

(13) Vazife veya harp malûllüğü aylığı almakta iken veya vazife malûllüğü kapsamındaki haller nedeniyle ölenlerin aylığa müstahak hak sahiplerine harp malûllüğü zammı da dahil olmak üzere prim ödeme gün sayısına bakılmaksızın ölüm aylığı bağlanır.

(14) Vazife malûllüğü aylığı almakta iken Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışanlardan, bu görevleri sırasında malûllük derecelerinin değişmesi veya buldukları görevlerinden dolayı yeniden vazife malûlü durumuna girmeleri halinde, son prime esas kazançları esas alınarak yeni malûllük dereceleri üzerinden vazife malûllüğü aylıkları hesaplanır. Ancak, yeni hesaplanan tutar önceki vazife malûllüğü aylığından az olması halinde yüksek olan tutar vazife malûllüğü aylığı olarak ödenir.

(15) Vazife veya harp malûlleri ile aylık almakta iken vefat edenler dahil vefat edenlerin aylığa müstahak dul ve yetimlerine bağlanacak olan aylık, Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emsali iştirakçiye veya dul ve yetimlerine bağlanacak olan vazife veya harp malûllüğü aylığından az olmayacaktır.

(16) Vazife malûllüğü aylığı almakta olanların bu aylıkları Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi hükmü saklı kalmak suretiyle Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlamaları halinde kesilir. Ancak;

- Harp malûllüğü,

- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunu,

- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu,

kapsamında meydana gelen olaylar neticesinde malûl olan ve kendilerine vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanların Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlamaları halinde aylıkları kesilmez.

Ayrıca, yalnızca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında meydana gelen olaylar neticesinde malûl olan ve kendilerine vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanların (er ve erbaşlar dahil), Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlamaları halinde de aylıkları kesilmez.

Harp malûllerinin aylıklarının kesilmiş olması harp malûllüğü zamlarının kesilmesini gerektirmez.

(17) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışan ve bu çalışma sürelerinde aylıkları kesilmeyecek olanlar hakkında uzun vadeli sigorta kolları, (a) ve (b) bentleri kapsamında çalışmaları nedeniyle aylıkları kesilmeyecek olanlar hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanır. Bunlardan, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulananlardan, haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümlerinin uygulanmasını istemeleri halinde, istek tarihlerini takip eden aybaşından itibaren uygulanır, bu durumda olanlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.

(18) Vazife malûllüğü aylığı almakta iken, Kanun kapsamında yeniden sigortalı olarak çalışmaya başlayanlardan, bu çalışmaları nedeniyle yeniden yaşlılık aylığına hak kazanmaları halinde, vazife malûllüğü aylığı ile birlikte ayrıca yaşlılık aylığı bağlanır. Sonra geçen çalışmalarının yaşlılık aylığı bağlanmasına yeterli olmaması halinde bu sürelerine karşılık toptan ödeme yapılır.

(19) Vazife malûllüğüne ilişkin usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak tebliğ ile düzenlenir.

Sevk işlemleri

MADDE 50 – (1) Sevk işlemleri, Kurumca belirlenen usul ve esaslara göre yürütülür.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar hariç, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısı 1800 günden az olan sigortalıların sevkleri yapılmaz. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlardan prim ödeme gün sayısı 1800 gün olduğu hâlde kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borçları bulunanların sevkleri, masrafları kendilerince ödenmek üzere yapılır.

(3) Sigortalıların sevk için gerekli olan asgari 1800 gün prim ödeme gün sayısını Kanunun 41 inci maddesine göre hizmet borçlanması yaparak tamamlamaları hâlinde, borçlanma taleplerinin alınması kaydıyla sevk işlemleri yapılır. Ancak, borçlanma bedeli ödenmeden sevk işlemi yapılmış ise sevk işlemlerine ilişkin her türlü masrafları kendilerince ödenir.

Malûllük durumunun tespiti

MADDE 51 – (1) Sigortalının malûllük durumu, kendisinin veya işverenin talebi üzerine;

- a) Sigortalının ilk işe giriş tarihini gösterir belgenin,
- b) Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin,
- c) Varsa ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başladığı tarihteki sağlık durumunu gösteren raporun,
- ç) Erkek sigortalıların askerliğe başlayış ve terhis tarihlerini gösteren askerlik süresine ait belgenin varsa askerliğe elverişli olmadığına dair belgenin,
- d) Varsa sigortalının malûliyetine sebep olduğu ileri sürülen hastalığı ile ilgili daha önce başvuru sağlık hizmeti sunucularından temin edilecek rapor, tıbbî belge ve epikrizlerin,
- e) Sigortalı hakkında daha önce Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu veya Kurum Sağlık Kurulunca verilmiş bir karar mevcut ise, bu kararın bir örneği ile dayanağı rapor ve tıbbî belgelerin,

Kurum Sağlık Kurulunca incelenmesi sonucu Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde belirlenen usul ve esaslara göre tespit edilir.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılardan geçirdiği iş kazası veya tutulduğu meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %60'ını kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilenlere malûllük aylığı bağlanması için yeni bir sağlık kurulu raporu istenmez.

(3) Kontrol muayenesi yapılmasına ihtiyaç olup olmadığı ile kontrol muayenesinin süresi Kurum Sağlık Kurulunca belirlenir.

Kararın bildirim ve itiraz

MADDE 52 – (1) Kurum Sağlık Kurulunca malûl sayılmayan sigortalıya, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (c) bendi kapsamındakiler için ise ayrıca çalıştığı kuruma durum bir yazı ile bildirilir. Daha önce malûl sayılmayanlardan, yeni hastalık, malûliyete esas hastalığında artma, eksik muayene gerekçeleri ile malûllük durumunun veya vazife malûllerinden malûliyet derecelerinin yeniden tespitini yazılı olarak isteyenlerin, Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarına sevkleri yapılır. Temin edilecek yeni tarihli sağlık kurulu raporu bu Yönetmeliğin 51 inci maddesinde belirtilen belgeler ile birlikte yeniden değerlendirilmek üzere Kurum Sağlık Kuruluna gönderilir.

(2) Ancak, aynı hastalık ve özrü nedeniyle Kurum Sağlık Kurulu tarafından malûl sayılmayan sigortalıların bu karara karşı itirazda bulunmaları hâlinde, itiraz dilekçeleri bu

Yönetmeliğin 51 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen belgeleri içeren dosyası ile birlikte değerlendirilmek üzere Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna intikal ettirilir.

Malûllük aylığı başvurusu ve istenecek belgeler

MADDE 53 – (1) Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasına göre malûl sayılan sigortalının Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında bulunması hâlinde, çalıştığı işten ayrıldıktan sonra,

b) (b) bendi kapsamında bulunanların, iş yerini kapattıktan veya devrettikten sonra,

c) (c) bendi kapsamında sigortalı olup, çalışmaya devam edenlerin, çalıştıkları kurumlarına müracaatları ile kurumlarınca alınacak emekliye sevk onayının ilgili üniteye gönderilmesi, görevinden ayrıldıktan sonra başka bir sigortalılık hâline tabi olarak çalışmamış olanların ise örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesi ile ilgili üniteye başvurusu şarttır.

(2) Tahsis talep dilekçesine, sigortalının bir adet belgelik fotoğrafı ve Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılardan ilgili döneme ait aylık prim ve hizmet belgesi henüz Kuruma verilmemiş olanlar için sigortalı işten ayrılış bildirgesi eklenir.

(3) Malûllük durumunu gösteren sağlık kurulu raporu alınmadan doğrudan malûllük aylığı bağlanması talebinde bulunan sigortalılar, öncelikle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarına sevk edilerek, malûllük durumunun tespitine esas sağlık kurulu raporunun temini yoluna gidilir.

Malûllük aylığının başlangıcı

MADDE 54 – (1) Malûllük aylığı, Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen tarihlerden geçerli olmak üzere başlatılır. Sigortalı, aylığın başlangıç tarihinde geçici iş göremezlik ödeneği almakta ise malûllük aylığı geçici iş göremezlik ödeneğinin verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki aybaşından başlar. Ancak, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında aylık bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetler prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve aylık, bu tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı olup, malûl sayılanlardan kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borcu olanlardan talepte buldukları tarihteki borçları, Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen, muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutarlar ve tahsil edilmeyecek alacaklara ilişkin miktar ve bu miktarın altında olanların aylıkları talep tarihini takip eden aybaşından başlar ve borçları ilk aylıklarından kesilerek tahsil edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yaşlılık Sigortası

Yaşlılık aylığından yararlanma

MADDE 55 – (1) Sigortalılara, Kanunun 28, 43 ve 44 üncü maddeleri ile geçici 6 ncı maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen şartlarla yaşlılık aylığı bağlanır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışan veya prim ödeyen sigortalıların yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin talepleri, sigortalılık süresi içinde en fazla sigortalılığının geçtiği sigortalılık hâli esas alınarak sonuçlandırılır. Sigortalılık hâllerindeki hizmet sürelerinin eşit olması ile yaş haddinden re'sen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları sigortalılık hâlinin kanunla değiştirilmesi durumunda ise son sigortalılık hâli esas alınır.

(3) Kanunun 28 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen sigortalıların çalışma gücündeki kayıp oranları, yedinci fıkrasında belirtilen sigortalıların erken yaşlanma

durumları ile sekizinci fıkrasında belirtilen çocukların başkasının sürekli bakımına muhtaçlık durumları Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilir. Bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 50 nci maddesinin birinci fıkrası ve 52 nci madde hükümleri uygulanır.

(4) Cumhurbaşkanlığı görevinde bulunduktan sonra her ne sebeple olursa olsun anılan Makamdan ayrılanlara, istekleri üzerine, müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren, istek tarihindeki Cumhurbaşkanına ödenmekte olan aylık ödeneğin %40'ı yaşlılık aylığı olarak bağlanır.

(5) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı veya Başbakan iken her ne sebeple olursa olsun görevlerinden ayrılanlara, istekleri üzerine, müracaat tarihini takip eden ay başından itibaren, istek tarihindeki Cumhurbaşkanına bağlanacak yaşlılık aylığının %75'i oranında yaşlılık aylığı bağlanır.

(6) 4 üncü ve 5 inci fıkralarda belirtilenlerin ayrıca bu Kanuna tabi sigortalı çalışmalarından dolayı yaşlılık aylığına hak kazanamamaları hâlinde aylığın tamamı, hak kazanıyorlar ve bağlanacak yaşlılık aylığı belirtilen görevlerden dolayı bağlanan aylıktan düşük ise aradaki fark en geç ödemenin yapıldığı tarihi takip eden iki ay içinde Hazine'den tahsil edilir.

(7) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan;

a) 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesi gereğince yaş haddinden emekliye ayrılanlara 5400,

b) Kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenlere yaş şartı aranmaksızın 9000, prim ödeme gün sayısı olması hâlinde yaşlılık aylığı bağlanır.

(8) Kurumlarınca sicilleri nedeniyle veya askerî mahkemelerce verilecek kararlar ya da ahlak ve yetersizlik sebeplerinden dolayı re'sen emekliye sevk edilenlere, Kanunun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında belirtilen yaş ve prim ödeme gün sayısını tamamlamaları hâlinde yaşlılık aylığı bağlanır.

(9) 7 nci fıkraya göre bağlanacak yaşlılık aylıkları, Kanunun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında aranan yaş ve prim ödeme gün sayısı tamamlanıncaya kadar bunları çalıştıran kamu idarelerinden en geç ödemenin yapıldığı tarihi takip eden iki ay içinde tahsil edilir.

Yaşlılık aylığı başvurusu ve istenecek belgeler

MADDE 56 – (1) Yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için, sigortalının Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında bulunması hâlinde, çalıştığı işten ayrıldıktan sonra,

b) (b) bendi kapsamında bulunması hâlinde, tarım işlerinde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç sigortalılığa esas faaliyetine son verip vermeyeceğini beyan ettikten sonra,

örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesi ile Kuruma başvurması şarttır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalıştıkları kurumlarına müracaatları ile kurumlarınca alınacak emekliye sevk onayının bulunduğu emeklilik belgesinin Kuruma gönderilmesi şarttır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların emekliye sevk işlemleri Kanunun 48 inci maddesinde belirtilen makamların onayıyla tamamlanır. Ancak, özel kanun hükümleri hariç olmak üzere yetkili makamın emekliye sevk onayı alınma süresi, talep tarihinden itibaren bir ayı geçemez. Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararname ile atanmaların görevleriyle ilişkilerinin kesilmesi ilgili bakanın onayı ile tekemmül eder. Özelleştirilmeleri sonucu sermayesindeki kamu payı %50'nin altına düşen kuruluşlar ile satış veya devri yapılmış olan kuruluşlarda çalışmakta iken emekliye ayrılanlar için emekliye sevk onayı aranmaz.

(4) Tahsis talep dilekçesine, sigortalının bir adet belgelik fotoğrafı ve Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılardan ilgili döneme ait aylık prim ve hizmet belgesi henüz Kuruma verilmemiş olanlar için sigortalı işten ayrılış bildirgesi eklenir.

(5) Kanunun 28 inci maddesinin; dördüncü fıkrasına göre, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce Kanunun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre malûl sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya özrü bulunan, beşinci fıkrasına göre çalışma gücünü %40 ilâ %59 arasında kaybeden veya yedinci fıkrasına göre erken yaşlanan sigortalıların, bu durumlarını gösterir sağlık raporu almadan doğrudan yaşlılık aylığı talebinde bulunmaları hâlinde, öncelikle Kurumca yetkilendirilen sağlık kuruluşuna sevk edilerek, durumlarının tespitine esas sağlık kurulu raporunun temini yoluna gidilir. Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olup, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara Kanunun 28 inci maddesinin üçüncü, dördüncü ve yedinci fıkralarındaki şartları yerine getirmeleri hâlinde yaşlılık aylığı bağlanır.

Yaşlılık aylığının başlangıcı, kesilmesi ve yeniden bağlanması

MADDE 57 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen sigortalılardan yaşlılık aylığına hak kazananlara, yazılı istek tarihinden sonraki,

b) (c) bendinde belirtilen sigortalılardan yaşlılık aylığına hak kazananlara, yetkili makamdan alınan emekliye sevk onayı üzerine görevleriyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden,

c) (c) bendinde belirtilen sigortalılardan her ne şekilde olursa olsun görevinden ayrılmış ve daha sonra başka bir sigortalılık hâline tabi olarak çalışmamış olanlar ile kontrol muayenesi sonucu aylığı kesilenlerden yaşlılık aylığına hak kazananlara ise istek tarihini takip eden,

ay başından itibaren aylık bağlanır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında aylık bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetler, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve aylık bu tarihi takip eden ay başından itibaren başlar.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlardan kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borcu olanlardan talepte buldukları tarihteki borçları, Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen, muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutarlar ve tahsil edilmeyecek alacaklara ilişkin miktar ve bu miktarın altında olanların aylıkları talep tarihini takip eden aybaşından başlar ve borçları ilk aylıklarından kesilerek tahsil edilir.

(4) Aylığa hak kazanma koşulları yerine gelmediği halde Kurum hatası nedeniyle yanlış aylık bağlandığının sonradan tespit edilmesi halinde, sigortalılara yersiz ödenen aylıkların tahsili yoluna gidilerek, aylığa hak kazanma koşullarının yerine geldiği tarihi takip eden aybaşından itibaren tahsis talep şartı aranmadan yeniden aylık bağlanır.

(5) 3201 sayılı Kanuna göre borçlananlar dahil tahsis talebinde buldukları tarihte işten ayrılma koşulunun gerçekleşmediğinin sonradan tespit edilmesi halinde, sigortalılara yersiz ödenen aylıkların tahsili yoluna gidilerek, işten ayrılma koşulunun yerine geldiği tarihi takip eden aybaşından itibaren işten ayrıldığı tarihe kadar geçen çalışmaları da dikkate alınarak tahsis talep şartı aranmaksızın aylık yeniden başlatılır.

(6) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi hariç olmak üzere Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi,

b) 21/4/2005 tarih ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kamu idarelerinde herhangi bir kadro, pozisyon ve görevde çalışmaya başlayanların, çalışmaya başladıkları tarihi,

c) Çalışma gücünün %40 ile %59 arasında kaybedilmesi nedeniyle yaşlılık aylığı alanların yapılan kontrol muayenesi sonucu, çalışma gücündeki kayıp oranının %40'ın altına düştüğünün anlaşılması hâlinde, bu durumun tespitine esas tutulan raporun tarihini,

takip eden ödeme dönemi başında yaşlılık aylığı kesilir.

(7) Yaşlılık aylığı kesilenlerden, sigortalılığa esas faaliyetine son vereceğini beyan edenler; işten ayrılarak veya işyerini kapatarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanlara ya da emekliye ayrılan veya sevk edilenlere, yazılı istek tarihini veya görevinden ayrıldığı tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden yaşlılık aylığı bağlanır. Yeni aylık, Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre hesaplanır.

Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışma

MADDE 58 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

a) İlk defa Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bendi kapsamında sigortalı olup, yaşlılık aylığı alanlardan, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaya başlayanların, yaşlılık aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilir.

b) İlk defa Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bendi kapsamında sigortalı olup, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışanlardan, sigortalılık faaliyetine son vermeyeceğini beyan ettikten sonra yazılı istekte bulunanlara yaşlılık aylığı bağlanır.

(2) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamında olanlardan, tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç, almakta oldukları veya bağlanacak yaşlılık aylıklarının %15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir. Yaşlılık aylığından kesilecek olan bu tutar, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılara ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamaz.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olup, aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilen sigortalılardan ayrıca kısa vadeli sigorta kolları primi alınmadığından bunlara bu sigorta kollarından sağlanan yardımlar yapılmaz. Sosyal güvenlik destek primine tabi olanların primleri, aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilir.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi faaliyete başladığı için Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre yaşlılık aylığı kesilenler, tercihlerini sosyal güvenlik destek primine tabi olma yönünde, sosyal güvenlik destek primine tabi olanlar ise tüm sigorta kollarına tabi olma yönünde değiştirebilirler.

(5) Kanunun 30 uncu maddesinin beşinci fıkrası gereğince tercih değişikliği talebinde bulunanların bu değişikliğe ilişkin talepleri, örneği Kurumca hazırlanacak sigorta kolu tercih bildirimini ile alınır. Bunlardan tüm sigorta kollarına tabi olmak isteyenlerin aylıkları, bildirim Kurum kayıtlarına geçtiği tarihi izleyen ödeme dönemi başında kesilir. Sosyal güvenlik destek primine tabi olmak isteyenlerin aylıkları ise, bildirim Kurum kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi gereğince yeniden hesaplanmak suretiyle başlatılır.

Yaşlılık toptan ödemesi ve ihyası

MADDE 59 – (1) Yaşlılık toptan ödemesi, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile ilk defa (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan, herhangi bir nedenle çalıştığı işten ayrılan, işyerini kapatan veya devredenlerden Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen yaş şartını doldurduğu hâlde malûllük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan sigortalıya örneği Kurumca hazırlanan dilekçe ile Kuruma başvurması hâlinde yapılır.

(2) Dilekçeye; Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan ilgili döneme ait aylık prim ve hizmet belgesi, henüz Kuruma verilmemiş olanlar için sigortalı işten ayrılış bildirgesi, sigortalılığına esas faaliyetine son vereceğini beyan eden Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar için de sigortalı işten ayrılış bildirgesi eklenir.

(3) Toptan ödeme tutarı, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri güncelleme katsayısı ile güncellenerek hesaplanır. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi kapsamındaki sigortalıların kendisinin ve işverenlerinin, (b) bendi kapsamındaki sigortalının ise kendisinin ödediği malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin her yıla ait tutarı, primin ait olduğu yıldan itibaren yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için, her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek toptan ödeme şeklinde verilir.

(4) Toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan, yeniden Kanuna tabi olarak veya isteğe bağlı sigortaya devam ederek malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanların, yazılı müracaat ederek, aldıkları toptan ödemenin ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için güncellenerek bulunan tutarın ilgiliye tebliğ tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödenmesi hâlinde, bu hizmetleri ihya edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ölüm Sigortası

Hak sahiplerinin ölüm aylığından yararlanma şartları

MADDE 60 – (1) Ölüm aylığı, Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen durumda iken ölen sigortalının;

a) Ölüm tarihinde sigortalı ile yasal evlilik bağı bulunan eşine,

b) Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasına göre çalışmaları hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, ortaöğrenim görmesi hâlinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi hâlinde 25 yaşını doldurmamış erkek çocuklarına,

2) Evli olup olmadığına bakılmaksızın, Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az %60 oranında yitirdiği tespit edilen çocuklarına,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kız çocuklarına,

c) Aylıkta hak sahibi eş ve çocuklardan;

1) Artan hissenin bulunması hâlinde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babasına,

2) Artan hisseye bakılmaksızın, bu bendin bir numaralı alt bendindeki şartları taşıyan ve 65 yaşın üstünde olan ana ve babasına,

Kanunun 34 üncü maddesindeki esaslar dâhilinde ölüm aylığı bağlanır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur. Ölüm aylığı prim borçlarının ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(3) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olan sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, sigortalının en son tabi olduğu sigortalılık hâli esas alınarak bağlanır. Son sigortalılık hâline göre ölüm aylığı bağlanamaması durumunda diğer sigortalılık hâllerindeki hizmetlerine göre ayrı ayrı değerlendirilerek yapılarak, aylığa hak kazanacağı sigortalılık hâli esas alınarak aylık bağlanır.

(4) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan harp malûllüğü, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanuna ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanmış olanlardan ölenlerin anne ve babalarına herhangi bir şart aranmaksızın aylık bağlanır. Bağlanacak bu aylık, diğer dul ve yetimlere bağlanacak aylığın oranını etkilemez ve bu kapsamda bağlanan aylıklar en geç ödemenin yapıldığı tarihi takip eden iki ay içinde Hazine'den tahsil edilir.

Ölüm aylığı başvurusu ve istenecek belgeler

MADDE 61 – (1) Ölüm aylığı bağlanabilmesi için, hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesini doğrudan Kuruma vermesi veya posta yoluyla ya da elektronik ortamda göndermesi şarttır.

(2) Tahsis talep dilekçesine;

a) 15 yaşından küçük çocuklar hariç olmak üzere bir adet belgelik fotoğraf,

b) Malûl çocuklar için sağlık kurulu raporu,

c) Hak sahibi anne ve babalar için Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilen belgeler, eklenir.

(3) Malûl çocukların çalışma gücündeki kayıp oranlarının tespitinde ve bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 50 nci maddesinin birinci fıkrası ve 52 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Ölüm aylığının başlangıcı ve kesilmesi

MADDE 62 – (1) Ölüm sigortasından sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar;

a) Sigortalının ölüm tarihini,

b) Hak sahibi olma niteliğinin ölüm tarihinden sonra kazanılması hâlinde, bu niteliğin kazanıldığı tarihi,

c) Ölüm aylığının kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması hâlinde, talep tarihini, takip eden ay başından itibaren başlatılır. Ancak, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalıların hak sahiplerine aylık bağlanacağı durumlarda, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetler, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve aylık bu tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(2) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlardan kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borcu olanlardan ölüm tarihindeki borçları, Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen, muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutarlar ve tahsil edilmeyecek alacaklara ilişkin miktar ve bu miktarın altında olanların aylıkları talep tarihini takip eden aybaşından başlar ve borçları ilk aylıklarından kesilerek tahsil edilir.

(3) Hak sahiplerine bağlanan aylıklar bu Yönetmeliğin 60 ıncı maddesinde belirtilen şartların ortadan kalktığı tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

Ölüm toptan ödemesi ve ihyası

MADDE 63 – (1) Ölüm toptan ödemesi, ölen sigortalının hak sahiplerinin ölüm aylığı bağlanmasına hak kazanamaması durumunda, nitelikleri bu Yönetmeliğin 60 ıncı maddesinde belirtilen sigortalının eşine, çocuklarına ve ana ve babasına Kanununun 36 nci maddesinde belirtilen esaslara göre yapılır.

(2) Ölüm toptan ödemesi yapılabilmesi için, hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesi ile Kuruma başvuruları şarttır.

(3) Malûl çocukların çalışma gücündeki kayıp oranlarının tespitinde ve bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 50 nci maddesinin birinci fıkrası ve 52 nci maddesi hükümleri uygulanır.

(4) Kanuna göre toptan ödeme yapılarak tasfiye edilmiş süreler, borçlanılarak veya yurt dışı hizmetleri birleştirilerek ya da sonradan hizmet tespiti nedeniyle hak kazanılan sürelerin eklenmesi suretiyle ölüm sigortasından yararlanmak için gerekli 1800 prim gün sayısının tamamlanması hâlinde, hak sahiplerinin yazılı isteği üzerine Kanunun 31 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre ihya edilebilir. Yukarıdaki süreler, ihya edilen süreye ilişkin tutar dâhil her türlü borçların ödendiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla aylık bağlanmasında dikkate alınır.

Evlenme ödeneği

MADDE 64 – (1) Sigortalının, ölüm aylığı almakta iken evlenen ve bu nedenle aylığı kesilen kız çocuklarına, Kanunun 37 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtilen usul ve esaslarla evlenme ödeneği ödenir.

(2) Evlenme ödeneğinin ödenmesi için hak sahiplerinin bir dilekçe ile Kuruma başvurması gerekir. Evlenme tarihi nüfus kütüğüne işlenmemişse, dilekçeyle birlikte evlenme cüzdanının bir örneğinin de Kuruma verilmesi zorunludur.

Cenaze ödeneği

MADDE 65 – (1) Cenaze ödeneği Kanunun 37 nci maddesinde belirtilenlere verilir. Cenaze ödeneğinin ödenmesi için, hak sahiplerince bir dilekçe ile Kuruma başvurulması yeterlidir. Sigortalının ölümü ve ölüm tarihi nüfus kütüğüne kaydedilmemişse dilekçeyle birlikte sigortalının ölüm tarihini belirten ilgili makamlarca usulüne göre düzenlenen bir belgenin de Kuruma verilmesi gerekir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uzun Vadeli Sigorta Kollarına İlişkin Ortak Konular

Borçlanmaya ilişkin süreler

MADDE 66 – (1) Hizmet borçlanmasına ilişkin talepler, örneği Kurumca hazırlanan hizmet borçlanması başvuru belgesi veya borçlanma isteğini belirtir dilekçe ile Kuruma yapılır. Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra geçen ve Kanunun 41 inci maddesinde belirtilen sürelerin borçlanması için Kanun veya mülga sosyal güvenlik kanunlarına göre tescil edilmiş olmak yeterli olup, borçlanma talep tarihi veya ölüm tarihi itibarıyla sigortalı olma şartı aranmaz.

(2) Sigortalıların veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve talep tarihinde Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın %32'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde ödemeleri şarttır. Tahakkuk ettirilen borç tutarı, ilgiliye iadeli taahhütlü olarak tebliğ edilir. PTT alındısının ilgiliye teslim edildiği tarih borcun tebliğ tarihidir. Bir ay içinde ödenen tutara isabet eden süre geçerli sayılır. Tebliğ edilen borcunu süresi içinde ödemeyenler ile kısmi ödeme yapanların kalan sürelerinin borçlandırılması için yeni başvuru şartı aranır.

(3) Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma hâlinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür. Prim ödeme gün sayısı ve prime esas kazançlar ise borçlanma yapılan ilgili aylara mal edilir.

(4) Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a), (b), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentleri gereği borçlanılan süreler, talep tarihinde tabi olunan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilgili bendine göre,

b) (c) ve (ı) bentleri gereği borçlanılan süreler, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre,

uzun vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası bakımından prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilir.

(5) Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okuduktan sonra subay veya astsubaylığa nasbedilen veya yedek subaylık hizmetini takiben subaylığa geçirilenler ile fakülte ve yüksekokullarda kendi hesabına okuduktan sonra, komiser yardımcısı veya polis memuru olarak atananların başarılı öğrenim süreleri; borçlanmanın yapıldığı tarihte ilgisine göre en az aylık alan teğmenin, astsubay çavuşun veya polis memuru ya da komiser yardımcısının prime esas kazancı üzerinden, bu sürelerle ait primler kendilerince ödenerek, borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bu şekilde hesap edilecek borç, tebliğ tarihinden itibaren iki yıl içinde eşit taksitler hâlinde ödenir.

(6) Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okumakta iken Türk Silahlı Kuvvetleri veya Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerin, daha önce kendi hesabına okudukları normal okul süreleri hakkında, 5 inci fıkra hükümleri uygulanır.

(7) 5 inci ve 6 ncı fıkralar uyarınca borçlandırılan süreler uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası bakımından prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilir.

(8) Borçlanma sürelerinin belgelendirilmesi, hizmet borçlanma başvuru belgesindeki ilgili bölümün aşağıdaki fıkroda belirtilen işveren, kurum ve kuruluşlarının onayı ile gerçekleşir. Gerekliğinde usulüne göre düzenlenmiş ayrı bir belgenin de Kuruma ibrazı istenebilir.

(9) Borçlanma başvuru belgeleri;

a) Kanunları gereği verilen ücretsiz doğum ya da analık izni sürelerinin borçlanma talebinde bulunulması hâlinde, sigortalının bu sürelerde tabi olduğu işyerince,

b) Er veya erbaş olarak silah altında veya yedek subay okulunda geçen sürelerin borçlandırılması talebinde bulunulması hâlinde, askerlik şubelerince veya kuvvet komutanlıklarınca,

c) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanların, personel mevzuatına göre aylıksız izin sürelerinin borçlandırılması talebinde bulunulması hâlinde, ilgili işverenlerince,

ç) Sigortalı olmaksızın doktora öğrenimi veya tıpta uzmanlık için yurt içinde veya yurt dışında geçirdikleri normal doktora veya uzmanlık öğrenim sürelerinin borçlandırılması hâlinde, ilgili hastane veya öğrenim kurumlarınca,

d) Sigortalı olmaksızın avukatlık stajını yapanların normal staj sürelerinin borçlandırılması hâlinde, ilgili baro başkanlıklarınca,

e) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçen süreler hariç, sigortalı iken herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlardan, bu suçtan dolayı beraat edenlerin tutuklulukta veya gözaltında geçen primi ödenmemiş sürelerin borçlandırılması hâlinde, Cumhuriyet Savcılığınca,

f) Grev ve lokavtta geçen süreler Bakanlık Bölge Müdürlüğünce,

g) Hekimlerin fahri asistanlıkta geçen sürelerinin borçlandırılması hâlinde, ilgili kurumca,

ğ) Seçim kanunları gereğince görevlerinden istifa edenlerin, istifa ettikleri tarih ile seçimin yapıldığı tarihi takip eden aybaşına kadar açıkta geçirdikleri sürelerinin borçlandırılması hâlinde, ilgili kamu idarelerince,

onaylanır. Ancak, bu fıkroda sayılan belgelerden elektronik ortamda alınanlar Kurumca istenmez.

(10) Ülkemizde 5510 sayılı Kanuna göre çalışması bulunmayanlardan, sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış ülkelerde çalışmış ya da çalışanların Kanununun 41 inci maddesinin (b),

(d), (e) ve (h) bentlerine göre borçlanmaları halinde borçlanılan bu süreler Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Tahsis talep tarihi

MADDE 67 – (1) Uzun vadeli sigorta kollarından hak kazanılan yardımların yapılması veya aylıkların bağlanması için, sigortalı veya hak sahibince adi posta veya kargo ile veya Kuruma doğrudan yapılan yazılı başvurularda, tahsis talep tarihi olarak dilekçenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih esas alınır. Taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilen tahsis taleplerinde ise dilekçenin postaya verildiği tarih, Kuruma intikal tarihi olarak kabul edilir.

(2) Malûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazandığı tarihin ayın son günü resmî tatil gününe veya hafta sonu tatiline rastlaması nedeniyle taleplerini Kuruma veremeyen sigortalıların, bu resmî tatil gününü takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar Kuruma verilen, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilen talepleri, önceki ayın son günü verilmiş gibi kabul edilir.

(3) Aylığa hak kazanılmış ve aynı ay içinde olmak kaydıyla, tahsis talep tarihinden sonra işinden ayrılan veya işyerini kapatan sigortalıların tahsis talepleri de geçerli sayılır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki aktif sigortalıların emeklilik ve malûllük hâllerinde, haklarında yetkili makamlarca alınacak emekliye sevk onayından sonra, görevleriyle ilişkilerinin kesildiği tarih takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken görevinden ayrılmış ve daha sonra başka bir sigortalılık hâline tabi olarak çalışmamış olanlardan malûllük aylığına hak kazananlara; malûl sayılmasına esas tutulan rapor tarihi, yazılı istek tarihinden önce ise yazılı istek tarihini, malûl sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden sonra ise rapor tarihini takip eden aybaşından; yaşlılık aylığına hak kazananlara ise son ayrıldıkları kamu idarelerine veya Kuruma yapacakları yazılı istek tarihlerini takip eden ay başından itibaren aylık bağlanır.

(6) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında yaşlılık, malûllük veya ölüm aylığı bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle ilgili prim ve prime ilişkin her türlü borçlar ödenmeden tahsis talebinde bulunulması hâlinde, tahsis talebi borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır.

(7) Tahsis talep tarihinde Kanunda yaşlılık aylığı için belirlenen yaş ve sigortalılık süresi şartlarından birini yerine getirememiş olan, ancak yerine getirilemeyen şartı tahsis talep tarihinden itibaren bir ay içinde yerine getiren sigortalının tahsis talebi, bu şartın yerine getirildiği tarih itibarıyla geçerli sayılır.

ALTINCI KISIM

Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına İlişkin Ortak Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Gelir ve Aylıkların Ödenmesi

Ödemeler kütüğü

MADDE 68 – (1) Gelir ve aylıkların bağlanması, artırılması, azaltılması, ödenmesi ve kesilmesi ile toptan ödeme yapılmasına ait işlemleri bilgisayar ortamında yürütmek üzere, ödemeler kütüğü oluşturulur.

(2) Ödemeler kütüğündeki kayıtların oluşturulmasında sigortalının sosyal güvenlik sicil numarasının başına Kurumca belirlenen esaslara göre oluşturulan tahsis kodunun eklenmesi ile üretilen bir tahsis numarası esas alınır.

(3) Banka veya PTT bank şubelerince ilgililere yapılacak ödemeler sosyal güvenlik sicil numarası üzerinden yapılır.

Ödeme dönemi ve ödeme tarihleri

MADDE 69 – (1) Sigortalıya ve hak sahiplerine bağlanan gelir ve aylıklar, Kurumca belirlenen dönem ve tarihlerde her ay peşin olarak ödenir. Ödeme günü cumartesi gününe rastlayan grubun ödemesi cuma, pazar gününe rastlayan grubun ödemesi pazartesi günü grup ile birleştirilerek yapılır.

(2) Ödeme günlerinden herhangi birinin cumartesi veya pazar günü dışında resmî tatil gününe rastlaması hâlinde, ödemelerin hangi tarihlerde yapılacağı, Kurumca belirlenerek ilan edilir.

(3) Daha önce belirlenen ödeme dönem ve tarihlerinin Kurumca yeniden düzenlenmesi hâlinde, ödeme tarihleri öne alınanların gelir ve aylıklarından bir kesinti yapılmaz. Ancak, ikinci fıkra hariç olmak üzere, ödeme tarihleri ileri alınanlara bir ayı aşan gün karşılığı kadar fark ödenir.

(4) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen nedenlerle ödeme günü öne alınanlar ile durum değişikliği veya ölüm hâlinde sigortalı ve hak sahiplerine durum değişikliği veya ölüm tarihine ait Kanunda belirtilen ödeme döneminde peşin ödenen gelir ve aylıklar geri alınmaz.

Ödeme şekli ve ödeme merkezleri

MADDE 70 – (1) Sigortalı ve hak sahiplerinin gelir ve aylıklarının ödenmesini sağlamak ve ödeme merkezlerini belirlemek üzere Kurum, bankalarla ve PTT ile protokol imzalayabilir. Ödemeler, protokol imzalanan bankalara ve PTT bilgi işlem birimlerine bilgisayar ortamında gönderilen ödeme bilgilerinin, gelir ve aylık sahipleri adına banka şubelerinde açılan mevduat veya çek hesaplarına aktarılması ile sağlanır.

(2) İlk defa ödemeler kütüğüne dâhil edilen gelir ve aylık sahiplerinin birikmiş ödemeleri ile daha önce hak kazanılan birikmiş ödemeler de, bilgisayar ortamında düzenlenen kayıtlara eklenerek, işlemin sonuçlandığı ayı takip eden ilk ödeme döneminde ödenmek üzere, ilgililerin hesaplarına aktarılır.

(3) Sigortalı veya hak sahiplerine bir defaya özgü olarak ödenecek olan emeklilik ikramiyesi, toptan ödeme ve ilgilinin sağlığında hak edip alamadığı gelir ve aylıklarından varislere yapılacak ödemeleri, mevduat veya posta çek hesabı açılmadan ilgili ödeme merkezleri aracılığı ile ödenir.

(4) Kurumca belirlenen yaşın üzerinde olanlarla, başkasının bakımına muhtaç olduğu Kurumca tespit edilen ya da sağlık kurulu raporu ile belgelenen sigortalı veya hak sahiplerinin gelir ve aylıkları, yazılı istekleri üzerine PTT aracılığıyla, bildirdikleri adreslerde, ödenebilir.

(5) Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yurtdışında sürekli ikamet edenlerin gelir ve aylıkları, yazılı istekleri hâlinde, masrafları kendilerince karşılanmak üzere yurtdışı hesaplarına transfer edilir.

Tanıtım kartları

MADDE 71 – (1) Kurumca gelir ve aylık bağlananlara, bu gelir ve aylıkların ödenmesi sırasında ilgili banka veya PTT personeline gösterilmek üzere birer tanıtım kartı verilebilir.

Kanunî temsilcilere ödeme yapılması

MADDE 72 – (1) On sekiz yaşını doldurmamış veya ergin olmayan çocuklara, kısıtlılara veya kendisine kayyım tayin edilen kimselere ait gelir ve aylıklar, bunların veli, vasi veya kayyımlarına ödenir.

(2) Gelir/aylık alanlar ile hak sahiplerinin vasi, kayyım veya vekiline yapılacak ödemelerde, vasilik, kayyım veya vekillik yetkilerini tevsik eden resmi belgenin PTT/banka şubesinin ilgili personeline ibraz edilmesi şarttır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yoklama İşlemlerinin Usul ve Esasları

Yoklama işlemlerinin amacı

MADDE 73 – (1) Yoklama işlemlerinin amacı, gelir veya aylık almakta iken ölen ya da gelir ve aylık alma koşullarını kaybedenlerin zamanında belirlenerek, öncelikle bunlar adına yapılan ödemelerin durdurulmasını, daha sonra da gelir ve aylığın kesilerek varsa yersiz olarak yapılan ödemelerin ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilmesini sağlamaktır.

Yoklama işlemlerinin kapsamı

MADDE 74 – (1) Gelir ve aylık alma şartlarının devam etmesi ile ilgili olarak Kurumca yürütülecek işlemler;

a) Sürekli iş göremezlik geliri alanlar için, sürekli iş göremezlik durumlarının devam ettiği,

b) Vazife malûllüğü aylığı ile malûllük sigortasından aylık alanlar için; Kanun kapsamında sigortalı olmadıkları, yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadıkları ile malûllük durumlarının devam ettiği,

c) Yaşlılık aylığı bağlananlar için; Kanun kapsamında sigortalı olmadıkları, yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadıkları ile Kanun kapsamında sigortalı olmakla birlikte sosyal güvenlik destek primine tabi oldukları,

ç) Ölüm geliri veya ölüm aylığı alanlar için; sigortalının,

1) Dul eşinin yeniden evlenmediği,

2) Reşit duruma girmemiş çocukların hayatta buldukları,

3) 18 yaşını doldurmuş erkek çocuklardan lise ve dengi öğrenim yapanların 20 yaşına, yüksek öğrenim yapanların 25 yaşına kadar öğrencilik durumlarının devam ettiği,

4) Kız çocukların evlenmedikleri,

5) Malûl çocukların çalışma gücündeki kayıp oranının en az %60 olduğu,

6) Bu bendin (3), (4) ve (5) numaralı alt bentlerinde belirtilen çocukların aynı zamanda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, analık ile hastalık sigortasına göre çalışmaları hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadığı veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık almadığı,

7) Ana ve babasının her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olduğu ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve aylık bağlanmadığı,

8) Eş ve kız çocuklarından eşinden boşandığı hâlde, boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşamadığı,

d) Kendisi ve hak sahiplerinin hayatta oldukları, hususlarını kapsar.

(2) Gelir ve aylık sahiplerinin Kanun kapsamında sigortalı olup olmadıkları ile Kanuna göre başka bir gelir veya aylık alıp almadıkları Kurumun ve diğer kurum ve kuruluşların ilgili kayıtlarının belirli dönemlerle taranması ile tespit edilir.

(3) Türk Vatandaşı olmayan ve Kurumdan aylık veya gelir alan kişilerin aylık ve gelir alma şartlarının devam edip etmediği hususunun tespiti için Kurumca belge istenebilir.

Yoklama yapılması

MADDE 75 – (1) Kurum gerekli gördüğü zaman ve hâllerde belirleyeceği yöntemlerle gelir veya aylık alanlarla bunların veli, vasi, kayyım ve vekillerinin, bu Yönetmeliğin 74 üncü maddesinde yer alan bilgilerinin tespiti amacıyla yoklama yaptırabilir. Yoklama işlemi gelir veya aylık ödeyen bankalar veya PTT şubelerine de yaptırılabilir.

İlgili kurum ve kuruluşlardan bilgi ve belge istenmesi

MADDE 76 – (1) Kurumca, gelir veya aylık alma şartlarının devam edip etmediğinin tespiti amacı ile gerekli görülen hâllerde kendi mevzuatına göre kayıt veya tescil yapan ilgili kurum, kuruluş ve birlikler veya vergi dairelerinden usulüne göre düzenlenmiş belge istenebilir.

(2) Gelir ve aylık almakta olan çocukların öğrencilik niteliğinin devam edip etmediği hususunun tespiti için Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu ile sözleşmeler yapılabilir.

(3) Kurum ödemeler kütüğü ile Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün nüfus kütükleri 15 günü geçmemek üzere belirli periyotlarla karşılaştırılarak, cinsiyet değişikliği, ölümü veya evlenmesi nedeniyle gelir ve aylık alma şartlarını yitirenler tespit edilir.

Yoklama yetkisi

MADDE 77 – (1) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları, gelir ve aylık alma şartlarının devam edip etmediğinin, sigortalıların geçici iş göremezlik süresince ve malûliyet aylığı alanların fiilen çalışıp çalışmadığının tespiti hususunu mahallinde inceleme yetkisine sahiptir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen inceleme, öldüğü hâlde nüfusa tescil edilmeyen gelir ve aylık sahipleri ile boşandığı eşi ile fiilen birlikte yaşamayı sürdüren eş veya kız çocuklar olmak üzere, gelir ve aylık alma şartlarını yitirenlerin tespitini de kapsar.

(3) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yürütülen denetim sonucunda; temin edilen yeni sağlık kurulu raporlarının Kurum Sağlık Kurulunca incelenmesi sonucu sigortalı ve hak sahiplerinin, malûllük ve iş göremezlik raporlarında belirtilen rahatsızlıklarının mevcut olmadığı ya da mevcut olmasına rağmen gelir ve aylık bağlanmasını gerektiren düzeyde olmadığına karar verilmesi hâlinde, ilgililere bağlanan gelir ve aylıklar başlangıç tarihi itibarıyla iptal edilir, yapılan yersiz ödemeler, ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilir.

Kontrol muayenesi

MADDE 78 – (1) Kurum Sağlık Kurulunca ihtiyaç duyulan veya Kurum Sağlık Kurullarınca verilen kararlara sigortalı ve hak sahiplerinin itirazları veya sigortalı ve hak sahipleri dışında bu kararlara yapılan itiraz, ihbar ve şikayetler ile Kurumca yürütülen denetim ve soruşturma kapsamında kontrol muayeneleri Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğine göre düzenlenmiş yeni tarihli sağlık kurulu raporu ve daha önce Kurum tarafından verilmiş kararlara ilişkin tüm belgelerin birlikte değerlendirilmesi ile yapılır.

(2) Kontrol muayenesi için temin edilen sağlık kurulu raporları, bu Yönetmeliğin 41 inci ve 51 inci maddelerinde belirtilen belgeleri de kapsayan sigorta sicil veya tahsis dosyaları ile birlikte Kurum Sağlık Kuruluna intikal ettirilir.

(3) Kurum Sağlık Kurullarınca; Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğine göre düzenlenmiş yeni tarihli sağlık kurulu raporunun değerlendirilmesi sonucu gerekli görülen hâllerde, ek bilgi belge ve/veya yeniden muayenesiyle düzenlenecek rapor/sağlık kurulu raporu istenir.

(4) Kurum Sağlık Kurulları tarafından yapılan değerlendirme sonucu gerekli görüldüğü hâllerde sigortalı ve hak sahipleri yeniden kontrol muayenesine tabi tutulur.

(5) Kurumun yazılı çağrısı üzerine, kontrol muayenesi tarihinden önceki en az 45 gün içinde sevk için başvuruda bulunmak kaydıyla gelir ve aylıkların kontrol muayene tarihine göre durdurulması dört aya kadar Kurumca ertelenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Ait Çeşitli Hükümler

Prim ödeme şartı

MADDE 79 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalılara, geçici iş göremezlik ödeneği, emzirme ödeneği verilebilmesi, sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı ile sigortalının ölümü hâlinde hak sahiplerine gelir ve aylık bağlanabilmesi için, sigortalının genel sağlık sigortası primi dâhil prim ve prime ilişkin her türlü borcunun ödenmiş olması zorunludur.

Kanunî temsilcilerce veya vekillerce yapılan tahsis başvuruları

MADDE 80 – (1) Kanunun öngördüğü her türlü gelir, aylık, ödeme ve ödeneklerin yapılabilmesi için; sigortalı ve hak sahiplerinden ergin ve mümeyyiz olmayanların kanunî temsilcilerinin yazılı istekte bulunmaları şarttır.

(2) Sigortalı veya hak sahiplerinin vekilleri tarafından yapılacak yazılı taleplerde, Kurumca verilecek ödenekler ile bağlanacak gelirler veya aylıklar için başvurma yetkisi bulunduğunu açıkça belirten ve noterlikçe onaylanmış vekaletnamenin de ibraz edilmesi gerekir.

Yabancı uyrukluların başvuruları

MADDE 81 – (1) Yabancı uyruklu sigortalılarla, bunların hak sahipleri için nüfus cüzdanının fotokopisi yerine, bunların hüviyetlerini gösteren ve 24/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa göre yetkili makamlar tarafından düzenlenerek verilen yabancılara ait ikamet tezkeresi, Kuruma ibraz edilir. Hak sahibi yabancılar, hak sahibi olduklarını Kurumca istenecek belgelerle ispatlar.

Avans ödenmesi

MADDE 82 – (1) Aylık veya gelirin 90 gün içinde ödenememesi durumunda Kurumca gelir ve aylık bağlanmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalı ve hak sahiplerine yazılı talepte bulunmaları hâlinde, ilerideki alacaklarından mahsup edilmek üzere avans ödenebilir. Avans miktarı her üç ay için, bağlanacak aylıklarda net asgari ücretin üç katını, gelirlerde ise net asgari ücretin iki katını geçmemek üzere Kurumca belirlenir.

(2) Avansın bağlanacak gelir ve aylık birikmiş tutarından fazla olan bölümü, müteakip gelir ve aylıklarından 1/4 oranında kesilerek mahsup edilir.

Kurumca hazırlanacak belgeler

MADDE 83 – (1) Kanunda belirtilen ödeneklerin verilmesi, gelir veya aylıkların bağlanması için yapılan başvurular ile bunların ödenmesi ve yoklanması sırasında, bu Yönetmelik gereğince Kuruma veya diğer ilgili kişi ve kuruluşlara verilmesi gereken belgelerin hazırlanmasına, değiştirilmesine, bir belgede yer alan bilgilerin birden fazla belge olarak ya da farklı belgelerin birleştirilerek bir belge olarak düzenlenmesine Kurum yetkilidir.

Gerçeğe aykırı bildirimler

MADDE 84 – (1) Kanunda belirtilen ödeneklerin verilmesi, gelir ve aylıkların bağlanması, ödenmesi ve yoklanması sırasında, bu Yönetmelik gereğince Kuruma veya diğer ilgili kişi ve kuruluşlara verilen belgelerdeki kayıtların, Kurumca yapılan inceleme veya soruşturma sonucunda gerçeğe aykırı olduğu tespit edildiği takdirde, bu belgelere dayanılarak işlem yapılmaz, yapılmış işlemler varsa geri alınır.

(2) Bu belgelerdeki bildirimlerin gerçeğe aykırılığının tespiti ile bu belgelerle taahhüt edilen durum değişikliklerinin en geç bir ay içinde Kuruma bildirilmemesi durumlarında oluşan Kurum zararının, kanunî faiziyle ödenmesinden ilgililer sorumludurlar. Gerçeğe aykırı bildirim suç oluşturması hâlinde, bunlar hakkında ayrıca suç duyurusunda bulunulur.

Farklı doğum tarihleri

MADDE 85 – (1) Sigortalılar ile hak sahiplerinin;

a) Nüfus cüzdanlarındaki doğum tarihleri ile nüfus kayıtlarındaki doğum tarihleri arasında fark varsa nüfus kayıtlarındaki tarih,

b) Birden fazla nüfus kaydı bulunanların, bu kayıtları arasında fark varsa nüfus kayıtlarındaki eski tarihli kayıt,

c) Birden fazla nüfus kaydı bulunanlardan, kayıtlarının birisinin idare veya kaza mercilerinden verilmiş bir kararla yapılmış veya düzeltilmiş olması durumunda kararların kesinleşmiş olması şartıyla nüfus kayıtlarına geçirilmemiş olsa bile bu kayıt,

esas alınır.

(2) Ancak;

a) İş kazası ve meslek hastalığı sigortasından gelir tahsisi ile vazife veya harp malûllüğü aylığı bağlanmasında peşin sermaye değerinin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının ilk defa hekim veya sağlık kurulu raporuyla tespit edildiği,

b) Malûllük, vazife veya harp malûllüğü, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilişkin aylık tahsisleri ile peşin sermaye değerinin hesabında yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, Kanunla yürürlükten kaldırılmış kanunlara veya 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklara göre sigortalının ilk defa uzun vadeli sigorta kollarına tabi olduğu,

tarihten sonraki yaş düzeltmeleri dikkate alınmaz.

(3) Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında;

a) Kanunla yürürlükten kaldırılmış kanunlara veya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine göre sigortalının ilk defa malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olduğu tarihte, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri,

b) Sigortalının ilk defa Kanuna tabi olduğu tarihten sonra doğan çocuklarının, nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri, esas alınır.

(4) Nüfus kütüğünde ilk defa kayıtlı olan doğum tarihinin;

a) Nüfus kütüğünün yenilenmesi sırasında, yeni kütük kayıtlarına,

b) Nüfus kütüklerinin naklinde, yeni nüfus idaresi kayıtlarına,

c) Türk vatandaşlığına geçenlerin Türkiye'deki nüfus idaresi kayıtlarına,

hatalı işlenmiş olması nedeniyle yapılan düzeltmelerin, sigortalıların iradesi dışında nüfus idaresince yapılan maddi hataların giderilmesi amacını taşıması nedeniyle, bu hususların belgelenmesi veya mahkeme kararında belirtilmiş olması hâlinde söz konusu kayıt düzeltmelerinde, düzeltilen yeni kayıt esas alınır.

YEDİNCİ KISIM

Sigortalıların Yurt Dışında Bulunmaları ve İsteğe Bağlı Sigorta

BİRİNCİ BÖLÜM

Sigortalıların Yurt Dışında Bulunmaları

Sigortalıların görev ve işleri nedeniyle yurt dışında buldukları sürelerin tespiti

MADDE 86 – (1) Yurt dışındaki sürelerin tespiti için;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında sigortalı olanlar için işverenlerince görevlendirildiklerine dair görev belgesinin,

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olanlar için işleri nedeniyle yurt dışına çıkacaklarına dair beyan belgesi ile bunu destekleyen belgelerin,

ibrazı istenir.

(2) Kurumca yurtdışında bulunma hâli her türlü bilgi ve belgeyle de tespit edilebilir.

Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerde, işverenlerce üstlenilen işlere ilişkin işlemler

MADDE 87 – (1) Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.

(2) Yurtdışına sigortalı götürecek işverene ait işyeri, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulu ve tescilli olmalıdır. Yabancı ülke mevzuatına göre kurulan firmalarca yurtdışında gerçekleştirilen işlerde çalıştırılan Türk vatandaşları hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

(3) İşverenler, yurt dışında yapacakları işi, yeni tescil edecekleri işyeri dosyasından bildirilecek sigortalılarca gerçekleştireceklerse; işletme merkezlerinin bağlı olduğu üniteye işyeri dosyası tescil ettirerek, sosyal sigorta yükümlülüklerini bu dosyadan yerine getirirler. İşyeri bildirgesi ekine, bu Yönetmeliğin 29 uncu maddesinde sayılan belgelerden ayrı olarak işin alındığını belgeleyen sözleşme örneği ile ilgili ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Dış Temsilciliği yazısı veya Dış Ticaret Müsteşarlığınca düzenlenecek belge eklenir. Aynı ülkede kısa vadeli sigorta kolu prim oranı aynı olan başka bir iş üstlenilmesi halinde, bu işyerinde çalışan sigortalılarla ilgili sosyal sigorta yükümlülükleri de, daha önce tescil edilmiş olan işyeri dosyası üzerinden yerine getirilebilir.

Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde çalışan sigortalılara sağlanan haklar

MADDE 88 – (1) Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.

(2) Durumu bu Yönetmeliğin 86 ncı maddesine uygun olan sigortalının, tedavi gördüğü sağlık tesislerinden alacağı raporlarda belirtilen tedavi ve istirahat sürelerine ait, Kanuna göre hak kazandığı geçici iş göremezlik ödenekleri ve emzirme ödeneği, raporun Kurumca tasdik edilme şartı aranmaksızın Türk Lirası olarak ödenir.

İşverenin yükümlülüğü

MADDE 89 – (1) İşveren, geçici veya sürekli görevle yurt dışında görevlendirdiği ya da yurtdışına götürdüğü sigortalının, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hâllerinde, Kurum tarafından işe el konuluncaya kadar, Kanuna göre hak kazandığı geçici iş göremezlik ödeneğini ödemekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesindeki gecikmeden dolayı işveren, gerek Kurumun gerekse sigortalının uğrayacağı her türlü zarardan sorumludur.

(2) Kurum, Kanuna uygun olarak yapılan ve belgelere dayanan geçici iş göremezlik ödenekleri tutarını işverene öder.

Sigorta olaylarının bildirilmesi

MADDE 90 – (1) Yabancı ülkelerde meydana gelen iş kazasının, üç iş günlük bildirim süresi içinde, meslek hastalığı ve vazife malûllüğü olayları için ise Kanunda belirtilen haber verme süresi olayın meydana geldiği,

(2) İş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi hâlinde, üç iş günlük bildirim süresi iş kazasının öğrenildiği,

(3) Kurumca kabul edilebilir belgelenmiş bir mazeretin olması şartıyla bildirim süresi mazeretin ortadan kalktığı, tarihten itibaren başlar.

İKİNCİ BÖLÜM

İsteğe Bağlı Sigorta

İsteğe bağlı sigorta şartları

MADDE 91 – (1) İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinden doğan haklar saklı kalmak kaydıyla, Türkiye'de yasal olarak ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelere bulunan Türk vatandaşlarından;

a) 18 yaşını doldurmuş olmak,

b) Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmakla birlikte, ay içinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak,

c) Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak,

ç) İsteğe bağlı sigorta giriş bildirgesiyle Kuruma başvuruda bulunmak, şartları aranır.

(2) Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerinden isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunanlardan Türkiye’de ikamet şartı aranmaz.

İsteğe bağlı sigortalılık başvurusu ve tescil

MADDE 92 – (1) İlk defa isteğe bağlı sigortaya bildirim işlemi, Ek-8’de bulunan isteğe bağlı sigortalılık giriş bildirgesinin, başvuru sahibinin ikametini görev bölgesi içine alan Kurum ünitesine verilmesi ile gerçekleşir. Tekrar isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunacaklar ise talep dilekçesi ile Kuruma başvururlar.

(2) Ay içinde 30 günden az çalışan veya Kanunun 80 inci maddesi uyarınca prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saatinin 4857 sayılı Kanuna göre belirlenen günlük normal çalışma saatine bölünmesi suretiyle hesaplanan sigortalıların prim ödeme gün sayıları ayın başından başlanarak mal edilir. Bu durumdaki kişilerin zorunlu sigortalılık için mal edilen günler içinde isteğe bağlı sigortaya başvurmaları hâlinde isteğe bağlı sigortalılık, zorunlu sigortalılığa ait son günü takip eden günden başlamış sayılır.

(3) İsteğe bağlı sigortalılık başvurusu kabul edilen sigortalılardan Kurum tescil kütüğünde kaydı bulunmayanların tescil işlemleri, bu Yönetmelikte yer alan usul ve esaslar dâhilinde sonuçlandırılır.

İsteğe bağlı sigortalılığın başlangıcı ve zorunlu sigortalılıkla çakışma

MADDE 93 – (1) İsteğe bağlı sigortalılık, isteğe bağlı sigortalılık giriş bildirgesinin veya talep dilekçesinin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihi takip eden günden itibaren başlar.

(2) Ancak, isteğe bağlı sigortanın başladığı tarihten itibaren, aynı zamanda Kanunun 4 üncü maddesine göre sigortalı olmayı gerektirecek çalışması bulunduğu tespit edilenlerin isteğe bağlı sigortalılıkları, Kanuna tabi sigortalılıklarının sona erdiği tarihi takip eden günden başlatılır. Bunların zorunlu sigortalılıkla çakışan sürede isteğe bağlı sigorta primi ödenmişse, bu süreye ilişkin ödedikleri isteğe bağlı sigorta primleri talepleri hâlinde ilgililere iade veya doğacak borçlarına mahsup edilir. Kanunun 5 inci maddesinin (a), (b) ve (e) bentlerine göre sigortalılık hâli isteğe bağlı sigortalılık için engel teşkil etmez.

(3) Ay içinde 30 günden az çalışan veya Kanunun 80 inci maddesi uyarınca prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saatinin 4857 sayılı Kanuna göre belirlenen günlük normal çalışma saatine bölünmesi suretiyle hesaplanan sigortalıların aynı ay içinde isteğe bağlı sigorta primi ödemeleri hâlinde, ödenen primler zorunlu sigortalılığa ilişkin prim ödeme gün sayısına otuz günü geçmemek üzere eklenir. Bu sigortalılar çalışma durumlarını belgelendirmek zorundadırlar.

İsteğe bağlı sigorta primleri ve ödenmesi

MADDE 94 – (1) İsteğe bağlı sigorta primi, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından beyan edilecek prime esas aylık kazancın %32’sidir. Bunun %20’si malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, %12’si genel sağlık sigortası primidir. Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilenlerden, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak kaydıyla belirlenen günlük kazanç ve gün sayısı üzerinden malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi alınır. Sigortalıların prime esas kazanç ile ilgili olarak beyanda bulunmaları esastır.

(2) İsteğe bağlı sigortalı olanlar, bakmakla yükümlü olunan kişi olsa dahi, Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır ve genel sağlık sigortası primini de ödemekle yükümlüdürler. Yabancı ülke vatandaşlarından Türkiye’de yerleşik olma hâli bir yılı doldurmadıkça genel sağlık sigortası primi alınmaz ve bu kişiler genel sağlık sigortalısı sayılmaz.

(3) İsteğe bağlı sigorta primi, ait olduğu ayı takip eden ayın son gününü geçmemek üzere Kurumca çıkarılacak tebliğde belirlenecek sürede ödenir. Primleri ait olduğu aydan

itibaren en geç 12 ay içinde kendileri veya hak sahipleri tarafından Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte ödenmeyen süreler, hizmet olarak değerlendirilmez. 12 aylık süreden sonra ödenen primler sigortalının veya hak sahiplerinin talebi üzerine Kanunun 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine göre iade veya doğacak borçlarına mahsup edilebilir.

(4) İsteğe bağlı sigortalılıktaki prime esas kazançlar ile prim ödeme gün sayıları kısa vadeli sigorta uygulamalarında dikkate alınmaz.

(5) İsteğe bağlı sigortalılardan, zorunlu sigortalılık nedeniyle prim borcunun bulunması hâlinde, isteğe bağlı sigortaya tabi ödenen primler öncelikle zorunlu sigortalılık nedeniyle Kuruma olan borçlarına mahsup edilir.

(6) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında ay içinde 30 günden az çalışan veya tam gün çalışmayan sigortalıların aynı ay içinde isteğe bağlı sigortaya prim ödeyebilmeleri için eksik çalışmaya ilişkin belgelerin ibrazı ile talepte bulunmaları gerekir.

İsteğe bağlı sigortalılığın sona ermesi ve yeniden başlaması

MADDE 95 – (1) İsteğe bağlı sigortalılık;

a) İsteğe bağlı sigortalılığını sona erdirme talebinde bulunanların, buna ait dilekçelerinin Kurum kayıtlarına geçtiği tarihten önceki primi ödenmiş son günü takip eden günden,

b) Aylık talebinde bulunanların, aylığa hak kazanmış olmak şartıyla talep tarihinden,

c) Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri hariç, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinden doğan haklar saklı kalmak kaydıyla, ikametinin yurt dışına taşındığı tarihten,

ç) Sigortalının ölümü hâlinde:

1) Prim borcu bulunmuyorsa ölüm tarihinden,

2) Prim borcu varsa borcun hak sahiplerince Kanunun 52 nci maddesi hükümleri saklı kalmak şartıyla 12 ay içinde ödenmesi hâlinde ölüm tarihinden,

3) Prim borcunun 12 ay içinde ödenmemesi veya hak sahiplerinin prim borcunu ödemediği aylık talebi hâlinde en son primi ödenmiş ayın sonundan,

d) Kanunun 51 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında çalışmaya başlanılan tarihin bir gün öncesinden,

itibaren sona erer.

(2) İsteğe bağlı sigortalılıkları sona erdirilenler, 12 aylık sorgulama süresini beklemeksizin prim ödemelerine göre hizmet sürelerinin tespitini isteyebilirler.

(3) Ay içinde 30 günden az veya kısmi çalışanlar hariç olmak üzere yeniden isteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler hakkında yeniden talep şartı aranır.

İsteğe bağlı sigortalılık sürelerinin değerlendirilmesi

MADDE 96 – (1) İsteğe bağlı sigorta primi ödenmiş süreler, malûllük, vazife malûllüğü, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulamasında dikkate alınır ve bu süreler Kanunun 4 üncü maddesinin, birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

SEKİZİNCİ KISIM

Sigorta Primleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Sigorta Primine Esas Kazançlar

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları

MADDE 97 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları, Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrasında öngörülen şekilde belirlenir.

(2) Geçici iş göremezlik ödeneği alan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılara istirahatlı buldukları sürede;

a) Geçici iş göremezlik ödeneği dikkate alınmadan verilmesine devam edilen tam ücret,
b) Bireysel veya toplu iş sözleşmesine istinaden verilen geçici iş göremezlik ödeneğinin işverene iadesi ile alınan tam ücret,

c) Geçici iş göremezlik ödeneği ile ödenek alınan süredeki kazancı arasındaki ücret farkı,

ç) Bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayalı olmadan geçici iş göremezlik ödeneği aldığı sürede atıfet kabilinde yapılan ödemeler,

çalışılan sürelerde ödenen ücretler olarak prime tabi tutulur. İstirahatlı olunan süre için bu fıkranın (c) ve (ç) bentlerine göre ödenen günlük fark tutar, günlük sigorta primine esas kazancın alt sınırının altında kalması durumunda günlük alt sınıra yükseltilir.

(3) Bu sigortalılardan, birden çok işverenin işinde çalışanların, bu işlerden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarı ayrı ayrı dikkate alınır ve primler buna göre hesaplanır.

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları

MADDE 98 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aynı Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörüldüğü şekilde belirlenir.

a) Aylık prime esas kazanç, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartıyla, sigortalı tarafından beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır. Sigortalının prime esas kazancıyla ilgili beyanı, beyanın yapıldığı tarihteki aydan başlanılarak dikkate alınır ve yapılmış olan bu beyan değiştirilmediği sürece sonraki aylar için de yapılmış sayılır. Yapılan beyana istinaden üst üste oniki aydan fazla prim ödemesinde bulunulmaması hâlinde, bu oniki aylık sürenin sonundan itibaren beyanın geçerliliği ortadan kalkar. Beyanda bulunmayan, beyanın geçerliliği ortadan kalkan veya beyanları Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katının altında kalan sigortalının aylık prime esas kazancı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katıdır.

b) Sigortalının, sigortalılığının başladığı ay içinde iş kazasına uğraması veya meslek hastalığı nedeniyle iş göremezliğinin başlaması hâlinde, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığı nedeniyle iş göremezliğin başladığı tarihten önce beyanda bulunmamış ise, sigortalılığının başladığı ayda yapacağı prime esas kazanç beyanı; ödeyeceği prim yönünden takip eden aydan başlanılarak dikkate alınır. Bu beyan iş kazası veya meslek hastalığı hâlinde verilecek ödeneklerin veya bağlanacak gelirin hesabında esas alınmaz. Bu durumda sigortalılığın başladığı ayda prime esas kazancın ve iş kazası veya meslek hastalığı hâlinde verilecek ödeneklerin veya bağlanacak gelirin hesabında prime esas günlük kazanç alt sınırı esas alınır.

c) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek birden fazla durumun söz konusu olması hâlinde, kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin sigorta primi tehlike sınıf ve derecesi en yüksek olan işyeri üzerinden hesaplanır. Aynı ay içinde faaliyetini sonlandırıp yine aynı ay içinde yeniden faaliyete başlayan sigortalıların kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin sigorta primi, son faaliyet konusu işine göre hesap ve tahsil olunur.

ç) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, köy muhtarları ile tarım işlerinde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların prime esas kazançlarının belirlenmesinde; Kanunun yürürlüğe girdiği yıldan başlamak üzere,

80 inci maddesine göre belirlenen günlük kazancın 15 katı dikkate alınır. Bu oran 30 katı geçmemek üzere her yıl 1 puan artırılarak uygulanır.

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları

MADDE 99 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ilk defa sigortalı olanların prime esas kazançları, Kanunun 80 inci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen şekilde belirlenir.

(2) Kanunun 80 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (g) bendinde belirtilen durumda olan sigortalıların prime esas kazançlarına, 657 sayılı Kanuna göre girebilecekleri sınıflardaki benzer görevlerin aynı kadro, unvan, tahsil derecesi için belirlenen gösterge aylığı, ek gösterge aylığı, taban ve kıdem aylığı, makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca ödenen özel hizmet tazminatları (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) dahil edilir. Bu kapsamda olan sigortalıların prime esas kazançlarına dahil edilecek ek gösterge aylığının hesabında 657 sayılı Kanuna göre girebilecekleri sınıflardaki benzer görevlerin aynı kadro, unvan, tahsil derecesi için 657 sayılı Kanuna ekli I ve II sayılı ek gösterge cetvellerine göre belirlenecek ek gösterge rakamları dikkate alınır.

Prim ödeme gün sayısı ve günlük kazanç

MADDE 100 – (1) Sigortalının aynı ay içinde birden fazla işyerinde çalışması hâlinde, o aydaki toplam prim ödeme gün sayısı 30 günü geçemez.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olup bir ay içinde tam çalışan ve buna göre ücret alan sigortalının prim ödeme gün sayısı, ayın kaç gün olduğuna bakılmaksızın 30 gün üzerinden bildirilir. Ay içinde işe alınan sigortalının prim ödeme gün sayısı, işe başladığı tarih ile ayın kalan günleri kadar, işten ayrılan sigortalının prim ödeme gün sayısı ise o ayda çalıştığı gün sayısı kadar Kuruma bildirilir.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olan sigortalıların aylık prim ödeme gün sayısı, ay içinde işe başlama veya işten ayrılmaları hâli hariç olmak üzere her ay için otuz gün olarak hesaplanır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında bir göreve başlayanların o aya ait kıst aylıklarından sigorta primi alınır. Ölüm, aylık bağlanması ve 5434 sayılı Kanunun 40 inci maddesinde belirtilen yaş hadleri ile sıhhi izin sürelerinin doldurulması nedenleri dışındaki diğer nedenlerle aybaşlarından sonra görevlerinden ayrılanların sigorta primleri aylık veya ücret ödenen gün sayısı üzerinden alınır.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olan sigortalılardan görevden uzaklaştırılan, görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlardan, kanunları gereğince eksik aylığa müstahak bulunanların onbeş gün; görevlerine iade edilerek kanunlarına göre bu müddetler için sonradan tam aylığa hak kazananların ise 30 güne tamamlamak suretiyle bildirimleri yapılır.

Kısmi süreli çalışmalarda prim ödeme gün sayısı

MADDE 101 – (1) Sigortalının normal haftalık çalışma süresinin, tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan emsal işçiye göre üçte ikisi oranından daha az belirlendiği çalışmalar kısmî süreli çalışmadır.

(2) Kısmî süreli çalışma, işveren ile sigortalının yazılı olarak yapılan iş sözleşmesinin niteliğine bağlı, aylık ücret karşılığı çalışma biçiminde imzalanmışsa, sigortalı haftalık çalışma süresine bakılmaksızın tam ay olarak bildirilir.

(3) İş sözleşmesi saat ücreti karşılığı yapılmış ise kısmî süreli çalışan sigortalıların ay içinde çalıştığı toplam sürenin, 4857 sayılı İş Kanununa göre günlük olağan çalışma süresi olan 7,5 saate bölünmesiyle, sigortalı için bildirilmesi gereken prim ödeme gün sayısı

hesaplanır. Bu şekilde yapılacak hesaplamalarda 7,5 saatin altındaki çalışmalar 1 güne tamamlanır.

(4) 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu ve 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun kapsamında çalışan sigortalıların ay içinde çalıştığı toplam sürenin sekiz saate bölünmesiyle, ayda kaç gün sigortalı bildirileceği hesaplanır. Bu şekilde yapılacak hesaplamalarda 8 saatin altındaki çalışmalar 1 güne tamamlanır.

(5) Yazılı sözleşme ile sigortalının yapmayı üstlendiği işle ilgili olarak kendisine ihtiyaç duyulması hâlinde iş görme ediminin yerine getirileceğinin kararlaştırıldığı çağrı üzerine çalışmalarda, çalışma süresi gün, hafta ve ay olarak belirlenmiş ise bu süreler üzerinden; taraflar arasında çalışma süresi gün, hafta ve ay olarak belirlenmemiş ise sigortalının aylık çalışma süresi yukarıdaki fıkralar hükmünce hesaplanan gün sayısı üzerinden bildirilir. Ancak, çalışma süresinin gün, hafta ve ay olarak belirlenmiş süreden fazla olması hâlinde bu süre dikkate alınarak yukarıdaki fıkralar hükmünce hesaplanan gün sayısı üzerinden bildirilir. Bu fıkranın uygulanmasında 4857 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hükümleri de dikkate alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Aylık Prim ve Hizmet Belgesi

Aylık prim ve hizmet belgesinin düzenlenmesi, verilmesi ve saklanması

MADDE 102 – (1) İşverenler, bir ay içinde Kanunun 4 üncü ve 5 inci maddelerine tabi çalıştırdığı sigortalıların, sosyal güvenlik destek primine tabi sigortalıların, 4857 sayılı İş Kanununun 7 nci maddesine göre iş görme edimini yerine getirmek üzere başka işverene geçici olarak devrettiği sigortalıların ve 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olup Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanların,

- a) Sosyal güvenlik sicil numaralarını,
- b) Ad ve soyadları ile ikinci soyadı almış olan sigortalıların ilk soyadlarını,
- c) Prim ödeme gün sayılarını,
- ç) Sigorta primine esas kazanç veya emeklilik keseneğine esas aylık tutarlarını,
- d) İşe başlama ve işten çıkış tarihlerini,
- e) Ayın bazı günlerinde çalışmamış olmaları halinde, eksik çalışma nedenlerini,
- f) Ay içinde işten ayrılmış olmaları halinde, işten çıkış nedenlerini,
- g) Sigorta primi, işsizlik sigortası primi ve sosyal güvenlik destek primlerini,
- ğ) Varsa 3568 sayılı Kanuna tabi olan meslek mensubunun adı ve soyadı ile bunların mesleki oda kayıt numarasını,
- h) İşverenin kamu idaresi olması halinde tahakkuk veya tediye görevlisinin adı ve soyadını,

ı) Kurumca belirlenen diğer bilgilerini,

taşıyan ve çalıştırılan sigortalının durumuna uygun olan örneği Ek-9, Ek-9/A ve Ek-9/A1'de bulunan aylık prim ve hizmet belgesi ile yine örneği Ek-9/B'de bulunan aylık fiilî hizmet süresi zammı prim belgesini, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilen süre içinde Kuruma vermekle; sigortalıyı çalıştırmaya son verdiği durumda, sigortalı çalıştırmaya son verilen tarihten itibaren 15 gün içinde durumu ilgili üniteye bildirmekle yükümlüdür. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların sigorta primine esas kazanç bildirimlerinde; hakedilen ücretler ile prim, ikramiye ve bu nitelikteki ödemeler ayrı ayrı gösterilir. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince sigortalı olan ve sigortalı çalıştıran işverenler ile işveren şirketin ortaklarının aylık prim ve hizmet belgesi ile Kuruma bildirimlerinin yapılması istenilebilir. Kurum, elektronik imza uygulamasına geçildiğinde bu fıkranın (ğ) ve (h) bentlerinde belirtilen kişiler ile işverenlerin veya vekilinin elektronik imzalarını isteyebilir.

(2) Kurum, bu maddede belirtilen aylık prim ve hizmet belgesini ve aylık fiili hizmet süresi zammı prim belgesini, diğer kamu idarelerine verilen ve çalışanlara ait bilgileri ihtiva eden belgelerle birleştirmeye, kamu idarelerinin internet veya elektronik bilgi işlem ortamından almaya ve işverenleri bu yönde yükümlü kılmaya yetkilidir.

(3) Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek sürelerde verilmemiş olmakla beraber;

a) 7/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununa göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinden dolayı, toplu iş sözleşmesine istinaden geriye yönelik olarak düzenlenmesi gereken ek aylık prim ve hizmet belgelerinin, toplu iş sözleşmesinin imzalandığı tarihten,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile toplu iş sözleşmesine tabi olmakla beraber sendikalara üye olmamaları sebebiyle özel sektöre ait işyerlerinde sözleşme kapsamında bulunmayan personele yapılan geriye dönük ücret artışlarına ilişkin alınan karar tarihlerinden,

c) Aylık veya ücretleri Maliye Bakanlığının vizesine tabi olması sebebiyle ödenmesine sonradan karar verilen Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi kapsamında sigortalı personel için vizenin gecikmesine bağlı olarak yasal süresi dışında, ancak, vize işleminin gerçekleştiğine ilişkin yazının ilgili idareye tebliğ tarihinden,

ç) Bir aydan fazla istirahat alan sigortalılara Kurumca ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin yanı sıra işverenlerince toplu iş sözleşmesine dayanılarak istirahatlı bulunulan süre için ücret ödenmesi hâlinde, istirahat süresinin sona erdiği tarihten,

d) 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesine istinaden iş mahkemelerince veya özel hakem tarafından verilen kararlar uyarınca, göreve iadesine karar verilen sigortalı personelin kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının tebliğinden itibaren on işgünü içinde işe başlamak için işverene başvuruda bulunması ve işverenin usulüne uygun daveti üzerine işe başlaması veya işverenin işçiyi işe başlatmaması halinde, onuncu günün iş gününün içinde bulunduğu ayı takip eden aybaşından,

e) İdare mahkemesi kararlarına göre görevlerine iade edilen sigortalı personel ile ilgili olarak kesinleşen mahkeme kararının idareye tebliğ edildiği tarihini takip eden günden,

f) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılar için kanunî düzenleme, Bakanlar Kurulu Kararı veya mahkeme kararı ile geriye dönük olarak ödenmesine karar verilen aylık, ücret veya tahsisata ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgeleri ile aylık fiili hizmet süresi zammı prim belgeleri, ödemenin yapıldığı tarihi takip eden günden,

g) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan görevden uzaklaştırılması veya görevine son verilmesine rağmen idarî tasarrufla ya da yargı kararı ile görevlerine iade edilenler için geriye dönük olarak ödenen aylık, ücret veya tahsisata ilişkin aylık prim ve hizmet belgeleri ile aylık fiili hizmet süresi zammı prim belgeleri, ödemenin yapıldığı tarihi takip eden günden,

başlamak üzere Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süreler içinde verilecek ek veya asıl aylık prim ve hizmet belgeleri yasal süresi içinde verilmiş kabul edilir.

(4) Operasyonlara katılmak amacıyla görev yerleri değiştirilen askerî birliklerin bu durumunu belgelemeleri kaydıyla yasal süresi dışında verilen belgeler süresinde verilmiş sayılır.

(5) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçları, aylık prim ve hizmet belgesinin Kuruma verilme süresi içinde Türkiye'ye dönmemişse, bu araçlarda çalıştırılan sigortalıya ait aylık prim ve hizmet belgesi, araçların Türkiye'ye dönüşünü takip eden ay içinde, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek sürenin sonuna kadar Kuruma verilir. Ancak, aylık prim ve hizmet belgesinin Kuruma verilmesi, bu maddede belirtilen belgenin, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek verilme süresinin sona erdiği tarihten itibaren bir ayı geçemez.

(6) Aylık prim ve hizmet belgesi, her işyeri için ve sigortalıların tabi oldukları sigorta kolları ve farklı prim oranları dikkate alınarak ayrı ayrı düzenlenir. Belgelerde, sigortalılar sosyal güvenlik numaralarına göre küçükten büyüğe doğru sıralanır.

(7) Bir işte, bir işin bölüm veya eklentilerinde işveren den iş alan alt işverenler de, çalıştırdıkları sigortalılar için asıl işyerine Kurumca verilmiş olan sicil numarasını ve alt işveren kodunu yazarak bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen biçimde ve sürede aylık prim ve hizmet belgesini düzenleyip Kuruma vermek zorundadırlar.

(8) İşveren, alt işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılar için, hangi alt işverene, sigortalıyı devir alan da, hangi işverene ait olduğunu belirterek bu şahıslar adına aylık prim ve hizmet belgesi düzenleyip Kuruma verebilir.

(9) Kendisine ait işyeri müstakilen tescil edilmiş olan işverenlerin başka işverenlerden aldıkları işlerde çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili belgeler, kendilerine ait tescilli işyerinden Kuruma verilir.

(10) Kurum barkodu bulunan, aylık prim ve hizmet belgesinin bir nüshası Kuruma verilmesi gereken sürenin son gününü takip eden günden başlanarak müteakip belgenin verilmesi gereken sürenin sonuna kadar işyerinde sigortalıların görebileceği bir yere asılır. Sigortalısını geçici olarak bir başka işverene devreden işverenler aylık prim ve hizmet belgesinin bir nüshasını işyerine asmak üzere sigortalısını devrettiği işverene verir.

(11) Aynı işverene ait olup, tek sicil numarası verilmiş olan birden fazla işyerlerinde de, aylık prim ve hizmet belgesinin Kurum barkodlu çıktılarının aynı süre içinde sigortalıların görebilecekleri bir yere asılması zorunludur.

(12) Aylık prim ve hizmet belgesi ile birlikte ay içinde otuz günden az çalışan veya eksik ücret ödenen sigortalılara ilişkin;

a) Kurumca yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucularından veya işyeri hekimlerinden alınmış istirahatlı olduğunu gösteren raporu,

b) Ücretsiz veya aylıksız izinli olduğunu kanıtlayan izin belgesi,

c) Disiplin cezası uygulaması, gözaltına alınma ile tutukluluk hâline ilişkin belgeleri,

ç) Kısmi süreli çalışmalara ait yazılı iş sözleşmesi,

d) İşverenin veya sigortalının imzasını da taşıyan puantaj kayıtları,

e) Grev, lokavt, genel hayatı etkileyen olaylar, doğal afetler nedeniyle işyerinde faaliyetin durdurulduğunu veya işe ara verildiğini gösteren ilgili resmî makamlardan alınan yazı örneği,

sigortalıların eksik gün bildirimine ilişkin bilgi formu (Ek-10) ekinde Kuruma verilir veya Acele Posta Servisi, iadeli taahhütlü ya da taahhütlü olarak gönderilir.

(13) Onikinci fıkrada sayılan hâllere ilişkin belgelerin geriye yönelik olarak her zaman düzenlenebilir nitelikte olanları, aylık prim ve hizmet belgesinin verilmesi gereken süreden sonra verilmesi hâlinde işleme konulmaz. Bu durumların dışındaki otuz günden az çalışılan sürelerle ait geçerli belgeleri belirlemeye Kurum Yönetim Kurulu yetkilidir.

(14) Kamu işyerleri ile toplu iş sözleşmesi yapılan işyerlerinde çalışan sigortalılara ilişkin eksik gün bildirim nedenlerinin aylık prim ve hizmet belgesinde belirtilmesi yeterlidir. Bu işyerleri için ayrıca eksik gün bildirim formu ile eki belgeler aranmaz.

(15) İşyerinde sigortalı çalıştırmaya ara verdiğini sigortalıyı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren 15 gün içinde yazılı olarak bildiren işverenin, her ay ayrıca sigortalı çalıştırmadığına ve ücret ödemediğine ilişkin bir bildirimde bulunması gerekmez.

(16) Yalnızca genel sağlık sigortasına tabi olanlar için aylık prim ve hizmet belgesi verilmez. Genel sağlık sigortası priminin alınmasına esas tahakkuk işlemi, Kurumca oluşturulur.

Aylık prim ve hizmet belgesinin sonradan verilmesi

MADDE 103 – (1) Diğer Kanunlara göre defter tutmakla yükümlü bulunan işveren, alt işveren ve sigortalıyı devir alanlar tarafından Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının

(a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin yasal süresi geçirildikten sonra Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgeleri, doğruluğu, fiilen yapılan denetimler sonucu veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden anlaşılması hâlinde işleme konulur. Aylık prim ve hizmet belgesinin fiilen yapılan tespitler sonucunda işleme alınmasında, tespitin yapıldığı tarihten geriye doğru en fazla bir yıllık süreye ilişkin olan kısmı dikkate alınır. Diğer Kanunlara göre defter tutmakla yükümlü olmayan işveren, alt işveren ile sigortalıyı devir alanlar tarafından ikinci fıkrada belirtilen süreler dışında verilen belgeler işleme alınmaz.

(2) Yasal olarak verilmesi gereken son günü takip eden günden başlanarak takip eden üçüncü ayın sonuna kadar Kuruma verilen asıl veya ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgesi, aksine bir tespit veya şüpheli bir durum yoksa ve aylık prim ve hizmet belgesinde kayıtlı olan sigortalıların sigortalı işe giriş bildirgelerinin yasal süresi içinde veya aylık prim ve hizmet belgesinin ilişkin olduğu aydan önceki bir tarihte Kuruma verilmiş olması hâlinde, söz konusu belge, ayrıca incelemeye gidilmeksizin işleme alınır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin yasal süresi geçirildikten sonra Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgeleri, fiili hizmet süresi zammı prim belgeleri ile itibari hizmet süresi prim belgeleri şüphe, ihbar veya şikayet hâlleri bulunmadığı sürece incelemeye gidilmeksizin işleme alınır.

(4) Daha önce Kuruma belge türü veya kanun numarası hatalı seçilerek verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgelerine ilişkin düzeltme amaçlı olarak yasal süresi dışında verilen aylık prim ve hizmet belgeleri, düzeltme ile fiili hizmet süresi zammı kazandırma hali hariç, belgede kayıtlı sigortalılar ve bu sigortalıların prim ödeme gün sayısı ile prime esas kazanç tutarının aynı olması kaydıyla, ayrıca incelemeye gerek kalmaksızın işleme alınır. Bu nitelikte verilen aylık prim ve hizmet belgelerine idarî para cezası uygulanmaz. Sonradan düzeltme amaçlı verilen belge ile fiili hizmet süresi zammı kazandırılması halinde, söz konusu belgenin işleme alınmasında bu maddenin yukarıdaki fıkralarında belirtilen usul izlenir.

Belgenin dayanağı

MADDE 104 – (1) İşverenlerin tutmak zorunda oldukları defterlerle dayanağı belgeler, aylık prim ve hizmet belgesinin, aylık fiilî hizmet süresi zammı prim belgesinin, yıllık fiili hizmet süresi zammı prim belgesinin ve yıllık itibari hizmet süresi prim belgesinin dayanağı belgeler niteliğinde sayılır.

(2) Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtilen şekilde tutulmuş defterler geçerli sayılmaz ve anılan alt bentteki geçersizlik hâllerinin gerçekleştiği her bir takvim ayı için, ibraz edilmemesi durumunda uygulanması gereken miktarı aşmamak kaydıyla idarî para cezası uygulanır.

Ücret tediye bordrosu

MADDE 105 – (1) İşverenler, Kuruma verdikleri prim belgesinde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte olmak ve Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin beş numaralı alt bendinde sayılan hususları içerecek şekilde aylık ücret tediye bordrosu düzenlemekle yükümlüdürler.

Ücret tediye bordrosunun ayrı ayrı düzenlenmesi ve belgenin işyeri kayıtları ile mutabakatı

MADDE 106 – (1) Tehlike sınıfları farklı olan işyerlerinde çalışan sigortalıların aylık ücret tediye bordroları işverence ayrı ayrı düzenlenir.

(2) Aynı işverene ait iş veya işyerleri ile ilgili defter veya kayıtların müştereken tutulmuş olması ve bu defter veya kayıtların, her iş veya işyeri için ayrı ayrı verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgesinde yazılı kazançlar toplamı ile uyumlu olması hâlinde, iş veya işyeri kayıtlarının verilen bu belgelerde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte olduğu kabul edilir.

İşyeri kayıtlarının ibrazı

MADDE 107 – (1) İşyeri kayıt belgelerini saklama yönünden;

a) İşverenler, işyeri sahipleri ve alt işveren işyeri ile ilgili tüm defter ve belgeleri, istenilmesi hâlinde, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurlarına göstermek üzere, ilgili buldukları yılı takip eden takvim yılından başlayarak 10 yıl süreyle, Kamu idareleri 30 yıl süreyle, tasfiye ve iflas idaresi memurları ise görevleri süresince saklamak zorundadırlar.

b) Sigortalıyı devir alan işverenler, devredilen sigortalılarla ilgili yükümlülüklerini yerine getirmişler ise, yükümlülüklerini yerine getirdikleri sigortalılarla ilgili kendilerine ait işyeri kayıt ve belgelerini birinci fıkrada belirtilen sürelerle saklamak zorundadır.

(2) Yapılacak tebligat üzerine defter ve belgeler, incelemeyi yapacak denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurun tebligatta belirttiği adrese getirilir. Ancak, işverenler, işyeri sahipleri, alt işveren ya da sigortalıyı devir alan işveren tarafından defter ve belgelerin işyerinde ya da belge ile kanıtlanması kaydıyla işletme merkezinde incelenmesinin yazılı olarak istenilmesi veya bu isteğin bir tutanakla tespit edilmesi hâlinde, denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurca da teftişe elverişli bulunursa inceleme bu yerlerde de yapılabilir.

(3) Denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurların istemeleri hâlinde işverenler, bilgisayar ortamında sakladığı işyeri kayıt ve belgelerini manyetik ortamda verirler. İşveren, denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurlara uygun donanım ve yazılımlar, terminallere ulaşım imkânları ve uzman personel sağlamak zorundadır.

(4) Defter ve belgeler Kanunun 99 uncu maddesi gereğince 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununa göre yapılacak bildirim ile istenilebileceği gibi, işveren, işveren vekili, işyeri sahibi, alt işveren veya sigortalıyı devir alan işveren ile düzenlenecek tutanakla da istenebilir.

(5) Yapılacak tebligata rağmen, 15 gün ya da haklı bir sebep ileri sürülerek yazılı istekte bulunulması veya bu durumun ilgililerin şahsen başvurusu ile bir tutanakla tespiti üzerine verilen mehil süresi içinde ibraz edilmeyen defter ve belgelerin daha sonra ibraz edilmesi hâlinde de gerekli inceleme yapılır.

(6) İşveren, işyeri sahibi, işveren vekili, alt işveren veya sigortalıyı devir alan işveren tarafından haklı bir sebep ileri sürülerek istenilen mehil süresi, ilgili denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurca belirlenir ve ilgiliye yazılı bildirilir. Zamanaşımının söz konusu olduğu hâllerde mehil süresine ilişkin istekler kabul edilmez.

(7) Defter ve belgelerin ibraz edilmeyeceği veya mevcut olmadığı işveren, işyeri sahibi, işveren vekili, alt işveren veya sigortalıyı devir alan işveren tarafından yazılı olarak bildirildiği ya da bu durum ilgili denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurca bir tutanakla tespit edildiği takdirde, ilgililere defter ve belgelerin ibrazı hususunda ayrıca tebligat yapılmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Primlerin Ödenmesi

Sigorta primlerinin ödenme süresi ve erken ödeme

MADDE 108 – (1) Kanunda belirtilen sigorta primleri, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süre içinde Kuruma ödenir. Şu kadar ki, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi olanlar ile bu kapsamda sayılan kişilerden sosyal güvenlik destek primine tabi olanlar, isteğe bağlı sigortalı olanlar ve Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (g) bentlerinde sayılanlar her aya ait primlerini takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışanların primleri aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilir.

(3) Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (e) bentleri gereğince genel sağlık sigortalılarının primleri, ilgisine göre kamu idareleri ve Türkiye İş Kurumu tarafından, ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar Kuruma ödenir. Türkiye İş Kurumu tarafından

Kuruma ödenmesi gereken primlerin anılan Kuruma aktarılacak olan işsizlik sigortası priminden mahsup edilmesine ilişkin esaslar iki kurum arasında yapılacak protokolle düzenlenir.

(4) Sigorta primleri, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süreler dışında ödenmekle birlikte;

a) 2822 sayılı Kanuna göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinden dolayı toplu iş sözleşmesine istinaden geriye yönelik olarak ödenen ücretlere ilişkin sigorta priminin, toplu iş sözleşmesinin imzalandığı tarihten,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile toplu iş sözleşmesine tabi olmakla beraber sendikalara üye olmamaları sebebiyle özel sektöre ait işyerlerinde sözleşme kapsamında bulunmayan personele yapılan geriye dönük ücret artışlarına ilişkin kararların alındığı tarihlerden,

c) Aylık veya ücretleri Maliye Bakanlığının vizesine tabi olması sebebiyle ödenmesine sonradan karar verilen kamu sektöründe görevli sigortalılar için vizenin gecikmesine bağlı olarak yasal süresi dışında verilmek zorunda kalınan ek prim belgelerine ilişkin sigorta primlerinin, vize işleminin gerçekleştiğine ilişkin yazının ilgili kuruluşa intikal tarihinden,

ç) Bir aydan fazla istirahat alan sigortalılara Kurumca ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin yanı sıra işverenlerince toplu iş sözleşmesine dayanılarak istirahatlı bulunulan süre için ücret ödenmesi hâlinde istirahat süresinin sona erdiği tarihten,

d) Operasyonlara katılmak amacıyla görev yerleri değiştirilen askerî birliklerin bu durumunu belgelemeleri kaydıyla yasal süresi dışında vermiş oldukları prim belgelerine ilişkin sigorta primlerinin belgenin verildiği tarihten,

e) 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesine istinaden iş mahkemelerince veya özel hakem tarafından verilen kararlar uyarınca, göreve iadesine karar verilen sigortalı personelin kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının tebliğinden itibaren on işgünü içinde işe başlamak için işverene başvuruda bulunması ve işverenin usulüne uygun daveti üzerine işe başlaması veya işverenin işçiyi işe başlatmaması halinde, onuncu günün iş gününün içinde bulunduğu ayı takip eden ay başından,

f) İdare mahkemesi kararlarına göre görevlerine iade edilen sigortalı ile ilgili olarak mahkeme kararının idareye tebliğ edildiği tarihi takip eden günden,

g) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı olanlar için kanuni düzenleme, Bakanlar Kurulu Kararı veya mahkeme kararı ile geriye dönük olarak ödenen aylık, ücret veya tahsisata ait olmak kaydıyla tahakkuk ettirilecek primler ödeme gününü takip eden günden,

ğ) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı olanlar için yasal düzenleme veya Bakanlar Kurulu Kararı ile geriye dönük olarak ödenmesine karar verilen aylık, ücret veya tahsisata ait olmak kaydıyla tahakkuk ettirilecek primler ödeme gününü takip eden günden,

h) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı olanlardan görevden uzaklaştırılması veya görevine son verilmesine rağmen idarî tasarrufla ya da yargı kararı ile görevlerine iade edilenler için geriye dönük olarak ödenen aylık, ücret veya tahsisata ait tahakkuk ettirilecek primler ödemenin yapıldığı tarihi takip eden günden,

başlamak üzere Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süreler içinde ödenirse yasal süresi içinde ödenmiş kabul edilir.

(5) Kurum, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi kapsamında sigortalı olarak tescil edilmiş olanların prim borçlarını, diğer tahsilat yolları dışında, sattıkları tarımsal ürün bedellerinden borç tutarını geçmemek kaydıyla %5 oranında kesinti yaptırmak suretiyle tahsil eder. Kurum bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tebliğ ile belirler.

(6) Kanununun 87 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yükümlüler, peşin olarak en fazla 360 güne kadar olan primlerini erken ödeyebilirler.

(7) Erken ödeme indirimine ilişkin süre, ödemenin yapıldığı günü takip eden günden kanunî ödeme süresinin son gününe kadar (son gün hariç) geçen gün sayısı dikkate alınarak hesaplanır. Taksitler hâlinde yapılan ödemelerde, birden fazla taksitin erken ödenmesi hâlinde süre, erken ödenen her bir taksit içinde aynı şekilde belirlenir. Kanununun 87 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yükümlülerin ödeyeceği prim alacağının yasal ödeme süresinin hesabında 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 18 inci maddesiyle uzayan süreler dikkate alınır.

(8) Erken ödeme indirimi, ödemenin yapıldığı ayda ödeme vadesi başlamış ayın prim tutarı hariç olmak üzere takip eden ayların primlerine ödemenin yapıldığı tarihi takip eden günden başlamak üzere Bakanlar Kurulunca belirlenen indirim oranları dikkate alınarak günlük hesaplanır.

(9) İndirim miktarı, ödemesi gereken prim borcunun erken ödenen gün sayısı ve tespit edilen aylık oranın bir günlüğü ile çarpımı suretiyle bulunur. Bu miktar, ödemesi gereken prim borcundan çıkarılarak ödenecek tutar hesaplanır.

(10) Erken ödeme indirimi bu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülerin üniteye yaptığı ödemelerde uygulanır.

(11) Erken ödeme kapsamında prim alacaklarını dönemleri itibarıyla sınırlamaya, münhasıran tahakkuk eden prim alacakları için uygulamaya, indirimin yapılma şekli ve zamanı ile diğer usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.

Afet durumunda belgelerin verilme süresi ve primlerin ertelenmesi

MADDE 109 – (1) Kanununun 91 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerle prim borçları ertelenen işverenler ile sigortalıların borçlarını ödeme vadesi, erteleme süresinin son günüdür.

(2) Kurum Yönetim Kurulu; genel hayatı etkilediğine karar verilen afetler dolayısıyla Kanununun 91 inci maddesinin üçüncü fıkrasının uygulaması bakımından prim ödeme sürelerini, vadelerinin bitim tarihinden itibaren uzatmaya yetkilidir. Bu yetki, bölge, il, ilçe, mahal ve afetten zarar görenler ile afetten zarar görme derecesi veya prim türleri itibarıyla farklı süreler tespit etmek suretiyle de kullanılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kuruma Yeterli İşçiliğin Bildirilmiş Olup Olmadığına İlişkin Araştırma ve Re'sen Yapılacak İşlemler

İhale konulu işlerde araştırma ve re'sen yapılacak işlemler

MADDE 110 – (1) Kanununun 85 inci maddesi ikinci fıkrasında belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından ihale mevzuatına göre yaptırılan her türlü işlerde ünitece yapılacak araştırma; işin kesin kabulünün ya da geçici kabulünün noksansız olarak yapıldığı tarihten sonra ve işverene ödenmesi gereken Katma Değer Vergisi hariç, malzeme fiyat farkı ve akreditif bedeli dâhil toplam istihkak tutarına, işin asgari işçilik oranının %25 eksiği uygulanmak suretiyle yapılır.

(2) İşin sözleşmesinde çalıştırılacak sigortalı sayısı belli ise, öncelikle bu sigortalıların kişi/gün sayısı üzerinden Kuruma bildirilmiş olup olmadığı araştırılır. Bu araştırma sonucunda Kuruma bildirilmeyen sigortalılar ile ilgili belgelerin verilmesi, yapılacak bir ay süreli bir tebligat ile işverenden istenir. Belgelerin verilmemesi veya eksik verilmesi hâlinde bu belgeler ünitece re'sen düzenlenir. Belgelerin ünitece düzenlenmesinin mümkün olmadığı hâllerde ise birinci fıkrada öngörüldüğü gibi işlem yapılır. İşin sözleşmesi ile Kuruma yapılan bildirimler arasında bir eksikliğin bulunması hâlinde söz konusu eksikliğin ihale makamınca doğrulanması durumunda bazı aylardaki kişi/gün sayısı eksikliği üzerinde durulmaz.

(3) Asgari işçilik oranları, Kurum bünyesinde oluşturulan Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca belirlenir ve bu oranlar tebliğ ile yayımlanır.

(4) İhaleli işin birden fazla konuyu kapsıyor olması ve bünyesindeki her bir işin asgari işçilik oranı daha önce belirlenmiş olmak kaydıyla, ihale makamı tarafından her bir işe ait istihkak tutarlarının ayrı ayrı bildirilmesi hâlinde, araştırma işlemi, her bir işe ait asgari işçilik oranları dikkate alınarak yapılır. Her bir işe ait istihkak tutarının ayrı ayrı bildirilmemesi hâlinde ise, işverenin yazılı isteği üzerine araştırmada, bu işlerin en yükseğine ilişkin asgari işçilik oranı dikkate alınır. İşveren tarafından yapılan işlere ilişkin en yüksek asgari işçilik oranının uygulanmasının kabul edilmemesi durumunda işin asgari işçilik oranı Asgari İşçilik Tespit Komisyonu tarafından belirlenir.

(5) İdarece, işverene ödemelerin döviz şeklinde yapılması durumunda, döviz tutarı, ödemenin yapıldığı tarihlerdeki Merkez Bankası'na belirlenen döviz satış kuru üzerinden Yeni Türk Lirasına çevrilerek işlem yapılır.

(6) Fiilen işin başlangıç ve bitiş tarihlerinin, işverence resmî makamlardan alınacak belgelerle kanıtlanması istenebilir. Bu tarihlerin resmî belge ile kanıtlanamaması hâlinde, ihale makamının bildirmiş olduğu tarihlere itibar edilerek işlem yapılır.

Özel nitelikteki inşaatlarda araştırma ve re'sen yapılacak işlemler

MADDE 111 – (1) Gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği haiz olmayan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan özel nitelikteki inşaat işyerleri hakkında ünitece yapılacak araştırma; inşaat maliyetine Kurumca yayımlanan tebliğ ile belirlenen asgari işçilik oranının %25 eksiği uygulanmak suretiyle yapılır.

(2) Bina maliyeti, belediyeler, valilikler ve ruhsat vermeye yetkili diğer makamların vermiş olduğu inşaatın ruhsatnamesinde yazılı bulunan, ruhsatnamesi yoksa ünitece tespit edilecek yüzölçümü ile birim maliyet bedelinin çarpımı suretiyle bulunacak tutar üzerinden hesaplanır.

(3) Birim maliyet bedelleri, her yıl inşaatın sınıfı ve grubuna göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilerek Kurumca çıkarılacak bir genelge ile açıklanır.

(4) İnşaatın niteliği dikkate alınarak, inşaatın ruhsatnamesi ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilen listede kayıtlı yapının sınıfı ve/veya grubunun farklı olduğunun anlaşılması hâlinde, inşaatın yapı sınıfı veya grubu, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca mahallinde düzenlenen tespit tutanağına istinaden ünitece belirlenerek işlem yapılır. Ünitece bu şekilde tespit edilen yapı sınıfı veya grubuna yapılan itirazlar ise karara bağlanmak üzere Asgari İşçilik Tespit Komisyonuna intikal ettirilir. İnşaatın sınıfı veya grubunun, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yayımlanan listede daha alt bir yapı sınıfı veya grubunda tasnif edilmesi yönünde yapılan değişiklikler, araştırma veya inceleme işlemi sonucu tespit edilen borcun kesinleşmesine kadar dikkate alınır.

(5) Genelgede belirtilmemiş olan inşaatın birim maliyet bedeli, genelgede kayıtlı benzeri bir inşaatın birim maliyet bedeli üzerinden hesaplanabilir.

(6) Başladığı yıl içinde bitirilmiş olan inşaatın maliyetinin hesaplanmasında o yıl için tespit edilen, başladığı yıldan sonraki yıllarda bitirilmiş inşaatın maliyetinin hesabında ise bitirildiği yıldan önceki yıla ait birim maliyet bedeli esas alınır.

(7) Araştırma, bina inşaatının bittiği tarihten sonra yapılır. Ancak, bu işlem, inşaatın el değiştirmesi ve zorunlu hâllerde, inşaat, Ek-11'de inşaatın ikmal edilen kısmının bina maliyetine oranlarını gösterir tabloda gösterilen durumlara uygun bulunduğu takdirde bu oranlar aynen, uymadığı takdirde ise, yapılmayan kısımlar yapılan kısımlara oranlanarak bulunacak maliyet esas alınmak suretiyle inşaatın herhangi bir safhasında da yapılabilir.

(8) Gerektiğinde, inşaatın başladığı ve bitirildiği tarihin işverence resmî makamlardan alınacak belgelerle kanıtlanması istenebilir. İnşaatın başladığı tarihin resmî belge ile kanıtlanamaması hâlinde, yapı ruhsat tarihi inşaatın başladığı tarih olarak kabul edilir.

Araştırma ve re'sen yapılacak işlemlerde ortak hükümler

MADDE 112 – (1) Araştırma yapılırken, ihale konusu işlerde kesin kabulün ya da geçici kabulün noksansız yapıldığı, özel nitelikteki inşaat işyerlerinde de inşaatın bitirildiği

tarihe kadar Kuruma bildirilmiş olan işçilik miktarı dikkate alınır. İşin başlangıç tarihinden önce ve bitim tarihinden sonra Kuruma bildirilmiş olan sigorta primine esas kazanç tutarları ile gün sayıları araştırma işleminde dikkate alınmaz. Ancak, aksine tespit yoksa iptali de yapılmaz.

(2) Kurumda tescil edilmemiş veya tescil edilmiş olmakla beraber hiç işçilik bildirilmemiş işyerlerinde ya da gerekli görülen hâllerde işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarı, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca tespit olunabilir. İhale konusu ve özel nitelikteki inşaat işlerinde hangi hallerde ünitece araştırma işlemi yapılacağı Kurumca belirlenir.

(3) Ünitece ihale konusu işlerde yapılan araştırma sonucunda bu Yönetmeliğin 110 uncu maddesine göre tespit edilen ve Kuruma bildirilmediği anlaşılan asgari işçilik miktarı üzerinden, gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği haiz olmayan kurum ve kuruluşlarca yapılan özel nitelikteki inşaat işyerlerinde ise bu Yönetmeliğin 111 inci maddesi uyarınca hesaplanan prim tutarı, aksine bir tespit olmaması hâlinde, faaliyet süresinin son ayına mal edilerek tahakkuk ettirilmek suretiyle gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ödenmek üzere işverene tebliğ olunur. İşverence borcun tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödeneceğinin ve daha sonra Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca inceleme yapılması istenilmeyeceğinin bir dilekçe ile bildirilmesi hâlinde, borç kesinleşir ve işlemler sonuçlandırılır.

(4) Ünitece hesaplanan borcun yapılan tebligata rağmen ödenmeyeceğinin bildirilmesi veya tebligatta belirtilen sürede bildirimde bulunulmaması durumunda, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca inceleme yapılır.

(5) Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca inceleme yapılmasına başladıktan sonra inceleme sonucuna göre işlem yapılır. Ancak, denetim ve kontrole başlanmakla birlikte, işverenin borcu ödeyeceğine ilişkin üniteye yazılı başvurusu üzerine, ünitenin bu isteği ön kabulü, Kurum denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının uygun bulması koşuluyla inceleme durdurulur. En geç 15 gün içinde borcun ödendiğine ilişkin yazının Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarına ulaşması üzerine, kontrol ve inceleme işleminden vazgeçilmiş sayılır ve yasal kayıt ve belgeleri işverene iade edilir. İşverenin borcu ödememesi durumunda ise incelemeye devam edilir.

(6) İşyerleri hakkında ünitece araştırma yapılmış olması, gerektiğinde Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının tespiti hususunda inceleme yapılmasına engel oluşturmaz. Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca sonradan inceleme yapılması durumunda, daha önce ödenmiş prim ile varsa gecikme cezası ve gecikme zammı tutarı, işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarı üzerinden hesaplanan ve Kuruma ödenmediği anlaşılan prim ile varsa gecikme cezası ve gecikme zammından mahsup edilir.

(7) Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca yapılan incelemede işin yürütümü için gerekli olduğu saptanan asgari işçilik miktarının Kuruma bildirilmediğinin veya eksik bildirildiğinin tespiti hâlinde, bildirilmeyen tutar, hangi aylara ait olduğu hususunda bir tespit varsa o aylara; tespit yoksa faaliyette bulunulan son aya mal edilir ve Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile (e) bendinin (4) numaralı alt bendi de dikkate alınarak gerekli işlem yapılır.

(8) İşyerlerinde;

a) Fiilen veya işyeri kayıtlarından tespit edilecek her türlü bilgiden ya da kamu idareleri ile 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar tarafından düzenlenen belge veya bilgilerden, çalıştığı tespit edildiği hâlde bu çalışmalarını Kuruma bildirilmeyen veya eksik bildirilen,

b) Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığına veya eksik ücret ödendiğine dair belgeleri Kuruma verilmeyen veya verilen bu belgeler Kurumca geçerli sayılmayan,

sigortalılar ile ilgili olarak düzenlenmesi gereken, sigortalı işe giriş bildirgesi ve aylık prim ve hizmet belgesi ünitece yapılacak bir ay süreli tebligat ile ilgili işveren veya alt işverenden istenir.

(9) Söz konusu belgeler, yapılan tebligata rağmen verilmediği takdirde ünitece re'sen düzenlenir.

İtiraz komisyonları

MADDE 113 – (1) Kurumca, sigortasız çalıştırıldığı veya eksik gün ya da kazanç üzerinden Kuruma bildirildiği tespit edilen sigortalılara ilişkin tahakkuklara yapılacak itirazlar Prim Tahakkuk İtiraz Komisyonunca, Kurumca tahakkuk ettirilen idarî para cezalarına yapılacak itirazlar İdari Para Cezaları İtiraz Komisyonunca, işkolu koduna yapılan itirazlar ise İşkolu Kodu İtiraz Komisyonunca değerlendirilerek, karara bağlanır.

(2) Prim Tahakkuk İtiraz Komisyonu, ünite amiri veya görevlendireceği yardımcısı, ilgili şef, dosya memuru ve varsa avukattan oluşur.

(3) Kurumca tahakkuk ettirilen ve tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, prim borcunu tebliğ eden üniteye dilekçe vermek veya bu dilekçeyi taahhütlü olarak göndermek suretiyle işverence itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. İtiraz, Ünite Prim Tahakkuk İtiraz Komisyonunda incelenerek en geç 30 gün içinde karara bağlanır. İtirazın reddi hâlinde işveren, kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. İşverenin mahkemeye dava açması Kurumun takibini durdurmaz.

(4) İdari Para Cezası İtiraz Komisyonu, ünite amiri veya görevlendireceği yardımcısı, ilgili şef, dosya memuru ve varsa avukattan oluşur.

(5) Kanunla getirilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya geç olarak yerine getirilmesi hâlinde, Kanunun 102 nci maddesine istinaden ilgililere idarî para cezası verilir. İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde dilekçe vermek veya bu dilekçeyi taahhütlü olarak göndermek suretiyle işverence ilgili üniteye itiraz edilebilir. İtiraz, takibi durdurur. İtirazlar, ilgili itiraz komisyonunda incelenerek en geç otuz gün içinde karara bağlanır. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması hâlinde, idarî para cezası kesinleşir.

(6) İşkolu Kodu İtiraz Komisyonu, ünite amiri veya görevlendireceği yardımcısı ilgili şef, dosya memuru ve varsa sosyal güvenlik kontrol memurundan oluşur.

(7) Kurum, işyerinin tespit edilmiş bulunan tehlike sınıf ve derecesini, yaptıracığı incelemelere dayanarak kendiliğinden veya işverenin ya da Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların isteği üzerine değiştirebilir. Kurumca yapılacak değişikliklere ilişkin kararın takvim yılından en az bir ay önce ilgililere tebliği, ilgililer tarafından değişiklik isteğinin de takvim yılından en az iki ay önce Kuruma bildirilmesi şarttır. Karara bağlanacak değişiklikler, karar veya istekten sonraki takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girer. İşverenler ile Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlar, tehlike sınıf ve derecesi ile prim oranı hakkında Kurumca yapılacak yazılı bildirim aldıktan sonra bir ay içinde Kuruma itiraz edebilir. Kurum, bu itirazı inceleyerek en geç üç ay içinde karara bağlayarak sonucunu itiraz edene bildirir. İlgililer, Kurumun kararı üzerine, kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilir.

(8) İtiraz komisyonlarınca itirazın reddi hâlinde, işveren veya sigortalının mahkemeye başvurması Kurum işlemlerini durdurmaz. İtiraz süresi geçtikten sonra yeni iddialar ileri sürülemez. Maddi hatalar taraflarca ileri sürülmemiş olsa dahi itiraz komisyonlarınca re'sen dikkate alınır. İtiraz komisyonları, iş durumuna göre, itiraz komisyonu başkanının çağrısı üzerine haftada en az bir defa çalışma saatleri içinde toplanır.

(9) İşveren, sigortalı veya bunların vekilleri, itiraz hakkında itiraz komisyonunca karar verilinceye kadar itirazlarından vazgeçebilirler. Vazgeçme, işverenin üniteye vereceği bir dilekçeyle veya bu husustaki beyanın tutanak ile tespiti suretiyle yapılır. Vazgeçme beyanı açık olmalıdır. Vazgeçme hâlinde, itiraz eden o olaya münhasır olmak üzere itiraz hakkını kaybetmiş sayılır.

(10) İtiraz komisyonlarınca alınan kararlarda;

- a) Karar ve esas numarası,
 - b) İtiraz edenin adı, soyadı, ticari unvanı ve açık adresi,
 - c) İşyeri sicil numarası, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olanlar için sosyal güvenlik numarası,
 - ç) Tebliğ olunan prim veya idarî para cezası borcunun miktarı,
 - d) İtiraz olunan primin veya idarî para cezası borcunun miktarı,
 - e) Borç tebligatının tebliğ tarihi,
 - f) İtirazın yapıldığı tarih,
 - g) İtirazın konusu,
 - ğ) Kararın gerekçesi ve hüküm,
 - h) Karar tarihi,
- hususlarının bulunması gereklidir.

(11) İtiraz komisyonlarınca alınan karar üç nüsha düzenlenir. Üyeler tarafından imzalanıp ünite mührü ile mühürlendikten sonra bir nüshası işyeri dosyasında muhafaza edilir, bir nüshası itiraz edene tebliğ olunur, bir nüshası da üniteye ayrı bir dosyada saklanır.

DOKUZUNCU KISIM

Kontrol, Denetim, Soruşturma ve Sigortasız Çalışmanın Önlenmesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Kontrol, Denetim, Soruşturma

Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları

MADDE 114 – (1) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda belirtilen Kurum müfettişleri ile sosyal güvenlik kontrol memurlarıdır.

Kamu idarelerinin denetim elemanları tarafından yapılacak tespitler

MADDE 115 – (1) Kamu idarelerinin denetim elemanları, kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü soruşturma, denetim ve incelemeler sırasında, çalışanların ilgili mevzuat gereği sigortalı olup olmadığını tespit ederek, sigortasız çalışanları ve sigortalıların prime esas kazançlarını veya sigortalı gün sayılarının eksik bildirilmesine ilişkin tespitlerini, tespit tutanağıyla Kuruma gönderilmek üzere bağlı buldukları kamu idaresine bildirirler.

Kamu idarelerinin denetim elemanları tarafından yapılan tespitlere ilişkin yürütülecek işlemler

MADDE 116 – (1) Kamu idarelerinin denetim elemanları tarafından yapılan tespitlere ilişkin yürütülecek işlemlerin usul ve esasları Kamu İdarelerinin Denetim Elemanlarının Yapılacak Tespitler Hakkında Yönetmelik ile belirlenir.

(2) Askerî işyerlerine ait sigorta işlemlerinin denetim ve kontrolü askerî iş müfettişlerince de yapılabilir. Bu müfettişlerce düzenlenen raporlar üzerine yapılacak işlemlerle ilgili olarak birinci fıkra hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sosyal Güvenlik Bilincinin Yaygınlaştırılması

Eğitim ve bilinçlendirme

MADDE 117 – (1) Sosyal güvenlik bilincinin yerleştirilmesi ve artırılması amacıyla, Kurum;

a) Ülke genelinde örgün ve yaygın öğretimde, eğitim çalışmalarını ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak yürütür.

b) Meslek örgütleri ile sendikalar ve diğer sosyal taraflarla sigortasız çalışmanın yoğun olduğu sektörlerin ve işyerlerinin tespiti, önlemler geliştirilmesi, bilinçlendirme ve eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi konularında etkinlikler düzenler.

c) Yazılı, görsel basın ve diğer iletişim araçları ile kamuoyunu bilgilendirir.

ç) Sosyal Güvenlik Haftası etkinliklerini düzenler.

d) Sosyal güvenlik ile ilgili sorunların tespitinde davranış analizleri yaptırır.

e) İşverenlerden Kanunda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirenlerden Kurumca belirlenen kriterleri taşıyanlara "Takdir Belgesi" veya "Sosyal Güvenlik Sorumluluk Belgesi" verilebilir.

f) Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanan ülkelerde çalışan veya çalışmış Türk vatandaşları ile bunların aile bireylerini ilgili ülke mevzuatları ve sosyal güvenlik sözleşmesinden doğan hak ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirmek üzere bu ülkelerin sosyal güvenlik kurumları ile ortak danışma günleri düzenler.

ONUNCU KISIM

Çeşitli, Yürürlükten Kaldırılan, Geçici ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Zamanaşımının mahiyeti ve süresi

MADDE 118 – (1) Kanuna dayanılarak Kurumca açılacak tazminat ve rücu davaları, on yıllık zamanaşımına tabidir. Zamanaşımı tarihi; rücu konusu gelir ve aylıklar bakımından Kurumun onay tarihinden, masraf ve ödemeler için ise masraf veya ödeme tarihinden itibaren başlar.

(2) Kanunda aksine hüküm bulunmayan, iş kazası, meslek hastalığı ve ölüm hâllerinde bağlanması gereken gelir ve aylıklara hak kazanıldığı tarihten itibaren, talep tarihi beş yılı aştığında, talep tarihinden geriye doğru beş yıllık kısmı hak sahiplerine ödenir. Geriye kalan kısım ise zamanaşımına uğrar.

(3) Kuruma müracaat etmemenin haklı bir sebebe dayandığını ispat edenler hakkında, yukarıdaki ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

(4) Kısa vadeli sigorta kollarından ve ölüm sigortasından kazanılan diğer haklar, hakkın doğduğu tarihten itibaren beş yıl içinde istenmezse düşer.

(5) Sigortalının yargı kararıyla gaipliğine karar verilmesi hâlinde, hak sahiplerine bağlanacak gelir ve aylıklarla yapılacak toptan ödemeler ve genel sağlık sigortasına ait alacakların zaman aşımı süresi, gaipliğe ilişkin kararın kesinleştiği tarihte başlar.

Sosyal güvenlik sözleşmesi hükümlerine göre Kurum alacaklarının tahsili ve bilgi istenilmesi

MADDE 119 – (1) Kurumun her türlü prim alacakları ile idarî para cezaları, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan her türlü ödemelere ait rücu talepleri, yersiz ödenen gelir ve aylıkların geri alınması ile her türlü bilgi ve belgeler ülkemiz ile yapılmış olan ikili veya çok taraflı uluslararası sözleşmeye taraf olan ülkelerde ikamet eden işveren, işyeri sahibi, sigortalı ve üçüncü kişilerden, uluslararası sözleşmeye taraf ülkelerin sosyal güvenlik kurumları aracılığıyla sözleşme hükümleri çerçevesinde talep ve tahsil edilir.

Bilgi ve belge istenilmesi

MADDE 120 – (1) 5411 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler doğrudan, münferit olarak bilgi ve belge istenmesi hariç olmak üzere kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ise Kurumla yapılacak protokoller çerçevesinde, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile özel hayat ve aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate

alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından kişilerin sosyal güvenliğinin sağlanması, 6183 sayılı Kanuna göre Kurum alacaklarının takip ve tahsili ile bu Kanun kapsamında verilen diğer görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi sürekli veya belli aralıklarla vermeye, bilgilerin elektronik ortamda görüntülenmesini sağlamaya, görüntülenen bu bilgilerin güvenliğini sağlamaya, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü belge ile vermek zorunda oldukları bilgilere ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hâle getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelemek için ibraz etmeye mecburdurlar.

(2) Kanununun 100 üncü maddesi kapsamında bilgi ve belge istenilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

Tebliğ çıkarma yetkisi ve bildirimler

MADDE 121 – (1) Kurum, Kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetlerin uygulanmasına ilişkin hususları duyurmak amacıyla tebliğ çıkarmaya yetkilidir.

(2) Kurum tarafından yapılacak yükümlülük içeren bildirimler, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak koşulu ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır.

4046 sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin esaslar

MADDE 122 – (1) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanununun 21 inci maddesi kapsamında iş kaybı tazminatı alanlar, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı ve genel sağlık sigortalısı sayılır. Ancak, bunlar kısa vadeli sigorta kollarına tabi değildir. İş kaybı tazminatı aylık tutarı, prime esas kazanç tutarı olarak esas alınır. Kanun kapsamındaki yükümlülüklerin ne şekilde yerine getirileceği Kurum ile Türkiye İş Kurumu arasında yapılacak protokolle belirlenir.

(2) Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen kursiyerlerle ilgili olarak sigortalı ve işyeri tescili, prim belgelerinin verilmesi ve primlerin ödenmesi ile iş kazası ve meslek hastalıklarının bildirim gibi yükümlülüklerle ilişkin usul ve esaslar Kurum ile Türkiye İş Kurumu arasında yapılacak protokolle belirlenir.

İtibari hizmet süreleri ve itibari hizmet süresi primi

MADDE 123 – (1) İtibari hizmet süresi uygulamasından Kanununun 49 uncu maddesinde yer alan sigortalılar yararlandırılır.

(2) İtibari hizmet süresi, Kanuna göre bağlanacak aylıklar ve yapılacak toptan ödemelerin hesabında dikkate alınan ancak hiçbir şekilde Kanunla tanınan hakları kazanma bakımından gerekli prim ödeme gün sayısı, yaş ve emeklilik ikramiyesinin hesabında nazara alınmayan süredir.

(3) Sigortalıların itibari hizmet süresinden yararlandırılabilmesi için hizmetlerin Kanununun 49 uncu maddesinde belirtilen unvanlarda, görevlerde ve yerlerde geçmesi şarttır.

(4) Kurum, sigortalıların ve işlerin Kanununun 49 uncu maddesinde öngörülen itibari hizmet süresi kapsamında olup olmadığının tespiti amacı ile işverenlerden uygun görülen bilgi ve belgeleri isteme hakkına sahiptir.

(5) İşverenlerce, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların yıl içindeki itibari hizmet süreleri, örneği Ek-9/C’de bulunan yıllık itibari hizmet süresi prim belgesi ile, (a) bendi kapsamındaki sigortalılar için ise, örneği Ek-9’da bulunan aylık prim ve hizmet belgesi ile, çalışmanın olduğu yılın son ayında tespit edilerek internet veya elektronik ortamda bildirilir.

(6) İtibari hizmet süresi, sigortalıların Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) bentlerinde ve ikinci fıkrasında belirtilen sigortalıların Kanunda belirtilen işlerde geçen çalışma sürelerinin her yılı için;

a) Üç ay eklenecekse (yıl içinde çalışılan gün sayısı x 0,25),

b) Altı ay eklenecekse (yıl içinde çalışılan gün sayısı x 0,50), formülü uygulanarak hesaplanır. Bu şekilde yapılacak hesaplamada küsurlar tama iblağ edilir.

(7) Kanunun 49 uncu maddesinde belirtilen unvanlarda, görevlerde ve yerlerde yıl içinde geçen çalışmaların gün sayısı dikkate alınmak suretiyle, bu maddenin 5 inci fıkrasına göre süre tespiti yapılarak itibari hizmet süresinden yararlandırılacağı gün sayısı bulunur. Tespit edilen gün sayısı ile yılın son ayında sigortalı adına ödenen malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ait sigortalı ve işveren prim toplam tutarının 30'a bölünmek suretiyle bulunacak günlük prim tutarının, itibari hizmet süresi ile çarpılması sonucu işveren tarafından ödenecek prim tutarı tespit edilir. Tespit edilen itibari hizmet sürelerinin tamamı, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için her ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasındaki maaşını ayın 15'inde peşin alan veya bu aya ait maaşını müteakip ayın 15'inde çalıştıktan sonra alan sigortalılar için, ait olduğu yılı takip eden birinci ayın son gününe kadar, her ayın 1'i ile 30'u arasındaki maaşını ayın 1'inde peşin alan veya bu süreye ait maaşını ayın 1'inde çalıştıktan sonra alan sigortalılar için, ait olduğu yılı takip eden birinci ayın on beşinci günü sonuna kadar yıllık itibari hizmet süresi prim ve hizmet belgesi ile (Ek-9/C) internet veya elektronik ortamda Kuruma bildirilir ve primleri aynı süre içinde ödenir. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılar için itibari hizmet süreleri aylık prim ve hizmet belgesi (Ek-9) ile, Aralık ayına ait aylık prim ve hizmet belgesinin verilmesi gereken süre içinde verilir ve muhteviyatı prim tutarları da, yine Aralık ayına ait primlerin ödenmesi gereken süre içinde Kuruma ödenir.

(8) Aralık ayından önce görevinden ayrılanların itibari hizmet sürelerine ait prim belgesi, yılın son ayı beklenilmeden Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi sigortalıların görevden ayrıldıkları tarihteki prime esas kazancına göre maaşını ayın 15'inde peşin alan veya müteakip ayın 15'inde çalıştıktan sonra alan sigortalılar için, söz konusu ayı takip eden ayın son gününe kadar, maaşını ayın 1'inde peşin alan veya bu süreye ait maaşını çalıştıktan sonra müteakip ayın 1'inde alan sigortalılar için ise söz konusu ayı takip eden ayın onbeşinci günü sonuna kadar bildirilir, bu süreler için primler aynı süre içerisinde ödenir. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalılar için ise ortalama günlük kazancı işten ayrıldığı aya ait aylık prim ve hizmet belgesindeki prime esas kazanç tutarı ve prim ödeme gün sayısı esas alınmak suretiyle hesaplanır ve aylık prim ve hizmet belgesinin verilmesi gereken süre içinde Kuruma verilir. Muhteviyatı prim tutarları da bu aya ait primlerin ödenmesi gereken süre içinde ödenir.

(9) Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerine göre itibari hizmet süresinden yararlandırılanların bu süresi toplam üç yıldan fazla olamaz.

(10) Kanunun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre itibari hizmet süresinden yararlandırılanlarda süre sınırı yoktur.

(11) Kanunun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre itibari hizmet süresinden yararlandırılanların sürelerine birinci fıkranın (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde gösterilenler için itibari hizmet süresi ayrıca eklenir.

Başvuru veya bildirim şekline göre itibar edilen tarih

MADDE 124 – (1) Adi posta veya kargo ile veya Kuruma doğrudan yapılan başvuru ve bildirimlerde, başvuru veya bildirim Kurumun gelen evrak kayıtlarına intikal tarihi; taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi yolu ile yapılan başvuru ve bildirimlerde ise başvuru veya bildirim postaya verildiği tarih; başvuru veya bildirim tarihi olarak kabul edilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik ve uygulanmasına devam edilecek hükümler

MADDE 125 – (1) 28/8/2008 tarihli ve 26981 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Devralınan kurumlar tarafından çıkarılan ve bu Yönetmeliğin kapsamına giren hususları düzenleyen yönetmeliklerin, Kanuna ve bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Sigorta ve emekli sicil ile tahsis numaraları ve dosyalar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sosyal güvenlik kurumlarına tescili yapılan sigortalıların eski tescil bilgileri, sosyal güvenlik sicil numarası altında güncellenerek Kanuna göre tescil işlemleri sonuçlandırılır. Bunlar için ayrıca sigortalı işe giriş bildirgesi talep edilmez. Sosyal güvenlik sicil numarası ile tescil edilene kadar eski emekli, sigorta ve Bağ-Kur sicil numaraları kullanılır. Sosyal güvenlik sicil numaraları ile birlikte bu numaraların sadece arşivleme işlemlerinde kullanılmasına devam edilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen sigortalıların;

a) Tescil kayıtları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa tescil edilen sigortalılar için oluşturulan tescil kütüğündeki,

b) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hizmet kayıtları, sigortalılıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce veya sonra başlayan sigortalılar için Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki süreler için oluşturulan hizmet kütüğündeki,

kayıtları ile birleştirilerek ortak bir veri tabanı oluşturulur.

(3) Elektronik arşiv alt yapısı oluşturuluncaya kadar Kurumca gerekli görülmesi hâlinde, sigortalılarla ilgili Kurum dışından alınan veya Kurumca düzenlenen kâğıt ortamındaki belgelerin muhafazası ve bu belgelere erişimi sağlamak üzere, her bir sigortalı için sigorta sicil dosyası açılabilir.

(4) Kanunla yürürlükten kaldırılan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir ve aylık bağlananlara, bu Yönetmeliğin 68 inci maddesinde belirtilen tahsis numarası verilir. Ancak, tahsis kodları, tahsis kodunun başlangıcına, devredilen sosyal güvenlik kurumlarından hangisinin gelir veya aylık bağladığının tespitini sağlamak üzere;

a) Sosyal Sigortalar Kurumunca bağlanan gelir ve aylıklar için (A),

b) Bağ-Kur'ca bağlanan aylıklar için (B),

c) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına bağlanan aylıklar için (C), kodu eklenir.

(5) Dördüncü fıkrada belirtilen uygulama başlatılincaya kadar, Kanunla yürürlükten kaldırılan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık bağlananların ödeme işlemleri, eski emekli sicil ve tahsis numaraları üzerinden yürütülür.

Eski işyerlerinin tescil işlemleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Kanunun yürürlük tarihinden önce, yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Kanuna göre tescili bulunan işyerleri için ayrıca tescil işlemi yapılmaz. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına giren sigortalılara ilişkin işlemler, tescilli olan bu işyerleri dosyalarından sürdürülür.

İsteğe bağlı sigortalılar

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) 506 sayılı Kanunun 85 inci,

b) 1479 sayılı Kanunun 79 uncu,

c) 2926 sayılı Kanunun 60 incı,

maddelerine tabi isteğe bağlı sigortalılığı devam edenlerin bu sigortalılıkları, yeni bir yazılı talep alınmaksızın ve Türkiye'de ikamet şartı aranmaksızın Kanunun isteğe bağlı sigortalılığına ilişkin hükümlerine göre devam ettirilir.

(2) Yukarıda birinci fıkrada belirtilenlerin isteğe bağlı sigorta primi ödenmiş süreleri, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulamasında dikkate alınır ve bu süreler sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

(3) Bunların Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait primlerin tahsilinde birinci fıkrada belirtilen ilgili mülga kanun ile birinci fıkranın (a) bendi kapsamındakiler için 22/2/2006 tarihli ve 5458 sayılı Sosyal Güvenlik Prim Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ve 15/5/2008 tarihli ve 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

(4) 1/10/2008 tarihinden önce, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde belirtilen işleri, hizmet akdiyle herhangi bir işverene tabi olmaksızın sürekli ve kazanç getirici nitelikte yapmakta olanlardan, 1/10/2008 tarihinden sonra aynı şartlarla bu işleri yaptıkları tespit edilen kadınların; isteğe bağlı sigortalı olarak 2008 yılı için Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının onbeş katı üzerinden başlanılarak, takip eden her yıl için bir puan arttırılmak suretiyle otuz katını geçmemek üzere malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi öderler. Bu durumdaki sigortalıların tespiti, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca belirlenecek usul ve esaslara göre yapılır.

(5) 1/10/2008 tarihinden önce 506 sayılı Kanunun mülga 85 inci maddesine göre isteğe bağlı sigorta primi ödenmiş süreler, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları uygulamasında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında hizmet olarak kabul edilir.

Eski gelir ve aylıklarda durum değişiklikleri ve alt sınır ayılığı

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Sigortalı veya hak sahiplerine, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 506, 1479, 2925 ve 2926 sayılı kanunlara göre bağlanıp, Kanun hükümlerine göre ödenmesine devam edilen gelir ve aylıkların, durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili Kanun hükümleri uygulanır. 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi hükümleri saklıdır.

(2) Ölen sigortalının hak sahiplerine gelir ve aylık bağlanması ile bu gelir ve aylıkların durum değişikliği hâllerinde artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen sigortalılar için mülga kanun hükümleri, Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen sigortalılar için ise Kanun hükümleri uygulanır. Gelir veya aylık almakta iken Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ölen sigortalının hak sahipleri için de Kanun hükümleri uygulanır.

(3) Sosyal Güvenlik Kurumu Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelen;

a) İş kazası, meslek hastalığı, vazife ve harp malûllüğü sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranları,

b) Malûlen emeklilik ile yaşlılık sigortası erken yaşlanma ve çalışma gücü kayıp oranları,

c) Hak sahibi malûl çocukların çalışma gücü kayıp oranları, tespiti sonucu gelir ve aylık alanların kontrol muayenelerine ilişkin değerlendirme, ilk tespitlerinde esas alınan mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılır.

(4) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce birden fazla dosyadan gelir veya aylık alınması durumunda, Kanunun yürürlük tarihinden sonra yeni dosyadan gelir veya aylık alınmasına hak kazanılması hâlinde, yeni bağlanacak dosyadaki gelir ve aylık miktarı da dâhil olmak üzere mukayese yapılarak en düşük miktarlı dosya kapsamından çıkarılır ve kalan dosyalardaki karşılaştırmalar Kanunun 54 üncü maddesine göre yapılır.

(5) Hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylığı alt sınırı;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendine tabi sigortalıların Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen süreler için hesaplanan ve ölen sigortalıların hak

sahiplerine bağlanacak aylıklar; hak sahibi bir kişi ise Kanununun 55 inci maddesine göre hesaplanan alt sınır aylığının %80'inden, hak sahibi iki kişi ise %90'ından az olamaz.

b) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılar için Kanununun geçici 2 nci maddesine göre bağlanan ölüm aylıklarında; aynı maddenin (a) bendinde belirtilen aylığın hesabında;

1) 2000 yılından önce hizmetlerin bulunması hâlinde, hak sahiplerine bağlanacak aylıklar mülga 506 sayılı Kanununun 4447 sayılı Kanunla değiştirilmeden önceki,

2) Sadece 2000 yılından sonra hizmetlerin bulunması hâlinde ise hak sahiplerine bağlanacak aylıklar mülga 506 sayılı Kanununun 4447 sayılı Kanunla değiştirilen,

96 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki alt sınır aylığının, aylık başlangıç tarihine aylık artışlarıyla taşınmış miktarının hak sahibi bir kişi ise %80'inden, hak sahibi iki kişi ise %90'ından az olamaz.

c) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar için Kanununun geçici 2 nci maddesine göre bağlanan ölüm aylıklarında; aynı maddenin (a) bendinde belirtilen aylığın hesabında; mülga 1479 sayılı Kanununun 45 inci maddesinde belirtilen birinci basamağın %45'i tutarındaki aylığın, aylık başlangıç tarihine aylık artışlarıyla taşınmış miktarının hak sahibi bir kişi ise %80'inden, hak sahibi iki kişi ise %90'ından az olamaz.

506 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 5 – (1) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi 506 sayılı Kanununun mülga 2 nci maddesi kapsamındaki sigortalıları çalıştıranlar tarafından Kuruma yapılacak bildirimler, Kurum ile işveren, kamu idareleri ile kurum ve kuruluşların internet ve elektronik alt yapısı oluşturuluncaya kadar kâğıt ortamında yürütülür.

(2) Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte mülga 506 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine göre malûllük, yaşlılık ve ölüm topluluk sigortasına tabi olanlardan;

a) Avukat ve noterler, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi,

b) Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen Türk işverenlerince bu işlerde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi,

kapsamında sigortalı sayılırlar.

(3) Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sigortalıların topluluk sigortası kayıtları esas alınarak tescilleri Kurum tarafından Kanuna uygun hâle getirilir. Ancak, bunların kendileri veya işverenleri tarafından örneği Kurumca hazırlanan belgenin Kanununun yürürlük tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Kuruma verilmesi zorunlu olup, Kurum tescilleri bu belgelere göre gözden geçirir.

(4) Kanununun yürürlük tarihinden önce (c) sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri hakkında, kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. Bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri hâlinde, Kanununun 50 nci maddesinin ikinci fıkrasının Türkiye'de yasal olarak ikamet etme şartı ile aynı fıkranın (a) bendinde belirtilen şartlar aranmaksızın haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanır. Bu kapsamda, isteğe bağlı sigorta hükümlerinden yararlananlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz. Bunların bildirimleri işverenleri tarafından durumlarına uygun aylık prim ve hizmet belgesi ile yapılır.

(5) Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önceki kısa ve uzun vadeli sigorta kollarına ait topluluk sigortası primlerinin takip ve tahsilinde, ilgili topluluk sigortası sözleşmesi ile 506, 5458 ve 5763 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(6) Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) Geçmiş dönemlere ait mutabakatı sağlanamayan üç aylık veya dört aylık sigorta primleri dönem bordrolarının incelenerek işleme alınmasında sakınca görülmeyen sigortalı kayıtlarının bilgisayara aktarılmasına,

b) Geçmiş dönem üç aylık veya dört aylık sigorta primleri bordrolarında yer alan sicilsiz tahakkukların, bu tahakkuklar üzerinde hak iddia eden sigortalılara maledilmesine,

kanunların mülga hükümlerine göre karar vermek üzere ünitelerde komisyonlar oluşturulabilir. Komisyonların çalışma usul ve esasları Genel Müdürlükçe belirlenir.

(7) 506 sayılı Kanunun mülga ek 5 inci maddesinde sayılan itibari hizmet süresi kapsamında yer alıp Kanunun 40 inci maddesinde sayılmayan işlerde, Kanunun yürürlük tarihinden önce geçen çalışma sürelerinin değerlendirilmesinde 3600 gün prim ödeme şartı aranmaz. Bu itibari hizmet süreleri aylığa hak kazanma koşullarında dikkate alınır.

(8) Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre ölüm aylığı bağlanmasında aranan en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup toplam 900 gün prim ödeme gün sayısı şartlarının tespitinde, Kanunun yürürlük tarihinden önce yapılan her türlü borçlanma süreleri de dikkate alınmaz.

1479 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 6 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre başlatılmış olan icra takipleri anılan kanun hükümlerine göre takip edilerek sonuçlandırılır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan köy muhtarlarının prime esas kazançlarının belirlenmesinde; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2008 tarihine kadar, Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın 15 katı dikkate alınır ve 30 katı geçmemek üzere her yıl bir puan artırılarak uygulanır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılardan tarımsal faaliyetlerde bulunanlar hariç, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılardan, Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olarak kaydı ve tescili yapılmış olanların, 1/10/2008 (dâhil) ilâ 31/12/2008 (dâhil) dönemine ilişkin olmak üzere, Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançlarını beyan etmemeleri hâlinde, ödeyecekleri aylık primler, beyanda bulununcaya kadar daha önce buldukları en son gelir basamaklarına karşılık gelen tutarlar üzerinden alınır. Bu süre içinde beyanda bulunulması hâlinde, beyan ettiği prime esas kazanç üzerinden ilgili ayın prim tahakkuku yapılır. Prim tahakkukuna esas bu tutarlar, Kanunun 82 nci maddesinde belirtilen asgari günlük kazanç alt sınırına göre hesaplanan aylık prime esas kazanç tutarından az olamaz ve Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü saklıdır.

(4) 1479 ve 2926 sayılı kanunlara göre tescilleri yapıldığı hâlde, Kanunun geçici 17 nci maddesinin yürürlük tarihi itibarıyla beş yılı aşan süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürele ilişkin prim borçlarını, prim borçlarının ödenmesine ilişkin Kurumca çıkarılacak genel tebliğin yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren 6 ay içinde ödememeleri hâlinde, prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşılıdığı ayın sonu itibarıyla, hiç prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulur. Prim borcuna ilişkin süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez. Bu sürele ilişkin Kurum alacakları takip edilmez ve Kurum alacakları arasında yer verilmez. Ancak, sigortalı ya da hak sahipleri daha sonra müracaat etmeleri hâlinde müracaat tarihindeki Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden hesaplanacak borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödedikleri takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Sigortalılıkları önceki kanunlara göre durdurulanlar için de bu fıkra hükmü uygulanır.

(5) 1479 sayılı Kanuna göre aylık almakta olanlarla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaları nedeniyle Kanunun geçici 2 nci maddesine göre aylık bağlanacaklara, ilgili dosyasından 10 yıl süreyle sağlık sigortası veya genel sağlık sigortası primi ödememiş olanlardan, sağlık sigortası ve genel sağlık sigortası primi kesilmiş olan süreler düşülmek kaydıyla, aylıklarının %10'u oranında ve 10 yılı tamamlayacak süreyle genel sağlık sigortası primi kesilir.

(6) 1479 sayılı Kanun kapsamına alınması gerektiği hâlde, sigortalılığı başlamayan ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen emekli sandıkları ile kanunla kurulu diğer emekli sandıklarınca kendilerine yaşlılık, malûllük veya ölüm aylığı bağlananlar, 1/10/1972 tarihinden itibaren 1479 sayılı Kanun kapsamı dışında sayılırlar. Ancak, 1479 sayılı Kanuna tabi sigortalı olanlardan Kanunun yürürlük tarihinden önceki hizmet süreleri, diğer kurum ve sandıklara bildirilmiş ise bu hizmetler geçerli sayılır.

(7) Kanunun 19 uncu maddesi gereğince, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılara iş kazası veya meslek hastalığı sonucu bağlanacak sürekli iş göremezlik gelirlerinde, son takvim ayının Kanunun yürürlük tarihinden önceki bir tarih olması hâlinde, basamakların karşılığı gelirler dikkate alınarak son takvim ayı itibarıyla Kanun hükümlerine göre hesaplanan sürekli iş göremezlik geliri, Kanunun yürürlük tarihine kadar mülga 1479 sayılı Kanuna göre aylıkların artırılmasında uygulanan artış oranları, Kanunun yürürlük tarihinden gelir başlangıç tarihine kadar ise 5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesi hükümlerine göre artırılır. Kanunun yürürlük tarihinden önce meydana gelen iş kazaları ile Kanunun yürürlük tarihinden önce anlaşılan meslek hastalıkları yönünden Kanun hükümleri uygulanmaz.

(8) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılara, Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre bağlanacak malûllük ve ölüm aylıklarının hesaplanmasında, 1/1/2000 tarihinden önce ve sonra sigortalılık süresinin bulunması hâlinde, sadece 1/1/2000 tarihinden sonraki süreler dikkate alınır. Bu sigortalılara bağlanacak malûllük ve ölüm aylıkları Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümleri dikkate alınarak Kanunun 27 ve 33 üncü maddeleri hükümlerine göre hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan aylıklar, Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen sürelerin, toplam hizmet süresine oranlanması şeklinde kısmileştirilir.

(9) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, malûllük durumlarının tespiti için sevk talebinde bulunup Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûl olduklarına karar verilenler hakkında 1479 ve 2926 sayılı Kanunlardaki diğer şartları da taşımaları halinde anılan kanunlara göre malûllük aylığı bağlanır.

(10) Bu maddenin yürürlük tarihinden önce, Kurumca ticaret sicil müdürlüklerinden alınan kayıtlardan 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendine göre resen tescili yapılanların, esnaf ve sanatkârlar odaları birliklerinden alacakları ve resen tescil tarihinden geriye doğru en fazla 1 yıla ilişkin olmak üzere (Ek-2/A) muafiyet belgesi ile belgelemeleri ve bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir ay içerisinde Kuruma ibraz etmeleri halinde muafiyetin başlangıç tarihi itibarıyla sigortalılıkları sona erdirilir.

2829 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 7 – (1) 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 13 üncü maddesine göre Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait müşterek aylıklardaki sosyal güvenlik kurumlarına ait katılım payları, karşılıklı olarak tasfiye edilir. Ancak, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıkların Kanunun geçici 20 nci maddesine göre Kurumca devralınacağı tarihe kadar olan müşterek aylıklardaki katılım paylarının 2829 sayılı Kanuna göre karşılıklı olarak tahsil ve tediyesine devam edilir.

(2) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup bu tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmetleri bulunan ya da Kanunda belirtilen sigortalılık hâllerinden birden fazlasına tabi olanların tahsis taleplerinde, Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Kanuna tabi geçen hizmetlerle 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinde de mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(3) 1479 ve 2926 sayılı kanunlara tabi geçen hizmetlerin diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi geçen hizmetlerle birleştirilmesi suretiyle aylık bağlanacağı durumlarda bu hizmetler, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve bu hizmetlere istinaden bağlanacak aylıklar, prim ve prime ilişkin her türlü borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşında başlar.

2926 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 8 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalı olanların hak ve yükümlülükleri, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi kapsamında devam eder.

(2) Tarımsal faaliyette bulunanlar ile ilgili bildirim yükümlülüğü e-sigorta ile yerine getirilebileceği gibi kâğıt ortamında da yapılabilir. Sonradan verilen sigortalı işe giriş bildirgelerinin, e-Sigorta ile kabul edilmesi hususunda Kurum yetkilidir.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi kapsamında sigortalı sayılanların prime esas kazançlarının belirlenmesinde; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten, 31/12/2008 tarihine kadar Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen günlük kazancın 15 katı dikkate alınır, 30 katı geçmemek üzere her yıl 1 puan artırılarak uygulanır.

(4) Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince beyanda bulunmayan bu sigortalıların, beyanda bulununcaya kadar prime esas günlük kazançları, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt sınırı olarak dikkate alınır.

(5) Bu Yönetmeliğin 108 nci maddesinin beşinci fıkrasına göre, tarımsal ürün bedellerinden yapılacak tevkifata ilişkin düzenleme yapıncaya kadar, 26/3/1994 tarihli ve 21886 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 Seri Nolu Uygulama Tebliğinin bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümlerine göre işlem yapılır.

(6) 2926 sayılı Kanuna göre aylık almakta olanlarla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi kapsamında çalışmaları nedeniyle Kanunun geçici 2 nci maddesine göre aylık bağlanacaklara ilgili dosyasından on yıl süreyle sağlık sigortası veya genel sağlık sigortası primi ödemiş olanlardan, sağlık sigortası ve genel sağlık sigortası primi kesilmiş olan süreler düşülmek kaydıyla, aylıklarının %10’u oranında ve 10 yılı tamamlayacak süreyle genel sağlık sigortası primi kesilir.

(7) Ziraat odaları, ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlükleri Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki kayıtlarını bildirebilirler. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki kayıtların bildirilmemesi veya geç bildirilmesi halinde idari para cezası uygulanmaz.

(8) 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1/10/2008 tarihinden önce ziraat odası, ziraat odasının bulunmadığı yerlerde ise tarım il/ilçe müdürlüklerine kayıtlı çiftçilerden, 1/10/2009 tarihinden sonra kuruma bildirimleri yapılanların tescilleri, bildirim kuruma yapıldığı tarihten itibaren başlatılır.

(9) Bu maddenin yürürlük tarihinden önce, Kurumca ziraat odalarından veya ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerinden alınan kayıtlardan 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine göre resen tescili yapılanların, ziraat odalarından veya ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerinden alacakları ve resen tescil tarihinden geriye doğru en fazla 1 yıla

ilişkin olmak üzere (Ek-2/A) muafiyet belgesi ile belgelemeleri ve bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren üç ay içerisinde Kuruma ibraz etmeleri halinde muafiyetin başlangıç tarihi itibarıyla sigortalılıkları sona erdirilir.

(10) 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mülga, 2926 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen kurum ve kuruluş kayıtları esas alınarak sigortalılıkları başlatılanlardan diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi çalışmaları nedeniyle sigortalılıkları sona erdirilen ve bir yıldan az süreli çalışması bulunanlar, Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen Kurum ve Kuruluşlardan kayıtlarının devam ettiğine ilişkin belgelerle birlikte yazılı talepte bulunmaları halinde, yeniden sigortalılıkları diğer kanunlara tabi çalışmalarının sona erdiği tarihi takip eden günden itibaren başlatılır.

5434 sayılı Kanuna göre bağlanmış aylıklar ile diğer ödemeler

GEÇİCİ MADDE 9 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık almakta olanlar hakkında Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri dahil 5434 sayılı Kanun hükümleri esas alınır. Ayrıca 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre verilmekte olan ek ödemeye devam edilir.

(2) Fiili hizmet süresi beş ila on yıl arasında bulunmakta iken vefat eden iştirakçilerden dolayı aylık bağlanan dul ve yetimlerinin aylıklarının ödenmesinde de, 5434 sayılı Kanun hükümleri esas alınır. Bunların 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık alma hakkını kaybetmeleri halinde aylığa hak kazanma ve evlenme ödeneği ödenmesi işlemlerinde Kanunun 32, 34 ve 37 nci madde hükümleri uygulanır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanuna tabi olanlarla ilgili işlemler

GEÇİCİ MADDE 10 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) 5434 sayılı Kanuna tabi iştirakçi iken Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da aynı statüde çalışmaya devam edenler,

b) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kamu idarelerinde hizmet akdi ile veya sözleşmeli olarak çalışanlardan, ilgili kanunları gereği 5434 sayılı Kanun ile ilgilendirilenler ile bunlardan ilgi devamı kurmuş olanlar, aynı statüde çalışmaya devam ettikleri sürece,

c) 5434 sayılı Kanunun 12, ek 71, ek 76 ve geçici 192 nci maddeleri uyarınca ilgi devamı sağlanmış olanlardan ilgileri devam ettirilenler,

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında bu Yönetmeliğin geçici 12 ve 13 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

(2) 5434 sayılı Kanunun 12, ek 71, ek 76 ve geçici 192 nci maddelerine göre ilgi devamı şartlarını taşıyanlardan Kanunun yürürlük tarihinden sonra, ilgi devamı kurmak isteyenler hakkında da Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri dâhil 5434 ve mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

(3) 5434 sayılı Kanun kapsamında geçen fiilî hizmet süreleri genel sağlık sigortasının uygulanmasında gerekli olan sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayılarında dikkate alınır.

(4) Kanunun yürürlük tarihinden önce 24/6/1965 tarihli ve 635, 18/3/1986 tarihli ve 3269, 22/7/1965 tarihli ve 644, 1/11/1983 tarihli ve 2937, 25/3/1957 tarihli ve 6940 ve 26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı kanunlar ile 5434 sayılı Kanunun 32 nci maddesine göre fiilî hizmet süresine müstahak görevlerde çalışanların bu görevlerde geçirdikleri süreler Kanunun 40 nci maddesi gereğince aranan 3600 günün doldurulmasında nazara alınır.

(5) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre ilk defa sigortalı olanların sigortalılık başlangıç tarihinden önceki sürelerinin, Kanunun 41 ve 46 nci maddeleri, 5434 sayılı Kanunun ek 31 inci maddesi ile 3201 sayılı Kanuna göre borçlandırılmaları hâlinde, sigortalılığın başlangıç tarihinin geriye götürülmesini ve haklarında Kanunun geçici maddelerinin uygulanmasını gerektirmez.

(6) Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre itibari hizmet süresine müstahak kadro veya görevlerde bulunanlardan Kanunun 4 üncü

maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin itibari hizmet süreleri hakkında, 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

(7) Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olup da 8/9/1999 tarihinden 30/4/2008 tarihine kadar ilk defa iştirakçi sayılanlar kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl kesenek ya da sigorta primi ödemiş olması veya 61 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl kesenek ya da malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

(8) 30/4/2008 tarihinden sonra 5434 sayılı Kanuna göre ilk defa iştirakçi olanlar hakkında Kanunun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

5434 sayılı Kanuna tabi çalışmakta iken Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanların kesenekleri

GEÇİCİ MADDE 11 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca, sigortalıların emekli keseneğine esas aylığının tespiti, emekli kesenekleri, kurum karşılıkları, %100 artış farkları ve fiili hizmet süresi zammı ile itibari hizmet süresi karşılıkların tahakkuku 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmaya devam edilecektir.

(2) Bu Yönetmeliğin geçici 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamındakiler, Kanunun 60 inci maddesinin ilgili fıkralarındaki şartlar dikkate alınarak genel sağlık sigortalısı sayılırlar.

(3) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlara ait prim belgelerinin düzenlenmesi ve Kuruma gönderilmesi ile ödeme süreleri hakkında bu Yönetmeliğin 102 ve 108 inci maddelerine göre işlem yapılır.

5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunanlar hakkında uygulanacak işlemler

GEÇİCİ MADDE 12 – (1) Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde;

a) Bir süre iştirakçi olduktan sonra görevinden ayrılanların,

b) İştirakçi iken, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanların,

c) 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanların,

ç) Bu fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin dul ve yetimlerinin, aylık, tazminat, harp malûllüğü zammı, evlenme ikramiyesi gibi diğer ödemeler ile ölüm, eğitim ve öğretim yardımları hakkında, Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 ve mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

(2) Birinci fıkra kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile ölüm yardımı, evlenme ve emeklilik ikramiyeleri hakkında Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır.

Vazife malûllüğü kapsamı

GEÇİCİ MADDE 13 – (1) 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olup Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak çalışmaya başlayanlar ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlardan vazife malûllüğü kapsamına girenler hakkında, Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işlem yapılır. 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olup Kanunun yürürlük tarihinden önce iştirakçiliği sona ermiş olanlardan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak çalışmaya başlamayanlar dahil Malûllüğün oluşumunda bu hallerin bulunup bulunmadığı Kurumca oluşturulan Kurul tarafından tespit edilir.

5434 sayılı Kanuna tabi özörlölere ilişkin hükümler

GEÇİCİ MADDE 14 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmaya başlamış olup, çalışmaya başlamadan önce ilgili mevzuatına göre alınmış ve en az %40 oranında özörlü olduklarını gösterir sağlık kurulu raporu bulunanlar ile en az %40 oranında doğuştan özörlü olduklarını belgeleyenlerden aylık talep tarihinde Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlara; en az 5400 gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş ya da emekli keseneği ödenmiş olması kaydıyla, istekleri hâlinde bu madde hükümleri esas alınarak yaşlılık aylığı bağlanır. Ancak çalışmaya başladıktan sonra, Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, Kurum Sağlık Kurulunca çalışma gücündeki kayıp oranının;

a) Yüzde 50 ilâ %59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 5760,

b) Yüzde 40 ilâ %49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 6480,

gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması kaydıyla, haklarında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

Bazı kamu personelinin borçlanma işlemleri

GEÇİCİ MADDE 15 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerden bilahare Emniyet Hizmetleri Sınıfında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında görev alanların,

b) Emniyet Hizmetleri Sınıfında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanların,

bahse konu okullarda geçen başarılı eğitim süreleri, istekleri hâlinde; borçlanma talep tarihinde ilgisine göre en az aylık alan polis veya komiser yardımcısının emekli keseneğine esas unsurları üzerinden, bu sürele ait sigortalı ve işveren hissesi priminin tamamı borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından ödenir.

(2) Kanunun yürürlüğe girmesinden önce üniversitelerin çeşitli fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazaf astsubay nasbedilenlerin sözü edilen okullarda geçen başarılı öğrenim süreleri de istekleri hâlinde; borçlanma talep tarihinde en az aylık alan astsubay çavuşun emekli keseneğine ait unsurlar üzerinden, birinci fıkradaki esaslar dâhilinde borçlandırılarak tahsil edilmek suretiyle hizmetten sayılır.

5434 sayılı Kanuna göre hizmet azlığı sebebiyle aylığa hak kazanamayıp bu Kanuna göre aylığa hak kazananlar

GEÇİCİ MADDE 16 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ile kamu idarelerindeki görevlerinden ayrıldıkları tarihte 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre malûllük veya emekli aylığı bağlanabilmesi için yeterli hizmet süresi bulunmayan ve görevden ayrıldıktan sonra herhangi bir sigortalılık hâline tabi olarak çalışmamış olanların, borçlanacağı ya da ihya edeceği hizmetleri ile birlikte prim ödeme gün sayısı bakımından Kanun hükümlerine göre malûllük veya yaşlılık aylığına hak kazanmaları hâlinde, müracaatları üzerine borçlanma ya da ihya işlemleri 5434 sayılı Kanuna göre hesap edilerek, kendilerine ödemenin yapıldığı tarihi takip eden ay başından itibaren 5434 sayılı Kanun hükümleri uyarınca aylık bağlanır. Emeklilik ikramiyesi ödenmiş süreler bu kez ikramiyeye ödemesinde dikkate alınmaz.

(2) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) Ölen, ancak 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre, yeterli hizmet süresi bulunmadığı için dul ve yetimlerine aylık bağlanamamış olanların, prim ödeme gün sayısı bakımından

Kanun hükümlerine göre ölüm aylığına hak kazanan hak sahiplerine, müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren,

b) Ölen adına borçlanacakları ya da ihya edecekleri hizmetleri ile birlikte prim ödeme gün sayısı bakımından Kanun hükümlerine göre aylığa hak kazanmaları ve müracaatları hâlinde, 5434 sayılı Kanuna göre hesap edilecek borçlanma ya da ihya tutarlarını ödedikleri tarihi takip eden ay başından itibaren,

Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanuna göre aylıkları bağlanır. Emeklilik ikramiyesi ödenmiş süreler bu kez ikramiye ödemesinde dikkate alınmaz. Bunlardan fiili hizmet süresi beş ilâ on yıl arasında olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı bağlanacak olanların aylığa hak kazanma, evlenme ve cenaze ödenekleri ile ödemeye devam şartları Kanununun 32, 34 ve 37 nci maddelerine göre işlem yapılır.

(3) Kesenek veya toptan ödemeleri zamanaşımına uğramış olması nedeniyle hizmetleri tasfiye edilmiş olanların, tasfiye edilmiş süreleri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın birleştirilecek hizmet olarak kabul edilir.

Kanunun yürürlük tarihinden sonra tazminat ödenecek belediye başkanları

GEÇİCİ MADDE 17 – (1) Kanunun yürürlük tarihinden önce, seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olanlardan, Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanunun ek 68 inci maddesine göre makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenenler hariç olmak üzere, söz konusu belediye başkanlığı görevini kendilerine sosyal güvenlik kanunlarına göre emekli/yaşlılık veya malûllük aylığı bağlandıktan sonra yerine getirmeleri nedeniyle 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesindeki esaslar dahilinde, makam ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatlarından yararlandırılmayanlar da bu tazminatlardan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yararlandırılırlar.

(2) Ancak, bunlardan sosyal güvenlik kanunlarına göre emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olanların makam, temsil veya görev tazminatından yararlandırılabilmesi için 5434 sayılı Kanunun mülga 39 uncu maddesi esas alınarak kadın ise 58, erkek ise 60 ve 25 fiili hizmet yılını veya kadın ve erkek için 61 yaş ve 15 hizmet yılını tamamlamış olmaları şartı aranır. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı olup, Kanunun yürürlük tarihinden sonra yaşlılık aylığı bağlananlardan; bu şartlara haiz olanlar ile bu şartları sonradan yerine getirenler de söz konusu tazminatlardan yararlanır.

(3) Kanunun yürürlük tarihinde malûllük aylığı almakta olanlar ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük aylığına hak kazananlara ise ikinci fıkrada belirtilen aylık bağlamaya ilişkin şartlar dikkate alınmaksızın, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ile temsil veya görev tazminatları, almakta oldukları aylıklarına ilave edilmek suretiyle ödenir.

(4) Bunlardan ölenlerin hak sahipleri, Kanunun 32 nci maddesinde belirtilen şartlara sahip olmaları hâlinde, Kanunla yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, Kanunun 34 üncü, geçici 1 inci, geçici 2 nci ve geçici 4 üncü maddeleri hükümlerine göre söz konusu tazminatlardan, Kanunun yürürlük tarihinden önce ölenler için Kanunun yürürlük tarihinden itibaren, Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölenler için ise ölüm tarihinden itibaren ölüm aylıklarına eklenmek suretiyle yararlandırılırlar.

Sosyal güvenlik destek primine tabi çalışma

GEÇİCİ MADDE 18 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar ile vazife malûllüğü, malûllük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edilir. Şu kadar ki, sosyal güvenlik

sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde çalışmalarını halinde haklarında kısa vadeli sigorta ile genel sağlık sigorta kolları uygulanır.

(2) Ancak;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışanlar için sosyal güvenlik destek primi oranı Kanunun 80 inci maddesine göre tespit edilen prime esas kazançlar üzerinden Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen prim oranına %30 oranının eklenmesi suretiyle bulunan toplamdır. %30 oranının dörtte biri sigortalı, dörtte üçü işveren hissesidir. Bu kapsamda sayılan kişilerden sosyal güvenlik destek primine tabi olanların prim ödeme yükümlüsü bunların işverenleridir. Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışan sigortalının iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına tutulması hâlinde bu sigorta kollarından gerekli yardımlar yapılır.

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgelerle doğrulamak kaydıyla faaliyette bulunulmadığına ilişkin süreler hariç olmak üzere çalışılan süreleri için, sosyal güvenlik destek primi oranı olarak Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde belirtilen hükümler uygulanır. Söz konusu maddede belirtilen oran, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2008 tarihine kadar %12 olarak, takip eden her yılın Ocak ayında bir puan artırılarak uygulanır. Ancak bu oran %15'i geçemez. Kesilecek olan bu tutar, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılara ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamaz. 506 sayılı Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken, serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenler hakkında da bu bent hükümleri uygulanır.

c) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylıkları hesaplanarak ödenen veya asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken; Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla çalışmaya devam edenler ile sonradan Kanuna tabi çalışmaya başlayacaklar için sosyal güvenlik destek primi uygulanmaksızın Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi hükümleri uygulanır.

ç) 5434 sayılı Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında çalışmaya devam edenler hakkında, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde yazılı talepleri doğrultusunda Kanunun iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri ve uzun vadeli sigorta kolları veya sosyal güvenlik destek primine ait hükümleri uygulanır. Bunlardan uzun vadeli sigorta primi ödeyenlerin belirtilen süre içinde yazılı talepte bulunmamaları hâlinde ayrıca iş kazası meslek hastalığı hükümleri uygulanır, sosyal güvenlik destek primi kesilmez. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre vazife malûllüğü aylığı bağlananlardan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında çalışmaya başlayanlar hakkında da yazılı talepleri doğrultusunda işlem yapılır. Bu bent kapsamında olanlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.

(3) Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş veya bildirilmiş süreler Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısına ilave edilmez, 31 inci ve 36 ncı madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılmaz.

(4) Sosyal güvenlik destek primi, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, Kanunun 89 uncu maddesi hükmü uyarınca işlem yapılır.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaya başlamalarına rağmen süresinde bildirim yapılmaması nedeniyle ödenmekte olan aylıklarından süresinde kesilemeyen sosyal güvenlik destek primi için de bu maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

Geçici iş göremezlik ödenekleri

GEÇİCİ MADDE 19 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalıların Kanunun yürürlük tarihinden önce başlayıp, yürürlük tarihinden sonra devam eden istirahatlarında, geriye doğru bir yıllık süre içinde 120 günleri olmadığından geçici iş göremezlik ödeneği alamayan sigortalıların, Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonraki bir tarihte bu tarihlerden geriye doğru bir yıl içinde en az 90 günlük sigorta primi varsa Kanunun yürürlük tarihinden itibaren istirahatından kalan süre için geçici iş göremezlik ödeneği ödenir.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalıların analığı hâlinde geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenebilmesi için gerekli 90 günlük prim gün sayısının hesabında, Kanunun yürürlük tarihinden önce 506 sayılı Kanuna tabi analık sigortası için bildirilmiş prim ödeme gün sayıları ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra ödenen kısa vadeli sigorta kolları prim ödeme gün sayıları dikkate alınır.

Kanunun yürürlük tarihinden önceki sürelerin borçlanması

GEÇİCİ MADDE 20 – (1) Kanunun yürürlük tarihinden önceki sürelerin borçlanması hâlinde aylıkların hesabında 41 inci maddeye göre yapılan borçlanmaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait kazançları, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre değerlendirilir. Ancak, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında bulunan sigortalılar için bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ait sürelerin bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra borçlanması halinde de 41 inci madde hükümleri uygulanır.

506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklarca kuruma yapılacak bildirimler

GEÇİCİ MADDE 21 – (1) 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklar Kuruma devir tarihine kadar, 1/8/2009 tarihinden sonra işe başlayan ve işten ayrılan iştirakçilerinin, sandıkla ilgilerinin başlamasına ilişkin bildirimlerini Ek-4, sandıkla ilgilerinin sona ermesine ilişkin bildirimlerini ise Ek-5 ile, işe başlama ve işten ayrılma tarihinden itibaren en geç on gün içinde Kuruma yaparlar.

(2) Sigortalı işe giriş ve işten ayrılış bildirgesinin elektronik ortamda verilme usulü hakkında bu Yönetmeliğin 5 inci maddesi gereğince işlem yapılır.

Kurumca istenilen bazı belgelerin kâğıt ortamında alınmasına devam edilmesi

GEÇİCİ MADDE 22 – (1) Ölüm gelir/aylığı ve ölüm toptan ödemesi için, 18 yaşını doldurmamayanlar hariç, ortaöğrenim görmesi hâlinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi hâlinde 25 yaşını doldurmamayan hak sahibi erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi Kurumca ilgili Kurumlardan elektronik ortamda alınmaya kadar talep dilekçesine eklenir.

Hakedilen ücretler ile prim, ikramiye ve bu nitelikteki ödemelerin ayrı ayrı gösterilmesi

GEÇİCİ MADDE 23 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların sigorta primine esas kazanç bildirimleri yönünden, bu Yönetmeliğin 102 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapılması gereken ‘hakedilen ücret’ ve ‘prim, ikramiye ve bu nitelikteki ödemelerin’ ayrı ayrı gösterilmesi uygulaması, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren verilme süresi dolacak üç aya ait aylık prim ve hizmet belgeleri için uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 126 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 127 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

<u>EK-1 SANATÇILAR</u>
<u>EK-2 SİGORTALILIK MUAFİYET BELGESİ</u>
<u>EK-3 SİGORTALI BİLDİRİM BELGESİ</u>
<u>EK-4 SİGORTALI İŞE GİRİŞ BİLDİRGESİ 4-A B</u>
<u>EK-4 A SİGORTALI İŞE GİRİŞ 4-C</u>
<u>EK-4 A SİGORTALI İŞE GİRİŞ AÇIKLAMA 4-C</u>
<u>EK-5 SİGORTALI İŞTEN AYRILIŞ BİLDİRGESİ 4-A B</u>
<u>EK-5 A SİGORTALI İŞTEN AYRILIŞ 4-C</u>
<u>EK-6 İŞYERİ BİLDİRGESİ ÇALIŞMA BAKANLIĞI İLE ORTAK-YENİ</u>
<u>EK-6-A İŞYERİ BİLDİRGESİ 4-C KAMU İDARELERİ İÇİN</u>
<u>EK-6-A ARKA SAYFA AÇIKLAMALAR</u>
<u>EK-7 İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI BİLDİRİM FORMU</u>
<u>EK-8 İSTEĞE BAĞLI SİGORTALILIK GİRİŞ BİLDİRGESİ</u>
<u>EK-8-A İSTEĞE BAĞLI SİG. GİRİŞ BİLD. 5434</u>
<u>EK-9 AYLIK PRİM HİZMET BELGESİ İLK SAYFASI 4-A</u>
<u>EK-9 AYLIK PRİM HİZMET BELGESİ DEVAM SAYFASI 4-A</u>
<u>EK-9-AYLIK PRİM HİZMET BELGESİ ARKA YÜZÜ</u>
<u>EK-9-A AYLIC PRİM VE HİZMET BELGESİ 4-C</u>
<u>EK-9 A ARKA SAYFA AÇIKLAMALAR</u>
<u>EK-9 A1 AYLIC PRİM VE HİZMET BELGESİ 5434</u>
<u>EK-9 A1 ARKA SAYFA AÇIKLAMALAR</u>
<u>9-B 5510- 4-C FHZ-ÖN SAYFA</u>
<u>EK-9-B 5510 -4-C FHZ-ÖN DEVAM SAYFA</u>
<u>EK-9-B 5510- C-C FHZ-ARKA SAYFA AÇIKLAMALAR</u>
<u>EK-9 B1</u>
<u>EK-9 B1 DEVAM</u>
<u>EK-9 B1 AÇIKLAMALAR</u>
<u>EK-9-C-1 5434-4-C İTİBARİ-ÖN SAYFA</u>
<u>EK-9-C-1 5434 -4-C İTİBARİ- ÖN SAYFA D</u>
<u>EK-9-C-1 5434- 4-C İTİBARİ-ARKA SAYFA-AÇIKLAMALAR</u>
<u>EK-9-C 5510-4-C İTİBARİ- ÖN SAYFA</u>
<u>EK-9-C 5510- 4-C İTİBARİ ÖN SAYFA D</u>
<u>EK-9-C 5510- 4- C İTİBARİ - ARKA SAYFA AÇIKLAMALAR</u>
<u>EK-10 EKSİK GÜN BİLDİRİM FORMU</u>
<u>EK-11 İNSAATIN İKMAL BEDELİ</u>

[R.G. 12 Mayıs 2010 – 27579]

— • —

 İçindekilere dön

İlke Kararı

Kültür ve Turizm Bakanlığında:
**KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA YÜKSEK KURULUNUN
BARAJ ALANLARINDAN ETKİLENEN TAŞINMAZ
KÜLTÜR VARLIKLARININ KORUNMASI
İLE İLGİLİ İLKE KARARI**

Toplantı No. ve Tarihi : 84 22/4/2010
Toplantı Yeri
Karar No. ve Tarihi : 765 22/4/2010
ANKARA

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 20/3/2009 tarih ve 749 sayılı İlke Kararının Danıştay 6. Dairesinin 26/10/2009 tarih ve E: 2009/7251 sayılı, 9/11/2009 tarih ve E: 2009/7215 sayılı ve 7/12/2009 tarih ve E: 2009/7466 sayılı kararları ile iptal edilmesi nedeniyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesi uyarınca konunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

Su kaynaklarına sahip ülkemizde, baraj projeleri ekonomik kalkınma açısından önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Ülke topraklarının çok sayıda ve çeşitli kültür mirasını barındırdığı göz önüne alındığında, yapılması planlanan baraj alanlarında kalacak olan taşınmaz kültür varlıklarının korunmasını sağlamak amacıyla, bu alanların koruma ve kullanma dengesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ülkemizdeki su kaynaklarının doğru ve yerinde kullanılması için yapımı zorunlu görülen baraj alanları içinde kalan taşınmaz kültür varlıklarının ve arkeolojik sit alanlarının koruma ve kullanma koşulları ile ilgili olarak;

1- Baraj yapılması planlanan alanlarda, Üniversitelerden ve Bakanlık uzmanlarından oluşacak bir heyet tarafından mevcut ve olası taşınmaz kültür varlıklarının çağdaş ve güncel bilimsel yöntemler aracılığıyla envanter ve belgeleme çalışmalarının yapılmasına, söz konusu alanda taşınmaz kültür varlıklarının ve arkeolojik sit alanlarının bulunması halinde ilgili kuruluşlar tarafından planlanan alanın dışında baraj alanı olarak başka yerlerin planlamasının yapılmasına,

2- Barajın başka yerde yapımının zorunlu nedenlerle mümkün olmaması halinde; barajdan etkilenecek veya baraj suları altında kalacak korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına yönelik uygulamayı belirlemek üzere, alanın özelliği de dikkate alınarak, uzmanlar, üniversite öğretim üyeleri (arkeolog, sanat tarihçi, şehir plancısı, mimar, restorasyon uzmanı, konservasyon uzmanı, inşaat mühendisi, harita mühendisi, jeoloji mühendisi, hidrolog, vb.) ile Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün kültür ve tabiat varlıklarının korunması konusunda uzman temsilcisinin katıldığı bir Bilim Komisyonunun Kültür ve Turizm Bakanlığınca oluşturulmasına,

Söz konusu Bilim Komisyonu tarafından baraj yapılması planlanan alana ilişkin nitelikli bilimsel raporun, uygulamaya yönelik nihai kararı vermek üzere ilgili koruma bölge kurulunda değerlendirilerek, bu alanda barajın yapımının koruma bölge kurulunca uygun bulunması durumunda;

a) Söz konusu Bilim Komisyonunun baraj inşaatı sona erene kadar çalışmalarını sürdürmesinin sağlanmasına,

b) Baraj alanında tespit edilen taşınmaz kültür varlıklarının niteliği ve yoğunluğu ile barajla ilgili diğer hususlar göz önüne alınarak Bilim Komisyonunca Acil Eylem Planının hazırlanmasına,

c) Acil Eylem Planının uygulanması ve bütçesi ile ilgili hususların Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ilgili kuruluşlar arasında yapılacak bir protokol ile belirlenmesine,

d) Acil Eylem Planı kapsamında Bilim Komisyonu kararları doğrultusunda alandaki taşınmaz kültür varlıklarının tespit edilmesi amacıyla, öncelikli olarak çağdaş ve güncel bilimsel yöntemler aracılığıyla belgeleme ve kazı çalışmalarının yapılmasına, korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının rölövelerinin çıkarılmasına, korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının bulunduğu alanların jeolojik etütlerinin yapılmasına,

e) Bilim Komisyonunca yapılan çalışmaların değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bilgi ve belgelere dayalı olarak alandaki korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının

yerinde korunmasına, başka bir yere taşınmasına veya belgelenecek su altında bırakılmasına ilişkin önerilerin koruma bölge kuruluna sunulmasına,

f) Bilim Komisyonunun sunduğu öneriler hakkında ilgili koruma bölge kurulunca karar alınmasına,

Bu kapsamda korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının;

1) Yerinde korunmalarının uygun görülmesi halinde, buna ilişkin projelerin koruma bölge kuruluna sunulmasına,

2) Başka bir yere taşınmalarının uygun görülmesi halinde, mevcut yerleşim planı ve taşınacağı yere ilişkin 1/200 ölçeğinde hazırlanan öneri yerleşim planı ile uygulama projelerinin koruma bölge kuruluna sunulmasına,

3) Su altında bırakılmalarının zorunlu olduğu hallerde, hazırlanacak program çerçevesinde önem derecesine göre kazı, belgeleme, mimari dokümantasyonlar yanında yerleşimin ve tüm yapıların mekanlarını da kapsayacak şekilde dijital veri ve görsel kayıtlarının alınmasına, yerleşim planının çıkarılmasına, su altında kalacak taşınmaz kültür varlıklarının su sirkülasyonundan zarar görmemesi için alınacak tedbirlere ilişkin projelerin koruma bölge kuruluna sunulmasına,

g) Baraj alanlarında sürdürülecek kazı çalışması ve korumaya yönelik yapılacak her türlü harcama ile kamulaştırma çalışmalarının ilgili kuruluşlar tarafından yapılmasına,

h) Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin projeler kapsamında yapılacak uygulamaların baraj inşaatına paralel olarak eş zamanlı yürütülmesine, bu projelerin uygulanması tamamlanana kadar barajların faaliyete geçmemesine,

i) Su altında kalacak korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının, baraj faaliyete geçtikten sonra belirli sürelerle su altı arkeologları tarafından incelenerek durumlarının tespit edilmesine,

j) Baraj alanındaki korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin çalışmalar sonucunda elde edilen bilgi ve belgelerin yayımlanmasına,

3- Yapımına başlanmış veya yapımı tamamlanmış ancak faaliyete geçmemiş, inşaata başlandığı aşamada alanında korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları ile arkeolojik sit alanları bulunan baraj inşaatlarında, korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının ve arkeolojik sit alanlarının korunmasına ilişkin konuların Bilim Komisyonunun çalışma ve önerileri doğrultusunda ilgili koruma bölge kurulunca değerlendirilmesine,

Koruma bölge kurulu tarafından taşınmaz kültür varlıklarının ve arkeolojik sit alanlarının bulunduğu alanlarda yapılan barajların tamamlanarak faaliyete geçmesinin uygun bulunması halinde, taşınmaz kültür varlıklarının ve arkeolojik sit alanlarının korunmasına ilişkin önerilerin 2. maddenin (e) ve (f) bentlerindeki hükümler çerçevesinde Bilim Komisyonunun önerileri doğrultusunda hazırlanan projelerin değerlendirilmek üzere koruma bölge kuruluna sunulmasına, koruma bölge kurulunun alacağı karar doğrultusunda korumaya ilişkin uygulamaların ivedilikle gerçekleştirilmesine,

4/10/2006 tarih ve 717 sayılı ilke kararı ile 20/3/2009 tarih ve 749 sayılı ilke kararının iptal edilmesine,

karar verildi.

[R.G. 08 Mayıs 2010 – 27575]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararları

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/16476
Karar No : 2010/6149

YARGITAY İLAMI

İncelenen Kararın:

Mahkemesi : Espiye Sulh Hukuk Mahkemesi
Tarihi : 24/5/2005
Numarası : Esas No: 2005/152 Karar No: 2005/173
Davacı : Yeter IŞIK
Kısıtlanması İstenilen : Hüseyin IŞIK
Dava Türü : Vasi Tayini
Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı Yeter Işık tarafından verilen 6/5/2005 tarihli dilekçeyle, vefat eden oğlu Muharrem Işık'tan olma 2/3/2001 doğumlu torunu Hüseyin Işık'a kendisinin baktığını belirterek, torununa vasi olarak atanmasına karar verilmesini istediği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmıştır.

Dosyada bulunan nüfus kayıt örneğinin incelenmesinden, küçük Hüseyin Işık'ın Muharrem ve Fatma Işık'ın resmi evliliklerinden dünyaya geldiği, babasının 8/2/2003 tarihinde vefat ettiği, annesinin sağ olduğu ve 1/8/2004 tarihinde yeniden evlendiği görülmüştür.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 336. maddesinde;

"Evlilik devam ettiği sürece ana ve baba velayeti birlikte kullanırlar.

Ortak hayata son verilmiş veya ayrılık hali gerçekleşmişse hakim, velayeti eşlerden birine verebilir.

Velayet, ana ve babadan birinin ölümü halinde sağ kalana, boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir." hükmü mevcuttur.

İncelenen dosya içeriğine göre, küçük Hüseyin'in babasının ölümüyle sağ kalan annesine ait olan velayet hakkının kaldırıldığına ilişkin herhangi bir bilgi ve belge bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Türk Medeni Kanununun 349. maddesine göre, velayete sahip ana veya babanın yeniden evlenmesi, velayetin kaldırılmasını gerektirmemektedir.

Mahkemece, küçük Hüseyin'in kanunen annesinde olan velayet hakkının kaldırıldığına ilişkin herhangi bir karar bulunmaksızın babaannesinin vasi tayinine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı bulunmuştur.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi.
31/3/2010

— • —

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/16484
Karar No : 2010/6308

YARGITAY İLAMI

İncelenen Kararın:

Mahkemesi : Samsun 1. Aile Mahkemesi
Tarihi : 11/4/2008
Numarası : Esas No: 2008/276 Karar No: 2008/250
Davacı : Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Müdürlüğü

Davalı : Hasımsız
Dava Türü : Koruma Kararı
Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından açılan davada, küçük hakkında 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu uyarınca koruma kararı alınması talep edilmiş, mahkemece dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bilindiği üzere; Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 73. maddesine göre "istisnalar haricinde hakim her iki tarafı istima veyahut iddia ve müdafaalarını beyan etmeleri için kanuni şekillere tevfikan davet etmedikçe hükmünü veremeyeceği" kabul edilmiştir.

2828 sayılı Kanunda işin evrak üzerinde incelenip, karara bağlanacağına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Koruma kararı alınması çocuğun hak ve menfaatleriyle de ilgilidir. Bu nedenle, husumetin hakkında korunma kararı alınacak çocuğa, çocuk ergin değilse yasal temsilcisine (veli veya vasisine) yöneltilmesi, kanuni mümessilin menfaati ile küçüğün menfaati birbirine zıt olursa kayyım tayin edilerek husumetin ona yöneltilmesi, tarafların göstereceği deliller varsa toplanıp, değerlendirilerek ulaşılabilecek sonuç uyarınca karar oluşturulması gerekirken, evrak üstünden karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA, oybirliğiyle karar verildi. 1/4/2010

[R.G. 06 Mayıs 2010 – 27573]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2010/747

Karar No : 2010/4587

YARGITAY İLAMI

Davacı Abide Fatma Dede'ye velayeten babası Ecir Dede vd. ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Antalya 8. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 25/6/2009 günlü ve 2009/163-235 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 14/1/2010 gün ve Hukuk-2009/296892 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının tebliğnamesinde;

Dosya içinde bulunan nüfus kayıt örneğinden, davacıların müşterek çocuğu İsra Fatma Abide'nin adının Antalya 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/4/2007 tarih ve 2007/89 Esas, 2007/134 sayılı kararı ile Abide Fatma olarak düzeltildiği anlaşılmıştır. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun "Nüfus davaları" kenar başlığını taşıyan 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; "Aynı konuya ilişkin olarak nüfus kaydının düzeltilmesi davası ancak bir kere açılabilir" hükmüne yer verilmiştir. 5490 sayılı Kanunun anılan hükmü uyarınca bir kişinin adına ilişkin kaydın ancak bir kez düzeltilebileceği göz önünde bulundurulurken, daha

önce mahkeme kararı ile adı düzeltilmiş olan küçüğün isminin ikinci kez tashihine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı bulunduğu belirtilmiştir.

Tebliğnamede değinilen hususlar dikkate alınarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 25/3/2010 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 06 Mayıs 2010 – 27573]

 İçindekilere dön

Yüksek Seçim Kurulu Kararı

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 317

- KARAR -

Cumhurbaşkanlığınca Kurulumuz Başkanlığına gönderilen 12/5/2010 tarihli, B.01.0.KKB.01-18/D-1-296 sayılı yazıda aynen; “Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu’na 7/5/2010 tarihinde kabul edilen 5982 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, Anayasa’nın 175 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, halkoyuna sunulmak üzere Resmî Gazete’de yayımlanması için Başbakanlığa gönderilmiştir.

Anayasanın 175 inci maddesi ve 3376 sayılı Kanun uyarınca gereğini rica ederim.” denilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Cumhurbaşkanlığının 12/5/2010 tarihli yazısında; Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu’na 7/5/2010 tarihinde kabul edilen 5982 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, Anayasa’nın 175 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, halkoyuna sunulmak üzere Resmî Gazete’de yayımlanması için Başbakanlığa gönderildiğinden, Anayasa’nın 175. maddesi ve 3376 sayılı Kanun uyarınca gereğinin yapılmasının istenildiği anlaşılmaktadır.

5982 sayılı Kanun 13/5/2010 tarih ve 27580 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında 3376 sayılı Kanunun 2. maddesi hükmü gereği Anayasa Değişikliği Kanununun Resmî Gazete’de yayımını izleyen belirlenmiş olan günden sonraki ilk Pazar günü yapılması öngörülmektedir.

Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında 3376 Sayılı Kanun, 3/3/2010 tarih ve 5955 Sayılı Kanunla değiştirilmiş ve bu Kanun 9/3/2010 tarihli ve 27516 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 5955 Sayılı Kanun, 3376 sayılı Kanunun 2. maddesinde yer alan 120 günü 60 güne, 6. maddesinde yer alan 40 günü 20 güne indirmiştir.

Anayasanın,

67. maddesinin son fıkrasında;

“Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz.”

79. maddesinin son fıkrasında;

“Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi işlemlerinin genel yönetim ve denetimi de milletvekili seçimlerinde uygulanan hükümlere göre olur.”

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun,

1. maddesinde;

“Özel kanunlarına göre yapılacak milletvekili, il genel meclisi üyeliği, belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, muhtarlık, ihtiyar meclisi üyeliği, ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde ve Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halk oyuna sunulmasında bu Kanun hükümleri uygulanır.”

Ek 5. maddesinde;

“Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halk oyuna sunulmasında kullanılacak olan oy pusulalarının şekli; oy verme, oyların sayım ve dökümü, geçersiz oyların tespiti, sonuçların tutanağa geçirilmesi, ilçe, il ve Yüksek Seçim Kurulunca yapılacak birleştirme işlemleri; halk oyuna sunulan kanunla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisindeki çoğunluk ve azınlık görüşleri ile Cumhurbaşkanının görüşünün ve halk oyu sonuçlarının Türkiye Radyo ve Televizyonları aracılığı ile seçmenlere açıklanması ilkeleri bu Kanunda yer alan benzer hükümler dikkate alınarak Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilir.”

3376 Sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanunun,

1. maddesinde;

“Anayasa gereğince yapılacak olan halk oylamalarında bu Kanun hükümleri uygulanır. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri tatbik edilir.”

Hükümleri yer almaktadır.

Anayasa ve anılan Kanunların bu hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

1- Anayasa değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun, Anayasanın 67. maddesinin son fıkrasında ifade edilen seçim kanunları kapsamında olduğundan, Anayasanın 67. maddesinin son fıkrası hükmü gereği seçim kanunlarındaki değişiklikler yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmayacağından; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında 5982 sayılı Kanunun, Anayasanın 175 ve 3376 Sayılı Kanunun 2. maddesi hükümleri gereği halkoylamasında uygulanacak sürenin 120 gün olmasına ve halkoylamasının 12/9/2010 Pazar günü yapılmasına,

2 – Anayasa değişikliklerinin halkoyuna sunulmasında 3376 sayılı Kanun ve bu Kanunun göndermede bulunduğu 298 Sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uyarınca halkoylamasına ilişkin uygulamanın ana kurallarının belirlenmesi ve bu hususta bir rapor hazırlanması çalışmalarını yapmak üzere Kurulumuz Başkanvekili Kırdar ÖZSOYLU'nun Başkanlığında, Üyeler Hüseyin EKEN ve Halim AŞANER'den oluşan bir komisyon kurulmasına, komisyonun raporunu en kısa sürede Kurula sunmasına karar verilmelidir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1 – Anayasa değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun, Anayasanın 67. maddesinin son fıkrasında ifade edilen seçim kanunları kapsamında olduğundan, Anayasanın 67. maddesinin son fıkrası hükmü gereği seçim kanunlarındaki değişiklikler yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmayacağından; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında 5982 sayılı Kanunun, Anayasanın 175 ve 3376 Sayılı Kanunun 2. maddesi hükümleri gereği halkoylamasında uygulanacak sürenin 120 gün olmasına ve halkoylamasının 12/9/2010 Pazar günü yapılmasına,

2 – Anayasa değişikliklerinin halkoyuna sunulmasında 3376 sayılı Kanun ve bu Kanunun göndermede bulunduğu 298 Sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uyarınca halkoylamasına ilişkin uygulamanın ana kurallarının belirlenmesi ve bu hususta bir rapor hazırlanması çalışmalarını yapmak üzere Kurulumuz Başkanvekili Kırdar

ÖZSOYLU'nun Başkanlığında, Üyeler Hüseyin EKEN ve Halim AŞANER'den oluşan bir komisyon kurulmasına, komisyonun raporunu en kısa sürede Kurula sunmasına,
3 – Karar örneğinin Resmî Gazete'de yayımlanmasına,
13/5/2010 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 13 Mayıs 2010 – 27580 Mükerrer]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

ERCÜMENT YILDIZ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 46048/06
Strazburg
10 Haziran 2008

İKİNCİ DAİRE

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1977 doğumlu olup, İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuran yasadışı örgüt PKK ile olan bağlantısı nedeniyle 7 Kasım 1996 tarihinde yakalanarak gözaltına alınmıştır.

Başvuran 21 Kasım 1996 tarihinde İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) nöbetçi hakimi karşısına çıkarılmış, hakim tutuklanmasına karar vermiştir.

Aynı gün İstanbul Adli Tıp Kurumu'nda sağlık kontrolünden geçen başvuranda herhangi bir darp veya şiddet izine rastlanmamıştır.

DGM Cumhuriyet Savcısı 2 Aralık 1996 tarihinde başvurunu ve on altı kişiyi PKK mensubu olmakla itham etmiştir. Savcı başvurunu toprak bütünlüğünü parçalamak, adı geçen örgütün yöneticilerinden biri sıfatıyla terörist faaliyetlerde bulunmakla suçlamış ve TCK'nın 125. maddesi uyarınca mahkumiyetini talep etmiştir.

DGM 10 Aralık 1996 tarihinden 13 Haziran 2001 tarihine dek süren davada başvurunun da aralarında bulunduğu on dokuz sanığı terörist faaliyetlerde bulunma suçuyla yargılamıştır. Mahkeme bu süre zarfında sanıkların ve avukatlarının savunmalarının dinlendiği, tanıkların ve mağdurların ifadelerine başvurulduğu yirmi beş duruşma gerçekleştirmiştir. DGM başvurunun yinelediği serbest bırakılma taleplerini dosyanın ve kanıtların durumuna bakarak

reddetmiş, üç kere de isnat edilen suçların niteliğini göz önüne alarak tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

DGM'nin 28 Şubat 1997- 21 Nisan 1999 tarihleri arasında gerçekleştirdiği duruşmalarda başvuran kendisine isnat edilen suçları reddetmiş, gözaltında ifadesinin zorla ve baskıyla alındığını iddia etmiş, hakim karşısına çıkmadan önce alınan ifadelerin geçersiz olduğunu ileri sürmüştür, mahkeme yakalama tutanağını hazırlayan polislerin duruşmaya çağırılmasına karar vermiş, beş duruşma boyunca bu kararını tekrarlamış, beşincide polisler duruşmaya gelerek ifade vermişler, beş kere başvurana savunmasını hazırlaması için süre verilmiş, başvuran 26

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Ocak 2001 tarihli duruşmada yazılı savunmasının hapishaneye yönelik bir polis operasyonu sırasında imha edildiğini söylemiştir.

18 Mayıs 2001 tarihli duruşmaya katılmayan başvuran bir sağlık raporu ilemiştir. Bu duruşma esnasında başvuranın avukatı beş yıldan bu yana tutuklu yargılandığını, başvuranın tutukluluğunun artık önleyici bir tedbir değil bir ceza haline geldiğinin altını çizmiştir. Avukat ayrıca başvuranın onbeş günlük gözaltı süresinin ve gayrimeşru olarak elde edilen delillere dayanılarak yapılan bu davanın AİHS'ye aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

DGM 13 Haziran 2001 tarihinde başvurana toprak bütünlüğünü parçalamaya yönelik terörist faaliyetler bulunma suçundan suçlu bulmuş ve TCK'nın 125. maddesi uyarınca ölüm cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay 12 Şubat 2002 tarihinde, DGM tarafından başvurana isnat edilen suçların bazılarının hazırlanan iddianamede yer almadığı gerekçesiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

DGM kararın Yargıtay tarafından geri gönderilmesi üzerine 26 Haziran 2002'den 9 Haziran 2004 tarihine dek sekiz duruşma gerçekleştirmiş, sanıkların ve avukatlarının savunmalarını ve savcının iddianamelerini dinlemiş, başvuranın serbest bırakılma taleplerini işlenen suçun niteliğine, kanıtların durumuna ve tutukluluk süresine dayalı olarak reddetmiştir. DGM bu süre zarfında bir kez başvuranın firar etme tehlikesinin olduğuna, dört kez tutukluluk halini meşru kılan gerekçelerin halen mevcut olduğuna vurgu yapmıştır.

DGM 20 Şubat 2004, 28 Nisan 2004 ve 9 Haziran 2004 tarihli duruşmalarda başvuranın savunmasını dinlemiş, serbest bırakılma talebini işlenen suçun niteliğine, kanıtların durumuna ve dosyanın içeriğine dayanarak reddetmiştir. 9 Haziran tarihli duruşmada DGM'lerin kapatılmasına ilişkin bir yasa tasarısının Meclis'te derdest olması nedeniyle yasanın kabulüne kadar esasa ilişkin bir karar almamaya hükmetmiştir.

6 Ekim 2004 tarihinde yeni kanunun kabulünün ardından dava İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmeye başlanmış, Ağır Ceza Mahkemesi yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nun yürürlüğe girmesinin beklenmesine karar vermiş ve başvuranın serbest bırakılma taleplerini işlenen suçun niteliği ve kanıtların durumu, başvuranın tutuklanma nedeni ve firar riski ışığında reddetmiştir.

Mahkeme 1 Haziran 2005 tarihinde yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nun yürürlüğe girdiğini not etmiştir. Başvuranın avukatı müvekkilinin tutukluluk süresinin AİHS'ye aykırı olduğunu ve başvuranın ölüm cezası korkusuyla dokuz yıldan bu yana tutuklu bulunduğunu iddia

etmiştir. Mahkeme başvuranın serbest bırakılma talebini yukarıda yer alan benzer gerekçelerle reddetmiştir.

DGM¹ 24 Kasım 2006 tarihine kadar beş duruşma yapmış, bunlar sırasında başvuranın serbest bırakılma taleplerini başvurana isnat edilen suçun ciddiyeti, kanıtların tahrifi ve firar tehlikesi ışığında reddetmiştir. Mahkeme bu duruşmada bir sonraki duruşma tarihini 23 Şubat 2007 olarak belirlemiştir.

Dava dosyasında yer alan bilgilere göre, bu kararın alındığı tarihte dava halen sürmekteydi.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 5/ 3 MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran yakalanmasının ardından hemen bir hakim karşısına çıkarılmadığından şikayetçi olmaktadır. Uzun tutukluluk süresinden yakının başvuran AİHS'nin 5/3 maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

Hükümet gözaltı süresinin 21 Kasım 1996 tarihinde sona erdiğinin altını çizerek altı ay kuralına riayet edilmediği gerekçesiyle AİHM'yi başvuranın gözaltı süresine değin şikayetini reddetmeye davet etmektedir. Hükümet ayrıca başvuranın uzun tutukluluk süresine karşı iç hukuktaki mahkemeler önünde şikayetçi olmaması doğrultusunda iç hukuk yollarını tüketmediğini savunmaktadır.

Başvuran Hükümetin bu argümanlarına karşı çıkmaktadır.

AİHM başvuranın 7 Kasım 1996 tarihinde yakalanarak gözaltına alındığını ve 21 Kasım 1996 tarihinde Devlet Güvenlik Mahkemesi nöbetçi hakimi karşısına çıkarıldığını gözlemlemektedir. Oysa başvuru altı aydan fazla bir sürenin ardından gecikmeli olarak 1 Kasım 2006 tarihinde yapılmıştır. Başvuranın gözaltı süresinin uzunluğuna ilişkin şikayeti geç yapılmıştır ve AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragraflarının uygulanmasına istinaden reddedilmelidir.

AİHM, Hükümetin tutukluluk süresinin uzunluğuna karşı iç hukukta başvuru yollarını tüketmediği yönündeki itirazı ile ilgili, dava dosyasında yer alan bilgilere göre, başvuranın ulusal mahkemelerdeki duruşmalarda serbest bırakılma taleplerini birçok kez dile getirdiğini gözlemlemektedir. Bu talepler üzerine esas hakimleri her duruşmada tutukluluk halinin devamının gerekli olup olmadığını değerlendirmişlerdir. Tutukluluğun devamına ilişkin kararlara itiraz etme imkanı olduğu argümanı konusunda AİHM, benzer bir argümanı Koştı vd.-Türkiye (no: 74321/01, 3 Mayıs 2007) kararında reddettiğini hatırlatır. Bu değerlendirmeden ayrı tutulacak herhangi bir gerekçenin yokluğunda Hükümetin itirazı reddedilmektedir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

¹ Kararda bu şekildedir.

B. Esasa dair

Hükümet AİHM'nin tutukluluğun ne kadar sürmesi gerektiğine dair bir ön saptama yapmadığını, bu sürenin uzunluğunun her davaya özgü koşullara bağlı olduğunu altını çizmektedir. Nitekim, isnat edilen suçların niteliği çerçevesinde başvuranın serbest bırakılması halinde firar, delillerin tahrif edilmesi yoluyla adaletin normal seyrinin engellenmesi, beraber yargılananların birbirleriyle hesaplaşmaları, tanıklar üzerinde baskı yapılması ve suçun tekrarı riskleri bulunmaktadır. Tutukluluk halinin devamında kamu düzeninin korunması amacı güdülmüş ve adli merciler, tutukluluk süresinin uzatılması konusunda, her otuz günde bir tutukluluğun yasallığını incelemek suretiyle, gerekli ihtimamı göstermişlerdir.

Başvuran herhangi bir özel ve karmaşık yapısı bulunmayan sözkonusu davada bu denli uzun tutukluluk süresinin uygulanmasının makul hiçbir gerekçesinin olmadığını ileri sürmektedir. Başvurana göre iç hukuktaki mahkemeler yeterli özeni göstermeyip, neredeyse birbirinin aynı gerekçelerle tutukluluğun devamına karar vermekle yetinmiştir. Bunu yanı sıra, tutukluluk önleyici bir tedbir olmaktan çıkıp, alınan bir kararın icrası haline gelmelidir.

AİHM, AİHS'nin 5/3 maddesinde öngörülen sürenin sonlandığı anın «mahkemenin, ilk derece mahkemesi bile olsa, suçu sabit bulunduğu gün» (Wemhoff-Almanya kararı no: 27 Haziran 1968 ve Labita-İtalya kararı no: 26772/95) olduğunu, bu başvurudaki gibi birden fazla tutukluluk süresinin sözkonusu olduğu durumlarda tutukluluk süresinin tamamının dikkate alınması gerektiğini hatırlatır (Bkz. Baltacı-Türkiye kararı, no: 495/02, 18 Temmuz 2006, Solmaz-Türkiye kararı no: 27561/02).

AİHM bu başvuruda tutukluluk süresinin ilk döneminin 7 Kasım 1996 tarihinde başvuranın yakalanması ile başlayıp, 13 Haziran 2001 tarihinde Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin mahkumiyet kararı ile sona erdiğini tespit etmektedir. Bu süre dört yıl yedi aydır. AİHS'nin 5/3 maddesine göre Yargıtay'ın davanın yeniden incelenmesi için ilk derece mahkemesine gönderdiği 12 Şubat 2002 tarihinden itibaren ikinci tutukluluk dönemi başlamaktadır. Bu süre devam etmektedir ve hali hazırda altı yıl üç aya ulaşmıştır. Başvuran halihazırda toplamda on yıl on ay tutuklu kalmıştır.

AİHM, ilk olarak ulusal makamların tutukluluk süresinin makul sınırı aşmamasını gözetmekle birinci derecede yükümlü olduklarını hatırlatmaktadır. Bu amaçla, masumiyet karinesi doğrultusunda bireysel özgürlüğe saygı kuralına istisna getirilmesini meşru kılan kamu çıkarının gerektirdiği gerçek bir zorunluluğun olup olmadığını ortaya çıkaracak bütün koşulları incelemeli ve tutuksuz yargılanma talebini reddettiğinde kararında bunu gerekçelendirmelidir. Özellikle mevcut kararlarda yer alan gerekçelere, ilgili tarafından yapılan başvurularda ihtilafa mahal vermeyen olaylara dayalı olarak AİHM, AİHS'nin 5 / 3 maddesine yönelik bir ihlalin olup olmadığını tespit ederken, sözkonusu kararlardaki gerekçeleri ve başvuran tarafından yerel mahkeme nezdinde yapılan başvurularda dile getirilen tartışılmaz verileri değerlendirecektir. (Bkz. Assenov ve diğerleri-Bulgaristan kararı, 28 Ekim 1998).

AİHM, ayrıca, tutukluluğun meşruiyetinin, ancak, kamu düzenine karşı gerçek bir tehdit olduğu hallerde sürebileceğini; tutukluluğun devamının hürriyetten yoksun bırakma cezası haline gelmemesi gerektiğini hatırlatır (Bkz. özellikle Letellier-Fransa kararı, 26 Haziran 1998).

Bu bağlamda yakalanan kişinin bir suç işlediğinden şüphe edilmesine neden olan makul nedenlerin devam etmesi, tutukluluk halinin devamı için *sine qua non* (olmazsa olmaz) koşuldur. Ancak bir süre sonra bu da yeterli olmaz. Dolayısıyla AİHM, adli makamlar tarafından benimsenen diğer gerekçelerin, özgürlükten yoksun bırakmayı haklı göstermeye yetip yetmediğini belirlemelidir. Bu gerekçeler “uygun” ve “yeterli” olduğu takdirde, AİHM, bunun üzerine yetkili ulusal makamların “yargılamanın devamına özel bir ihtimam gösterip göstermediğini” araştırmalıdır (Bkz. diğerleri arasında, Ali Hıdır Polat-Türkiye kararı, no: 61446/00, 5 Nisan 2005 ve sözü edilen Baltacı kararı).

Bu başvuruda dava dosyasında yer alan unsurlara göre Devlet Güvenlik Mahkemesi düzenli olarak her duruşmada, neredeyse birbirinin aynı basmakalıp ifadelerle, işlenen suçun niteliğine, delillerin durumuna, dosyanın içeriğine, davanın seyrine dayalı olarak başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir. Mahkeme ayrıca başvuranın firar riskinin bulunduğu ve delillerin tahrif edildiğine vurgu yapmıştır.

AİHM, firar tehlikesinin sadece öngörülen cezanın ağırlığı ile bağlantılı olarak değerlendirilemeyeceğinin, firar tehlikesinin varlığını teyid edebilecek veya tutukluluğun gerekliliğini ortadan kaldıracak kadar düşük olduğunu ortaya koyabilecek şekilde, ilgili tamamlayıcı bütün öğeler ışığında değerlendirilmesi gerektiğinin altını çizer. (Bkz. diğerleri arasında, sözü edilen Letellier-Fransa kararı ve Mansur kararı). AİHM, firar riski zaman içinde doğal olarak azalırken, ulusal yargıçın başvurduğu gerekçelerin kısalmasını not etmektedir. (Bkz. Neumeister-Avusturya kararı 27 Haziran 1968) AİHM ulusal hakimnin dile Tutukluluğun devamına ilişkin kararların gerekçelerinden ulusal mahkemelerin 10 yıl 10 ay tutukluluktan sonra benzer risklerin niye hala devam ettiğini belirtmeyi ihmal ettikleri görülmektedir. (Bkz. Zannouti-Fransa kararı, no: 42211/98, 31 Temmuz 2001; Demirel-Türkiye kararı no: 39324/98, 28 Ocak 2003).

AİHM'nin gözünde, “kanıtların durumu” suçluluğun ciddi belirtilerinin var olduğunu ve var olmaya devam ettiğini gösterse ve bu davaya ilişkin çok önemli unsurları oluştursa bile, , bu kadar uzun bir süre başvuranın tutuklu kalmaya devam etmesini tek başına haklı gösteremez (Bkz. sözü edilen Mansur ve Demirel kararı).

Bu nedenle, AİHM başvuranın bu denli uzun tutuklu kalmasının AİHS'nin 5/3 maddesinin ihlaline yol açtığı kanısına varmaktadır.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran yargılanmamasının uzun sürmesinin adil yargılanma hakkının ihlaline yol açtığından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 6/1 maddesine göndermede bulunmaktadır.

Hükümet bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

Dikkate alınması gereken dönem 7 Kasım 1996 tarihinde başlamış, henüz sona ermemiştir. Bu süre üç mahkeme ve iki hüküm aşaması için yaklaşık on bir yıl altı aydır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder.

B. Esas hakkında

Hükümet yargı sürecinin uzunluğunun dava koşullarına göre değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatmakta ve davanın karmaşıklığına, sanıkların sayısına ve isnat edilen suçların ağırlığına dikkat çekmektedir. Hükümet, savunmalarını hazırlamak için defalarca süre talep eden başvuranın ve avukatının yargılamanın uzamasına katkıda bulduklarını ifade etmektedir. Hükümet ayrıca düzenli olarak toplanan iç hukuk mercilerine yüklenebilecek herhangi bir ihmalin olmadığını savunmaktadır.

Başvuran yargılanma süresinin uzamasına neden olduğunu reddetmekte ve savunmasını sunmak için nadiren süre talebinde bulunduğunu ve yargılamanın uzamasına neden olmadığını iddia etmektedir. Başvuran cezaevi yönetimi defalarca kendisini duruşmaya göndermediğinden sürenin uzunluğundan yerel makamların sorumlu olduklarını ileri sürmektedir. Sözkonusu yargı sürecinin uzamasında mahkeme heyetinin yapısının değişmesinin ve DGM'lerin kaldırılmasının da etkisi olmuştur.

Mahkeme yargılama süresinin uygunluğunun davanın şartları ışığında ve özellikle de davanın karmaşıklığı ile başvuran ve ilgili mercilerin tutumu gibi, içtihadında yerleşmiş ölçütlere bakılarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatır (Bkz. diğer birçokları arasında, Pelissier ve Sassi-Fransa kararı, no: 25444/94).

AIHM bu başvurudakine benzer şikayetleri daha önce de incelediğini ve AIHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını hatırlatır (Bkz. sözü edilen Pelissier ve Sassi kararı).

AIHM mahkemeye sunulan tüm delil unsurlarının incelediğini, Hükümetin Mahkemenin bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığına, dosyada yer alan unsurlar göz önüne alındığında başvuranın tutumunun yargılamanın uzamasına etki etmediğine itibar etmektedir. Mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihadı ışığında AIHM sözkonusu yargı sürecinin aşırı olduğu ve «makul süre» koşulunu karşılamadığı sonucuna varmaktadır.

Bu nedenle AIHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

III. AIHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AIHS'nin 41. maddesine göre "Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AIHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuran tutuklu bulunduğu sürede uğradığı gelir kaybına karşılık 110.000 YTL [yaklaşık 58.491 Euro] maddi tazminat talep etmektedir. Başvuran AIHM'nin minimum gelir kaybını dikkate alması durumunda uğradığı maddi zararın 60.000 YTL olduğunu öne sürmektedir. Başvuran ayrıca manevi tazminat için 150.000 YTL [yaklaşık 79.761 Euro] talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM öne sürülen maddi zarar ile tespit edilen ihlal arasında herhangi bir illiyet bağı bulunmadığından bu talebi reddetmektedir. AİHM buna karşılık, başvurana manevi zarar başlığı altında 12.600 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran iç hukuktaki mahkemeler önünde yapmış olduğu yargı giderleri için 24.600 YTL [yaklaşık 13.080 Euro] talep etmektedir. Başvuran avukatlık ücreti için 6.600 YTL [yaklaşık 3.509 Euro], tutukluluğuna ilişkin giderler için 11.000 YTL [yaklaşık 5.849 Euro] ve tutuklu kalması nedeniyle ailesinin yaptığı harcamalar için 5.000 YTL [yaklaşık 2.658 Euro] talep etmektedir. Başvuran ayrıca AİHM nezdinde yapmış olduğu harcamalara ilişkin olarak avukatlık ücreti için 9.500 YTL [yaklaşık 5.051 Euro] ve tercüme gideri için 2.000 YTL [yaklaşık 1.063 Euro] talep etmektedir. Başvuran kanıtlayıcı belge niteliğinde İstanbul Barosu avukatlık ücret tarifelerini ve tercüme masrafını gösterir 2.124 YTL tutarındaki faturayı sunmaktadır.

Hükümet bu meblağlara karşı çıkmaktadır.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. Bu başvuruda mahkemeye sunulan unsurlar ve sözü edilen kıstaslar göz önüne alındığında AİHM, ulusal mahkemeler nezdinde yapıldığı öne sürülen yargı giderlerine ilişkin talebi reddetmekte, AİHM önünde yapılan yargı giderleri ve tercüme masrafları için başvurana 1.129 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;

2. AİHS'nin 5/3 maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergi ve masraflardan muaf olarak, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:

- i. manevi tazminat için 12.600 (on iki bin altı yüz) Euro *ödenmesine*;
- ii. yargılama gideri için 1.129 (bin yüz yirmi dokuz) Euro *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;

5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 10 Haziran 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERSEVEN VE DİĞERLERİ/Türkiye*

Başvuru No. 27225/02
Strazburg
24 Ocak 2008

FINAL
24/04/2008
İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 27225/02 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşları İlhami Erseven, Hikmet Yıldırım, Veli Ateş, İsmail Öztörün, Ellez Duman, İsmail Kaya, Kenan Atakul, Süleyman Çetinkaya ve Bekir Arslan'ın ("başvuranlar"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 22 Nisan 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("AİHS") Temel İnsan Haklarını güvence altına alan 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuranlar, Ankara Barosu avukatlarından Fevzi Gümüş tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Sırasıyla 1954, 1957, 1961, 1965, 1960, 1956, 1959, 1964 ve 1958 doğumlu olan başvuranlar Ankara, İzmir, İstanbul ve Çorum'da yaşamaktadır. Genel merkezi Ankara'da bulunan bir sivil toplum kuruluşu olan Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'nin ("Dernek") yönetim ve denetleme kurulları mensuplarıdır.

15 Kasım 2000'de Ankara Valiliği'nden görevliler, derneğin genel merkezinde bir teftiş gerçekleştirmiştir. Yönetim kurulu üyelerinin, üye kayıt defteri tutmadıklarını ve denetleme kurulu üyelerinin derneği belirli aralıklarla denetlemeyerek 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 62. ve 29. maddelerini ihlal ettiklerini tespit etmişlerdir.

21 Kasım 2000'de Ankara Emniyet Müdürlüğü'nden görevliler, derneğin kayıtlarını kontrol ederek hatalar bulmuştur. Emniyet Müdürlüğü daha sonra yönetim ve denetleme kurulu mensupları aleyhinde bir soruşturma talep etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Belirsiz bir tarihte, Ankara Cumhuriyet Savcısı derneğin yönetim ve denetleme kurulu mensuplarını kişi başı 92,510,000² TRL para cezasına çarptırmıştır.

15 Ocak 2001'de yönetim ve denetleme kurulu mensuplarına bir ödeme emri gönderilmiş ancak sözkonusu kişiler para cezasını on günlük yasal zaman sınırı içerisinde ödememişlerdir.

Müteakiben, 17 Nisan 2001'de Ankara Cumhuriyet Savcısı, başvuranlar ve yine yönetim ve denetleme kurulu mensubu olan diğer 17 kişi aleyhinde bir iddianame hazırlamıştır. Cumhuriyet Savcısı sanıkların, Ceza Kanunu'nun 29. ve 62. maddelerine uymamaları nedeniyle Dernekler Kanunu'nun 86. ve Ceza Kanunu'nun 119/5. maddesi uyarınca para cezasına çarptırılmalarını istemiştir.

11 Eylül 2001'de Ankara Sulh Ceza Mahkemesi, ceza kararname çıkararak başvuranları ve diğer sanıkları suçlu bulmuş ve onları kişi başı 136,890,000³ TL ağır para cezasına çarptırmıştır.

8, 9, 12 ve 22 Ekim 2001'de başvuranlar, 11 Eylül 2001 tarihli karara karşı görüşlerini sunmuşlardır. Dilekçelerinde, savunma yapma fırsatından mahrum bırakıldıklarını ve bu nedenle adil şekilde yargılanmadıklarını ileri sürmüşlerdir.

Ankara Asliye Ceza Mahkemesi, aşağıda kaydedilen tarihlerde başvuranların itirazlarını reddetmiştir:

- 11 Ekim 2001'de İlhami Erseven, Bekir Arslan, Süleyman Çetinkaya ve İsmail Kaya⁴;
- 15 Ekim 2001'de İsmail Öztoran;
- 22 Ekim 2001'de Kenan Atakul ve Hikmet Yıldırım;
- 30 Ekim 2001'de Ellez Duman.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, kendilerine yöneltilen suçlamalar karara bağlanırken kamuya açık şekilde yargılanmadıkları ve kendilerini savunmalarına izin verilmemesinin, AİHS'nin 6. maddesinin ihlaline neden olduğu hususunda şikayette bulunmuşlardır.

A. Kabuledilebilirlik

Hükümet Kenan Atakul, Hikmet Yıldırım ve Ellez Duman dışındaki 6 başvuranın, altı aylık süre kuralına uymadığını belirtmiştir. Yukarıda kaydedilen tarihlerde ceza kararnamelerinin, Ankara Asliye Ceza Mahkemesi kararı ile kesinleştiğini ve başvurunun, altı aydan fazla süre geçtikten sonra 22 Nisan 2002'de yapıldığını belirtmiştir. Bu nedenle AİHM'den, AİHS'nin 35/1. maddesine uygun olarak İlhami Erseven, Bekir Arslan, Süleyman Çetinkaya, İsmail Kaya ve İsmail Öztoran⁵ hakkındaki başvuruyu reddetmesini istemiştir.

Başvuranlar, Hükümet'in görüşüne cevap vermemiştir.

AİHM, başvuru 22 Nisan 2002'de yapıldığı halde ceza kararnamelerinin çoğunluğunun, Ankara Asliye Ceza Mahkemesi tarafından verilen 11 Ekim 2001, 12 Ekim

² Sözkonusu tarihte yaklaşık 158 Euro (EUR).

³ Sözkonusu tarihte yaklaşık 107 EUR; yüksek enflasyon nedeniyle para cezası sözkonusu tarihte daha az değere sahipti.

⁴ 26 Haziran 2008'de düzeltilmiştir. Önceki halinde “-12 Ekim 2001'de Kemal Derin,” olarak geçmektedir.

⁵ 26 Haziran 2008'de düzeltilmiştir. Önceki halinde “ve Kemal Derin” olarak geçmektedir.

2001 ve 15 Ekim 2001 tarihli kararlarla kesinleştiğini belirtmektedir. Bu nedenle, yukarıda kaydedilen altı başvuran hususunda başvurunun, nihai kararın verilmesinden altı ay geçtikten sonra yapılmış olduğu kesindir. Ayrıca, başvuranlar Hükümet'in görüşlerine cevaben sundukları görüşlerinde, ne Ankara Asliye Ceza Mahkemesi'nce verilen nihai karardan haberdar oldukları tarihe ilişkin açıklamada bulunmuşlar, ne AİHS'nin 35/1. maddesi bağlamında kaydedilen zaman sınırına uymalarını engelleyen özel koşulların mevcudiyetini ispat etmişlerdir.

Yukarıda kaydedilenleri göz önüne alan AİHM, başvuranlar İlhami Erseven, Bekir Aslan, Süleyman Çetinkaya, İsmail Kaya, ve İsmail Öztoran'un⁶ başvurularının gerekli süre içerisinde yapılmadığı ve AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

AİHM, Kenan Atakul, Hikmet Yıldırım ve Ellez Duman'ın başvurularının AİHS'nin 35/3. maddesi uyarınca dayanaktan yoksun olmadığı kanısındadır. Ayrıca başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını tespit etmektedir. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Genel ilkeler

Mahkeme, duruşmaların açık olarak yapılmasının 6/1. maddede öngörülen vazgeçilmez ilkelerden biri olduğunu hatırlatır. Bu kamuya açık nitelik, tarafları adaletin kamu denetimi olmaksızın uygulanmasına karşı korur. Bu, aynı zamanda halkın mahkemelere karşı güvenini sağlayan unsurlardan biridir. Kamuya açıklık, adaletin uygulanmasını şeffaf hale getirerek, güvence altına alınması tüm demokratik toplumların ilkelerinden biri olan, 6/1. maddenin adil yargılanma hedefine ulaşılmasına hizmet eder.

Mahkeme, bir bütün olarak değerlendirildiğinde 6. maddenin sanığın ceza davasına etkili olarak katılma hakkını güvence altına aldığını hatırlatır. Bu, genel olarak sadece duruşmalarda yer alma hakkını değil, aynı zamanda gerektiğinde adli yardım alma ve davayı etkili bir şekilde takip etmeyi içerir. Söz konusu haklar çekişmeli davanın özünde zımnen yer alır ve aynı zamanda 6/3. maddenin (c) ve (e) bentlerinde belirtilen taahhütlerden çıkarılabilir.

Ayrıca 6/1. madde birinci derece mahkemesi kararını temyiz hakkını güvence altına almamaktadır. Ancak iç hukukun temyiz hakkı tanıdığı durumlarda temyiz yargılaması da mahkeme sürecinin devamı olarak kabul edilmekte ve dolayısıyla 6. maddeye tâbi olmaktadır.

2. Mevcut davada başvuru

AİHM ilk olarak 30 Haziran 2004'te verilen bir kararda, Anayasa Mahkemesi'nin kişileri kamuya açık olarak yargılanmaktan mahrum bırakmanın, adil yargılanma hakkını ihlal ettiği kararını vererek oybirliği ile eski Ceza Kanunu'nun 390/3. maddesinin anayasaya aykırı ve hükümsüz olduğu sonucuna vardığını belirtmiştir. Ayrıca yeni Ceza Kanunu ve 1 Haziran 2005'te yürürlüğe giren Ceza Muhakemeleri Kanunu ile ceza kararlamaları çıkarma uygulaması kaldırılmıştır.

Ancak, olayların vuku bulduğu sırada yürürlükte olan ilgili iç hukuka uygun olarak kamuya açık bir yargılama yapılmamıştır. Ceza kararlamaları çıkaran ve başvuranları para cezasına çarptıran Ankara Sulh Ceza Mahkemesi ve itirazlarını inceleyen Ankara Asliye Ceza Mahkemesi kararlarını, dava dosyalarındaki belgelere dayanarak vermişlerdir. Başvuranlara, davalarına bakan mahkemeler önünde kendilerini bizzat ya da avukat aracılığı ile savunma fırsatı verilmemiştir. Bu nedenle AİHM, başvuranların kovuşturmada etkili şekilde yer alamadığı kanısına varmıştır.

⁶ 26 Haziran 2008'de düzeltilmiştir. Önceki halinde "ve Kemal Derin" olarak geçmektedir.

AİHM yukarıda kaydedilenler ışığında adli makamlarca takip edilen dava işlemlerinin, başvuranların kendilerini savunma haklarından yeterince yararlanmalarını önlediği ve bu nedenle kovuşturmanın adil olmamasına yol açtığı sonucuna varmıştır.

Başvuranlar Kenan Atakul, Hikmet Yıldırım ve Ellez Duman açısından AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın adil tazminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranların her biri maddi ve manevi tazminat olarak toplam 500,000 Amerikan Doları talep etmiştir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmiştir.

AİHM maddi tazminata ilişkin olarak AİHS'nin 6. maddesine uygun olarak dava işlemlerinin sonucunun ne olacağına ilişkin varsayımda bulunamayacağını belirtmektedir. Dolayısıyla, başvuranlara bu başlık altında tazminat ödenmemesi gerektiği kanısındadır.

Ayrıca AİHM, ihlal bulgusunun başvuranların uğradığı manevi zarar için başlıbaşına adil tatmin teşkil ettiği kanısındadır.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar bir meblağ belirtmeksizin AİHM'den yerel mahkemeler ve AİHM önünde yaptıkları masraflar için kendilerine tazminat ödenmesini istemiştir. Bu bağlamda, her birinin avukatlarına 1,000 Euro ödenme hususunda mutabık oldukları bir sözleşme sunmuşlardır.

Hükümet, başvuranlardan her birinin talep ettiği meblağın haddinden fazla olduğunu ileri sürmüştür.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran gerçekliğini ve gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. AİHM, sözkonusu davada, kendisine sunulan bilgiye ve yukarıdaki ölçütlere dayanarak, yerel davalardaki masraf taleplerini reddetmekte ve AİHM önünde görülen davalardaki masraflar için başvuranların hepsine toplam 1,500 EUR ödenmesini makul bulmaktadır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun kalan kısmının başvuranlar Kenan Atakul, Hikmet Yıldırım ve Ellez Duman hususunda kabuledilebilir ve diğer altı başvuran hususunda kabuledilemez olduğuna;
2. Başvuranlar Kenan Atakul, Hikmet Yıldırım ve Ellez Duman hususunda AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. İhlal bulgusunun, söz konusu üç başvuranın uğradığı manevi zarar için başlıbaşına adil tatmin teşkil ettiğine;
4. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve uygulanabilecek her tür vergi ile birlikte Savunmacı Hükümet tarafından Kenan Atakul, Hikmet Yıldırım ve Ellez Duman'a yargılama masraf ve giderleri için toplam 1,500 Euro (bin beş yüz Euro) ödenmesine;

(b)Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
6. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine karar vermiştir.*

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AIHM İçtüzüğü'nün 77/2. ve 3. maddeleri gereğince 24 Ocak 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KAHRAMAN YILMAZ VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 51423/99

Strazburg

24 Nisan 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine yapılan ve 51423/99 numaralı başvurunun nedeni T.C. vatandaşları Kahraman Yılmaz, Bilal Arıkan, Birol Ayten, Ali Dilli ve Ahmet Cihan'ın (başvuranlar) 25 Haziran 1999 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AIHM) Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AIHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuranlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AIHM) önünde İstanbul barosu avukatlarından M. A. Kırdök tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

1. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar Kahraman Yılmaz (K.Y.), Birol Arıkan (B.A.), Birol Ayten (B.A.Y.), Ali Dilli (A. D.) ve Ahmet Cihan (A.C.) sırasıyla 1955, 1956, 1959, 1956 ve 1954 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir.

A. Başvuranlar hakkında yürütülen ceza süreci hakkında

İstanbul polisi 26 Ağustos 1980 yılında A.D.'yi gözaltına almıştır.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı ekipler sırasıyla 29 Ekim, 18 ve 24 Aralık 1980 ve 29 Ocak 1981 tarihlerinde B.A., B.A.Y., A.C., ve K.Y.'yi de gözaltına almıştır.

Başvuranların yasadışı TKP/ML-TİKKO örgütü (*Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist, Türkiye İşçi Köylü Kalkınma Ordusu*) mensubu olmalarından şüphelenilmektedir..

22 ila 56 gün arasında değişen gözaltı süresinde başvuranlar İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi (Sıkıyönetim Mahkemesi) önüne çıkarılmış ve tutuklanmışlardır.

17 Haziran 1983 tarihli bir karar ile B.A.Y. serbest bırakılmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Cumhuriyet savcısı 12 Şubat 1984 tarihli iddianame ile başvuranları (ayrıca diğer 47 kişiyi) Devletin anayasal düzenini yıkma amacını güden yasadışı bir örgütün mensubu olmakla suçlamıştır.

Sıkıyönetim Mahkemesi 6 Eylül 1985 tarihinde A. C.'yi serbest bırakmıştır.

Başvuranlar K.Y., A.D., ve B.A. sırasıyla, 8 Kasım 1985, 22 Mart ve 18 Eylül 1986 tarihlerinde serbest bırakılmışlardır.

Sıkıyönetim Mahkemesi 22 Mart 1988 tarihli bir karar ile başvuranları suçlu bulmuş ve hapis cezasına çarptırmıştır.

Askeri Yargıtay 19 Haziran 1991 tarihinde 22 Mart 1988 tarihli kararı bozmuştur.

Sıkıyönetim Mahkemesi 10 Haziran 1993 tarihinde başvuranların beraatine karar vermiştir.

Yargıtay 27 Aralık 1999 tarihinde bu kararı onamıştır.

B. 466 sayılı Kanun'a dayalı tazminat süreci

22 Mart 1999 tarihinde K.Y., A.D., B.A., ve B.A.Y., ve 26 Mart 1999 tarihinde A.C. Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nde (Ağır Ceza Mahkemesi) 466 sayılı Kanun'un hükümlerine dayalı olarak tutuklulukları sonucunda uğradıkları zararın giderilmesi için [ayrı ayrı] tazminat davaları açmışlardır.

Ağır Ceza Mahkemesi 26 Aralık 2000 tarihinde aldığı kararlarla başvuranlar K.Y., A.D., B.A., ve B.A.Y.'nin başvurusunu kabul etmiş ve adigeçenlere 466 sayılı Kanun'un 1. maddesinin 6. paragrafına uygun olarak tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Yargıtay 21 Mayıs 2001 tarihinde 26 Aralık 2000 tarihli kararların tüm hükümlerini onamıştır.

A.C.'nin tazminat talebi Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 29 Nisan 2003 tarihinde kabul edilmiştir. Bununla birlikte, Yargıtay 10 Nisan 2003 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

Ağır Ceza Mahkemesi 21 Kasım 2003 tarihinde temyizden dönen Yargıtay'ın kararına uygun hareket etmiş ve başvuran A.C.'ye yasal faiz yansıtılmadan maddi ve manevi tazminat başlığı altında 10.000.599.962 TL. (5.743 Euro) ödenmesine karar vermiştir.

Yargıtay 4 Nisan 2005 tarihinde 21 Kasım 2003 tarihli kararı onamıştır. Bu karar 2 Mayıs 2005 tarihinde Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin kaleminde tarafların bilgisine sunulmuştur.

Ocak 2006 yılında Adalet Bakanlığı, 4 Nisan 2005 tarihinde nihai hale gelen 21 Kasım 2003 tarihli kararın icrası ile ilgili olarak başvuran A.C.'nin avukatına 10.800 YTL. (yaklaşık 6.353 Euro) tutarında ödeme yapmıştır.

HUKUK

I. AİHS'NİN 5/1 c), 3., 5., VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar AİHS'nin 5/1 c), 3., 5., ve 13. maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

Başvuranlar bu bağlamda tutuklanmalarının kanunsuz oluşuna ve tutukluluk süresinin aşırılığına atıfta bulunmaktadır. Başvuranlar ayrıca 466 sayılı Kanun'un uğramış oldukları zararı telafi edici etkili bir başvuru yolu sunmadığını öne sürmektedir.

Hükümet AİHM'nin bu şikayetleri değerlendirmede *ratione temporis* bakımından yetkisiz olduğu yönünde itiraz etmektedir.

AİHM, Türkiye'ye karşı yapılan başvurularda *ratione temporis* bakımından yetkisinin Türkiye'nin bireysel başvuru hakkını kabul ettiği 28 Ocak 1987 tarihinde başladığını hatırlatmaktadır (Bkz. son olarak Yedikule Surp Pirgiç Ermeni Hastanesi Vakfı-Türkiye kararı, no: 50147/99 ve 51207/99, 14 Haziran 2005 ve Akıllı-Türkiye kararı 11 Nisan 2006, no: 71868/01).

Başvuranların tutuklanmaları ile ilgili olarak, AİHM, en yakın tarihlisinin 18 Eylül 1986 tarihinde sona erdiği tespitini yapmaktadır. AİHM bu durumda AİHS'nin 5/1 c) ve 3. maddeleri bakımından yapılan şikayetlerin incelenmesinde *ratione temporis* bakımından kendisini yetkisiz ilan etmektedir.

AİHS'nin 13. maddesiyle birlikte 5/5 maddesi hakkındaki şikayete ilişkin ise, AİHM daha hususi olarak nitelendirdiği yalnızca 5/5 maddesi bakımından başvuruyu inceleyeceğini ifade etmektedir.

AİHM bu maddenin öngördüğü tazminat hakkının varit olabilmesi için, bir ihlal yapıldığının, daha önce ulusal merciler veya AİHS'nin organlarından biri tarafından tespit edilmiş olması gerektiğini hatırlatır (Bkz. Bouchet-Fransa kararı no: 33591/96, 20 Mart 2001 ve N.C.-İtalya kararı no: 24952/94). Dava konusu olaylara ilişkin ulusal merciler tarafından AİHS'nin 5. maddesinin 1. ila 4. paragraflarının ihlal edildiği tespit edilmemiştir. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 466 sayılı Kanun'un uygulanarak tazminata hükmedilmesi, sözkonusu

yasaya dayanarak alınan kararın hem kabuledilebilirlik şartları hem sonuçları bakımından AİHS'nin 5. maddesinin 1. ve 3. paragraflarındaki çerçeveden farklı bir çerçevede yer alması nedeniyle, AİHS'nin 5. maddesinin 1. ila 4. paragraflarının ihlalinin tespiti sayılmaz. (Bkz. *mutatis mutandis* Sinan Tanrikulu vd.-Türkiye kararı no: 50086/99, 3 Mayıs 2007 ve Bauduin-Fransa no: 28692/95, Komisyon'un 16 Ekim 1996 tarihli kararı). Öte yandan, yukarıda sözü edilen maddeler *ratione temporis* bakımından AİHM'nin inceleme kapsamına girmemektedir.

Sonuç olarak bu şikayet *ratione materiae* açısından bağdaşmamaktadır ve AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragraflarına uygun olarak reddedilmelidir.

II. AİHS'NİN 6/1 VE 8. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar haklarında açılan ceza davasının uzunluğunun AİHS'nin 6/1 maddesinde yer alan «makul süre» ilkesinin ihlaline yol açtığını ileri sürmektedirler.

Başvuranlar ayrıca bu davanın özel ve aile yaşamlarına olumsuz etkilerinin yansıdığını belirterek AİHS'nin 8. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

AİHM dava dosyasını göz önüne alarak, sözkonusu şikayetleri sadece 6. maddenin 1. paragrafı çerçevesinde esas olarak yapılan uzun yargılama şikayeti inceleyecektir. AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder.

B. Esasa dair

AİHM dikkate alınması gereken dönemin başvuranların sırasıyla yakalandıkları 26 Ağustos, 29 Ekim, 18 ve 24 Aralık 1980 ve 29 Ocak 1981 tarihlerinde başlayıp, Yargıtay'ın başvuranların beraat kararını onadığı 27 Aralık 1999 tarihinde sona erdiği saptamasını yapmaktadır. Ceza süreci iki dereceli mahkemede iki defa ele alınan yargılama kapsamında her bir başvuran için yaklaşık on sekiz ila on dokuz yıl sürmüştür.

Bununla birlikte AİHM yalnızca Türkiye'nin bireysel başvuru hakkını tanıyan beyanın verildiği 28 Ocak 1987 tarihinden itibaren geçen süreyi değerlendirmeye alacaktır. Ancak, sözkonusu beyanın yapıldığı tarihte davanın içinde bulunduğu durumu da dikkate alacaktır. (Bkz. Mitap ve Müftüoğlu-Türkiye 25 Mart 1996, Cankoçak-Türkiye no: 25182/94 ve 26956/95, 20 Şubat 2001 ve Şahiner-Türkiye kararları no: 29279/95). Bu durumda sözkonusu tarihte, ilk dereceli mahkemede dava başvuranların her biri için yaklaşık altı ila yedi yıldır sürmekteydi.

AİHM yargılama süresinin uygunluğunun davanın şartları ışığında ve davanın karmaşıklığı, başvuran ve ilgili mercilerin tutumu ve ihtilafta yer alan başvuran için neyin tehlikede olduğu gibi, içtihadında yerleşmiş ölçütlere bakılarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatır (bkz. diğerleri yanında *Pélissier ve Sassi – Fransa* [BD], 25444/94).

AİHM bundan önce de bu başvurudakine benzer sorunları ortaya koyan davaların ele alındığını ve bunların 6/1 maddesinin ihlali ile sonuçlandığını kaydetmektedir. AİHM mahkemeye sunulan tüm delil unsurlarını incelemiş ve Hükümetin Mahkemenin bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını belirlemiştir. Mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihadını göz önünde bulunduran AİHM sözkonusu yargı sürecinin uzunluğunun aşırı ve «makul süre» koşuluna aykırı olduğu sonucuna varmıştır.

Bu nedenle AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

III. BAŞVURAN AHMET CİHAN TARAFINDAN ÖNE SÜRÜLEN EK 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ'NİN VE AİHS'İN 6/1 MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran Ahmet Cihan (A.C.) tazminat sürecinin uzun sürmesinin, özellikle 466 sayılı Kanun ile öngörülen tazminatların yetersiz kalmasının, geç ödenmesinin ve bunlara gecikme faizinin yansıtılmamasının AİHS'nin 6/1 maddesinin ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlaline yol açtığını ileri sürmektedir.

B. Esas hakkında

Hükümet başvuranın 466 sayılı Kanun'a dayalı yapmış olduğu tazminat talebinin akabinde hükmün makul bir süre zarfında verildiğini ve ödemenin mümkün olan en kısa zaman zarfında gerçekleştirildiğini savunmaktadır.

Başvuran şikayetlerini yinelemektedir.

AİHS'nin 6/1 maddesi

AİHM dikkate alınması gereken dönemin başvuranın tazminat talebiyle Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurduğu 26 Mart 1999 tarihinde başlayıp, 2 Mayıs 2005 tarihinde tarafların Yargıtay'ın 4 Nisan 2005 tarihli kararını Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi kaleminde edinmeleri ile sona erdiği saptamasını yapmaktadır. Yargılama her birinde iki kez ele alınan iki dereceli mahkeme için altı yıldan fazla sürmüştür.

AİHM tarafların mahkemeye sunmuş olduğu tüm bilgileri incelemiş ve sözkonusu yargı sürecinin uzunluğunun aşırı ve «makul süre» koşuluna aykırı olduğu sonucuna varmıştır.

Sonuç olarak AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

2. Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi

AİHM, 21 Kasım 2003 tarihinde alınan ve 4 Nisan 2005 tarihinde Yargıtay'ın onaması ile kesinleşen karar ile Ağır Ceza Mahkemesi'nin maddi ve manevi zarar başlığı altında başvurana 10.000.599.962 TL ödenmesine karar verdiğini tespit etmektedir. Başvuran nihai kararın ardından yaklaşık dokuz ay sonra Ocak 2006'da 10.800 YTL'lik (yaklaşık 6.353 Euro) tazminat almıştır.

AİHM'ye göre başvuranın alacak hakkı 4 Nisan 2005'te Yargıtay'ın onama kararı ile tespit edilmiştir. Sonuç olarak alacak hakkına ilişkin olarak şikayetin davanın uzunluğuna ilişkin bölümü dayanaktan yoksundur. Tazminatın yetersiz kaldığı iddiasına ilişkin AİHM, ulusal mahkemelerin ne kadar tazminata hükmetmeleri gerektiği konusunda görüş bildirme niyetinde değildir. Buna karşın İdarenin ödemeyi gerçekleştirme süresinin Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca başvurunu maddi açıdan zarara uğratıp uğratmadığının bilinmesi gerekir. AİHM bu bağlamda Akkuş-Türkiye (9 Temmuz 1997) kararında yer alan hesaplama yöntemine göndermede bulunarak maddi bir zararın olup olmadığını değerlendirmek bakımından başvurana yapılan ödeme ile, gecikme dönemindeki paranın

değer kaybı dikkate alınarak ödenecek miktarda düzeltme yapılarak ödeme yapılıyorsa, arada doğacak farkın tespit edilmesi gerektiğini hatırlatır. Bu hesaplama yöntemi ışığında AİHM, başvuranın gerçek bir değer kaybına uğradığı kanısında değildir.

Bu nedenle, Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmemiştir.

IV. AİHS'İN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre "Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuran Kahraman Yılmaz 33.930 YTL (yaklaşık 19.987 Euro) maddi ve 2.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Bilal Arıkan 43.875 YTL (25.845 Euro) maddi ve 25.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Ali Dilli 40.950 YTL maddi ve 25.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Birol Ayten n 16.965 YTL (9.993 Euro) maddi ve 10.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Ahmet Cihan 33.930 YTL (19.987 Euro) maddi ve 30.000 manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet makul olmadığı gerekçesiyle bu meblağlara karşı çıkmaktadır.

AİHM tespit edilen ihlal kararları ile öne sürülen maddi zararlar arasında bir illiyet bağı kuramamakta ve bu yönde yapılan talepleri reddetmektedir. Buna karşın başvuranların yargılama süresinin uzunluğu nedeniyle maruz kaldıkları manevi zararın yalnızca ihlal tespiti ile giderilmeyeceğine itibar etmektedir. AİHM hakkaniyete uygun olarak başvuranlar Birol Arıkan, Ali Dilli ve Birol Ayten'in her birine manevi tazminat başlığı altında 10.000 Euro ödenmesini kararlaştırmaktadır. AİHM, Ahmet Cihan'a 12.000 Euro, Kahraman Yılmaz'a ise talep ettiği 2.000 Euro'nun tamamının verilmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar iç hukukta ve AİHM nezdinde yapmış oldukları yargı giderleri için 13.310 YTL (7.840 Euro) talep etmektedir. Bu miktarların dağılımı şu şekildedir: 13.000 YTL (7657 Euro) avukatlık ücreti ve 310 YTL (183 Euro) diğer harcamalar için. Başvuranlar İstanbul barosunun avukatlık ücret tarifelerini sunmaktadırlar. Başvuranlar Birol Ayten, Bilal Arıkan ve Ahmet Cihan ayrıca avukatlık ücreti talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. Bu başvuruda mahkemeye sunulan unsurlar ve sözü edilen kıstaslar göz önüne alındığında AİHM, yargı giderlerine ilişkin başvuranlara ortaklaşa 1.500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 5/1 c), 3., 5., ve 13. maddelerine yönelik şikayetlerin *kabuledilemez*, bunun dışında kalanların *kabuledilebilir olduğuna*;

2. Başvuranlar hakkındaki yargı sürecine ilişkin AİHS'nin 6/1 maddesi'nin *ihlal edildiğine*;

3. Başvuran Ahmet Cihan tarafından 466 sayılı Kanun'a dayalı açılan tazminat süreci ile ilgili AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. AİHS'nin 8. maddesine yönelik şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

5. Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edilmediğine*;

6. a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin manevi tazminat olarak:

- i. Başvuranlar Bilal Arıkan, Ali Dilli ve Birol Ayten'in her birine 10.000 (on bin) Euro *ödemesine*;
- ii. Ahmet Cihan'a 12.000 (on iki bin) Euro *ödemesine*;
- iii. Kahraman Yılmaz'a 2.000 (iki bin) Euro *ödemesine*;
- iv. Yukarıda belirtilen miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) yine belirlenen üç aylık süre içinde Savunmacı Hükümetin yargı giderleri için başvuranlara ortaklaşa 1.500 (bin beş yüz) Euro *ödemesine*;

c) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*,

7. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İŞbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 24 Nisan 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KEMAL GÜNGÜ

1 Temmuz 2008

Dostane Çözüm İKİNCİ DAİRE

OLAYLAR

Kemal Güngü adlı başvuran 1973 doğumlu Türk vatandaşıdır ve İstanbul'da yaşamaktadır. AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından H. Çekiç tarafından temsil edilmiştir. Dava olayları, taraflarca sunulduğu şekilde şöyle özetlenebilir:

25 Şubat 1994 tarihinde başvuran, PKK üyesi olduğu şüphesiyle gözaltına alınmış, 11 Mart 1994 tarihinde tutuklanmıştır. Hazırlanan iddianamede başvuran TCK'nın 125. maddesinde belirtilen; ülke topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya teşebbüs etmek suçu ile suçlanmıştır. 5 Mayıs 1999 tarihinde İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranı suçlandığı üzere mahkûm edip ölüm cezasına çarptırmış, ceza daha sonra ömür boyu hapis cezasına dönüŐtürülmüŐtür.

19 Eylül 2000 tarihinde Yargıtay başvurana ilişkin kararı bozmuş ve dava dosyasını yeniden görülmek üzere İstanbul DGM 4. Daire'ye göndermiştir. İstanbul DGM 4. Dairesi, her duruşma sonunda suçun niteliği ve delillerin durumunu dikkate alarak başvuranın yargılanmasına tutuklu devam edilmesine karar vermiştir.

3 Haziran 2003 tarihinde başvuran tutukluluğun devamı kararına itiraz etmiş, 5 Haziran 2003 tarihinde mahkeme talebi reddetmiştir. 21 Haziran 2004 tarihinde mahkeme, başvuranın tutuklu bulunduğu süreyi göz önüne alarak yargılamaya tutuksuz devam edilmesine karar vermiştir.

30 Haziran 2004 tarihli resmi gazetede yayınlanan 16 Haziran 2004 ve 5190 sayılı Yasa ile devlet güvenlik mahkemeleri kaldırılmış, başvuran hakkındaki dava dosyası İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir. Dava dosyasında yer alan bilgilere göre başvuran hakkındaki kovuşturma halen İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam etmektedir.

ŞİKÂyetler

Başvuran, AİHS'nin 5/3 ve 6/2 maddelerine dayanarak hakkında yürütülen yargılamanın "makul süre" şartını ihlal ettiğini iddia etmiştir.

Başvuran, AİHS'nin 6/1 maddesine dayanarak hakkında yürütülen yargılama süresinin haddinden fazla olduğunu savunmuştur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

HUKUK

Mahkeme, Hükümetin temsilcisinden aşağıdaki beyanı almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin yukarıda kaydedilen ve AİHM önünde devam etmekte olan başvurunun dostane çözüme kavuşturulması amacıyla, Kemal Güngü'ye karşılıksız olarak 10,000 (on bin) Euro ödemeyi teklif ettiğini bildiririm.

Söz konusu meblağ, masraflarla birlikte maddi ve manevi tazminatı da kapsamaktadır. Ödeme tarihinde uygulanabilir kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilecek ve uygulanabilir her tür vergiden muaf tutulacaktır. AİHM'nin AİHS'nin 37/1 maddesi bağlamındaki kararının açıklandığı tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenebilecektir. Söz konusu toplamın, belirtilen üç ay içerisinde ödenmemesi durumunda Hükümet, ödeme gününe kadar Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek orana eşit bir oran üzerinden basit faiz ödeme yükümlülüğünü üstlenir. Ödeme, davanın nihai çözüme kavuşturulmasını teşkil edecektir."

Mahkeme, başvuran imzalı aşağıdaki beyanı almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, AİHM'de görülmekte olan yukarıda kayıtlı başvuru kaynaklı davanın dostane çözüme kavuşturulması amacıyla, Kemal Güngü'ye karşılıksız olarak 10,000 (on bin) Euro ödemeye hazır olduğunu kaydediyorum.

Söz konusu meblağ, masraflarla birlikte maddi ve manevi tazminatı da kapsamaktadır. Ödeme tarihinde uygulanabilir kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilecek ve uygulanabilir her tür vergiden muaf tutulacaktır. AİHM'nin AİHS'nin 37/1 maddesi bağlamındaki kararının açıklandığı tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenebilecektir. Söz konusu toplamın, belirtilen üç ay içerisinde ödenmemesi durumunda Hükümet, ödeme gününe kadar Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek orana eşit bir oran üzerinden basit faiz ödeme yükümlülüğünü üstlenir."

AİHM, tarafların üzerinde uzlaştıkları dostane çözümü dikkate almaktadır. AİHM, bu çözümün Sözleşme ve Protokollerde tanımlanan insan haklarına saygı ilkesine uygun olduğu kanaatindedir ve başvurunun incelenmesine devam etmeyi haklı gösterecek kamu düzenine ilişkin hiçbir gerekçe görememektedir (AİHS'nin *in fine* 37/1 maddesi). Sonuç olarak, AİHS'nin 29/3 maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve davanın kayıttan düşürülmesi uygun olacaktır.

Yukarıdaki gerekçelere dayanarak, AİHM oybirliğiyle

Başvurunun kayıttan düşürülmesine *karar vermiştir.*

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KIZILYAPRAK (NO:2)/Türkiye Davası*

Başvuru No: 9844/02

Strazburg

4 Mart 2008

İKİNCİ DAİRE

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1960 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Savcısı 2 Şubat 2000 tarihinde Özgür Bakış gazetesinin yayımladığı *1900'den 2000'e Kürtler, Kronolojik Albüm* başlıklı özel ekinin toplatılmasını talep etmiştir.

Aynı gün DGM sözü edilen ekin özellikle dört makalesinde bölücülük propagandası yapıldığı gerekçesiyle toplatılmasını kararlaştırmıştır.

Cumhuriyet Savcısı 16 Şubat 2000 tarihinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 8. maddesine dayalı olarak gazetenin sahibi hakkında ceza davası açmıştır.

12 Mayıs 2000 tarihinde 3 no'lu DGM bir duruşma yapmış, bu esnada gazetenin sahibi başvuranın bahse konu ekin editörü olduğunu, ayrıca «*12 Eylül [Darbesi] Kürtlere illallah dedirtti*» ve «*Yeniçağ*» makalelerinin de başvuranın kaleminden çıktığını ifade etmiştir.

12 Temmuz 2000 tarihinde 3 no'lu DGM başvuranı tanık sıfatıyla dinlemiş, adı geçen sözü edilen makaleleri yazdığını doğrulamıştır.

21 Temmuz 2000 tarihinde Cumhuriyet Savcısı 3713 sayılı Kanun'un 8. maddesine istinaden başvuran hakkında ceza davası açmıştır. Başvuranın davası 2 no'lu DGM'de görülmüştür.

2 no'lu DGM 26 Ekim 2000'de bir duruşma gerçekleştirmiş ve bu duruşmada başvuranın savunmasını dinlemiştir. Başvuran mezkur yazıların içeriğinin ifade özgürlüğü kapsamını aşmadığını belirtmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

2 no'lu DGM 21 Kasım 2000 tarihinde hali hazırda 3 no'lu DGM'de süren dava ile birleştirilmesine karar vermiştir.

3 no'lu DGM 8 Aralık 2000 tarihinde başvuranın davasını almış ve sanıkların hazır bulunmadıklarını tespit etmiştir. Mahkeme Cumhuriyet Savcısının iddianamesini dinlemiştir. Başvuran bu duruşmaya çağırılmamıştır.

Bu duruşmanın sonunda DGM 3713 sayılı Kanun'un 8. maddesine dayanarak başvurana bir yıl dört yıl hapis ve 1.622.400.000 TL (yaklaşık 2.690 Euro) ağır para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme dava konusu makalelerin ulusu ve toprak bütünlüğü ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bölünmez bütünlüğünü yıkma amacını taşıyan bölücülük propagandasını yaptığına itibar etmiştir.

Başvuran 17 Ocak 2001 tarihinde temyize gitmiştir. Başvuran 3 no'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin duruşma konusunda kendisini bilgilendirmediğini ve sanık sıfatıyla bu mahkeme tarafından hiçbir surette dinlenmediğinden şikayetçi olmuştur.

Yargıtay 10 Nisan 2001 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Yargıtay kararı 3 no'lu DGM'nin kalemine 7 Mayıs 2001'de iletilmiştir.

27 Haziran 2001 tarihinde başvuranın talebi üzerine kefaletin yatırılması karşılığında cezasının infazı dört ay süreyle ertelenmiştir. Başvuran firar olduğundan ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı ceza hiçbir şekilde infaz edilmemiştir.

Başvuran para cezasını sırasıyla 10 Temmuz, 9 Ağustos ve 5 Eylül 2001 tarihlerinde ödemiştir.

19 Temmuz 2003 tarihinde 4928 sayılı Kanun Terörle Mücadeleye dair 3713 sayılı Kanun'un 8. maddesini ilga etmiştir.

DGM 7 Ekim 2003 tarihinde başvurana serbest bırakmış ve mahkumiyet kararının infazının ve buna bağlı yasal sonuçlarının kaldırılmasına karar vermiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİNİ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisi hakkında mahkumiyet kararı veren 3 no'lu DGM huzuruna çıkarılmadığı cihetle yargılamanın hakkaniyetten yoksun olduğundan yakınmaktadır. Başvuran, bilhassa Cumhuriyet savcısının duruşmada sunduğu iddianamesine cevap veremediği gerekçesiyle savunma hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir. Başvuran ayrıca, oluşumunda askeri hakim bulunmamasına rağmen Devlet Güvenlik Mahkemesinin bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olduğundan şikayetçi olmaktadır. Başvuran bu hususta AİHS'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ile 3. fıkrasının b) bendinin ihlal edildiğini düşünmektedir.

AİHM, AİHS'nin 6. maddesinin 3. fıkrasındaki güvencelerin genel olarak adil dava kavramının tüm veçhelerini teşkil ettiğini anımsatır (bkz. *Colozza – İtalya*, 12 Şubat 1985 tarihli karar, prg. 26). Mevcut davada AİHM başvuranın şikayetlerinin AİHS'nin 6. maddesinin 1. fıkrası açısından incelenmesinin yerinde olacağı kanaatindedir.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

1. Mağdur niteliği

Hükümet başvuranın mağdur sıfatına itiraz etmektedir. Hükümet, 3713 sayılı Kanunun 8. maddesinin yürürlükten kaldırılmasını müteakip DGM'nin başvuran hakkında beraat kararı vererek yürütmenin durdurulması ve cezanın bütün yasal sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılmasına hükmettiğine dikkat çekmektedir.

Hükümet, Türk Hukukunda daha hafif bir ceza kanununun uygulanması sonucunda mahkumiyet kararının iptali durumunda ödenen para cezasının iade edilmesine imkan tanıyan bir hüküm bulunmadığını belirtmektedir. Bununla birlikte Hükümet başvuranın para cezasının kanundışı olduğu kanaatine varması durumunda genel hükümler uyarınca ödediği cezanın iadesini talep edebilme imkanının bulunduğunu ilave etmektedir. Hükümet temyiz neticesinde beraat eden bazı kimselere ödedikleri para cezalarının iadesine hükmedilen bir yargı kararını örnek olarak sunmaktadır.

Başvuran öncelikle, ceza tutarını ödediğine dikkat çekmektedir. Başvuran ayrıca, Hükümet tarafından gösterilen örnek kararın yeni Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 309. maddesinin uygulandığı bir vakaya ilişkin olduğunu ve bu durumla kendi durumu arasında özdeşlik bulunmadığını belirtmektedir.

AİHM, bir başvuran hakkında lehte bir karar ya da tedbir alınmasının ilke olarak ilgilinin 'mağdur' sıfatının ortadan kalkması için yeterli gelmeyeceği, bunun ancak ulusal makamların AİHS'nin ihlalini özü itibarıyla yahut alenen kabul ederek telafi yoluna gitmeleri durumunda mümkün olabileceği yönündeki içtihadını anımsatır (*Öztürk – Türkiye*, no: 22479/93, prg. 73).

Mevcut davada AİHM, başvuranın 7 Ekim 2003 tarihli kararı verildiği sırada para cezasını ödemiş bulunduğunu tespit etmektedir. AİHM, bu kararın hürriyeti kısıtlayıcı cezanın uygulanmasına engel olduğunu ve başvuranın adli sicil kaydının silinmesini sağladığını kaydetmektedir. Ancak bu karar başvuranın daha evvel ödediği para cezasının iadesini mümkün kılmamıştır. Hükümetin de dikkat çektiği üzere Türk Hukuku daha hafif bir ceza kanununun uygulanması sonrasında beraat eden kimselere ödedikleri para cezasının iade edilmesine imkan vermemektedir. Para cezası kanundışı bir nitelik taşımadığından, başvuranın genel hükümler uyarınca ödediği paranın iadesini talep etmesi mümkün değildi. Hükümet tarafından sunulan örnek karar nihayetinde kanun lehine temyiz sonucu beraat eden kimseler hakkındadır. Mevcut davada ise durum böyle değildir. Başvuranın beraat etmesi daha hafif bir ceza kanununun yürürlüğe girmesinin yegane neticesi olup durumu Hükümet tarafından gösterilen örnek davadakinden farklıdır.

Dolayısıyla Hükümetin bu itirazının reddedilmesi yerinde olacaktır.

2. Altı ay süresi kuralına riayet edilmemesi

Hükümet altı ay süresi kuralına riayet edilmediği itirazında bulunmaktadır. Hükümet kesin iç hukuk kararının 10 Nisan 2001 tarihinde verilmiş olmasına rağmen başvurunun 19 Ekim 2001 tarihinde yapıldığına dikkat çekmektedir.

AİHM, başvuranın, kesin iç hukuk kararının bir nüshasının re'sen kendisine tebliğ edilmesi hakkının bulunduğu ve altı ay süresi kuralının karar örneğinin başvurana tebliğ edildiği tarihten itibaren işletilmeye başlanmasının AİHS'nin 35/1 maddesinin konu ve amacına daha uygun olduğu yönündeki içtihadını anımsatır (bkz. *Worm – Avusturya*, 29 Ağustos 1997 tarihli karar, prg. 33). İç hukukta kararın tebliği öngörülmediği takdirde AİHM, tarafların kararın muhtevassından gerçek anlamda haberdar olabildikleri kararın kullanıma açıldığı tarihin dikkate alınması gerektiği kanaatindedir (bkz. *mutatis mutandis, Papachelas – Yunanistan*, no: 31423/96, prg. 30, ve *Seher Karataş – Türkiye*, no: 33179/96, 9 Temmuz 2002).

AİHM olayların meydana geldiği dönemde, ceza davalarında verilen Yargıtay kararlarının taraflara tebliğ edilmemekte olduğunu gözlemlemektedir. Taraflar sözkonusu kararın ilk derece mahkemesi kalemine konmasından ve/veya hükmedilen cezanın infaz edilmesi amacıyla bir belgenin tebliğ edilmesinden sonra karar hakkında bilgi sahibi olabilmekteydiler.

Mevcut davada kesin iç hukuk kararı teşkil eden 10 Nisan 2001 tarihli Yargıtay başvurana ya da avukatına tebliğ edilmemiştir. Sözkonusu karar 7 Mayıs 2001 tarihinde DGM kaleminde dava dosyasına eklenerek tarafların kullanımına sunulmuştur. Dolayısıyla altı ay süresi 7 Mayıs 2001 tarihinden itibaren işlemeye başlamıştır. Başvuru bu tarihten altı aydan daha az bir süre içinde yapılmış olduğundan Hükümetin itirazını reddetmek gerekir.

3. Sonuç

Devlet Güvenlik Mahkemesinin bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olduğu yönünde yapılan şikayete ilişkin olarak, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapan hakimlerin faydalandıkları anayasal ve yasal güvenceleri ve bu hakimlerin bağımsızlık ve tarafsızlığını tartışmalı hale sokacak nitelikte bir argüman ileri sürülemediğini göz önünde bulunduran AİHM başvurunun bu bölümünün AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları anlamında açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği hükmüne varmaktadır (bkz. *İmrek – Türkiye*, no: 57175/00, 28 Ocak 2003).

DGM önünde yapılan yargılamanın hakkaniyetten yoksun olduğu yönündeki şikayete ilişkin olarak ise AİHM bu şikayetin AİHS'nin 35/3 maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesinin de bulunmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla bu şikayetin kabuledilebilir ilan edilmesi yerinde olacaktır.

B. Esas hakkında

Hükümet başvuranın tanık sıfatıyla 3 no'lu DGM tarafından dinlendiğini savunmaktadır. Mahkeme huzurunda başvuran sözkonusu yayının yazı işleri sorumlusu ve iki makalenin yazarı olduğunu kabul etmiştir. Hakkında açılan ceza davası kapsamında başvuranın savunması 2 no'lu DGM tarafından dinlenmiştir. Bu iki dava daha sonra 3 no'lu DGM'de birleştirilmiştir. Hükümete göre 2 no'lu DGM tarafından dinlenen başvuranın 3

no'lu DGM önüne çıkması gerekli değildi. Hükümet davaların birleştirilmesinin ardından 3 no'lu DGM'de yapılan ilk duruşmaya başvuranın kendi rızasıyla katılmadığını eklemektedir.

Başvuran Hükümetin savlarına karşı çıkmaktadır.

AİHM bir sanığın duruşmaya katılma yetisinin AİHS'nin 6. maddesinin bütününe konusundan ve amacından kaynaklandığını hatırlatır (Bkz. sözü edilen Colozza-İtalya kararı ve Zana-Türkiye kararı 25 Kasım 1997).

Bu başvuruda, hakkında 2 no'lu DGM'de açılan ceza davası ile ilgili olarak başvuran ilk duruşmada ifade vermiştir. 21 Ekim 2000 tarihinde 2 no'lu DGM davanın 3 no'lu DGM'de devam eden diğer davayla birleştirilmesini kararlaştırmıştır. 3 no'lu DGM davaların birleşmesinin ardından 8 Aralık 2000'de tek bir duruşma yapmıştır. Bu duruşma başvuran ve avukatı olmadan gerçekleşmiş ve Cumhuriyet Savcısı iddianamesini sunmuştur. Bu duruşma sonunda mahkeme başvuranı bir yıl dört ay hapis ve ağır para cezasına çarptırmıştır.

AİHM 3 no'lu DGM'nin başvuranı 8 Aralık 2000 tarihli duruşmaya çağırılmasına veya başvuranın dinlenmesine imkan tanımak üzere duruşmanın ertelenmesine gerek görmediğini hatırlatmaktadır. Bu bağlamda, AİHM başvuranın sanık sıfatıyla hiçbir zaman bu mahkemede dinlenmediğini gözlemlemektedir. Başvuran bu mahkeme önünde yalnızca bir kez sahibi olduğu gazete hakkında yürütülen ceza süreci kapsamında tanık olarak dinlenmiştir.

Hükümetin savunduğunun aksine, başvuran 3 numaralı DGM önünde zımnen de olsa kendini savunmaktan vazgeçmemiştir. Başvuran duruşmalara düzenli olarak çağrılmadığı için davaların birleşmesinin ardından yapılan tek duruşmaya gelmemesi bu hakkından vazgeçtiği anlamına gelmemektedir. Bu çerçevede AİHM, AİHS ile güvence altına alınan bir haktan feragat edilmesinin tereddüt yaratmayacak bir şekilde yapılması gerektiğini ifade etmektedir (Bkz. Sejdovic-İtalya kararı no: 56581/00).

Bir yıl dört ay hapis cezasına çarptırılmış olan başvuran açısından davanın önemi göz önünde bulundurulursa 3 No'lu DGM'nin başvuranı doğrudan dinlemeden karar vermesi davanın hakkaniyetine hanel getirmiştir. Başvuran şayet duruşmada hazır bulunmuş olsaydı bilhassa suç unsurunu teşkil eden makaleler ve bu yazıların kaleme alınışındaki niyeti dile getirme olanağına sahip olacaktı. Bu doğrultuda, iki davanın birleşmesinden önce 2 numaralı DGM tarafından «dolaylı» olarak başvuranın duruşmasının gerçekleştirilmesi adı geçeni mahkum eden 3 numaralı DGM'nin duruşma yapmamasını dengeleyemez.

AİHM nezdinde adil yargılanma hakkının demokratik bir toplumda edindiği önemi ışığında savunma haklarına yönelik benzer bir müdahale meşru sayılamamaktadır.

Bu nedenle AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran mahkum edilmesi ile düşünce ve ifade hakkının ihlal edildiğini ileri sürmekte, AİHS'nin 9. ve 10. maddelerine göndermede bulunmaktadır.

AİHM bu şikayeti AİHS'nin 10. maddesi bakımından ele alacaktır.

AİHM başvuranın mahkumiyetinin ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahaleyi oluşturduğunu ve bu müdahalenin 3713 sayılı Kanun'un 8. maddesi ile öngörüldüğünü ve 10. maddenin 2. paragrafına uygun olarak ulusal güvenliğin sağlanması, toprak bütünlüğünün ve kamu düzeninin korunması ve suçun önlenmesi gibi bir dizi meşru amacı izlediğini not etmektedir (Bkz. Yağmurdereli-Türkiye kararı, no: 29590/96, 4 Haziran 2002).

AİHM bu müdahalenin «demokratik bir toplum için» gereklilik arz edip etmediğini inceleyecektir. AİHM bu bağlamda, özellikle Zana-Türkiye kararında (25 Kasım 1997 ve Sunday Times-Birleşik Krallık (no1) kararı) yer alan ve 10. maddeye dair yerleşik içtihadından ileri gelen temel ilkeleri hatırlatır.

AİHM, başvuranın, basın yoluyla bölücü propaganda yapmakla mahkum edildiğini tespit etmektedir. Söz konusu müdahale, basın tarafından yapılan yayınların oynadığı başlıca rol dikkate alınarak değerlendirilmelidir (Bkz. *Okçuoğlu-Türkiye*, başvuru no: 24246/94, 8 Temmuz 1999; *Sürek-Türkiye (no:4)*, başvuru no: 24762/94, 8 Temmuz 1999 ve *Fressoz ve Roire- Fransa*, başvuru no: 29183/95). Terör tehdidine karşı milli güvenlik veya toprak bütünlüğü gibi devletin yaşamsal çıkarlarının korunması veya kamu düzeninin sağlanması, suçun engellenmesi amacıyla belirlenen sınırları aşmamak kaydıyla basının, kamuoyunda ikilik yaratanlar dahil olmak üzere siyasi meselelere ilişkin bilgi vermek ve bunlar üzerinde fikir yürütmek yükümlülüğü bulunmaktadır. Bilgi ve fikir edinme özgürlüğü, yönetenlerin fikir ve davranışları hakkında bilgi sahibi olmak ve bunlar hakkında değerlendirmede bulunmak için kamuoyuna sunulan en iyi yollardan biridir (Bkz, mutatis, mutandis, *Lingens-Avusturya*, 8 Temmuz 1986 tarihli karar).

Mevcut davada AİHM, makalelerde kullanılan terimlere ve yayımladıkları bağlama özellikle dikkat etmektedir. Bu bağlamda AİHM, incelemekte olduğu davayı çevreleyen koşulları, özellikle terörle mücadeleyle ilgili zorlukları göz önüne almaktadır (Bkz. *İbrahim Aksoy-Türkiye*, başvuru no: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, 10 Ekim 2000).

AİHM, söz konusu makaleler aracılığıyla, gazetenin, aralarında PKK eski lideri Abdullah Öcalan'ın da bulunduğu üç kişiye, PKK'nın silahlı direnişe başvurması ile ilgili olarak görüşlerini sunma imkanı tanıdığını not etmektedir. Bu ifadeler kullanıldıkları bağlamdan bağımsız ele alındıklarında, sosyal, kültürel, tarihi olayların tespiti veya barışa ve Kürt sorununun çözümüne çağrıda bulunan ifadeler olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte, AİHM, kullanılan bazı ifadelerde çatışmanın diğer tarafını ağır bir şekilde damgalamaya yönelik açık bir niyet tespit etmektedir.

Böylece bütün olarak ele alındığında, makalelerin içeriği, şiddet kullanımına, silahlı direnişe veya başkaldırıya teşvik edebilecek nitelikte olup, AİHM'ye göre bu durum dikkate alınacak temel unsurdur (*Gündüz-Türkiye*, başvuru no: 59745/00 ve *Zana*).

Ayrıca, Abdullah Öcalan'ın silahlı direnişe tekrar başlama tehdidinde bulunarak, geçmişte hüküm süren duruma hatırlatmada bulunduğunu kaydetmek uygun olacaktır.

AİHM için, ihtilafli makalelerin, ölümcül şiddeti savunduğu ve silahlı direnişe veya en azından silahlı eylemlere başlama çağrısında bulunduğu aşikardır. Söz konusu makaleler, PKK'nın fikirlerine katılmakta ve Türk Devleti'ne karşı silahlı güç kullanma çağrısında bulunmaktadır. Dile getirilen söylemler, ilkel içgüdüleri uyandırmakta ve ölümcül şiddet aracılığıyla ifade edilmiş olan eski önyargıları güçlendirmektedir (Bkz, mevcut davadakine benzer olaylara dayanan *Halis Doğan-Türkiye*, başvuru no: 75946/01, 7 Şubat 2006).

AİHM'ye göre, sözkonusu açıklamalar açıklamayı yapanın kişiliğinden bağımsız olarak değerlendirilemez. Aktarılan sözler PKK eski liderinin sözleri olduğundan bu sözlerin önemini tespit etmek gerekmektedir. Böyle bir durumda, sözkonusu ifadeler, okuyucular için özel bir önem taşımakta ve silahlı direnişi ve mücadeleyi meşrulaştırma ve bunlara teşvik etmeye çalışmaktadır. Dolayısıyla okuyucu, şiddete başvurmanın kendini savunmak için geçerli ve haklı bir tedbir olduğu izlenimine kapılmaktadır.

Güvenlik güçleri ve PKK mensupları arasında yaklaşık 1985 yılından beri yaşanan büyük sıkıntıları da not etmek uygun olacaktır. Güvenlik güçleri ve PKK mensupları arasındaki düşmanlıklar, çok sayıda insanın ölümüne ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin büyük bir kısmında olağanüstü halin –halihazırda kalkmıştır- ilan edilmesine neden olmuştur. AİHM, bölgede hüküm süren güvenlik durumunu ağırlaştıracak olası söz ve eylemler hususunda yetkililerin kaygılarının farkındadır (Bkz. *Sürek- Türkiye* (no:1), başvuru no: 26682/95; *Sürek-Türkiye* (no:3), başvuru no: 24735/94, 8 Temmuz 1999). Böyle bir bağlamda, sözkonusu makaleler şiddeti destekler bir nitelik taşımaktadırlar. AİHM, başvuranın mahkum edilme gerekçelerinin, ilgilinin ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir müdahaleyi haklı kılmak için makul ve yeterli olduğuna hükmetmektedir.

Başvuranın, “Yirminci yüzyıldan Yirmi birinci yüzyıla Kürtler” ve “Yirminci Yüzyılın özet bir analizi” başlıklı makalelerde şahsi görüşlerini ifade etmediği doğru olsa bile başvuran, şiddet ve düşmanlık uyandırmak için bu ifadelerin sahibine fırsat tanımıştır. Yayımcı niteliği başvurana, bilginin toplanması ve kamuya iletilmesi sürecinde, gerginlik ve çatışma ortamlarında daha da önem kazanan “sorumluluklar ve ödevler” yüklemektedir. (*Sürek* (no:1)).

Son olarak, müdahalenin orantılılığının belirlenmesinde verilen cezanın niteliği ve ağırlığı da göz önüne alınmalıdır. Mevcut davada başvuran, bir yıl dört ay hapis ve para cezasına çarptırılmıştır, ancak başvuranın hapis cezası infaz edilmemiştir. Hiç kuşkusuz ağır bir ceza söz konusudur. Ancak AİHM, açıklamaların şiddet, silahlı direniş veya başkaldırıya teşvik oluşturduğunda, caydırıcı cezaların iç hukukta yer almasının gerekli olabileceğini hatırlatmaktadır (*Güzel-Türkiye*, başvuru no: 54479/00, 20 Eylül 2005).

Böylece, AİHM, ulusal yetkililerin benzer durumda sahip olduğu takdir payını dikkate alarak, başvuranın mahkumiyetinin yasal amaçlarla orantısız olduğunun düşünülmemeyeceğine kanaat getirmektedir. Sözkonusu şikayetin, açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35/3 ve 35/4 maddeleri uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

III. AİHS'NİN 10. MADDESİ İLE BİRLİKTE 14. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 10. maddesi ile birleşerek AİHS'nin 14. maddesine atıfta bulunan başvuran, Kürt sorunu hakkında yayımladığı makalelerden dolayı mahkum edildiğini ileri sürmektedir.

AİHS'nin 10. maddesi ile ilgili olarak ulaştığı tespiti göz önüne alarak, AİHM, sözkonusu şikayetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35/3 ve 35/4 maddeleri uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre “Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen

telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran 60.000 Euro mesleğini sürdürememesi nedeniyle uğradığı gelir kaybı, 5.000 Euro yargı gideri ile para cezası ve 4.000 Euro avukatlık gideri olmak üzere uğradığı maddi zarar için 69.000 Euro talep etmektedir.

Başvuran ayrıca 100.000.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu meblağlara karşı çıkmaktadır.

AİHM hakkaniyete uygun tazmin açısından dikkate alacağı tek dayanak noktasının başvuranın AİHS'nin 6. maddesi uyarınca öngörülen güvencelerden yararlanamaması olduğunu hatırlatarak, bu güvenceler yerine gelmiş olsaydı davanın ne şekilde sonuçlanacağı konusunda spekülasyon yapamayacağını belirtmektedir.

AİHM başvuranın mevcut başvurudaki ihlal kararı ile giderilemeyecek belirli bir manevi zarara uğradığına itibar etmekte, 41. maddeye göre bu yönde hakkaniyete uygun başvurana 2.000 Euro ödenmesine karar vermektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran AİHM önünde yapmış olduğu yargı giderleri için 12.000 Euro talep etmektedir, başvuran bu yönde kanıtlayıcı herhangi bir belge sunmamıştır.

Hükümet bu miktara karşı çıkmaktadır.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre 41. madde uyarınca bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. Mahkemeye sunulan deliller ve bu yöndeki yerleşik içtihat ışığında AİHM, yargı giderlerine ilişkin talebi reddetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM,

1. Oybirliğiyle, AİHS'nin 6. maddesine ilişkin şikayetin *kabuledilebilir olduğuna*;
2. Oyçokluğuyla, AİHS'nin 10. maddesi hakkındaki şikayetin *kabuledilemez olduğuna*;
3. Oybirliğiyle, başvurunun geri kalanının *kabuledilemez olduğuna*;
4. Oybirliğiyle, AİHS'nin 6. maddesinin *ihlal edildiğine*;
5. Oybirliğiyle,
 - a) AİHS'nin 44 / 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana manevi tazminat olarak 2.000 (iki bin) Euro ödenmesine;
 - b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, bu meblağlara Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin uygulanmasına;

6. Üç karşı dört oyla adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 19 Şubat 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KUŞ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 27817/04
Strazburg
8 Temmuz 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 27817/04 numaralı başvurunun nedeni T.C. vatandaşı Remzi Kuş'un 22 Haziran 2004 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuru.

Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İzmir barosu avukatlarından B. Kaptan tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1944 doğumlu olup Almanya Sinn'de ikamet etmektedir.

Iğdır Belediye Meclisi 6 Ekim 1999 tarihinde Nuh Nebi Camii etrafındaki bazı binaların kamulaştırılmasını beş yıllık şehir planına dahil etmeye karar vermiştir.

Belediye Meclisi 21 Ekim 1999 tarihinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 6. maddesine dayalı olarak Karaağaç mahallesinde bulunan 368 m² yüzölçümündeki 2 no'lu parselin, 131 m² yüzölçümündeki 3 no'lu parselin ve 140 m² yüzölçümündeki 14 no'lu parselin kamulaştırılmasını kararlaştırmıştır.

Belediye Meclisi sözü edilen taşınmazları 22 Ekim 1999 tarihinde «yeşil alan» olarak vasıflandırmıştır.

Belediye Meclisi 28 Ekim 1999 tarihinde 2 no'lu parseli 7.360.000.000 TL., 3 no'lu parseli 2.620.000.000 TL., ve 14 no'lu parseli 1.400.000.000 TL. karşılığında kamulaştırmıştır. Belediye Meclisi kamulaştırma bedellerinin bloke bir banka hesabına yatırılmasına karar vermiştir.

Daha sonra 2 ve 14 no'lu parseller tapuda belediye adına tescil edilmiştir.

Hükümete göre ekonomik sıkıntılar nedeniyle başvuranın 3 numaralı parsel için herhangi bir kamulaştırma bedeli ödenmemiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran 22 Ocak 2001 tarihinde Erzurum İdare Mahkemesi'ne başvuruda bulunarak Iğdır Belediyesi'nin 28 Ekim 1999 tarihli kararının iptali istemiyle dava açmıştır.

İdare Mahkemesi 29 Mayıs 2001 tarihli bir karar ile başvuranın talebini reddetmiştir. Mahkeme, Belediye Meclisi'nin 2942 sayılı Kanun gereğince şehir planına uygun olarak park alanı yapımı için başvuranın taşınmazlarını kamulaştırdığını hatırlatmıştır.

Danıştay 21 Ocak 2003 tarihli bir karar ile ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

8 Aralık 2003 tarihinde alınan ve başvurana 30 Aralık 2003'te tebliğ edilen karar ile Danıştay başvuranın kararın düzeltilmesi talebini reddetmiştir.

Başvuran 22 Şubat 2007 tarihinde AİHM'ye yazmış olduğu mektup ile 2 ve 14 numaralı parsellere ilişkin kamulaştırma bedelini aldığını, buna karşın 3 numaralı parsel için herhangi bir tazminat almadığını bildirmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 6. VE EK 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran 3 numaralı parselin kamulaştırılması ile AİHS'nin 6. ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir. AİHM başvuranın şikayetinin Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi çerçevesinde inceleneceğine itibar etmektedir.

Hükümet başvuranın iddiasına karşı çıkmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

Hükümet 3 numaralı parselin tapuda halen başvuran adına kayıtlı olması nedeniyle kamulaştırma işleminin tamamlanmadığını ifade ederek başvuranın mağdur sıfatına karşı çıkmaktadır.

Başvuran Hükümetin itirazına karşı çıkmaktadır.

AİHM Hükümetin itirazının başvuranın 3 numaralı parselin kamulaştırılmasının Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlali anlamına geldiğini öne sürdüğü şikayeti ile ilintili olduğuna itibar etmektedir. Bu nedenle Hükümetin ön itirazı şikayetin esası ile birlikte incelenecektir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvuruların dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvurular kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esasa dair

Hükümet başvuranın taşınmazının kamu yararına bir park inşası için yasaya uygun şekilde kamulaştırıldığı açıklamasını yapmaktadır. Bu işlem ulusal mahkemeler tarafından da teyid edilmiştir. Hükümet ayrıca ekonomik sıkıntılar nedeniyle taşınmaz için saptanan kamulaştırma bedelinin başvurana ödenemediği açıklamasını yapmaktadır. Bahse konu taşınmaz tapuda halen başvuran adına tescillidir. Hükümet başvuranın mülkiyet hakkına yönelik bir ihlalin sözkonusu olmadığını savunmaktadır.

Başvuran Hükümetin argümanlarına karşı çıkmakta ve iddiasını yinelemekte, Kamulaştırma kararının Danıştay tarafından onanması nedeniyle kamulaştırma işleminin tamamlandığını öne sürmektedir. Başvurana göre arsanın tapuda kendi adına kayıtlı olması basit bir şekli durumdan ibarettir. Başvuran arsalarının park yapmak için kullanılmadığını, oraya bir cami inşa edildiğini ve eklerinde de ticaret yapıldığını beyan etmektedir.

AİHM, Iğdır Belediye Meclisi'nin 28 Ekim 1999 tarihli kararı ile 3 numaralı parselin kamulaştırıldığını tespit etmektedir. Bu uygulama Danıştay tarafından onanmıştır. AİHM bu nedenle sözkonusu parselin kamulaştırıldığı kanaatine varmaktadır. AİHM taşınmazın değeri ile ilintili makul bir meblağ ödemeksizin bir mülkten mahrum bırakmanın aşırı bir uygulama olduğunu ve mutlak bir tazminat yokluğunun Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında, ancak istisnai şartlarda haklı gösterilebileceğini not etmektedir (Bkz Jahn vd.-Almanya kararı no: 46720/99, 72203/01 ve 72552/01). Bu başvuruda başvuran kamulaştırma nedeniyle herhangi bir tazminat elde etmemiştir. AİHM, Hükümetin hiçbir tazminat ödenmemesini meşru kılacak herhangi bir istisnai koşul ortaya koymadığını not eder. AİHM ayrıca Hükümetin başvuranın halen bu parselin maliki olduğu yönündeki argümanına katılmamaktadır. Zira adigeçen kendi tasarrufunda bulunan taşınmazdan tam anlamıyla ve arzu ettiği şekilde istifade edememektedir. Başvuran pratikte malını kullanamadığından AİHM'ye göre yetkililerin tutumundan taşınmazı kamulaştırmak niyetinde oldukları, ancak, ne başvurana tazminat ödemek istedikleri ne basit bir şekilcilik nedeniyle Hazine adına tapuya tescil ettirdikleri ortaya çıkmaktadır.

AİHM bu bağlamda, Devletin bir kurumunun adli bir karar sonucu oluşan bir borcun ödenmemesi için kaynak yetersizliği veya mali sıkıntı bahanesini öne süremeyeceğini ve bu kararın icrasındaki hatırı sayılır gecikmelerin AİHS hükümleri ve 1 no'lu Ek Protokol ile güvence altına alınan haklara yönelik bir ihlali oluşturduğunu hatırlatır (Bkz. Sakarya-Türkiye kararı no: 11912/04). AİHM bu nedenle Hükümetin kamulaştırma işleminin tamamlanmaması nedeniyle başvuranın mağdur sıfatının bulunmadığı yönündeki itirazını reddetmektedir.

Bu durum AİHM'yi başvuranın toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı ve hala katlandığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Bu nedenle Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İNİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASINA İLİŞKİN

AİHS'nin 41. maddesine göre "Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuran 1.150.000 Euro maddi tazminat ve 350.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlalini oluşturan olayın, taşınmaza el konmasına ilişkin bir gayri yasal uygulama değil, uygun tazminat ödenmeyişi olduğunu belirtir (Bkz. Scordion-İtalya kararı (no1), no: 36813/97).

AİHM başvuranın uğradığı maddi zararın Danıştay'ın 8 Aralık 2003'te kesin hüküm haline geldiğinde kendisine ödenmesi gereken kamulaştırma tazminatına denk düştüğüne itibar etmektedir. AİHM ayrıca 2003 yılından itibaren enflasyon nedeniyle paranın uğradığı değer kaybının dikkate alınması gerektiğini hatırlatmakta ve Akkuş-Türkiye (Akkuş-Türkiye kararı, 9 Temmuz 1997) içtihadında benimsenen ilkeye atıfta bulunmaktadır. AİHM ilgili ekonomik veriler ışığında yapılan hesaplama ışığında başvurana 7.500 Euro verilmesini uygun görmektedir.

Bu meblağ, işbu başvuru çerçevesinde incelenen ve iç hukukta başvuran tarafından öne sürülen taleplerin tamamını nihai olarak karşılamaktadır.

AİHM ayrıca ihlal tespiti kararının kendisinin manevi zararın giderilmesi bakımından adil bir tazmini oluşturduğuna itibar etmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran iç hukukta ve AİHM önünde yapmış olduğu yargı giderleri için 61.000 Euro talep etmektedir. Başvuran bu yönde 507,1 TL tutarındaki bir faturayı ve avukatlık sözleşmesinin bir örneğini sunmaktadır.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. AİHM sunulan belgeler ve sözü edilen kıstaslar ışığında başvurana yargı giderleri başlığı altında 500 Euro ödenmesine karar vermektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. a) AİHS'nin 44 / 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergi ve masraflarla birlikte, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurana;
- i. maddi tazminat için 7.500 (yedi bin beş yüz) Euro *ödenmesine*;
 - ii. yargı giderleri için 500 (beş yüz) Euro *ödenmesine*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 8 Temmuz 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

BEŞİR GÖZEN

Başvuru No: 6973/03
29 Nisan 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

KABULEDİLEBİLİRLİĞİNE İLİŞKİN KARAR

OLAYLAR

Beşir Gözen isimli başvuran 1960 doğumlu bir Türk vatandaşıdır ve İstanbul'da ikamet etmektedir. AİHM önünde, İstanbul Barosu avukatlarından A. Bingöl, G. Kartal ve A. Timur tarafından temsil edilmiştir.

Taraflarca sunulduğu şekliyle dava olayları aşağıda olduğu gibi özetlenebilir.

23 Ağustos 1983 tarihinde başvuran yakalanmıştır.

16 Eylül 1983 tarihinde, Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi, başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

19 Ekim 1983 tarihinde, Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi'ne bağlı Cumhuriyet Savcısı diğer kişilerle birlikte başvuran hakkında bir iddianame sunmuş ve başvuranı eski Ceza Kanunu'nun 168/1 maddesi uyarınca PKK'ya (Kürdistan İşçi Partisi) üye olmakla suçlamıştır.

19 Şubat 1985 tarihinde, Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi, başvuranı iddia makamının talebine uygun biçimde mahkum etmiştir.

10 Nisan 1990 tarihinde, Askeri Yargıtay, başvuranın da dahil olduğu sanıklardan bazılarına ilişkin olarak ilk derece mahkemesinin kararını bozmuş ve davayı Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi'ne iade etmiştir.

27 Aralık 1993 tarihinde Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin yargı yetkisini kaldıran 3953 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesini müteakip, 1994 yılında, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, yetkili mahkeme olmuştur.

13 Temmuz 1998 tarihinde, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, mahkum edilmesi yönünde yeterli delil olmadığı gerekçesiyle başvuranı beraat ettirmiştir.

Başvuran, 13 Temmuz 1998 tarihli kararın kendisine hiçbir zaman bildirilmediğini iddia etmiştir.

Sorumlu Hükümet tarafından AIHM'ye sunulan belgelere göre, 31 Temmuz 1998 tarihinde, yetkililer, başvurana, 13 Temmuz 1998 tarihli kararı tebliğ etmeye çalışmışlardır. Başvuran verdiği adreste bulunamamış ve yetkililer tüm çabalara rağmen yeni adresi tespit edememişlerdir.

13 Eylül 2002 tarihinde, başvuran, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi katipliğine başvurmuş ve 13 Temmuz 1998 tarihli kararın bir örneğini temin etmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, AIHS'nin 6/1 maddesi uyarınca, hakkında başlatılan cezai yargılamanın makul süre içinde tamamlanmadığı konusunda şikayetçi olmuştur. Başvuran, Sorumlu Hükümet'e başvurunun bildirilmesini müteakip 14 Kasım 2007 tarihinde sunduğu görüşlerinde, ayrıca, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının hakkaniyete uygun olarak görülmediği ve davasının açık olarak görülmemesi ve kendini savunma haklarından mahrum bırakıldığı hususlarında şikayetçi olmuştur.

HUKUK

1. Başvuran, hakkında başlatılan cezai yargılama süresinin AIHS'nin 6/1 maddesine aykırı olarak "makul süre" şartını aştığı konusunda şikayetçi olmuştur.

Hükümet, ilgili sürecin, Türkiye'nin AIHM'nin zorunlu yargı yetkisini tanıdığı tarih olan 22 Ocak 1990 tarihinde başladığını ve nihai kararın verildiği tarih olan 13 Temmuz 1998'de sona erdiğini belirtmiştir. Dolayısıyla, yargılama, sadece sekiz yıl ve dört ay sürmüştür. Ayrıca, somut dava koşullarında, cezai yargılama süresinin aşırı uzun olarak değerlendirilemeyeceğini ileri sürmüştür. Bu hususta, davanın karmaşıklığına ve başvuranla ortak sanıkların sayısına atıfta bulunmuştur. Hükümet, aynı zamanda, başvuranın bazı duruşmalara katılmayarak yargılama süresini uzamasında etkili olduğunu belirtmiştir. Sonuç olarak, Hükümet, AIHM'den, bu başvuruyu, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabuledilemez bulmasını talep etmiştir.

AİHM, bu şikayetin Hükümet'in iddia ettiği gibi açıkça dayanaktan yoksun olup olmadığını belirlemenin gerekli olmadığı görüşündedir; zira, başvuru, aşağıda belirtilen nedenlerden ötürü kabuledilemezdir.

AİHM, AİHS'nin 35/1 maddesi uyarınca, bir başvuruyu, ancak kesin karardan sonra altı aylık süre içinde kabul edebileceğini yinelemiştir. 35/1 maddesi uyarınca, altı ay süresi, yerel nihai kararın açıklandığı veya başvurana veya avukatına tebliğ edildiği tarihin ertesi gününden itibaren; ya da, iç hukuk ve uygulama uyarınca başvurana kararın bir örneğinin doğrudan tebliğ edilmesinin gerekli olduğu takdirde yazılı kararın alındığı tarihten itibaren işlemeye başlar (bkz., *Kahramanoğlu – Türkiye*, no. 61933/00, 10 Ekim 2006). Ancak, bu ilkenin esnek olmayan bir şekilde uygulanması, altı ay kuralının korumayı amaçladığı yasal güvenlik ile ters düşer (bkz., *Elal ve Diğerleri – Türkiye*, no. 35968/02, 30 Ağustos 2007).

Somut davada, AİHM, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararının 13 Temmuz 1998 tarihinde verildiğini ve söz konusu şikayetin AİHM'ye 25 Kasım 2002 tarihinde, yani dört yıldan uzun bir süre sonra, yapıldığını gözlemlemiştir.

AİHM, ilk olarak, başvurunun bildirilmesini müteakip sorumlu Hükümet tarafından sunulan belgelerin, yetkililerin başvurana Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nin 13 Temmuz 1998 tarihli kararını tebliğ etmeye çalıştıklarını açığa çıkardığını kaydetmiştir. Ancak, başvuran verdiği adreste bulunamamış ve yetkililere yeni adresini bildirmediği için tebliğ gerçekleşmemiştir. AİHM, ayrıca, başvuranın yanıt olarak sunduğu görüşlerinde, Hükümet'in kararın tebliğ edilememesi hususundaki görüşlerine itiraz etmediğini kaydetmiştir.

Son olarak, AİHM, eski Ceza Kanunu'nun 168/1 maddesi uyarınca yasadışı terör örgütüne üye olmakla suçlanan ve böylece çok ağır bir ceza alma tehlikesi taşıyan başvuranın, hakkındaki cezai yargılamanın durumunu öğrenmek için dört yıldan uzun bir süre beklediği için kararın verildiği tarihten haberdar olmak için yerel yargılamayı gerekli özen ile takip etmediğini değerlendirmiştir (bkz., yukarıda anılan, *Elal ve Diğerleri*, karşıt olarak *Mahmut Aslan – Türkiye*, no.74507/01, 2 Ekim 2007). Bu değerlendirme, başvuranın, görüşlerinde, yargılamanın sonucunu öğrenmek için neden 13 Eylül 2002 tarihine kadar beklediğine yönelik tatmin edici bir açıklamada bulunmaması karşısında bilhassa önem kazanmaktadır.

Yukarıda belirtilenler göz önüne alındığında, AİHM, başvuranın, başvurunun bu kısmını 25 Kasım 2002 tarihinde sunmuş olması gerekçesiyle altı ay kuralına uymadığını değerlendirmiştir. AİHM, bu şikayetin, AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmesi gerektiği kararını vermiştir.

Başvuran, 14 Kasım 2007 tarihli görüşlerinde, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının hakkaniyete uygun olarak görülmediği ve davasının açık olarak görülmemesi ve kendini savunma haklarından mahrum bırakıldığı hususlarında şikayetçi olmuştur.

AİHM, başvuran hakkındaki cezai yargılamanın 13 Temmuz 1998 tarihinde sona erdiğini; ancak, AİHM'ye şikayetlerin 14 Kasım 2007 tarihinde, yani altı aydan uzun bir süre sonra, yapıldığını gözlemlemiştir.

AİHM, söz konusu şikayetlerin gerekli süre içinde yapılmadığını ve AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmesi gerektiğini belirtmiştir. Dolayısıyla,

AİHS'nin 29/3 maddesinin uygulanmasına devam edilmemesi ve başvurunun reddedilmesi uygundur.

Bu sebeplerle, AİHM oybirliğiyle

Başvurunun kabuledilemez olduğuna *karar vermiştir*.

Stanley Naismith
Katip Yardımcısı

Josep Casadevall
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Genelge

Başbakanlıktan:

GENELGE **2010/13**

Anayasamızın eşitlik ilkesi çerçevesinde; ülkemizde yaşayan gayrimüslim azınlıklara mensup Türk vatandaşları, bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları gibi, ayrılmaz parçası oldukları ulusal kültür ve kimlik yanında, kendi kimlik ve kültürlerini yaşama ve yaşatma imkanına sahip bulunmaktadır.

Bu vatandaşlarımızın Devlet önündeki iş ve işlemlerinde kendilerine güçlük çıkarılmaması, haklarına hanel getirilmemesi, ilgili mevzuat gereği olduğu gibi, Devletimizin ve Türk ulusunun bir parçası olduklarının kendilerine hissettirilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Son yıllarda sürdürülen demokratikleşme çalışmaları çerçevesinde ülkemizdeki gayrimüslim azınlıkları ilgilendiren konularda yapılan düzenlemelere rağmen, uygulamadan kaynaklanan bazı sebeplerle bu konudaki sorunların tam anlamıyla giderilemediği görülmektedir.

Bu itibarla, kontrolü belediyelere geçmiş olan gayrimüslim mezarlıklarının korunma ve bakımı konularında gereken özenin gösterilmesi, gayrimüslim cemaat vakıfları lehine sonuçlanan mahkeme kararlarının tapu dairelerince hassasiyetle uygulanması, taviz bedeli ile ilgili uygulamalarda mağduriyetlere sebep olunmaması, T.C. vatandaşı gayrimüslim cemaat liderlerinin protokol uygulamalarında statülerine uygun bir şekilde konumlandırılmaları, gayrimüslim cemaatler aleyhine yapılan kin ve düşmanlığı teşvik edici yayınlara karşı gerekli yasal işlemlerin derhal başlatılması gibi uygulamalar örnek olmak üzere, gayrimüslim azınlıklarla ilgili tüm uygulamalarda yukarıda bahsedilen bilinçle hareket edilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, ilgili kurum ve kuruluşların bu konuda uygulamadan kaynaklanabilecek sorunların tam anlamıyla giderilmesi için gereken hassasiyeti göstermeleri hususunda bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN

[R.G. 13 Mayıs 2010 – 27580]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Tarım ve Köyişleri Bakanlığında:

TÜRK GIDA KODEKSİ MİKROBİYOLOJİK KRİTERLER TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2010/16)

MADDE 1 – 6/2/2009 tarihli ve 27133 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Gıda Kodeksi-Mikrobiyolojik Kriterler Tebliği'nin 5 inci maddesinin 6 ncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Aynı Tebliğin EK-1’inde yer alan (2) nolu dip notu aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“AKS: Toplam aerobik mezofilik koloni sayısı”

MADDE 3 – Aynı Tebliğin EK-1’inde yer alan 15.9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“

15.9. Gıda takviyeleri	E.coli	5	0	<10 ¹
------------------------	--------	---	---	------------------

”

MADDE 4 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

[R.G. 07 Mayıs 2010 – 27574]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sermaye Piyasası Kurulundan:

BİRLEŞME İŞLEMLERİNE İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ (SERİ: I, NO:41)

MADDE 1 – 14/7/2003 tarihli ve 25168 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Seri I, No:31 sayılı Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinin 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 5** – Birleşmeye taraf ortaklıkların birleşme işlemine esas alınacak finansal tablolarının Kurulun muhasebe standartlarına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde hazırlanması ve Kurulun bağımsız denetim standartları çerçevesinde özel bağımsız denetimden geçirilmesi zorunludur. Birleşmeye esas finansal tabloların Kurul düzenlemeleri uyarınca bağımsız denetiminin yapılmış olması halinde, özel bağımsız denetim koşulu aranmaz. Birleşme işlemine taraf olan ortaklıklardan konsolide finansal tablo düzenlemekle yükümlü olanların konsolide, diğerlerinin solo finansal tablolarının birleşme işlemlerinde esas alınması zorunludur.

Birleşmeye esas alınacak finansal tabloların tarihi ile birleşme sözleşmesinin nihai olarak onaylanacağı genel kurul toplantı tarihi arasındaki sürenin, 9 ayı geçmemek üzere 6 ayı aşması halinde, birleşmeye taraf ortaklıklarca, İMKB’de işlem gören ortaklıkların duyuru metninin yayımlandığı tarih itibarıyla kamuya açıklamak zorunda oldukları en yakın tarihli finansal tabloların hazırlanması ve duyuru metni ekinde kamuya açıklanması zorunludur.

Birleşme sözleşmesi ile duyuru metnine Kurulca onay verildiği tarihe kadar, birleşme oranının hesaplanmasında esas alınan özkaynakları ve finansal tabloları önemli ölçüde etkileyen veya birleşme oranının değişmesi sonucuna yol açan gelişmeler olduğu takdirde;

a) Birleşmeye esas finansal tabloları denetleyen bağımsız denetim şirketi, söz konusu gelişmelerin anılan finansal tablolar üzerindeki etkilerini gösteren bir rapor hazırlar.

b) Tebliğin 8 inci maddesi kapsamında uzman kuruluş tarafından hazırlanan rapor, gelişmeler çerçevesinde yenilenir.

Birleşmeye taraf ortaklıkların kâr dağıtımına ilişkin genel kurul kararlarının birleşmeye esas alınacak finansal tablo tarihinden sonra alınması halinde kâr dağıtımının etkilerinin birleşme oranının hesaplanmasında dikkate alınması zorunludur.

TTK’nın 324 üncü maddesi hükmü çerçevesinde aktiflerin satış fiyatı esas alınarak düzenlenen bilançoya göre sermayesinin 2/3’ü karşılıksız kalan ortaklık, devralan ortaklık sıfatıyla birleşme işlemine katılamaz.”

MADDE 2 – Aynı Tebliğ 10 uncu maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Birleşmede özellikli durumlar

MADDE 10/A – Bir veya birden fazla ortaklığın, paylarının % 95’i veya daha fazlasına sahip başka bir ortaklık tarafından devralınması suretiyle birleşmede, devralan ortaklığın hisselerinden devrolan ortaklıkların ortaklarına verilmesini gerektirmeyen durumlarda, bu Tebliğin;

- a) 5 inci maddesinde yer alan bağımsız denetim raporu,
- b) 8 inci maddesinde yer alan uzman kuruluş raporu,
- c) 10 uncu maddesinde yer alan yönetim kurulu raporu aranmaz.

Bu madde kapsamında yapılan birleşme işlemlerinde bu Tebliğ ve eklerinde yer alan ilgili olmayan hükümler uygulanmaz.”

MADDE 3 – Aynı Tebliğin 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11 – Birleşme sözleşmesinin onaylanacağı genel kurul toplantılarından önce bu Tebliğin 4 numaralı ekinde yer alan belgelerle, birleşmeye esas alınacak finansal tabloların tarihini izleyen 4 üncü ayın sonuna kadar Kurula başvurularak onay alınması zorunludur.

Söz konusu başvuru, Kurul tarafından Kanunun amaç ve ilkeleri çerçevesinde incelenerek sonuçlandırılır.”

MADDE 4 – Aynı Tebliğin 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birleşmeye taraf ortaklıklarca hazırlanan ve Kurul tarafından onaylanan duyuru metni ve eki birleşme sözleşmesi; birleşmeye taraf ortaklıklardan en az birinin paylarının Borsada işlem görmesi halinde, Kamuyu Aydınlatma Platformunda ve ilgili ortaklıkların internet sitelerinde; hisse senetleri Borsada işlem görmeyen ortaklıklarda Kurul ve varsa ilgili ortaklıkların internet sitelerinde, birleşme sözleşmesinin onaylanacağı genel kurul toplantı tarihinden en az 30 gün önceden başlamak üzere birleşme işlemi tamamlanıncaya kadar ilan edilir. Ayrıca birleşmeye ilişkin özet bilgileri içeren, esasları Kurul tarafından belirlenen ve hisse senetleri Borsada işlem görmeyen ortaklıklarca hazırlanacak olan sirküler, mahallinde yayınlanan veya dağıtılan en az bir gazetede birleşme sözleşmesinin onaylanacağı genel kurul toplantısından en az 30 gün önce ilan edilerek kamuya duyurulur. Birleşmeye taraf ortaklık merkezlerinin aynı ticaret sicil bölgesinde bulunması durumunda sirküler ilanı yükümlülüğü,

tek bir ortaklık tarafından da yerine getirilebilir. Ortaklıklar, mahalli gazetede ilan yükümlülüklerini ülke çapında dağıtılan gazetelerde ilan etmekle de yerine getirebilirler.”

MADDE 5 – Aynı Tebliğin 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 14** – Kurula sunulan belgeler Kanunun amaç ve ilkeleri çerçevesinde incelenerek;

a) Ortaklık devralma yoluyla birleşme işleminde ihraç edilecek hisse senetleri ile devralan ortaklığın Kurul kaydında bulunmayan hisse senetleri,

b) Yeni ortaklık kurulması yoluyla birleşme işleminde ise birleşme neticesinde kurulacak olan yeni ortaklığın, birleşme nedeniyle tüzel kişilikleri sona eren ortaklıkların Kurul kaydında bulunmayan sermayesine isabet eden hisse senetleri

Kurul kaydına alınır.

Bu Tebliğin 13 üncü maddesi çerçevesinde yapılan genel kurul toplantılarını takip eden 15 gün içerisinde (EK/7)'deki belgelerle birlikte kayda alma belgesi verilmesi amacıyla Kurula başvurulur.”

MADDE 6 – Aynı Tebliğin 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 15** – Hisse senetlerinin dağıtılacağı yerler, dağıtımın başlayacağı tarihten en az 2 iş günü önce, hisse senetlerinin dağıtımına ilişkin duyuru ile 12 nci maddenin birinci fıkrasında sirküler için belirtilen esaslara uygun olarak ilan edilir.

Esas sermaye sistemindeki ortaklıkların hisse senetlerinin;

a) Ortaklık devralma yoluyla birleşme işleminde, sermaye artırımının Ticaret Siciline tescilinden,

b) Yeni ortaklık kurulması yoluyla birleşme işleminde, yeni kurulacak ortaklığın tescilinden itibaren

hamiline yazılı olmaları halinde 30 gün, nama yazılı olmaları halinde 90 gün içerisinde teslim edilmesi zorunludur.

Kayıtlı sermaye sistemindeki ortaklıkların hisse senetlerinin değişim işlemine tescile mesnet belgenin tescil tarihinden itibaren 15 gün içerisinde başlanması zorunludur.

Sermaye piyasası araçlarının kaydedilmesine ilişkin düzenlemeler saklıdır.”

MADDE 7 – Aynı Tebliğin 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 16** – Birleşme işlemine taraf ortaklıklar;

a) Genel kurul kararları ile sermaye artırımını ve diğer esas sözleşme değişikliklerinin tescil ve ilanına ilişkin TTSG,

b) İnfisah eden ortaklık/ortaklıkların ticaret sicilinden terkinine ilişkin TTSG ile sirküler ve hisse senetlerinin dağıtımına ilişkin duyurunun ilan edildiği gazetelerin birer nüshasını ilk ilanları izleyen 6 iş günü içerisinde Kurula gönderirler.”

MADDE 8 – Aynı Tebliğe 20 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“**Bölünme**

MADDE 20/A – Özelleştirme kapsamında olanlar dahil, halka açık ortaklıkların son bilanço aktif toplamının en az %15'i tahsis edilerek yeni ortaklık veya ortaklıklar kurulması veya tüzel kişiliklerinin sona erdirilerek yeni ortaklık ve ortaklıklar kurulması halinde, yeni ortaklık veya ortaklıkların hisse senetlerinin, Kurula kaydettirilmesi zorunludur.

Yeni kurulacak ortaklık veya ortaklıkların ortakları arasındaki sermaye dağılımı halka açık ortaklığın sermaye yapısından farklı ise, yetkili organlarca bölünmeye ilişkin karar alınmadan önce Kuruldan onay alınması zorunludur.”

MADDE 9 – Aynı Tebliğin 5, 6, 8/A ve 8/B numaralı ekleri Tebliğ metninden çıkarılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihte Kurul nezdinde mevcut bulunan birleşme başvuruları işbu Tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

MADDE 10 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11 – Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

[R.G. 08 Mayıs 2010 – 27575]

 [İçindekilere dön](#)

Devlet Bakanlığından:
**TEHLİKELİ MADDELER İÇİN YAPTIRILACAK ZORUNLU SORUMLULUK
SİGORTALARINA İLİŞKİN TARİFE VE TALİMAT**

Bu Tarife ve Talimat 2010/190 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 2001/2443 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla değişik 87/12028 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen "Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthali, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük" uyarınca yaptırılması gereken sigortaları kapsar.

**I. TEHLİKELİ MADDELER ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI -
TEHLİKELİ ATIK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI**

2010/190 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen "Tehlikeli Maddeler İçin Yaptırılacak Sorumluluk Sigortaları Hakkında Karar" ve 2001/2443 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla değişik 87/12028 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen "Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthali, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük" çerçevesinde Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarına aşağıdaki Tarife ve Talimat uygulanır.

A. Tarife

1. Aşgari teminat tutarları dönemsel olarak bu Tarife ve Talimat eki tablolarda belirlenmiştir.

2. Sigorta primleri, sigorta şirketlerince serbestçe belirlenir ve peşin olarak tahsil edilir.

B. Talimat

1. Sigorta şirketleri sigorta primlerini aşağıdaki esaslara göre tespit eder:

a) Tehlikeli maddelerin/tehlikeli atıkların üretimi, depolanması ve toptan veya perakende satışı ile uğraşan işyerleri için sigorta primi, sigortalanacak işyerinin tahmini satış hasılatı, konumu ve mevcut güvenlik önlemleri dikkate alınarak belirlenir. Tehlikeli maddelerin/tehlikeli atıkların kullanımıyla işte çalışacak kişiler için yaptırılacak sigortalarda prim hesaplanmasında tehlikeli maddenin/tehlikeli atığın cins ve miktarının belirtildiği ihtiyaç raporunda yer alan hususlar, tehlikeli maddenin/tehlikeli atığın hangi amaçla kullanılacağı, kullanılacağı yerin ve işin nitelikleri göz önünde bulundurulur.

b) Tehlikeli maddelerin/tehlikeli atıkların taşınması ve/veya dağıtım işlerinin demiryolu, karayolu, denizyolu ve havayolu taşıtları ile gerçekleştirilmesi halinde sigorta primi, araç bazında veya sigorta dönemi süresince araç ile taşınacak tahmini miktar üzerinden belirlenir. Taşımacılık ve/veya dağıtım işlerinin boru hattı ile gerçekleştirilmesi halinde ise tahmini taşıma miktarı, (m³ x km) veya (ton x km) kıstası esas alınarak hesaplanır. Taşımacılık ve/veya dağıtım işlerinin prim hesabında, taşımanın izleyeceği güzergah ve bu taşımacılıkla ilgili mevcut güvenlik önlemleri de dikkate alınır.

2. Tahmini satış hasılatı veya tahmini taşıma miktarı, satış hasılatını tespiti yarayacak defter ve kayıtlar; kullanım tutarı, tehlikeli maddeler/tehlikeli atıklar için düzenlenecek ihtiyaç raporu üzerinden hesaplanır. Sigortacı, bu amaçla firma kayıtlarını incelemeye yetkili olup, sigorta ettiren bu incelemenin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür. Belirlenecek satış hasılatı

veya taşıma miktarı hiçbir şekilde bir önceki yılın gerçekleşen satış hasılatından veya taşıma miktarından düşük olamaz.

Sigorta ettirenin işyerinde bu sigorta kapsamı dışındaki faaliyetleri nedeniyle elde ettiği gelirler, satış hasılatı veya taşıma miktarının tespitinde dikkate alınmaz.

3. Bu Tarife ve Talimat kapsamına giren maddeleri üreten ve/veya tüpleyen firmalar, dilerlerse, nakliyecilerin, depocuların ve bayilerin tek tek yaptırmak zorunda oldukları bu Tarife ve Talimat kapsamındaki sigortaları "Grup Tehlikeli Maddeler/Tehlikeli Atık Zorunlu Sorumluluk Sigortası" yaptırarak tek bir poliçe altında toplayabilirler. Bu takdirde poliçede, nakliyeciler için aracın plakası, ruhsat numarası, işletenin isim ve ticari unvanı, depocu ve bayiler için ise, bunların isim veya ticari unvanı ve işyerleri birden fazla ise işyerleri tek tek belirtilir.

4. Bu Tarife ve Talimat ile belirlenen teminat tutarları yürürlükteki tüm sigorta sözleşmelerine herhangi bir ek prim alınmaksızın uygulanır.

II. TÜP GAZ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

2010/190 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen "Tehlikeli Maddeler İçin Yaptırılacak Sorumluluk Sigortaları Hakkında Karar"a göre yapılacak Tüp Gaz Zorunlu Sorumluluk Sigortalarına aşağıdaki Tarife ve Talimat uygulanır.

A. Tarife

1. Asgari teminat tutarları dönemsel olarak bu Tarife ve Talimat eki tablolarda belirlenmiştir.

2. Sigorta primleri, sigorta şirketlerince serbestçe belirlenir ve peşin olarak tahsil edilir.

B. Talimat

1. Sigorta primi, sigortalanacak işyerinin tahmini satış hasılatı, konumu ve mevcut güvenlik önlemleri dikkate alınarak belirlenir.

2. Tahmini satış hasılatı, sigortacı ve sigorta ettiren tarafından satış hasılatını tespiti yarayacak defter ve kayıtlar üzerinden hesaplanır. Sigortacı, tahmini satış hasılatı miktarının tespiti bakımından firma kayıtlarını incelemeye yetkili olup, sigorta ettiren bu incelemenin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür. Belirlenecek satış hasılatı hiçbir şekilde bir önceki yılın gerçekleşen satış hasılatından düşük olamaz.

Sigorta ettirenin işyerinde bu sigorta kapsamı dışındaki faaliyetleri nedeniyle elde ettiği gelirler, satış hasılatı tespitinde dikkate alınmaz.

3. Bu Tarife ve Talimat ile belirlenen teminat tutarları yürürlükteki tüm sigorta sözleşmelerine herhangi bir ek prim alınmaksızın uygulanır.

III. ORTAK HÜKÜMLER

1. İlgili kurumlarca 2010/190 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki "Tehlikeli Maddeler İçin Yaptırılacak Sorumluluk Sigortaları Hakkında Karar" kapsamındaki sigortalar için yapılacak düzenlemeler, anılan Karar'ın 9 uncu maddesi uyarınca bu Tarife ve Talimatta belirlenen esaslara uygun olarak yapılır.

2. Sigorta şirketleri bu Tarife ve Talimatta düzenlenen sigortaların yaptırılmış olması kaydıyla bu Tarife ve Talimat konusu faaliyet ve maddeler için bu Tarife ve Talimat ile tespit edilen teminat limitlerinin üstünde teminat verebilirler.

IV. GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1- 2010/190 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki "Tehlikeli Maddeler İçin Yaptırılacak Sorumluluk Sigortaları Hakkında Karar"ın yürürlüğe girdiği tarihten önce, 14/9/1991 tarihli ve 91/2253 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca akdedilmiş olan tehlikeli maddeler ve tüpgaz sorumluluk sigortası sözleşmeleri, sigorta sürelerinin sonuna kadar geçerlidir.

Bahsi geçen Karar uyarınca hazırlanan Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atıklar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları ile bu Tarife ve Talimat yürürlüğe girmeden önce akdedilen tehlikeli maddeler ve tüpgaz sorumluluk sigortası sözleşmeleri, 14/9/1991 tarihli ve

91/2253 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve anılan Karara istinaden kabul edilen genel şart ile tarife ve talimat hükümleri çerçevesinde düzenlenir. Bu sözleşmeler sigorta sürelerinin sonuna kadar geçerliliğini korur.

İlk defa 2010/190 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki “Tehlikeli Maddeler İçin Yaptırılacak Sorumluluk Sigortaları Hakkında Karar” kapsamındaki sigortaları yaptırmaları gereken gerçek ve tüzel kişiler sigortalarını, söz konusu Karara göre düzenlenen Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atıklar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları ile bu Tarife ve Talimatın yürürlüğe girmesinden itibaren bir ay içinde yaptırmak zorundadır. 2872 sayılı Çevre Kanununun 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrası hükmü saklıdır.

V. YÜRÜRLÜK

Bu Tarife ve Talimat 11/5/2010 tarihinde yürürlüğe girer. Bu Tarife ve Talimatın yürürlüğe girmesiyle birlikte 18/06/2008 tarihli ve 26910 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası ve Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatları ile söz konusu Tarife ve Talimatların ek ve değişiklikleri yürürlükten kalkar.

EKLER

Tablo 1
Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası İçin
11/5/2010 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Asgari Sigorta Teminatları

	Asgari Teminatlar (TL)				
	A- Maddi	B- Tedavi Giderleri		C- Daimi sakatlık ve Ölüm	
		Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
1. Tehlikeli maddelerin/Tehlikeli atıkların üretim, depolama, toptan satışı ve kullanımı ile uğraşan işyerleri. Satış hasılatı / kullanım tutarı (*):					
a) 325.000 TL'ye kadar olanlar	35.000	175.000	700.000	175.000	700.000
b) 325.000-1.300.000 TL olanlar	70.000	175.000	1.400.000	175.000	1.400.000
c) 1.300.000-6.500.000 TL olanlar	140.000	175.000	2.800.000	175.000	2.800.000
d) 6.500.000-40.000.000 TL olanlar	350.000	175.000	4.200.000	175.000	4.200.000
e) 40.000.000 TL'den fazla olanlar	1.050.000	175.000	8.400.000	175.000	8.400.000
2. Piroteknik malzemeler ile kibrit, her türlü ispirto ve alkol hariç diğer tehlikeli maddelerin perakende satışı ile uğraşan işyerleri	105.000	175.000	1.400.000	175.000	1.400.000
3. Tehlikeli maddelerin/Tehlikeli atıkların taşınması ve/veya dağıtımına yönelik taşıma işleri:					
a)Demiryolu ve karayolu taşıtları ile	350.000	175.000	2.800.000	175.000	2.800.000
b)Denizyolu, havayolu taşıtları ve boru hattı ile	1.050.000	175.000	4.200.000	175.000	4.200.000

Tablo 2
Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası İçin

1/1/2011 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Asgari Sigorta Teminatları

	Asgari Teminatlar (TL)				
	A- Maddi	B- Tedavi Giderleri		C- Daimi sakatlık ve Ölüm	
		Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
1. Tehlikeli maddelerin/Tehlikeli atıkların üretim, depolama, toptan satışı ve kullanımı ile uğraşan işyerleri. Satış hasılatı / kullanım tutarı (*):					
a) 325.000 TL'ye kadar olanlar	40.000	200.000	800.000	200.000	800.000
b) 325.000-1.300.000 TL olanlar	80.000	200.000	1.600.000	200.000	1.600.000
c) 1.300.000–6.500.000 TL olanlar	160.000	200.000	3.200.000	200.000	3.200.000
d) 6.500.000–40.000.000 TL olanlar	400.000	200.000	4.800.000	200.000	4.800.000
e) 40.000.000 TL'den fazla olanlar	1.200.000	200.000	9.600.000	200.000	9.600.000
2. Piroteknik malzemeler ile kibrit, her türlü ispiro ve alkol hariç diğer tehlikeli maddelerin perakende satışı ile uğraşan işyerleri	120.000	200.000	1.600.000	200.000	1.600.000
3. Tehlikeli maddelerin/Tehlikeli atıkların taşınması ve/veya dağıtımına yönelik taşıma işleri:					
a)Demiryolu ve karayolu taşıtları ile	400.000	200.000	3.200.000	200.000	3.200.000
b)Denizyolu, havayolu taşıtları ve boru hattı ile	1.200.000	200.000	4.800.000	200.000	4.800.000

Tablo 3

Tüp Gaz Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası İçin 11/5/2010 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Asgari Sigorta Teminatları

Maddi Zararlar	Kaza Başına 35.000 TL
Tedavi Giderleri	Kişi Başına 175.000 TL Kaza Başına 700.000 TL
Daimi Sakatlık ve Ölüm	Kişi Başına 175.000 TL Kaza Başına 700.000 TL

Tablo 4

Tüp Gaz Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası İçin 1/1/2011 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Asgari Sigorta Teminatları

Maddi Zararlar	Kaza Başına 40.000 TL
Tedavi Giderleri	Kişi Başına 200.000 TL Kaza Başına 800.000 TL
Daimi Sakatlık ve Ölüm	Kişi Başına 200.000 TL Kaza Başına 800.000 TL

———— • ————

Tarım ve Köyişleri Bakanlığında:
**TÜRK GIDA KODEKSİ BELİRLİ GIDA MADDELERİNDE DİOKSİNLERİN VE
DİOKSİN BENZERİ POLİKLORLU BİFENİLLERİN SEVİYESİNİN RESMİ
KONTROLÜ İÇİN NUMUNE ALMA, NUMUNE HAZIRLAMA VE
ANALİZ METODU KRİTERLERİ TEBLİĞİ
(TEBLİĞ NO: 2010/18)**

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; belirli gıda maddelerinde bulunan dioksinler (PCDD ve PCDF) ve dioksin benzeri poliklorlu bifenillerin (PCB) seviyesinin resmi kontrolü için gıda maddelerinden numune alma, numune hazırlama ve analiz metodu kriterlerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, belirli gıda maddelerinde bulunan dioksinler (PCDD ve PCDF) ve dioksin benzeri PCB'lerin seviyesinin resmi kontrolü için numune alma metodunu ve resmi kontrollerde kullanılan analiz metotları için numune hazırlanmasını ve kriterlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 7 nci ve 8 inci maddelerine göre hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğ'de geçen;

- a) Alt parti: Numune alma metodunu uygulamak amacıyla büyük bir partiden fiziksel olarak ayrılmış ve tanımlanmış kısmı,
- b) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- c) Birincil numune / İnkremental numune: Parti veya alt partinin tek bir yerinden alınan materyal miktarını,
- ç) Laboratuvar numunesi: Paçal numuneyi temsil eden ve laboratuvar için hazırlanmış numuneyi,
- d) Paçal numune: Parti veya alt partiden alınan birincil numunelerin tamamının birleştirilmesi ile elde edilen numuneyi,
- e) Parti: Numuneyi alan gıda denetçisi tarafından; orijin, çeşit, ambalajlayıcı, sevkiyatçı, ambalaj tipi, işaretleme gibi özelliklerinin aynı olduğu belirlenen ve bir seferde teslim edilen gıda maddesinin tanımlanabilir miktarını,
- f) Şahit numune: Paçal numuneden itirazlı durumlar için ayrılan numuneyi, ifade eder.

Numune alma

MADDE 5 – (1) Belirli gıda maddelerinde bulunan dioksinler ve dioksin benzeri PCB'lerin seviyesinin resmi kontrolü için numune alma usul ve esasları EK-1'de yer almaktadır.

Numune hazırlama ve analiz metodu kriterleri

MADDE 6 – (1) Belirli gıda maddelerinde bulunan dioksinler ve dioksin benzeri PCB'lerin seviyesinin resmi kontrolü için analiz metodu kriterleri ve numune hazırlama usul ve esasları EK-2'de yer almaktadır.

Avrupa Birliğine Uyum

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğ, 1883/2006/EC sayılı Belirli Gıda Maddelerinde Bulunan Dioksinlerin ve Dioksin Benzeri PCB'lerin Seviyelerinin Resmi Kontrolü için Numune Alma ve Analiz Metotlarını belirleyen Komisyon Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Denetim

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğ'e ait hükümler, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanuna göre Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından denetlenir.

Uyum Zorunluluğu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Halen faaliyet gösteren ve bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerden resmi kontroller için numune alan ve analizi yapan kurum ve kuruluşlar bir yıl içerisinde bu Tebliğ hükümlerine uymak zorundadırlar.

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

EK – 1

Numune Alma Usul ve Esasları

(1) – Genel hükümler

- a) Numune, gıda denetçisi tarafından alınmalıdır.
- b) İncelenecek olan her parti veya alt partiden ayrı ayrı numune alınmalıdır. Balık ve balık ürünleri için, balığın boyutu karşılaştırılabilir olmalıdır. Bir yükleme içinde balığın ağırlığı ve/veya boyutu karşılaştırılabilir değilse, yükleme hala bir parti olarak göz önünde tutulabilir ancak, özel bir numune alma metodu uygulanmalıdır.
- c) Numune alma ve numune hazırlama aşamalarında dioksinler ve dioksin benzeri PCB'lerin içeriğini, dolayısıyla analitik hesaplamayı veya paçal numunenin partiyi temsil edebilirliğini etkileyecek herhangi bir değişikliği önlemek için gerekli önlemler alınmalıdır.
- ç) Birincil numune, parti veya alt parti içinde mümkün olduğunca farklı yerlerden alınmalıdır. Bu şekilde alınmadığı durumlarda ise mutlaka (ğ) bendinde belirtilen kayıtlara işlenmelidir.
- d) Paçal numune, birincil numunelerin birleştirilmesiyle oluşmalıdır. Uygulamada mümkün olmayan durumlar haricinde, paçal numune en az 1 kg olmalıdır.
- e) Her bir alt parti fiziksel olarak ayrılabilir ve tanımlanabilir olmalıdır.
- f) Paçal numunenin, alındığı parti veya alt partiyi temsil ettiğinden emin olunmalıdır.
- g) Numunelerin taşınması ve depolanması sırasında numunenin içeriğini değişimden koruyacak gerekli tüm önlemler alınmalıdır. Her bir numune, temiz, kontaminasyonu, numune kabı ile etkileşmesinden dolayı analitik kaybı ve taşıma sırasında numunenin zarar görmesini yeteri oranda önleyecek nitelikteki kaplara konularak taşınmalıdır.
- ğ) Resmi kontroller için alınan her numune alındığı yerde mühürlenmelidir. Her numune için, temsil ettiği partiyi açıkça tanımlayacak şekilde kayıt tutulmalıdır. Bu kayıta numune alma tarihi, yeri ve analizi yapacak kişiye yardımcı olacak diğer bilgiler de yer almalıdır.
- h) Şahit numune, homojen paçal numuneden alınmalı ve İl Müdürlüğü tarafından uygun koşullarda muhafaza edilmelidir. Şahit numune, en az iki analize izin verecek yeterli miktarda olmalıdır.

(2) – Numune alma planları

Uygulanan numune alma metodu, paçal numunenin kontrol edilecek parti veya alt partiyi temsil ettiğini sağlayacak nitelikte olmalıdır.

a) Partinin alt partilere bölünmesi

Alt partinin fiziksel olarak ayrılabilmesi şartıyla, büyük partiler alt partilere bölünmelidir. Bitkisel yağlar gibi büyük dökme partilerde satışa sunulan ürünler için Tablo-1 uygulanmalıdır. Diğer ürünler için Tablo-2 uygulanmalıdır. Parti ağırlığının her zaman alt parti ağırlıklarının tam katı olamayacağı dikkate alındığında; alt parti ağırlığı, tablolarda verilen alt parti ağırlığını en fazla % 20 oranında geçebilir.

Tablo - 1
Dökme Partilerde Satışa Sunulan Ürünler İçin Partinin Alt Partilere Bölünmesi

Parti ağırlığı (ton)	Alt parti sayısı ya da ağırlığı
≥ 1500	500 ton
> 300 ve < 1500	3 alt parti
≥ 50 ve < 300	100 ton
< 50	Alt partilere bölünmez

Tablo - 2
Diğer Ürünler İçin Partinin Alt Partilere Bölünmesi

Parti ağırlığı (ton)	Alt parti sayısı ya da ağırlığı
≥ 15	15-30 ton
< 15	Alt partilere bölünmez

b) Birincil numunelerin sayısı

Birincil numunelerin birleştirilmesi ile oluşan paçal numune en az 1 kg olmalıdır. Parti veya alt partiden alınması gereken minimum birincil numune sayısı, Tablo-3 ve Tablo-4'e uygun olmalıdır.

Dökme sıvı ürünler için, parti veya alt parti numune almadan hemen önce mümkün olduğunca uzun süre ve ürün kalitesini etkilemeyecek şekilde bir alet ile veya mekanik olarak iyice karıştırılmalıdır. Bu durumda, verilen parti veya alt parti içinde bulaşanların homojen bir dağılım gösterdiği varsayılır. Bu nedenle, paçal numuneyi oluşturmak için parti veya alt partiden üç adet birincil numune alınması yeterlidir.

Birincil numunelerin ağırlığı eşit miktarda olmalıdır. Bir birincil numunenin ağırlığı, en az 100 gr olmalıdır.

Bu metottan farklı uygulamalar, EK-1'in 1 inci maddesi (ğ) bendinde belirtildiği şekilde kayıt edilmelidir. Tablo-3 ve Tablo-4'te verilen tekli paketler ve dökme partiler için alınması gereken birincil numune miktarından farklı olarak, tavuk yumurtası için paçal numune miktarı en az 12 yumurta olmalıdır.

Tablo - 3
Parti veya Alt Partiden Alınması Gereken Minimum Birincil Numune Sayısı

Parti/Alt partinin ağırlığı ya da hacmi (kg ya da L)	Alınması gereken minimum birincil
< 50	3
50 – 500	5
> 500	10

Parti veya alt partinin tekli paketler ya da birimlerden oluştuğu durumda, paçal numuneyi oluşturmak için alınması gereken paket veya birimlerin sayısı Tablo-4'te verilmiştir.

Tablo - 4

Parti veya Alt Parti Tekli Paketler ya da Birimlerden Oluşuyorsa, Paçal Numuneyi Oluşturmak İçin Alınması Gereken Paket veya Birimlerin (Birincil numuneler) Sayısı

Parti/Alt parti içindeki birimlerin ya da paketlerin	Alınması gereken paket veya birim
1 – 25	En az bir paket ya da birim
26 – 100	En az 2 paket ya da birim, yaklaşık % 5
> 100	Maksimum 10 paket ya da birim, yaklaşık % 5

c) Karşılaştırılabilir boyut ve ağırlıkta bütün halindeki balıklar içeren partilerden numune alınması için özel hükümler

Balıklar, boyut ve ağırlık açısından % 50 den fazla oranda farklılık göstermediği zaman, karşılaştırılabilir boyut ve ağırlıkta olarak kabul edilir.

Partiden alınması gereken birincil numune sayısı Tablo-3'te tanımlanmıştır. Birincil numunelerin birleştirilmesi ile oluşan paçal numune en az 1 kg olmalıdır.

Numune alınacak partinin, her bir balığın ağırlığı ortalama 1 kg dan küçük olan küçük balıklar içermesi durumunda, paçal numuneyi oluşturmak için birincil numune olarak bütün halindeki balık alınır. Paçal numunenin ağırlığı 3 kg dan daha fazla oluyorsa; paçal numuneler balıkların en az 100 gram ağırlıktaki orta kısımlarını içeren birincil numuneden oluşmalıdır. Paçal numunenin tamamı homojenizasyon için kullanılır.

Balığın orta kısmı ağırlık merkezinin olduğu yerdir. Bu kısım çoğu durumda balık eğer bir sırt yüzgecine sahip ise sırt yüzgecinin olduğu yerde veya solungaç açıklığı ve anüs arasındaki orta noktadır.

Numune alınacak partinin her bir balığın ağırlığı ortalama 1 kg dan fazla olan büyük balıkları içermesi durumunda, birincil numune balığın orta kısmını kapsar. Her bir birincil numune ağırlığı en az 100 gram olmalıdır.

Ortalama 1-6 kg arasındaki orta büyüklükteki balıklar için, birincil numune balığın orta kısmından omurgadan karın kısmına doğru dilim şeklinde alınır.

Ortalama 6 kg dan büyük olan çok büyük balıklar için, birincil numune önden görünüşte balığın orta kısmındaki dorsolateral (sırt-yan) kas etinin sağ tarafından alınmalıdır. Balığın orta kısmından böyle bir parçanın alınması durumunda önemli ölçüde ekonomik zarar söz konusu oluyor ise, partinin büyüklüğünden bağımsız olarak her biri en az 350 gram olacak şekilde üç tane birincil numune alınması yeterli olarak değerlendirilebilir veya alternatif olarak tüm balıktaki dioksin seviyesini temsil eden birincil numuneyi oluşturmak için balığın kuyruk kısmına yakın kaslı eti ve baş kısmına yakın kaslı etinden eşit bir bölüm alınabilir.

ç) Farklı boyut ve/veya ağırlıkta bütün halindeki balıkları içeren balık partilerinden numune alma

Numune alma ile ilgili olarak (c) bendinde belirtilen hükümler geçerlidir.

Partinin yaklaşık %80'ni veya daha fazlasını içeren bir büyüklük ya da ağırlık sınıfı baskın ise, numune baskın büyüklük ya da ağırlığa sahip balıklardan alınmalıdır. Alınan bu numunenin bütün partiyi temsil ettiği kabul edilir.

Belirgin bir büyüklük veya ağırlık hâkim değil ise, numune için seçilen balıkların partiyi temsil ettiğinden emin olunmalıdır. Farklı boyut ve/veya ağırlıktaki bütün halindeki balıkları içeren balık partilerinden numune alma usul ve esasları Bakanlıkça belirlenir.

d) Perakende aşamasında numune alma

Perakende aşamasında numune alma, mümkün olduğunca EK-1'in 2 inci maddesi (b) bendinde belirtilen numune alma hükümlerine uygun yapılmalıdır.

Yukarıda sözü edilen numune alma hükümlerini uygulamak mümkün olmaz ise, paçal numunenin, numunenin alındığı partiyi ya da alt partiyi yeterince temsil etmesi şartıyla, perakende aşamasında alternatif bir numune alma metodu uygulanabilir.

(3) – Parti veya alt partinin spesifikasyonlara uygunluğunun değerlendirilmesi

Tek bir analizin analitik sonucu, dioksinler ve dioksin benzeri PCB'lerin toplamı ve dioksinlerin maksimum seviyesi belirtilen maksimum limitleri aşmadığı durumda parti kabul edilir.

Eğer paralel analizle doğrulanan üst sınır analitik sonucu makul şüphenin ötesinde maksimum limitleri aşıyorsa parti red edilir.

EK-2

Numune Hazırlama ve Analiz Metodu Kriterleri

(1) – Uygulama alanı

Bu ekte belirtilen hükümler dioksinler ve dioksin benzeri PCB'lerin seviyelerinin resmi kontrolü için analiz edilen gıda maddelerine uygulanmalıdır.

Gıda maddelerinde dioksinlerin varlığını izleme, maksimum limitin üstünde veya maksimum limitin % 25 altından daha az dioksinler ve dioksin benzeri PCB seviyelerine sahip numuneleri seçmeyi hedefleyen tarama metodunu kapsayan yöntemlerle gerçekleştirilebilir. Önemli düzeyde şüpheli seviyelere sahip bu numunelerdeki dioksinlerin konsantrasyonu ile dioksinler ve dioksin benzeri PCB'lerin toplamının konsantrasyonu doğrulama metodu ile belirlenmelidir/doğrulanmalıdır.

Tarama metodları, dioksinler ve dioksin benzeri PCB'lerin ilgilenilen seviyede varlıklarının tespit edilmesi için kullanılır. Bu metodlar, çok sayıda numune çalışma kapasitesine sahip olmalıdır ve çok sayıda numuneden muhtemel pozitifleri seçmek için kullanılır. Bu metodlar, hatalı negatiflerden kaçınmak için özel olarak tasarlanmalıdır.

Doğrulama metodları, ilgilenilen seviyede dioksinler ve dioksin benzeri PCB'lerin net bir biçimde tanımlanması ve hesaplanması için tam veya tamamlayıcı bilgi sağlayan metodlardır.

(2) – Esas

Numunedeki her bir maddenin konsantrasyonu, bu ekin ilavesinde listelenen ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından saptanan, o maddeye karşılık gelen Toksik Eşdeğerlik Faktörü (TEF) ile çarpılmalı ve daha sonra Toksik Eşdeğerlikler (TEQs) şeklinde ifade edilen dioksin benzeri bileşiklerin toplam konsantrasyonunu bulmak için toplanmalıdır.

Bu Tebliğde, her bir bileşiğin kabul edilir spesifik ölçüm limiti; EPA metodu 1613 revizyon B'de belirtilen tayin prosedürüne göre alıkonma zamanı, izotop oranı gibi temel hükümleri yerine getirmesi koşuluyla, iki farklı iyonda düşük duyarlılıktaki sinyal için 3:1 oranında S/N (sinyal/gürültü) estrümental yanıtı veren, numune ekstraktındaki analit konsantrasyonudur.

(3) – Numune hazırlanmasında uyulacak kalite güvence gereklilikleri

a) Numune alma ve analiz prosedürünün her bir basamağında çapraz bulaşmayı önleyecek tedbirler alınmalıdır.

b) Numuneler, cam, alüminyum, polipropilen veya polietilen kaplarda muhafaza edilmeli ve taşınmalıdır. Kağıt tozlarının kalıntıları numune kabından uzaklaştırılmalıdır. Cam malzemeler, dioksinleri içermediğine dair önceden kontrol edilmiş veya belgelenmiş çözücüler ile çalkalanmalıdır.

c) Numuneler, bütünlüğü korunarak özellikleri değişmeyecek şekilde muhafaza edilmeli ve taşınmalıdır.

ç) Mümkün olduğu kadar, her bir laboratuvar numunesi tam homojenizasyonu sağlayacak bir yöntem kullanılarak, örneğin 1 mm elekten geçecek şekilde iyice öğütülmeli ve iyice karıştırılmalıdır. Numuneler, rutubet içeriği çok yüksek ise öğütmeden önce kurutulmalıdır.

d) Numune hariç tutularak tüm analitik prosedürün uygulaması ile kör analiz gerçekleştirilmelidir.

e) Ekstraksiyon için kullanılan numune ağırlığı, yöntemin hassasiyet gerekliliklerini karşılamak için yeterli olmalıdır.

f) Analiz edilecek ürünler için kullanılan spesifik numune hazırlama prosedürleri, uluslararası kabul edilen talimatlara göre geçerli kılınmalıdır.

g) Balık söz konusu olduğunda, maksimum limit derisiz kas etine uygulandığı için deri uzaklaştırılmalıdır. Ancak, kas etinin geri kalan tüm kısmı ve derinin iç kısmındaki yağ dokusu dikkatlice ve tamamen deriden sıyrılmalı ve bu kas etinin kalan kısmı ile yağ dokusu analiz edilecek numuneye eklenmelidir. Küçük balıklar söz konusu olduğunda ve tüketim şekli göz önüne alındığında, maksimum limit bütüne uygulanacağı için deri uzaklaştırılmadan numune hazırlanır.

(4) – Laboratuvar gereklilikleri

a) Laboratuvarlar, metodun verimini, tekrarlanan analizlerde kabul edilebilir bir varyasyon katsayısı sağlanacak şekilde, ilgilenilen seviyenin 0.5, 1 ve 2 katı gibi seviye aralıklarında göstermelidir. Kabul edilebilirlik kriterlerinin detayları Madde 5’de verilmiştir.

b) Doğrulama metodunun ölçüm limiti ilgilenilen seviyenin yaklaşık beşte biri aralığında olmalıdır.

c) İç kalite kontrol ölçümleri amacıyla, düzenli kör kontrolleri ve spiking denemeler veya tercihen sertifikalı referans materyal kullanılarak kontrol numunelerinin analizi gerçekleştirilmelidir.

ç) Laboratuvar yeterliliği, ilgili gıda matrislerinde dioksinlerin ve dioksin benzeri PCB’lerin tespitine yönelik yapılan laboratuvarlar arası çalışmalara sürekli ve başarılı katılımı ile kanıtlanmalıdır.

d) Laboratuvarlar, 5/6/2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 16/5/1986 tarih ve 19109 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve 7/7/1973 tarih ve 14557 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 1734 sayılı Yem Kanununda belirtilen resmi kontroller ile ilgili hükümlere uymak zorundadır.

(5) – Dioksinler ve dioksin benzeri PCB’ler için analitik prosedür gereklilikleri

Analitik prosedürlerin kabulü için temel gereklilikler:

a) Yüksek hassasiyet ve düşük tespit limitleri. PCDD’ler ve PCDF’ler için, bu bileşiklerin bazılarının aşırı toksisiteleri nedeniyle tespit edilebilir miktarlar pikogram TEQ (10^{-12} g) düzeyinde olmalıdır. PCB’lerin, PCDD’ler ve PCDF’lerden daha yüksek düzeylerde bulunduğu bilinmektedir. Çoğu PCB bileşeni için nanogram (10^{-9} g) aralığındaki hassasiyet yeterlidir. Ancak, daha toksik dioksin benzeri PCB bileşenlerinin, özellikle non-ortho PCB bileşenlerin, ölçümü için PCDD’ler ve PCDF’lere uygulanan hassasiyetin aynıısı uygulanmalıdır.

b) Yüksek seçicilik (spesifiklik). PCDD’ler, PCDF’ler ve dioksin benzeri PCB’leri, konsantrasyonu aranılan analitlerden birkaç kat fazla olan, aranılan analitlerle birlikte ekstrakte olan ve muhtemel girişim yapan bileşiklerden ayırt etmek gereklidir. Gaz kromatografisi/kütle spektrometrisi (GC/MS) metodlarında, Tablo 5’de yer alan toksik

bileşikler (17 adet 2,3,7,8-PCDD ve -PCDF'ler ve dioksin benzeri PCB'ler) ve diğer aynı türden bileşiklerin ayırımı gereklidir. Biyotestler, PCDD'ler, PCDF'ler ve dioksin benzeri PCB'lerin toplamı şeklinde TEQ değerlerini seçici olarak belirleyebilmelidir.

c) Yüksek doğruluk (gerçeklik ve kesinlik). Tespit, numunedeki gerçek konsantrasyonun geçerli bir tahmini olmalıdır. Yüksek doğruluk (ölçüm doğruluğu: analite ilişkin gerçek veya atfedilen değer ile ölçülen sonuç arasındaki uyumun yakınlığı), TEQ'nun tahmininde zayıf güvenilirlik üzerine dayalı analiz sonucunda numunenin reddinden kaçınmak için gereklidir. Doğruluk; gerçeklik ve kesinlik olarak ifade edilir. Gerçeklik; sertifikalı materyal içindeki analit için ölçülen ortalama değer ve onun sertifikalanmış değeri arasındaki farktır ve bu değer yüzdesi olarak ifade edilir. Kesinlik; tekrar üretilebilirlik koşulları altında elde edilen sonuçlardan hesaplanan relatif standart sapmadır (RSD_R).

Tarama metotları, biyotestleri ve GC/MS metotlarını içerir; doğrulama metotları, yüksek çözünürlüklü gaz kromatografisi/yüksek çözünürlüklü kütle spektrometrisi (HRGC/HRMS) metotlarıdır. Toplam TEQ değeri verilirken aşağıdaki kriterler uygulanmalıdır.

	Tarama metotları	Doğrulama metotları
Yanlış negatif oran	< % 1	
Gerçeklik		% -20 – % 20
Kesinlik (RSD_R)	< % 30	< % 15

(6) – Tarama veya doğrulama amaçlarına uygun GC/MS metotları için spesifik gereklilikler

a) 2,3,7,8 pozisyonlarında klor içeren ^{13}C -işaretlenmiş PCDD/F internal standartları ve ^{13}C -işaretlenmiş dioksin benzeri PCB internal standartları analitik metodun en başında, örneğin analitik prosedür validasyonu için ekstraksiyon öncesi eklenmelidir. 4'den 8'e kadar klor ihtiva eden her bir PCDD/F grubu ve her bir dioksin benzeri PCB grubu için en az bir işaretli bileşik eklenmelidir (alternatif olarak, kütle spektrofotometresinde PCDD/F ve dioksin benzeri PCB'lerin taranmasında kullanılan seçici iyon kaydedici fonksiyonların her biri için en az bir işaretli bileşik). Doğrulama metotları söz konusu olduğunda kesinlikle 17 tane 2,3,7,8 pozisyonlarında klor içeren ^{13}C -işaretlenmiş PCDD/F internal standartlarının tümünün ve 12 tane ^{13}C -işaretlenmiş dioksin benzeri PCB internal standartlarının tümünün kullanılması gereklidir. ^{13}C -işaretlenmiş analogu eklenmemiş her bir bileşik için de uygun kalibrasyon çözeltileri kullanılarak relatif tepki faktörü (RRF) belirlenmelidir.

b) Bitki kaynaklı gıda maddeleri ve %10'dan daha az yağ içeren hayvansal kaynaklı gıda maddeleri için internal standartların ekstraksiyon öncesi eklenmesi zorunludur. %10'dan daha fazla yağ içeren hayvansal kaynaklı gıda maddeleri için internal standartlar yağ ekstraksiyonundan önce veya sonra eklenebilir. Ekstraksiyon etkinliğinin uygun validasyonu, internal standartların eklendiği aşamaya ve sonuçların ürün veya yağ üzerinden verilmesine bağlı olarak yapılmalıdır.

c) GC/MS analizi öncesinde, 1 veya 2 geri kazanım standardı/standartları eklenmelidir.

ç) Geri kazanım kontrolü gereklidir. Doğrulama metotları için, her bir internal standardın geri kazanımı % 60-120 aralığında olmalıdır. Herhangi bir bileşiğin, özellikle bazı 7 ve 8 klorlu dibenzodioxinler ve dibenzofuranların, toplam TEQ değerine katkısı, toplam TEQ değerinin (PCDD/F ve dioksin benzeri PCB'lerin toplamı) %10'unu geçmemesi durumunda, daha düşük veya daha yüksek geri kazanımlar kabul edilebilir. Tarama metotları için geri kazanım %30-140 aralığında olmalıdır.

d) Dioksin benzeri olmayan PCB'ler ve klorlanmış difenil eterler gibi girişim yapan klorlanmış bileşiklerden dioksinlerin ayrımı uygun kromotografik tekniklerle tercihen florisil, alümina ve/veya karbon kolonu ile gerçekleştirilmelidir.

e) İzomerlerin gaz kromatografisi ile ayrımı yeterli olmalıdır (1,2,3,4,7,8-HxCDF ve 1,2,3,6,7,8-HxCDF arasındaki pikten pike ayırım %25'den küçük olmalıdır).

f) Tespit, EPA 1613 revizyon B: 4 den 8 e kadar klor ihtiva eden dioksinler ve furanların HRGC/HRMS izotop dilüsyon tekniği ile veya eşdeğer performans kriterlerine sahip başka bir teknik ile yapılmalıdır.

g) Yaklaşık 1 pg WHO-TEQ/g yağ (PCDD/PCDF ve dioksin benzeri PCB'lerin toplamı üzerinden) dioksin bulaşısı olan gıda maddeleri için üstsınır düzeyi ile altsınır düzeyi arasındaki fark, %20'yi geçmemelidir. Düşük yağ içerikli gıda maddelerinde, yaklaşık 1 pg WHO-TEQ/g ürün bulaşı düzeyleri için aynı hükümler uygulanmalıdır. Düşük bulaşı düzeyleri için (0.5 pg WHO-TEQ/g ürün gibi) üstsınır ile altsınır düzeyi arasındaki fark %25 – 40 aralığında olabilir.

(7) – Tarama analiz metotları

a) Giriş

Tarama metodu kullanılarak farklı analitik yaklaşımlar gerçekleştirilebilir; bu yaklaşımlar yalnızca tarama yaklaşımı ve nicel yaklaşımlardır.

1) Tarama yaklaşımı

Numunelerin tepkisi, ilgilenilen seviyedeki referans numune ile karşılaştırılır. Referansdan daha az tepki veren numuneler negatif olarak beyan edilir, daha yüksek tepki veren numuneler şüpheli pozitiflerdir. Gereklilikler şöyledir;

1. Her bir test serisinde, aynı zaman ve koşullar altında ekstrakte edilen ve test edilen kör ve referans numune(ler) bulunmalıdır. Referans numune, kör ile karşılaştırıldığında belirgin bir şekilde yüksek tepki göstermelidir.

2. İlgilenilen seviyenin kontrolünde, ilgi aralığındaki testin performansının uygunluğunu göstermek için, ilgilenilen seviyenin 0.5 ve 2 katı konsantrasyona sahip ekstra referans numuneler dâhil edilmelidir.

3. Diğer matriksler test edileceği zaman, referans numunenin/numunelerinin uygunluğu, tercihen referans numune seviyesinde TEQ değerine sahip olduğu HRGC/HRMS ile belirlenmiş numuneler veya bu seviyede referans madde ilave edilmiş kör dâhil edilerek ispatlanmalıdır.

4. Biyotestlerde internal standartlar kullanılmadığından, bir test serisi içinde standart sapma ile ilgili bilgi elde etmek için tekrarlanabilirlik testleri gerçekleştirilmelidir. Varyasyon katsayısı %30'un altında olmalıdır.

5. Biyotestler için, hedef bileşikler, olası girişimler ve maksimum tolere edilebilir kör düzeyleri tanımlanmalıdır.

2) Nicel yaklaşım

Nicel yaklaşım, kör ve geri kazanım kontrollerine ek olarak standart dilüsyon serilerine, ikili veya üçlü saflaştırma ve ölçüme ihtiyaç duyar. Sonuç, sinyali veren bileşiklerin TEQ prensibine karşılık gelen bileşikler olduğu varsayılarak TEQ olarak ifade edilebilir. Bu, ekstraktaki ve dolayısıyla numunedeki TEQ seviyesinin hesaplanmasında kalibrasyon eğrisini oluşturmak için TCDD veya dioksin/furan/dioksin benzeri PCB standart karışımı kullanılarak gerçekleştirilebilir. Sonuç, daha sonra kör numune için hesaplanan TEQ seviyesine (kullanılan çözücüler ve kimyasallardan gelen kirliliği hesaba katmak için) ve geri kazanıma (ilgilenilen seviye civarındaki kalite kontrol örneğinin TEQ seviyesinden hesaplanan) göre düzeltilir. Geri kazanım kaybının, biyotestlerdeki TEF değerleri ve WHO tarafından belirlenen ve Tablo 5' de yer alan resmi TEF değerleri arasındaki farklılara ve/veya matriks etkilerinden kaynaklanabileceğine dikkat etmek gereklidir.

b) Tarama için kullanılan analiz metotları hükümleri

1) Tarama için GC/MS analiz metotları ve biyotestler kullanılabilir. GC/MS metotları için Madde 6 da verilen hükümler kullanılmalıdır. Hücre temelli biyotestler için özel hükümler (c) bendinde, kit-temelli biyotestler için özel hükümler (ç) bendinde açıklanmıştır.

2) Analizin doğrulama metodu ile belirlenen TEQ değeri ile karşılaştırılarak, maksimum limit veya müdahale seviyesi üstünde ve altındaki çok sayıdaki numune serisinin hatalı-pozitif ve hatalı-negatif sonuçlarının sayısı hakkında bilgi gereklidir. Gerçek hatalı-negatif oranı %1'in altında olmalıdır. Hatalı-pozitif numunelerin oranı, tarama yönteminin kullanımının avantajlı olması için yeteri kadar düşük olmalıdır.

3) Pozitif sonuçlar her zaman analizin doğrulama metodu ile (HRGC/HRMS) doğrulanmalıdır. Ayrıca, geniş TEQ aralığındaki numuneler HRGC/HRMS ile doğrulanmalıdır (negatif numunelerin yaklaşık %2 - 10'u). Biyotestler ve HRGC/HRMS sonuçları arasındaki uygunluk kontrolü yapılmalıdır.

c) Hücre temelli biyotestler için özel hükümler

1) Biyotestler gerçekleştirildiğinde, her bir test uygulaması, TCDD'nin veya dioksin/furan/dioksin benzeri PCB karışımlarının referans konsantrasyonlarının serisine gereksinim duyar ($R^2 > 0.95$ değerine sahip doz-tepki eğrisinin tümü). Ancak, tarama amaçları için düşük seviyedeki numunelerin analizinde genişletilmiş düşük seviye eğrisi kullanılabilir.

2) Kalite kontrol dökümanındaki TCDD referans konsantrasyonu (ölçüm limitinin yaklaşık 3 katı), belli bir zaman aralığında biyotestlerin sonucu için kullanılmalıdır. Hücrelerin tepkisi birçok faktöre bağlı olabildiği için, buna alternatif olarak, referans numunenin relatif tepkisi TCDD kalibrasyon eğrisiyle karşılaştırılabilir.

3) Her bir çeşit referans materyali için kalite kontrol kartları oluşturulmalı ve sonucun belirlenen klavuza uygunluğu kontrol edilmelidir.

4) Özellikle kantitatif hesaplamalar için, kullanılan numune dilüsyonunun konsantrasyonu tepki eğrisinin doğrusal kısmının içinde olması gerekir. Tepki eğrisinin doğrusal kısmının üstündeki numuneler seyreltilmeli ve tekrar test edilmelidir. Bu durumda, bir defada en az 3 veya daha fazla dilüsyon test edilmelidir.

5) Yüzde standart sapma her bir numune dilüsyonu için üçlü tayinde %15'i geçmemeli ve üç bağımsız deney arasında %30'un üstünde olmamalıdır.

6) Tespit limiti, çözücü körünün veya gürültü seviyesinin standart sapmasının 3 katı olarak belirlenebilir. Diğer bir yaklaşım, o günün kalibrasyon eğrisinden hesaplanan en alt seviyenin (indüksiyon faktörü çözücü körünün 5 katı) üstündeki tepkiyi uygulamaktır. Ölçüm limiti, gürültünün veya çözücü körünün standart sapmasının 5-6 katı olarak belirlenebilir. Diğer bir yaklaşım, o günün kalibrasyon eğrisinden hesaplanan en alt seviyenin (indüksiyon faktörü çözücü körünün 10 katı) üstündeki tepkiyi uygulamaktır.

ç) Kit temelli biyotestler için özel hükümler

1) Kit temelli biyotestler, gıda numunelerine uygulamak için yeterli duyarlılığa ve güvenilirliğe sahip olmalıdır.

2) Numune hazırlama ve analizler için kit kullanım talimatları takip edilmelidir.

3) Test kitleri son kullanma tarihinden sonra kullanılmamalıdır.

4) Diğer kitler ile kullanmak için tasarlanmış materyaller veya bileşenler kullanılmamalıdır.

5) Test kitleri belirtilen depolama sıcaklığı aralığında saklanmalı ve belirtilen uygulama sıcaklığında kullanılmalıdır.

6) İmmunolojik temelli testler için tespit limiti, körün 10 tekrarlı analizine dayanan standart sapmanın 3 katının doğrusal regresyon eşitliğinin eğim değerine bölünmesiyle belirlenir.

7) Standartta kabul edilebilir aralıkta tepki verdiğiinden emin olmak için, laboratuvarındaki testlerde referans standartlar kullanılmalıdır.

(8) – Sonucun raporlanması

Kullanılan analitik prosedür elverdiği ölçüde, analitik sonuçlar her bir PCDD/F ve dioksin benzeri PCB bileşiklerinin seviyelerini içermelidir ve sonuçların raporlanmasında maksimum bilgiyi içermesi ve böylece özel hükümlere göre sonuçların yorumunu etkinleştirmek için alt sınır, üst sınır veya orta sınır olarak rapor edilmelidir.

Rapor, numunenin yağ miktarını da içerdiği gibi yağ ekstraksiyonu için kullanılan metodu da içermelidir.

Her bir iç standardın geri kazanımları; geri kazanımlar Madde 6'da bahsedilen aralık dışında olduğunda, maksimum seviye aşıldığında ve diğer durumlarda talep edilmesi halinde belirtilmelidir.

Numunenin uygunluğu hakkında karar verileceği zaman ölçüm belirsizliği göz önünde bulunduruluyorsa, bu parametre de belirtilmelidir. Dolayısıyla, analitik sonuçlar $x \pm U$ şeklinde raporlanmalıdır. Burada (x) analitik sonuç ve (U) ise koveraj faktörü olarak yaklaşık % 95'lik güven aralığını veren "2" katsayısının kullanıldığı genişletilmiş ölçüm belirsizliğini ifade eder. Dioksinlerin ve dioksin benzeri PCB'lerin ayrı ayrı tespit edilmesi durumunda; toplam ölçüm belirsizliği için bu bileşiklerin ayrı ayrı analitik sonuçlarından hesaplanan toplama ait genişletilmiş ölçüm belirsizliği kullanılmalıdır.

Sonuçlar, Türk Gıda Kodeksi – Gıda Maddelerindeki Bulaşanların Maksimum Limitleri Hakkında Tebliği'nde belirtilen maksimum limitlerin birimi ile aynı birimlerde ve aynı ondalık basamağında ifade edilmelidir.

Tablo 5

Dünya Sağlık Örgütü tarafından saptanan, PCB'ler, PCDD'ler ve PCDF'lerin insanlar için tehlike değerlerini gösteren Toksik Eşdeğer Faktörleri (WHO-TEF, 1998)

Benzer yada aynı türden / Çeşitlerden biri	TEF değeri	Benzer yada aynı türden /Çeşitlerden biri	TEF değeri
Dibenzo-p-dioksinler (PCDD'ler)		Dioksin benzeri PCB'ler: Non-orto PCB'ler + Mono- orto PCB'ler	
2,3,7,8-TCDD	1	Non-orto PCB'ler	
1,2,3,7,8-PeCDD	1	PCB 77	0,0001
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1	PCB 81	0,0001
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1	PCB 126	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1	PCB 169	0,01
1,2,3,4,6,7,8- HpCDD	0,01	Mono-orto PCB'ler	
OCDD	0,0001	PCB 105	0,0001
Dibenzofuranlar (PCDF'ler)		PCB 114	0,0005
2,3,7,8-TCDF	0,1	PCB 118	0,0001
1,2,3,7,8-PeCDF	0,05	PCB 123	0,0001
2,3,4,7,8-PeCDF	0,5	PCB 156	0,0005
1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1	PCB 157	0,0005
1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1	PCB 167	0,00001
1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1	PCB 189	0,0001
2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1		
1,2,3,4,6,7,8- HpCDF	0,01		
1,2,3,4,7,8,9- HpCDF	0,01		
OCDF	0,0001		

Kısaltmalar: T; Tetra/Dört, Pe; Penta/Beş, Hx;Hekza/Altı, Hp;Hepta/Yedi, O;Octa/Sekiz, CDD; Klorodibenzodioksin, CDF; Klorodibenzofuran, CB; Klorobifenil

[R.G. 09 Mayıs 2010 – 27576]

 [İçindekilere dön](#)

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından:

İSTİRAHATLI OLAN SİGORTALILARIN İŞYERİNDE ÇALIŞMADIKLARINA DAİR BİLDİRİMİN İŞVERENLERCE SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA GÖNDERİLMESİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalılar ile 5 inci maddesine tabi sigortalıların istirahatli oldukları süreler için geçici iş göremezlik ödeneklerini alabilmelerine esas işyerinde çalışmadıklarına dair bildirim işverenlerce zorunlu olarak elektronik ortamda gönderilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5 inci maddesine tabi sigortalıları çalıştıran işverenleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 5510 sayılı Kanunun 100 üncü ve 102 nci maddeleri ile Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 5 inci, 40 ıncı, 120 nci ve 121 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğ uygulamasında;

- a) Sigortalı: Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5 inci maddesi kapsamında adına kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları primi ödenmesi gereken kişiyi,
- b) İşveren: Sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,
- c) Elektronik ortam: Bu Tebliğde belirtilen bilgi ve belgelerin işverenlerce internet ve benzeri ortamda Kurumun veri tabanına aktarılmasını sağlayan elektronik portalı,
- ç) Bildirim: Sigortalıların istirahatli oldukları sürelerde işyerinde çalışmadıklarına dair işverenlerce elektronik ortamda Kuruma gönderilen bildirim,
- d) Hak edilen istirahat süresi: On günden kısa süreli istirahatlarda istirahatin bittiği günü, on gün ve daha uzun süreli istirahatlarda onar günlük sürelerin bittiği ve son on günlük süreden arta kalan istirahat süresinin bittiği günü,
- e) Kanun: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,
- f) Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığını, ifade eder.

Bildirim yapılması ve kuruma gönderilmesi

MADDE 5 – (1) Bildirim, <http://www.sgk.gov.tr> internet adresinde “İŞVEREN” menüsü “Çalışılmadığına Dair Bildirim Girişi”, “Kullanıcı Şifre Ekranı”, “Çalışılmadığına Dair Bildirim İşlemleri”, “Giriş” bölümünde yer alan bilgiler kaydedilmek suretiyle sigortalılarca hak edilen istirahat süresini takip eden 5 iş günü içinde elektronik ortamda Kuruma gönderilmesi zorunludur.

Bildirim gönderilmemesi veya süresi dışında gönderilmesi

MADDE 6 – (1) Bildirimi göndermeyen veya 5 inci maddede belirtilen süre dışında gönderen işverenler hakkında Kanunun 102 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre idari para cezası uygulanır.

Yürürlük

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğ hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

[R.G. 12 Mayıs 2010 – 27579]

 [İçindekilere dön](#)

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından:

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU ASGARI İŞÇİLİK TESPİT KOMİSYONUNCA BELİRLENEN ÇEŞİTLİ İŞKOLLARINA AİT ASGARI İŞÇİLİK ORANLARINI GÖSTERİR TEBLİĞ

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde oluşturulan Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca çeşitli işkollarına ait asgari işçilik oranlarının belirlenmesi ve bu oranların belirlenmesinde esas alınan kriterleri düzenlemektir.

(2) Bu Tebliğ, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 85 inci maddesinde sayılan kurum, kuruluş ve bankalar tarafından ihale mevzuatına göre yaptırılan her türlü işler ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılan özel nitelikteki inşaat işlerine uygulanacak asgari işçilik oranları ile ilgili işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 28/8/2008 tarihli ve 26981 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 117 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile 27/9/2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Asgari İşçilik Tespit Komisyonunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,

Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumunu,

Kanun: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,

Ünite: Kurumun ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünü/Sosyal Güvenlik Merkezini,

İdare: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 85 inci maddesinde sayılan kurum, kuruluş ve bankaları,

İşveren: Sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişiyi,

Meslek Mensubu: 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğince ruhsat verilmiş, çalışanlar kütüğüne kayıtlı serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirleri,

Asgari İşçilik Oranı: İhale mevzuatına göre yaptırılan işlerde istihkak tutarı, özel nitelikteki inşaat işyerlerinde ise maliyet bedeli içerisindeki asgari işçilik miktarının yüzdesini,

ifade eder.

Çeşitli işkollarının asgari işçilik oranları

MADDE 4 – (1) Kuruma yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığının Ünitece araştırılmasında veya meslek mensupları tarafından ihale konusu işler ile özel nitelikteki inşaat işyerlerinden dolayı işyeri kayıtlarının incelenmesi sonucunda rapor düzenlenirken ya da Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının tespitinde dikkate alınmak üzere, Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca çeşitli işkollarına ilişkin belirlenen oranlar, bu Tebliğ eki listede yayımlanmıştır.

(2) Ünitelerce yapılacak araştırma işleminde veya meslek mensuplarınca işyeri kayıtlarının incelenmesi sonucunda düzenlenecek raporlarda ya da Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının tespiti hususunda yapılacak incelemelerde, söz konusu işkolları ile ilgili olarak bu listede belirtilen oranlar esas alınmak suretiyle işlem yapılacaktır.

Listede oranları bulunmayan işler

MADDE 5 – (1) Bu Tebliğ eki listede asgari işçilik oranı bulunmayan işler ile İdarece akreditif bedeli ödenmek ya da ihale bedeli dışında kısmen veya tamamen malzeme verilmek suretiyle yaptırılan işlere ait asgari işçilik oranları, Komisyonca tespit edilecektir. Ayrıca, oranı belli olmayan işler hakkında Üniteler veya Meslek Mensupları ya da Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarca yapılacak işlemlerde, listede benzer bir iş için belirlenmiş olan oran dikkate alınmayacağı gibi, daha önce Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca başka bir işyerinde yapılan iş dolayısıyla belirlenmiş olan oran da dikkate alınmayacaktır.

(2) Ancak, tek sözleşme ile yapılan ihale konusu işin birden fazla işkolunu kapsıyor olması ve her bir işin asgari işçilik oranının Tebliğ eki listede mevcut olması durumunda, işverenin yazılı isteği de olmak kaydıyla, yapılacak işlemde bu işlerin en yükseğine ilişkin oran dikkate alınacaktır.

(3) Meslek mensuplarınca rapor düzenlenmek üzere defter ve belgeleri incelenen işlere ait oranların bu Tebliğ eki listede bulunmaması halinde, oranın Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca belirlenmesi amacıyla tespiti için işe ait olup, İdarece her sayfası onaylanmış son hak- ediş raporu ve oranın tespiti için gerekli olan diğer belgeler (sözleşme, iş bitirme belgesi vb.) meslek mensubunca ilgili Üniteye dilekçe ekinde verilecek, Ünitece de, Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca belirlenecek oran ilgili meslek mensubuna bir yazı ile bildirilecek, işverene de ayrıca tebliğ edilecektir. Bu fıkra uyarınca işlem yapılabilmesi için, işveren ile işyeri kayıtlarını inceleyecek olan meslek mensubu arasında bu konuda düzenlenen sözleşmenin aslı veya noterden onaylı bir sureti, asgari işçilik oranının belirlenmesine ilişkin meslek mensubunun dilekçesi ekinde Kuruma ibraz edilecektir.

Çeşitli iş kollarının asgari işçilik oranları

MADDE 6 – (1) Ünitece yapılacak “Ön değerlendirme” ve “Araştırma” işlemlerinde meslek mensuplarınca yapılacak incelemelerde ya da Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca düzenlenecek olan raporlarda bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren Tebliğ ekindeki asgari işçilik oranlarının dikkate alınması gerektiğinden, Tebliğin yayımlandığı tarihten itibaren (bu tarih dahil) başlayan işler ile ilgili olarak Tebliğ eki listede bulunan yeni oranlar esas alınmak suretiyle işlem yapılacaktır.

(2) Diğer taraftan, Tebliğ eki asgari işçilik oranlarını gösterir listede, bazı işkollarının asgari işçilik oranları eski oranlara göre düşmüş, bazıları ise yükselmiş olduğundan, Tebliğin yayımlandığı tarihten önce başlayıp Tebliğin yayımlandığı tarihten sonra biten/bitecek olan işlerle ilgili olarak Kurumca yapılmış olan işlem kesinleşmemiş olmak kaydıyla, eski oranla yeni oran kıyaslanarak düşük olan orana göre işlem yapılacaktır.

(3) Buna karşılık, 29/9/2005 tarihli ve 25951 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan “Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca Belirlenen Çeşitli İşkollarına Ait Asgari İşçilik Oranlarını Gösterir Tebliğ” ile bahse konu Tebliğde değişiklik yapılmasına dair 22/6/2006 tarihli ve 26206 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tebliğ eki listelerdeki asgari işçilik oranları dikkate alınarak hesaplanan prim borcu tahsil edilmiş veya prim borcu idari aşamada

kesinleşmiş ise, bu işlerle ilgili olarak yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığının tespiti amacıyla yeni bir ön değerlendirme veya araştırma işlemi yapılmayacaktır.

(4) Ön değerlendirme veya araştırma işlemi sonucunda hesaplanan prim borcu tebliğ edilmemiş veya tebliğ edildiği halde Kurumumuza itiraz edilmiş ya da yapılan itirazlar üzerine Ünite itiraz komisyonlarınca verilen kararlar henüz işverenlere tebliğ edilmemiş veya tebliğ edilmekle beraber bir aylık Kuruma itiraz süresi ya da mahkemeye dava açma süresi dolmamış ise, bu haller kesinleşmemiş işlem olarak değerlendirilecektir.

Eski tebliğ hükümleri

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğin 6 ncı maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, 29/9/2005 tarihli ve 25951 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan “Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca Belirlenen Çeşitli İşkollarına Ait Asgari İşçilik Oranlarını Gösterir Tebliğ” ile bahse konu Tebliğde değişiklik yapılmasına dair 22/6/2006 tarihli ve 26206 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tebliğ ve eki listeler, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

ÇEŞİTLİ İŞKOLLARINA AİT ASGARI İŞÇİLİK ORANLARI LİSTESİ

Sıra No	İŞ KOLU	Asgari İşçilik Oranı (%)
	AĞAÇ-BAHÇE-ORMAN-PARK	
1	Ağaç dikimi (makinelî)	10
2	Ağaç kesimi (yükleme ve nakliye dâhil) (makinesiz)	20
3	Ağaç kesimi (yükleme ve nakliye dâhil) (makinelî)	10
4	Ağaç (çalı çırpı) kesimi (yükleme ve nakliye dâhil) (makinesiz)	30
5	Ağaç (çalı çırpı) kesimi (yükleme ve nakliye dâhil) (makinelî)	7
6	Ağaçlandırma alanlarının sulanması (makinelî - arazöz)	6
7	Ağaçlandırma ve erozyon kontrolü (makinesiz)	30
8	Ağaçlandırma ve erozyon kontrolü (makinelî)	10
9	Ağaçtan kozalak toplama	35
10	Arazi hazırlığı (fidan üretim işlerinde) (makinelî)	6
11	Arazi sulama (cebri sulama)	30
12	Arazi sulaması (motopomp ve boru ile)	10
13	Arazi sulaması (yağmurlama sistemi ile)	9
14	Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmeti (makinelî)	6
15	Aşı çalışması	35
16	Bakım (fidan üretim çalışmalarında) (makinesiz)	35
17	Bakım (fidan üretim çalışmalarında) (makinelî)	10
18	Bank ve çöp kovası imalat ve montajı	9
19	Bıçer Döver ile hasat	8
20	Budama işi (makas, testere vs.)	35
21	Budama işi (makinelî)	10
22	Çalı veya çiçek dikimi	
	a) Çalı veya çiçek yükleniciye ait ise	9
	b) Çalı veya çiçek İdarece verilir ise	30

23	Çobanlık Hizmetleri, hayvan bakımı	30
24	Diri örtü temizliği -yangın ve emniyet yolu- toprak işleme (makinelî)	6
25	Ekim (fidan üretimi için tohum ekimi) (makinesiz)	35
26	Ekim (fidan üretimi için tohum ekimi) (makinelî)	10
27	Fidan Dikilmesi	
	a) Fidanların müteahhitçe temin edilmesi halinde	9
	b) Fidanların İdarece verilmesi halinde	30
28	Fidanlık bakım işi	35
29	Fidanların araziye dağıtımı	25
30	Futbol sahası çimlendirilmesi işi	15
31	Halı döşenmesi (spor sahalarına)	12
32	İlaçlama (işçi ile) (sırt pülverizatörü ile)	20
33	İlaçlama (uçak, helikopter, termal fog, ULV, ekolojik atomizer ile)	8
34	Orman ürünlerinin depoda istifî (makinelî)	7
35	Ormanda boylama ve mesaha ölçümü işi	15
36	Ot - saman - sap balyalama işi (makinelî)	10
37	Ot alma - ot biçilmesi fidan diplerinin çapalanması (makinesiz)	35
38	Ot biçilmesi (makinelî)	10
39	Pamuk balyalama (presleme), pamuk çiğitlerinin ayrılması, depolanması ve sevk için vasıtaya yüklenmesi	10
40	Park alanlarının sulanması, cadde ve sokakların yıkanması (makinelî)	7
41	Park, refüj ve caddelerdeki yeşil alanların sulanması (elle, hortumla)	30
42	Parklarda oyun grupları	9
43	Park inşaatı (komple)	12
44	Repikaj (tüp ve kap doldurma) (fidan üretim çalışmalarında)	35
45	Rulo çim temini ve serilmesi	12
46	Süt Sağımı (makinesiz)	30
47	Süt Sağımı (makinelî)	6
48	Söküm ve ambalajlama (fidan üretim çalışmalarında) (işçi ve makinelî)	25
49	Söküm ve ambalajlama (fidan üretim çalışmalarında) (makinelî)	15
50	Şelale inşaatı	10
51	Tohum çıkarma (fidan üretim çalışmalarında) (makinesiz)	30
52	Tohum ekimi (ağaçlandırma ve erozyon çalışmalarında) (makinesiz)	30
53	Tohum ekimi (ağaçlandırma ve erozyon çalışmalarında) (makinelî)	10
54	Teraslama (makinesiz)	30
55	Teraslama (makinelî)	10
56	Yanık orman sahası örtü temizliği (insan gücüyle)	30
57	Yanık orman sahası örtü temizliği (makine ile - buldozer greyder vs.)	4
58	Yeşil alanların bakımı (sulama, çapalama, çimlerin biçilmesi)	20
	AKARYAKIT - DOĞALGAZ - PETRO KİMYA - RAFİNERİ	
1	Akaryakıt depolama tankları tesisi	9
2	Akaryakıt pompa istasyonu inşaatı	9
3	Akaryakıt tankları katodik koruma,	9
4	Akaryakıt ham petrol dolun ve boşaltım tesisi (komple)	9
5	Doğalgaz boru hattı (şehir içi malzemeli)	8
6	Rafineri asit ve kostik sahaslarının anti asit malzeme ile kaplanması	12
7	Rafineri tank gövde saç değişimi kumlama (boya dâhil)	12

8	Rafineri ve petro kimya tesisleri	9
9	Şehirlerarası doğalgaz boru hattı inşaatı karada ve denizde (malzemeli)	6
10	Şehir içi doğalgaz abone bağlantı hattı	10
11	Şehirlerarası akaryakıt boru hattı inşaatı karada ve denizde (malzemeli)	6
12	Şehirlerarası ham petrol boru hattı inşaatı, karada ve denizde (malzemeli)	6
	BARAJ - GÖLET - SULAMA	
1	Baraj onarımı (kaya dolgu baraj) (komple)	6
2	Barajlar, göletler inşaatı (beton baraj), komple (dolgu-tünel-savak)	6
3	Barajlar, göletler inşaatı (toprak dolgu baraj), komple (dolgu-tünel-savak)	5
4	Barajlar, göletler inşaatı (kaya dolgu baraj), komple (dolgu-tünel-savak)	5
5	Baraj onarımı (beton) (komple)	7
6	Baraj onarımı (toprak dolgu) (komple)	5
7	Barajda gentomat uygulaması	5
8	Çamurla tıkalı çelik boruların basınçlı su ile temizlenmesi	8
9	Dolu savak inşaatı (komple)	6
10	Hidromekanik teçhizat imal ve montajı (kapak, cebri boru vb.)	9
11	Regülâtör inşaatı (komple)	6
12	Rırap yapılması (barajlarda su tarafına yapılan istifsiz kaya dolgu)	6
13	Sulama tesisi veya kanalı inşaatı (hafriyat, boru, dolgu dâhil borulu sistem)	8
14	Sulama tesisi veya kanalı inşaatı (prefabrik elemanlarla yapılan kanalet sistemi)	6
15	Sulama tesisi veya kanalı inşaatı (klasik sistem-dikdörtgen-trapez kesitli-beton)	9
16	Sulama tesisi veya kanalı inşaatı (sprinker sistem, damlama sistemi)	9
17	Sulama tesisi sifon yapılması	10
	BİNA (Fabrika, Endüstri Tesisleri, Teknolojik Yapılar, Silo, TV ve Su Kuleleri, Spor Tesisleri, Garaj, Otopark, Cami, Minare, Dekorasyon, Eski Eser vb.)	
1	Ahşap palet yapımı	10
2	Ahşap palet tamiri	15
3	Ahşap yapı karkası	15
4	Banka şubesi iç dekorasyon (tadilat, tamirat vs.)	13
5	BİNA - Açık hava müzesi teşhir alanı düzenlenmesi işleri (beton)	8
6	BİNA - Ahşap kaplama işi	11
7	BİNA - Ahşap parke yapılması	15
8	BİNA - Alabalık üretim istasyonu inşaatı	9
9	BİNA - Aerodinamik laboratuvar inşaatı	9
10	BİNA - Alüminyum camekân veya asma tavan yapımı	12
11	BİNA - Alüminyum giydirme dış cephe yapımı	12
12	BİNA - Alüminyum doğramadan pencere yapımı	12
13	BİNA - Amblem işi (bina iç ve dış cephelerine)	10
14	BİNA - Akrilik antiskid zemin kaplama	10
15	BİNA - Andezit plak taş döşenmesi	10
16	BİNA - Anıt mezar inşaatı	10
17	BİNA - Asansör revizyonu	12
18	BİNA - Asansör tesisatı (yeni)	7
19	BİNA - Atletizm pisti sentetik kaplama işi (altyapı hariç)	10
20	BİNA - Banko yapılması işi	11
21	BİNA - Bayrak direği yapılması (boya dâhil)	10

22	BİNA - Beton, kalıp, betonarme demiri (münferit)	9
23	BİNA - Cam takılması işi (cam temini ve takılması)	10
24	BİNA - Cam tuğla örülmesi (cam tuğla temini ve örülmesi)	10
25	BİNA - Depreme dayanıklılık kontrolü (tabanca ile beton mukavemet ölçümü)	7
26	BİNA - Depreme karşı güçlendirme işi	12
27	BİNA - Döner kapı ve emniyet kapısı yapımı ve montajı	9
28	BİNA - Elektrik tesisatı	10
29	BİNA - Epoksi ile kaplama yapılması (makine ile)	5
30	BİNA - Epoksi ile kaplama yapılması (firça ve rulo ile)	15
31	BİNA - Granit Plak döşenmesi	10
32	BİNA - Su basman altı temel imalatı	9
33	BİNA - İnce inşaat (kabası biten veya natamam inşaatın tamamlanması)	10
34	BİNA - İnce yonu taş kaplama yapılması	16
35	BİNA - Elektrikli yangın ihbar tesisi	10
36	BİNA- Prefabrik öngerilmeli imalat ve montajı	7
37	BİNA - Tünel kalıp sistemi ile yapılan inşaat (komple)	7
38	BİNA - Tünel kalıp sistemi ile yapılan inşaat (çevre düzenleme dâhil)	7,3
39	BİNA - Betonarme karkas inşaat (komple)	9
40	BİNA - Yığma inşaat (komple)	12
41	BİNA- Anahtar, kapı kolu, menteşe, kilit, vasistas, ispanyolet vs.	9
42	BİNA - Karo mozaik, karo fayans veya kaplama işi	10
43	BİNA - Karot alma	6
44	BİNA - Laminant parke döşemesi	10
45	BİNA - Paratoner tesisatı işi	10
46	BİNA - Kurşun ve bakır kaplama	10
47	BİNA - Yıkım ve söküm (insan gücü ile)	30
48	BİNA - Yıkım ve söküm (makine ile veya dinamit ile)	6
49	BİNA - Doğalgaza dönüşüm (daire kombili)	8
50	BİNA - Doğalgaz veya Fuel-oil'e dönüşüm (merkezi sistem-apartman kazanlı)	10
51	BİNA - Traverten kaplama	10
52	BİNA - Boya veya badana yapılması	15
53	Bina dış cephesinin mantolanması (strafor-foam board tipi malzeme vs)	10
54	Bina ve çevre temizliği yapılması (malzeme yükleniciye ait) (makinesiz)	30
55	Bina ve çevre temizliği yapılması (malzeme yükleniciye ait) (makinelili)	10
56	Bilgi teknolojisi alt yapı inşaatı	9
57	Brülör tesisatı	7
58	Brülör tesisatı onarımı	10
59	Büst yapımı	25
60	Cami inşaatı (binada dâhil komple)	10
61	Cami minaresi inşaatı (betonarme)	9
62	Cami minaresi inşaatı (saç demir konstrüksiyon)	10
63	Cami minaresi inşaatı (tuğla)	16
64	Cami minaresi inşaatı (yontma taşı)	16
65	Cami şadırvan-çeşme inşaatı	10
66	Çamaşırhane tesisatı onarımı	8
67	Çatı yağmur iniş ve olukları temizliği	30

68	Çatı yağmur olukları temini ve montajı	9
69	Çatı yapımı (ahşap karkas ve kiremitle), Çatı yenileme	15
70	Çatıların alüminyum ile kaplama işi	10
71	Çelik çatı yapımı	9
72	Çelik çatı yapımı (uzay kafes sistemli)	12
73	Çelik konstrüksiyon ile bina, hangar, fabrika vb. yapımı	9
74	Çelik silo, tank, çeşitli demir imalat boyama işleri	10
75	Çeşitli demir konstrüksiyon yapımı ve boyası	10
76	Çeşitli bina tadilat, tamirat ve onarımları (inşaat, tesisat ve elekt. komple)	13
77	Çimento fabrikası komple inşaatı (mekanik, elektrik montaj dâhil)	8
78	Cila Yapılması (firça ve rulo ile)	15
79	Cila Yapılması (makinelî)	7
80	Çok katlı otopark inşaatı	9
81	Dekorasyon işleri	11
82	Demir korkuluk yapılması	10
83	Dış cephede mermer kaplama	12
84	Doğalgaz santrali inşaatı (komple)	7
85	Döner fırın tuğlaları sökülmesi ve örülmesi (insan gücü ile)	30
86	Elektrik tesisatı onarımı	12
87	Endüstri tesisleri inşaatı (betonarme silolar)	9
88	Endüstri tesisleri inşaatı (betonarme soğutma kuleleri, bacalar)	10
89	Endüstri tesisleri inşaatı (termik santral) (mekanik, elektrik montajı dahil)	8
90	Eski eser görünümlü bina inşaatı	12
91	Fabrika elektrik kuvvet tabloları	6
92	Fabrika elektrik kuvvet tesisatı	6
93	Fırın inşaatı (ateş tuğlası ve harç kullanılarak ekmek, simit vb. yapım amaçlı)	20
94	Fosseptik ve rögar onarımı (sökülen yıkılan kısımlar)	30
95	Fosseptik ve rögar onarımı (yeni yapılan kısımlar)	9
96	Fotosel, otomatik kapı yapılması	9
97	Futbol-Voleybol-Basketbol direk file ve potaları	9
98	Fümigasyon yapılması (ihraç edilen tahtaların ilaçlanması ve damgalanması)	10
99	Güneş enerjisi santrali inşaatı (komple)	9
100	Güneş enerjisi tesisatı işi	10
101	Hasır çelik	6
102	Hastane tesisatı, oksijen, azot, vakum tesisatı	10
103	Hastane tesisatı onarımı (oksijen, vakum, azot)	12
104	Havalandırma ve klima tesisatı	8
105	Havalandırma ve klima tesisatı onarımı	12
106	Havalandırma ve klima otomatik kontrol tesisatı onarımı	10
107	Havuz inşaatı (fiskiyeleli veya fiskiyesiz her türlü havuz yapımı)	10
108	Havuz inşaatı (yangın)	9
109	Her türlü tarihi yapının restorasyonu (inşaat kısmı)	20
110	Hipodromda antrenman kum pisti inşaatı (makinelî)	5
111	İzolasyon işleri (cam tülü, kanaviçe, cam yünü) (boru ve depo)	10
112	İzolasyon işleri (kauçuk, pestil, polimer, bitümlü örtü, asfalt, bitümlü karton)	7
113	Kalorifer tesisatı	7

114	Kalorifer tesisatı onarımı	10
115	Kapalı garaj inşaatı	9
116	Kapalı spor salonu inşaatı	9
117	Kapı veya pencere doğramaları yenilenmesi (PVC alüminyum vb.)	12
118	Kapı veya pencere doğramaları yenilenmesi (ahşap)	15
119	Katı atık depolama tesisi (her şey dâhil)	7
120	Katı atıkların ayrıştırma tesisi (inşaatı)	9
121	Konferans salonu (çok amaçlı) düzenleme ve tefrişi	11
122	Kutu profillerle kapı, pencere yapımı	10
123	Lahit inşaatı, kapak açma, toprak mezar kazısı, cenaze gömü ve mezar nakil işinin komple yapımı	25
124	Merdiven basamaklarına karo kaplaması	10
125	Mermer kaplama, döşeme vb. gibi yatay yataylar	10
126	Mezarlık bakımı	30
127	Mezbaha inşaatı (komple)	9
128	Mimari maket yapımı	20
129	Mutfak Tesisatı	7
130	Mutfak Tesisatı Onarımı (soğuk odalar dahil)	10
131	Müşterek tesisat (bina içi)	8
132	Müşterek tesisat onarımı	12
133	Otomatik kontrol tesisatı	7
134	Otomatik kontrol tesisatı onarımı	10
135	Ondolin çatı örtüsü	10
136	PVC yer döşemesi, jeotekstil ve jeomebran kaplama	5
137	PVC profil, ısıcam temini ve takılması	10
138	Rüzgar Enerji santrali (inşaatı)	9
139	Satın alınan hazır beton ile yapılan imalat (nakliye dahil)	2
140	Sayding dış cephe kaplama	10
141	Sera inşaatı (çelik konstrüksiyon ile) (cam takılması veya naylon kaplanması)	9
142	Seramik döşenmesi (yatay ve düşey yataylarda)	
	a) Malzemeli	10
	b) Malzeme İdareden	30
143	Sera inşaatı (prefabrik sistemle)	7
144	Sihhi tesisat (daire içi)	9
145	Sihhi tesisat onarımı	12
146	Slaj çukuru inşaatı (beton)	9
147	Soğuk hava deposu inşaatı (komple)	7
148	Spor salonu zemininin sentetik malzeme ile kaplanması	7
149	Spor salonu zemininin ahşap parke ile kaplanması	15
150	Stadyum içinde tartan pist yapımı	9
151	Su soğutma kuleleri inşaatı (ahşap veya polyester)	6
152	Şeker fabrikalarındaki çamur havuzlarının temizlenmesi (makinelili)	7
153	Tel örgü işleri (kafes, tel vb.)	
	a) Malzemeli	9
	b) Malzeme İdareden	30
154	Telesiyej, teleferik montaj işi	9
155	TV kulesi inşaatı (betonarme)	9

156	TV kulesi inşaatı (çelik konstrüksiyon)	10
157	Üstü kapalı semt pazarı yapımı	9
158	Vahşi çöp depolama saha ıslahı veya rehabilitasyonu	5
159	Yangın merdiveni (çelik konstrüksiyon)	9
160	Yürüyen merdiven tesisi	7
161	Yürüyen merdivenli yaya üst geçit inşaatı	8
	DENİZ - DERE - LİMAN - İSKELE - MENDİREK	
1	Balık üretim tesisi inşaatı	10
2	Deniz deşarjı kara boru hattı inşaatı (malzemeli)	6
3	Denize deşarj tesisi, YYPE deşarj boru döşenmesi, YYPE yayıcısının Deniz dibine montajı (malzemeli)	5
4	Deniz tahkimat inşaatı (istifli)	8
5	Deniz tahkimat inşaatı (istifsiz)	6
6	Deniz iskele inşaatı	6
7	Dere çevirme seddesi ve derivasyon kanalı (kil kaplama)	6
8	Dere onarımı (sel hasarlı) (beton, betonarme istinat duvarı)	9
9	Dere onarımı (sel hasarlı) (derivasyon yapılması, makineli)	4
10	Dere onarımı (sel hasarlı) (kârgir istinat duvarı)	18
11	Gemi ile sismik araştırma ve petrol arama	6
12	İskele onarımı	7
13	İskele, köprü, liman vs. ayaklarının su altında kalan kısımlarının katodik korunmasının incelenmesi ve rapora bağlanması	15
14	Liman mendirek onarım inşaatı (anroşman, büyük taş bloklar)	
	a) İstifli	8
	b) İstifsiz	6
15	Liman mendirek onarım inşaatı (beton bloklar)	9
16	Liman ve balıkçı barınağı inşaatı	6
17	Rıhtım inşaatı ve dolgu işleri	7
18	Tersane hücumbot kızak yolu inşaatı	9
19	Usturmaca yapılması (lastik tamponla)	5
	ELEKTRİK - MONTAJ	
1	Ag - Og elektrik tesisi bakım onarımı	9
2	Ag - Og elektrik tesisi demontaj işi	9
3	Ag - Og elektrik tesisi demontaj + montaj işleri	18
4	Ag - Og elektrik tesisi ve ENH montaj işleri	
	a) Beton direkli	6
	b) Galvanizli direk ve ağaç direkli	6
	c) Kaynaklı demir direkli	8
5	Ağaç direklerinin (elektrik, telefon) bakımı ve emprenyesi	15
6	Alt yapı haberleşme hattı şehir dışı (komple) (malzemeli)	6
7	Alt yapı haberleşme hattı şehir içi (komple) (malzemeli)	7
8	Alt yapı haberleşme hattı şehir içi onarım (komple) (malzemeli)	9
9	Ana besleme hatlarının onarımı	9
10	Ana dağıtım panolarının tadilatı	10
11	Ana dağıtım ve kompanzasyon panolarının montajı (pano imali prefabrikasyon)	8
12	Armatür montajı	10

13	Bara imali ve montajı	8
14	Bilgisayar yazılımı	20
15	Bilgisayar donanımının oluşturulması ve kurulması	10
16	Data hatları, patch, panel rock dolap tesisi	9
17	Elektrik sisteminin enterkonnekte sisteme bağlanması	6
18	Enerji kesme, açma, ihbar bırakma	30
19	Endeks okuma işi	30
20	Enerji nakil hattı tel çekimi işi	7
21	Galvanizli direk imali, montajı, hat malzeme temini, tel çekimi ve etüd işleri (komple)	
	a) Direk imalatı fabrikasyon	7
	b) Direk imalatı yükleniciye ait	8
22	Enerji temini, trafo postası (TRP), alçak gerilim şebekesi (AGŞ)	8
23	Giriş kontrol sistemi tesisi	6
24	Güvenlik kamera sistemi tesisi	6
25	Hait onarımı (elektronik data kayıt sisteminin geliştirilmesi)	6
26	Havai hatların yeraltına alınması (komple)	8
27	Jeneratör revizyonu	12
28	Jeneratör montajı	6
29	Kapalı devre TV sistemi	6
30	Kesici ölçü kabini (KÖK) montajı	6
31	Kesintisiz güç kaynağı montajı	6
32	Kompanzasyon tesisi	6
33	Kumanda panosu içi işlemleri	10
34	Kablo tavası döşenmesi	8
35	Pano imali ve montajı	10
36	Panolar besleme hattı çekilmesi	7
37	Radyolink pilon inşaatı	10
38	Sayaç sökme, takma işleri	30
39	Sökülen trafonun değerlendirilmesi	18
40	Motor ve stator sarımı	12
41	Telefon santrali montajı	6
42	Telekomünikasyon tesisi işleri	6
43	Topraklama tesisatı	10
44	Tranşe arıza işi (komple)	9
45	Trafo merkezleri montajı	
	a) Bina tipi	6
	b) Direk tipi	8
	c) Şalt tipi	7
46	Yeraltı kablosu döşeme işi (komple)	6
47	Yol, saha, havaalanı, stadyum, havuz vb. aydınlatılması işi (komple)	8
	HAMALİYE	
1	Hamaliye işi	35
2	İşçi çalıştırılması (düz ve kalifiye)	30
	HAVAALANI	
1	Hava Alanı (apron betonu, rehabilitasyonu)	4
2	Hava Alanı (beton pist yapımı)	4
3	Hava Alanı (bina inşaatı)	9

4	Hava Alanı ana pist asfalt çatlak onarımı	7
5	Hava Alanı banketlerin onarımı ve müteferrik işler	7
6	Hava Alanı ısı merkezi inşaatı	9
7	Hava Alanı küçük hangar binalarının etrafına kafes tel örgü yapımı ve gelen yolcu çıkışlarında bekleme salonlarının oluşturulması	9
8	Hava Alanı radar ikmal inşaatı	7
9	Hava Alanı taksi yolu onarımı	7
10	Kule inşaatı (radar ve haberleşme sistemi dahil)	6
11	Kule inşaatı (radar ve haberleşme sistemi hariç)	9
	İÇME SUYU - KANALİZASYON (İçme Suyu Arıtma, Pis Su Arıtma, Su Deposu, Biyolojik Arıtma)	
1	Atık su arıtma tesisi	9
2	Atık su arıtma toplayıcı şebeke ve deniz deşarjı komple	8
3	Betonarme rögar kapağı imali ve montajı	9
4	Biyolojik arıtma	9
5	Boru tazyik testi	6
6	İçme suyu kaptaj, drenaj ve tesisat montajı (münferit olarak inşa edilirse)	9
7	İçme suyu abone bağlantısı	15
8	İçme suyu elektrik tesisi işi	7
9	İçme suyu inşaatı şehir içi (komple) (malzemeli)	8
10	İçme suyu kaçak tespit çalışmaları (makineli)	10
11	İçme suyu katodik koruma tesisi	9
12	İçme suyu arıtma tesisi inşaatı	9
13	İçme suyu inşaatı (hafriyat, isale hattı, şebeke, dolgu dâhil) (malzemeli)	6
14	İksa (imalat dâhil)	8
15	Kanalizasyon (risaykıl, kombine sistem ile boru ve rögar temizliği)	6
16	Kanalizasyon inşaatı (hafriyat, isale hattı, şebeke, dolgu dâhil) (malzemeli)	8
17	Kanalizasyon temizliği (baca ve rögarlar) (işçi ile)	35
18	Kanalizasyon temizliği borular (makine, pompa ile)	8
19	Kolektör inşaatı	8
20	Kolektör temizliği (makineli)	8
21	Köy içme suyu şebeke inşaatı (depo ve ana hat dâhil)	8
22	Palpanşlı inşaat (köprü temeli, hendek vb.)	6
23	Sondajlı jeolojik, jeoteknik zemin etüdü yapımı	10
24	Su deposu inşaatı (münferit olarak inşa edilirse)	9
25	Su deposunun bakım ve onarımı	10
26	Su deposunun temizlenmesi (işçi ile)	35
27	Su deposunun temizlenmesi (kısmen makine, kısmen işçi ile)	15
28	Su kuyusu açma (makineli)	6
29	Su sondaj ve enjeksiyon işleri	6
	KİTAP	
1	Ambalajlama nakil ve dağıtım	10
2	Anket, istatistik vs.	20
3	Sosyal yardım nakli ve dağıtımı	17
	MADEN İŞLERİ	
1	Galeri açılması (10 m2 den büyük alanlar)	5
2	Galeri açılması (10 m2 den küçük alanlar)	9

3	Konveyör ile şist taşıma, şlam yükleme, nakliye, tuvenan maden yükleme ve nakliye işi	7
4	Maden çıkarma kuvarsit, bakır, dolomit	7
5	Maden galerisi açma, galeri iç emniyetlerinin alınması, çelik rayların döşenmesi, madenin kazılması, çıkarılması, taşınması	15
6	Madenlerin kırılması, istiflenmesi, elenmesi, taşınması	10
7	Üstü açık maden sahalarında üst toprak hafriyatın yapılması ve altındaki madenin çıkarılması (kömür, bakır, kuvars vb.)	7
MAKİNE - MONTAJ		
1	Agrega kurutucusu (dryer) yapımı ve yerine montajı	12
2	Akustik emisyon metodu ile kaynak ve malzeme kontrolü	6
3	Anten direği boyanması (verici istasyonu)	10
4	Asfalt plentinin ısınma sisteminin buharlı sistemden kızgın yağlı sisteme dönüştürülmesi ile ısıtma kazanının yapımı ve montajı	12
5	Araç kiralaması	10
6	Baca filtresi temini ve montajı	10
7	Baca filtresi temizliği	30
8	Bacaların çelik konstrüksiyonla takviyesi ve tamiri	12
9	Bacanın sac la kaplanması, boyanması işi	10
10	Bina, imbisat deposu ve hidrofor tankının yenilenmesi	12
11	Boyer sisteminin eşanjör sistemine dönüştürülmesi	8
12	Buhar santrali (komple)	8
13	Buharlı kazan onarımı	12
14	Çamaşırhane cihazlarını yenileme	6
15	Çelik borulu sulama hattının onarımı	12
16	Çelik konstrüksiyon demontaj ve montajı	18
17	Çelik konstrüksiyon demontajı	9
18	Çelik konstrüksiyon montajı	9
19	Çelik silo-kovalı elevatör yapımı	9
20	Çelik silo-kovalı elevatör ve red götürücü yapımı (10.000 ton)	9
21	Çimento fabrikalarında paketleme işi (çimentoların torbalanması ve silolara doldurulması ile istiflenmesi) (makinelili)	6
22	Çimento fabrikalarında paketleme işi (çimentoların torbalanması ve silolara doldurulması ile istiflenmesi) (makinesiz)	30
23	Çimento değirmeni boyun yataklarının yağlanması	30
24	Çimento fabrikaları soğutma kulesine elektro filtre takılması ve baca tesisi işi	10
25	Çimento fabrikaları soğutma ve kovalı bantlarının bakımı	25
26	Çimento silosu taban ve içyan cidar temizliği (işçi ile)	30
27	Çimento silosu taban ve içyan cidar temizliği (makine ve işçi ile)	15
28	Demiryolu vagon bakımı ve onarımı	
	a) Malzemeli	12
	b) Malzeme İdareden	30
29	Döküm tesisleri çelik konstrüksiyon imal ve montajı	9

30	Döner fırın inşaatı	20
31	Döner fırınların tuğlalarının sökülmesi ve yeniden örülmesi	
	a) Tuğla yükleniciye ait ise	20
	b) Tuğla İdarece verilirse	30
32	Döner fırın revizyonu	25
33	Doğalgazla çalışan ısı merkezlerine çelik baca yapılması ve montajı işi	10
34	Elektro pompaj tesisatı	8
35	Elektro motor ve blover bakım ve onarımı	12
36	Elektroliz hücrelerinin refraktörle örülmesi	20
37	Eşanjör dairesi yenileme ve onarımı	10
38	Fabrika fırın inşaatı (münferit olarak inşa edilirse)	15
39	Gemi onarımı (kaynak ve elektrik işleri, boyama, raspalama ve çapaklama işleri)	12
40	Gemilerin temizliği işi (işçi ile)	30
41	Gemilerin temizliği işi (makineli)	10
42	Gezer vinç köprü kumanda kabini ve müştemilatının imal, montaj ve işler halde teslimi	10
43	Hafif raylı toplu taşıma sistemi (komple)	7
44	Hastane (tıbbi amaçlı) cihaz ve makine alım ve montajı işi	6
45	Hurda malzeme kesim, söküm, tasnif ve ayıklama (%70 el, %30 makine)	20
46	Hidrofor sistemi ile su deposu inşaatı ve ana dağıtım borularının değişimi	12
47	İhzarat malzemesi ve yedek parçaların ambara teslimi (montaj hariç)	4
48	İplik ve elyaf ünitesine boru ve makine montajı	8
49	Kalorifer kazanlarının fuel-oil sisteme dönüştürülmesi	12
50	Kalorifer tesislerinin bakım, onarım, işletilmesi (katı yakıtlı)	30
51	Kalorifer tesislerinin bakım, onarım, işletilmesi (sıvı ve gaz yakıtlı)	15
52	Kantarda tartı işleri	6
53	Kazanların basınçlı su ile temizlenmesi	8
54	Kantar yapımı (alt yapı ve kantar montaj dahil)	9
55	Kazan dairesi tesisatı ve brülör onarımı işi	12
56	Kombi değişimi (yapılarda)	8
57	Lokomotif ve vagonların kabin modernizasyonu	12
58	Lokomotif ve vagonların kabin modernizasyonu (malzemesi İdareden)	20
59	Makinelerin bakım ve işletilmesi	15
60	Makine kiralama	
	a) Makine kiralama (pikap, kamyon, dozer, ekskavatör, greyder vb.)	10
	b) Makine kiralama (makine ve akaryakıt İdareden)	15
	c) Makine kiralama (makine İdareden akaryakıt ve elektrik müteahhitten)	12
	d) Makine kiralama (makine ve masraflar yükleniciden sevk ve İdaresi İdareden)	10
61	Malzeme temin işi (montaj hariç)	4
62	M.K.E. Sahasındaki mermilerin çelik gövdelerinden bakırların ayrılması	15
63	Ön arıtma tesisi	9
64	Rafineri kazanları içi kimyasal temizliği (makine ile)	8
65	Rafineri kazanları dışı kimyasal temizliği (makine ile)	6
66	Röntgen ile kaynak kontrolü	6
67	Saç bacaların temizliği (yatay boruların sökülmesi, temizlenmesi, yağ ve ziftlerin yakılması ile yerine	30

	montajı	
68	Soğutucu boruların basınçlı su ile temizliği	8
69	Soğutma kulelerinin onarımı ve yenilenmesi işi (kule içindeki soğutucu separatörlerin, fanların yenilenmesi vs. boya işleri)	9
70	Stoklanmış çürüf içinden demirli malzemenin manyetik tablalı vinçle ayıklanması, gerekli boyutta kesilmesi, tartılması ve nakliyesi	8
71	Su borulu paket tipi buhar kazanının onarım işi	15
72	Su pompaları ve su tasfiye sisteminin yenilenmesi	6
73	Su tankı imalatı (saç)	10
74	Şlam havuzlarının hidrolik olarak temizliği	7
75	Tambur bakım onarım ve kaplaması	12
76	Taşıt kiralama (personel servisi, binek otomobil vs.)	10
77	Termik santral kazanı dairesinin revizyonu	12
78	Termik santral kömür kanallarının onarımı	12
79	Jeo-termal su üretimi ve taşıma hattı	7
80	Jeo-termal su üretimi, jeo-termal su soğutma sistemi inşaatı	10
81	Jeo-termal su ile bina ısıtma	8
82	Tahribatsız muayene (denizaltı, fabrika, köprü, tünel, tüp geçit ve diğer tesislerde kaynak kontrolü ve rapor yazımı)	20
83	Yangın söndürme sistemi (tesisat, elektrik komple)	9
	NAKLIYE İŞLERİ	
1	Nakliye işleri	4
2	Nakliye (el arabası ve binek hayvanları ile)	30
	PROJE - HARİTA YAPIMI - MÜŞAVİRLİK	
1	Amenajman plan yapımı	10
2	Aplikasyon çalışmaları (total station ve distomat ile)	7
3	Aplikasyon çalışmaları (takometre ve nivo ile)	14
4	As-built proje yapımı	8
5	Fotokopi, ozalit çekilmesi	7
6	Harita, plan, kamulaştırma ve kadastro işleri (bilgisayarla)	10
7	Müşavirlik hizmeti	10
8	Proje yapımı (bilgisayarla)	12
	TERZİLİK İŞLERİ	
1	İşçi gücü ile terzilik işi	35
2	Makine ile terzilik işi	15
	TESİS İŞLETMESİ	
1	Beton santrali işletmesi	10
2	İçme suyu, atık su arıtma tesisi bakım, onarım ve işletmesi	15
3	Kablo TV. hizmetleri tesisi bakım onarım ve işletilmesi	20
4	Katı atık tesislerin işletilmesi	20
5	Kömür tesislerinin bakım onarım ve işletilmesi	15
6	Otomasyonlu sistemlerin bakım, onarım ve işletmesi	15
7	Trafik Sinyalizasyon bakım onarım ve işletmesi	18
8	Trafo merkezi bakım onarım ve işletmesi	20
	TÜNEL İNŞAATI - METRO İNŞAATI	

1	Metro inşaatı (komple)	6
2	Tünel - Metro inşaatı katener sistemi	7
3	Tünel - Metro mekanik ve havalandırma tesisatı	8
4	Tünel - Metro sinyalizasyon	6
5	Tünel inşaatı (10 m2 den büyük kesitli)	5
6	Tünel inşaatı (10 m2 den küçük kesitli)	9
	YEMEK	
1	Hazır paket halinde kahvaltılık ve kumanya temini ve dağıtımı	10
2	Sıcak yemek yapılması ve dağıtılması	20
	YOL - DEMİRYOLU (Alt Temel, Temel, Stabilize, Asfalt, Bordür, Kaldırım, Sanat Yapıları, Dekapaj, Kazık, Köprü, Tahkimat, Trafik Levhaları, Sinyalizasyon)	
1	Alt temel, temel malzemesi ve stabilize işleri (hazırlama, çıkarma, nakli, fiğüre, serme, sulama sıkıştırma)	4
2	Alt temel, temel malzemesi (konkasörle kırılarak hazırlanmış)	6
3	Arazözle sulama (yol inşaatında)	4
4	Arnavut kaldırım döşenmesi	22
5	Asfalt kaplama işleri (sathi kaplama, road-mix, premix, sıcak karışım ve beton asfalt kaplama)(komple)	4
6	Asfalt kaplama işleri	
	a) Yalnız bitüm veya yalnız agrega İdareden	6
	b) Tüm malzeme İdareden	8
7	Asfalt mıcırı temini (ocaktan taş çıkarma, konkasöre taşıma, konkasörde kırılma dâhil)	8
8	Asfalt plenti alt yapı inşaatı (betonlama)	8
9	Asfalt sökülmesi (makineli)	6
10	Asfalt tesisleri için kızgın yağ kazanı yapımı ve montajı	10
11	Asma köprü inşaatı (yaya geçidi köprüsü)	10
12	Balast temini (kıırma ve nakliye dâhil)	6
13	Beton kırılması (makineli)	6
14	Beton kırılması (el ile)	30
15	Beton (demirsiz, demirli, tesviye betonu, şap vb.)	9
16	Beton bordür, büz, parke imali, prefabrik baca imalı	5
17	Beton bordür, büz, parke imali, (İdare malı tesislerinde imal edilirse)	10
18	Bordür döşenmesi (her türlü)	
	a) Malzemeli	9
	b) Malzeme İdareden	30
19	Beton tretuvar ve müteferrik yol inşaatı	9
20	Beton yol korkuluğu imali ve montajı	9
21	Beton yüzeyine dış etkenlere karşı koruyucu kür maddesi püskürtülmesi	6
22	Blokaj yapılması (malzemeli el ile)	17
23	Blokaj yapılması (malzemesiz el ile)	30
24	Cadde ve sokaklara levha yapımı ve montajı	10
25	Cadde ve sokakların baca ve ızgara kapaklarının yükseltilmesi	12
26	Çelik köprülerin kumlama yapılması ve boyanması	13
27	Dekapaj, kazı yapılması, kömür çıkarılması (el ile)	30
28	Dekapaj, kazı yapılması, kömür çıkarılması (kompresörle)	20
29	Dekapaj, kazı yapılması (makineli), (nakliye hariç)	3
30	Demir yolu travers ve ray döşenmesi	8

31	Demiryollarında hemzemin geçitlerde elektrikli otomatik bariyer yapılması	9
32	Demiryolu hattının bakım onarımı (makinelî)	10
33	Demiryolu raylarının kaynak yapılması (makinelî)	6
34	Devlet Demiryollarında eski dübellerin sökölerek yerlerine yeni dübellerin montajı	18
35	Dolgu malzemesi temini ve nakli işi (stabilize, toprak)	4
36	Dolgu yapılması ve sıkıştırılması (işçi ile)	17
37	Dolgu yapılması ve sıkıştırılması (makine ile)	4
38	Fore kazık, betonarme çakma kazık, jetgrout, çelik çakma kazık	6
39	Geçici köprü (yüzer ayaklar üzerine kurulmuş)	6
40	Greyderle reglaj yapımı	4
41	Grovak malzeme çıkarılması temini ve serilmesi	4
42	Hasarlı otoyol korkuluklarının demontajı tamiri ve montajı	18
43	İdare malı kırılmış temel malzemesi ile temel yapımı	5
44	İstinat duvarı derz yapılması	18
45	İstinat duvarı onarımı (beton veya betonarme)	10
46	İstinat duvarı onarımı (kârgir)	19
47	İstinat duvarları inşaatı (beton veya betonarme) (kalıp, demir, beton dahil)	9
48	İstinat duvarları inşaatı (kârgir) (hafriyat, iskele, taş, harç dahil)	18
49	Karla ve buzla mücadele (makine müteahhide ait)	6
50	Kavşak tanzimi, orta refüj teşkili (beton)	9
51	Kaya dolgu işleri (tahkimat, istifli)	8
52	Kaya dolgu işleri (tahkimat, istifsiz)	6
53	Keson kuyu açılması (işçi ile)	35
54	Keson kuyu açılması (makinelî)	10
55	Konkasörde kırılarak hazırlanmış alt temel ve temel malzemesi	6
56	Köprü inşaatı (betonarme)	9
57	Köprü inşaatı (çelik)	9
58	Köprü inşaatı (kârgir)	18
59	Köprü korkuluk temizliği, yıkanması (arazöz, motopomp ve işçi ile)	10
60	Köprü onarım işi	
	a- Betonarme	10
	b- Kârgir	19
61	Köprü tabliye onarımı işi (tabliye kaldırma işlemi dahil)	10
62	Köprü, menfez içi temizliği (işçi ile)	35
63	Köprü, menfez içi temizliği (makine ile)	6
64	Köprülerde gabion tel kafesle tahkimat ve şüt yapılması	10
65	Köprülerde prefabrik mesnetler	7
66	Makine ile derz açılması ve dolgusu	6
67	Makinelî kazı yapılması ve çıkan kazının dolgu malzemesi olarak kullanılması	4
68	Makine ve ekipman yükleniciye ait olmak ve m3, ton, m2 olarak ölçülemeyen gün-saat olarak tespiti yapıp ödeme yapılan bilumum işler	4
69	Mayın Temizleme (makine ve el ile)	17
70	Nebati toprak temizliği (dozer ve greyder ile)	4
71	Ocaktan taş çıkarmak (kompresör ve patlayıcı madde ile)	6
72	Oto yol korkuluk montajı (makinelî)	7
73	Oto yol korkulukları demontajı (hasarlı)	9

74	Otopark yapılması (açık otopark, beton)	8
75	Otopark yapılması (çok katlı otopark)	9
76	Parke ile kaldırım ve yol yapımı	
	a) İnsan gücü ile	18
	b) Makineli	10
	c) Malzeme İdareden	30
77	Parklarda minyatür heykel yapılması (ahşap kalıp içine döküm)	15
78	Pere yapılması	
	a) Harçsız	8
	b) Harçlı	15
79	Renkli dere taşı temini ve serilmesi	10
80	Refüj, yol bordürü döşenmesi,	9
81	Renkli kilit taşı parke yapımı	20
82	Sabit asfalt tankları, boru yapımı ve izolasyon işleri	10
83	Sanat yapıları (betonarme, menfez, baks) (kazı, demir, dolgu, kalıp, beton dahil)	9
84	Sifon yapılması (münferit inşa edilirse)	10
85	Sinyalizasyon tesisi	7
86	Sokak temizliği, çöp toplanması ve nakli (işçi ile yükleme)	25
87	Süpürge, vakumlu makine ile caddelerin süpürülmesi ve nakli	6
88	Tarihi köprü temellerinin mini kazıklarla iyileştirilmesi	6
89	Taş kırma işleri (makineli)	6
90	Taraklı mozaik	18
91	Taş kolon (zeminin betonla güçlendirilmesi)	6
92	Tıbbi ve katı atıkların toplanması, nakli ve bertaraf edilmesi (işçi ile)	25
93	Trafik güvenliğinin sağlanması (yol inşaat çalışmalarında) işçi ile	30
94	Trafik işaretleri levhalarının bakım ve onarımı	12
95	Trafik bilgi ve işaret levhası yapımı	10
96	Trafik levhaları için direk yapımı ve montajı	10
97	Tretuvar yapımı (beton)	9
98	Tretuvar yapımı (karo, andezit, granit, mermer vs.)	10
99	Yatay delgi makinesi ile karayolu ve demiryolu altından boru geçirilmesi	6
100	Yol bakım onarımı (asfalt yollarda)	7
101	Yol bakım onarımı (beton yollarda)	9
102	Yol bakım onarımı (stabilize yollarda)	4
103	Yol hendek reglajı ve bakımı (makineli)	4
104	Yol inşaatı (toprak işleri, üst yapı, stabilize asfalt dahil) (komple)	4
105	Yol kenarlarına kar direkleri dikilmesi	9
106	Yollara asfalt yama yapılması	
	a) Malzemeli	7
	b) Malzeme İdareden (malzemenin tamamı)	15
	c) İdarece yalnız bitüm veya yalnız agrega verilirse	11
107	Yollara yol boyası ile çizgi çekilmesi (makineli)	6
108	Yollara yol boyası ile çizgi çekilmesi (el ile)	15
109	Yollara yol boyası ile çizgi çekilmesi (malzeme İdareden) (makineli)	15
110	Yol yaklaşım sınırında tel örgü yapılması	9
111	Yol yaklaşım sınırında shotgrid yapılması (püskürtme, beton, barbakan hazır çelik dahil)	6

YÜKLEME - BOŞALTIMA		
1	Buğday, arpa vs. yükleme boşaltma (makine ve elektrik İdareden)	15
2	Çay yükleme (bantla)	7
3	Çay yükleme (el ile)	25
4	Pancar yükleme (makine ve elektrik İdareden)	15
5	Şeker pancarı vb. boşaltma işi (makine İdareden, mazot müteahhitten)	12
6	Tütün yükleme ve nakli (boşaltma İdareden)	15
7	Yükleme boşaltma, toz çimento (kompresörle)	6
8	Yükleme, boşaltma (elevatör vb. ile)	7
9	Yükleme, boşaltma (makine ile kum,çakıl,demir,profil, paket halinde tuğla, kil, moloz, blokaj, kırmataş, anroşman, parke, betopan, sac, font, çelik, PVC boru, PE boru, mermer pirinci, perlit, gaz beton)	7
10	Yükleme, boşaltma (tuğla, kiremit, torba çimento vb. malzemelerin işçi ile)	

[R.G. 12 Mayıs 2010 – 27579]

 İçindekilere dön

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2009 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı olan ÜÇÜNCÜ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF, İKİNCİ SINIF, ÜÇÜNCÜ SINIF NOTERLERDEN VE NOTERLİK BELGESİ SAHİPLERİNDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde ve istekli oldukları her noterlik için ayrı dilekçe vermek suretiyle Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Başvuruda bulunan ve belge numarası 7500'ün altında olan belge sahiplerinin başvuru dilekçelerine 1512 sayılı Noterlik Kanununun 23 üncü maddesi gereğince sabıka kaydı, sağlık raporu, mal bildirimi, kayıtlı olunan barodan hakkında soruşturma ya da disiplin cezası olup, olmadığına ilişkin belge, vukuatlı nüfus kayıt örneği ve Cumhuriyet Başsavcılıklarından temin edilebilecek beyannameyi eklemeleri gerekmektedir. Eksik belgelerini ilan tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlamayan kişilerin istemi dikkate alınmaz.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler ve ekleri başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde dikkate alınmaz.

Aynı kanunun değişik 30 uncu maddesi uyarınca, atanma emrinin tebellüğünden sonra vazgeçme halinde noterlik belgesi sahipleri de noterler gibi istifa etmiş sayılacaktır.

İlan olunur.

Sıra No	Noterliğin Adı	İli	2009 Yılı Gayrisafi Geliri
1-	AKINCILAR NOTERLİĞİ	SİVAS	26.755,92
2-	ALTINYAYLA NOTERLİĞİ	SİVAS	19.994,97
3-	ARDANUÇ NOTERLİĞİ	ARTVİN	49.717,13

4-	BAŞKALE NOTERLİĞİ	VAN	84.752,58
5-	BAYBURT İKİNCİ NOTERLİĞİ		152.289,50
6-	BEYLİKOVA NOTERLİĞİ	ESKİŞEHİR	27.798,26
7-	ÇARDAK NOTERLİĞİ	DENİZLİ	45.920,30
8-	ÇATALPINAR NOTERLİĞİ	ORDU	22.311,39
9-	ÇAYIRLI NOTERLİĞİ	ERZİNCAN	47.007,21
10-	ÇEKEREK NOTERLİĞİ	YOZGAT	105.048,72
11-	ÇİÇEKDAĞI NOTERLİĞİ	KIRŞEHİR	88.531,25
12-	DEMRE NOTERLİĞİ	ANTALYA	277.300,88
13-	DERİNKUYU NOTERLİĞİ	NEVŞEHİR	86.726,11
14-	DIYADİN NOTERLİĞİ	AĞRI	43.714,17
15-	DURSUNBEY NOTERLİĞİ	BALIKESİR	186.101,69
16-	EFLANİ NOTERLİĞİ	KARABÜK	38.504,03
17-	FERİZLİ NOTERLİĞİ	SAKARYA	77.098,90
18-	GÖKSUN NOTERLİĞİ	KAHRAMANMARAŞ	216.367,81
19-	GÜMÜŞHACIKÖY NOTERLİĞİ	AMASYA	164.554,46
20-	GÜNYÜZÜ NOTERLİĞİ	ESKİŞEHİR	16.605,13
21-	HACİBEKTAŞ NOTERLİĞİ	NEVŞEHİR	60.255,53
22-	HAZRO NOTERLİĞİ	DİYARBAKIR	10.405,00
23-	HEKİMHAN NOTERLİĞİ	MALATYA	46.286,05
24-	HİLVAN NOTERLİĞİ	ŞANLIURFA	102.585,38
25-	İHSANİYE NOTERLİĞİ	AFYONKARAHİSAR	37.545,62
26-	KANGAL NOTERLİĞİ	SİVAS	123.892,60
27-	KARGI NOTERLİĞİ	ÇORUM	89.171,67
28-	KARLIOVA NOTERLİĞİ	BİNGÖL	30.950,98
29-	KAVAKLIDERE NOTERLİĞİ	MUĞLA	36.129,80
30-	KORKUTELİ İKİNCİ NOTERLİĞİ	ANTALYA	205.817,60
31-	KÖPRÜBAŞI NOTERLİĞİ	MANİSA	88.809,07
32-	KURŞUNLU NOTERLİĞİ	ÇANKIRI	50.576,57
32-	MİHALGAZİ NOTERLİĞİ	ESKİŞEHİR	10.579,95
34-	OLUR NOTERLİĞİ	ERZURUM	19.100,38
35-	PINARHİSAR NOTERLİĞİ	KIRKLARELİ	92.948,15
36-	SARAYÖNÜ NOTERLİĞİ	KONYA	107.695,42
37-	SÜRMENE NOTERLİĞİ	TRABZON	180.880,09
38-	ŞARKIKARAAĞAÇ NOTERLİĞİ	ISPARTA	162.817,79
39-	TAŞOVA NOTERLİĞİ	AMASYA	173.500,25
40-	TONYA NOTERLİĞİ	TRABZON	37.384,87
41-	TUFANBEYLİ NOTERLİĞİ	ADANA	45.078,33
42-	ULUS NOTERLİĞİ	BARTIN	67.519,53
43-	YALVAÇ BİRİNCİ NOTERLİĞİ	ISPARTA	147.443,31
44-	YEŞİLYURT NOTERLİĞİ	TOKAT	51.919,29

[R.G. 04 Mayıs 2010 – 27571]

— • —

 İçindekilere dön

Adalet Bakanlığında :

Ankara 22. (Gayrimenkul) İcra Müdürlüğünün 2007/1183 Esas sayılı dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve adı geçen Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 05 Mayıs 2010 – 27572]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

Çatalca 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 1989/64 Esas, 1989/658 Karar sayılı dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

3468/1-1

Ankara 5. İdare Mahkemesinin 2009/1149 Esas, 2010/233 Karar sayılı dosyası ile 2010/426 Esas, 2010/409 Karar sayılı dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosyalar için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

[R.G. 08 Mayıs 2010 – 27575]

 [İçindekilere dön](#)

Duyuru

6 Mayıs 2010 tarih ve 27573 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan,

- Ölçü Aletleri Yönetmeliğinde (2004/22/AT) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,

7 Mayıs 2010 tarih ve 27574 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan,

- Dış Ticaret Müsteşarlığından “Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’nın Denetimine Tabi Ürünlerin İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği”nde Değişiklik Yapılmasına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği Tebliğ No: (2010/31)

12 Mayıs 2010 tarih ve 27579 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan,

- Mesleki Yetirlik Kurumundan Ulusal Meslek Standardlarına Dair Tebliğ,

- Çevre ve Orman Bakanlığında Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

- Çevre ve Orman Bakanlığında Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği İdair Usuller Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

Çevre ve Orman Bakanlığında Tehlikesiz ve İnter Atıkların Geri Kazanımı Tebliği,

13 Mayıs 2010 tarih ve 27580 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan,

- Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.

